

බදුල්ල

සංවර්ධන සැලැස්ම

2019 - 2030

පළමු වෙළුම

පරිපාලන, සෞඛ්‍ය
හා ක්‍රීඩා සේවා
කේන්ද්‍රස්ථානය

යටිතල
පහසුකම්වලින් සපිරි
නගරයක්

පාරිසරික
තිරසාර
සංවර්ධනය

බදුල්ල
උරුමයන්ගේ
අනන්‍යතාවය

ජාතික සංවර්ධන අධිකාරිය
උඹ පළාත් කාර්යාලය
බදුල්ල

බදුල්ල සංවර්ධන කැලැස්ම

පළමු වෙළුම

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

උග්‍ර පළාත් කාර්යාලය - බදුල්ල

2019 - 2030

ඇමතිතුමාගේ පණිවිඩය

1978 අංක 41 දරණ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනත යටතේ පිහිටුවන ලද නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය මේ වන විට වසර හතළිහක් පුරාවට සැලසුම් සහගත නාගරීකරණයක් උදෙසා සේවයට කැප වී ඇත. මීට අමතරව උභය පළාතේ හඳුනාගත් සුවිශේෂී නගර තුනක් සඳහා මේ වන විට සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීමේ මහඟු කර්තව්‍යයද ඉටු කර හමාරය.

මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම බදුල්ල මහ නගර සීමාව තුළ විධිමත් ඒකාබද්ධ සංවර්ධනයක් ස්ථාපිත කිරීම උදෙසා සකස් කරන ලදී. උභය පළාතේ පරිපාලන අගනගරය ලෙස බදුල්ල, උභය පළාතටම සේවා සැපයීම සිදුකරන අතර නගරය තුළ ස්ථානගතව ඇති බදුල්ල මහ රෝහල උභය පළාතට එහා ගිය වපසරියකට සේවය ලබා දෙයි. ඒ අනුව සේවා ස්ථානවල සේවය කරන පිරිස බදුල්ල නගරය ආශ්‍රිතව තම පදිංචිය ස්ථාපිත කරගැනීමට උත්සුක වීම බදුල්ල නගරය ආශ්‍රිත සුවිශේෂීතාවයකි.

කෙසේ වෙතත් පාරසරික සංවේදී කලාපයක පිහිටි බදුල්ල, නගරයේ පවතින පාරසරික සංවේදීභාවය ආරක්ෂා කරමින් භෞතික සංවර්ධනය ළගා කරගැනීම මෙම සංවර්ධන සැලැස්මෙහි අරමුණ වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලනික, සංස්කෘතික ව්‍යුහය තුළ මෙලෙස විවිධ පාර්ශවයන්ගේ සහයෝගය ඇතිව, නවීන තාක්ෂණික ක්‍රමෝපාය අනුගමනය කර සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කිරීම විශාල අභියෝගයකි. මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම සාර්ථක කර ගැනීම උදෙසා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සභාපති, අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සැලසුම් කණ්ඩායම්වල සහ අනෙකුත් සියළු කාර්ය මණ්ඩලයේ සහයෝගය මේ සඳහා ලැබී ඇත. මීට අමතරව බදුල්ල මහ නගර සභාව, බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය ඇතුළු සියළු රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන, බදුල්ල නගරයේ පොදු ජනයාගෙන් මෙය සකස් කිරීම සඳහා සහයෝගය නොමදව දැක්වූ අතර එම සහයෝගයද මා ඉතා ඉහළින් අගය කොට සලකමි.

ඒ අනුව මහා නගර හා බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයේ, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය මග බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාව සඳහා නව සංවර්ධන සැලැස්මක් සකස් කර මේ ආකාරයෙන් නීතියානුකූලව ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ඉතා අගය කොට සලකමි. මෙමගින් විධිමත් නාගරික සංවර්ධනයක් සිදු කරමින් ප්‍රදේශය සැලසුම් සහගත ප්‍රදේශයක් බවට පත් කිරීමටත්, එම සැලැස්මේ අරමුණු සාර්ථකව ළගා කර ගැනීමේ හැකියාව හා ධෛර්යය නොමදව ලැබේවායි ප්‍රාර්ථනා කරමි.

පාඨලී වම්පික රණවක
ගරු මහනගර හා බස්නාහිර සංවර්ධන අමාත්‍ය

නගරාධිපතිතුමාගේ පණිවිඩය

2019-2030 දක්වා වූ කාලය සඳහා බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීමේ මහගු කාර්යයට පණිවිඩයක් සමාජගත කිරීමට අවස්ථාවක් ලැබීම සුවිශේෂී භාග්‍යක් සේ සලකමි. ඒ මන්ද යත් නාගරීකරණය වූ පරිසරයක ඊට අදාල වෙනස්කම් කරමින් සැලසුම් සකස් කිරීම ඉතාමත් අසීරු කාර්යයන් වන බැවිනි.

බදුල්ල නගර සීමාව සඳහා විවිධ සැලසුම් සකස් කලද අවිධිමත් ජීවන රටාව හේතුවෙන් සහ ජනතාවගේ ආකල්පමය වෙනසක් ඇති නොවීමෙන් එම සැලසුම් පූර්ණ වශයෙන් ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කිරීම අපහසු වී ඇති බව මාගේ පෞද්ගලික මතයයි.

මෙතෙක් බදුල්ල උභව පළාතේ ප්‍රධාන පරිපාලන නගරය ලෙස හැඳින් වූ අතර, වර්තමානයේ අප සතු සම්පත් හා සැලසුම් අනුව ඉන් ඔබ්බට ගමන් කර පරිපාලන, ක්‍රීඩා හා හරිත නගරයක් යන තේමාව මුල්කරගෙන ඉදිරි සැලසුම් සකස් කර ඒ අනුව ක්‍රියාත්මක වීම අපගේ අරමුණයි. කෙසේ වෙතත් එම අසීරු බැරැරුම් කාර්යයට සැලසුම් සකස් කිරීමෙන් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ඉටුකර ඇත්තේ විශිෂ්ඨ කාර්යය භාරයකි.

නාගරීකරණය ව්‍යාප්ත වෙත්ම ජනතාවගේ දෛනික පහසුකම් හා සේවාවන් ඊට සමානව වැඩිදියුණු කිරීම බදුල්ල මහ නගර සභාවේ ද වගකීමකි. සභාව සතු ඉඩකඩම් තිබුණද එම ඉඩකඩම් නගර සභාවට පමණක් සැලසුම් කර සංවර්ධනය කිරීම ඉතාමත් අසීරු කාර්යයකි. එම නිසාම මෙවැනි සැලසුම් එලිදැක්වීම අතිශයින් වැදගත් වේ.

ප්‍රදේශයේ සංවර්ධනය භෞතික සම්පත්වලින් මැන බැලීම සාර්ථක නොවන අතර, ඊට අදාල පරිසර සංවර්ධනයක්ද නිර්මාණය කිරීම යුගයේ ප්‍රබල අවශ්‍යතාවයයි. නගරයට දෛනිකව විශාල ජනතාවක් ඒකරාශිවන අතර, ඔවුන්ගේ සුවපහසුව සඳහා සේවාවන් හා පරිසර හිතකාමී පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම සභාව සතු වගකීමකි.

මෙම කාර්යයන්හි නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය බදුල්ල මහ නගර සභාව එක්ව සකස් කල මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම බදුල්ල ජනතාවගේ සැපසුමට හා අවධානයට ලක්වේය යන්න මාගේ අදහසයි.

මෙම සැලසුම් සකස් කිරීමේලා දායක වූ සැමට මාගේ සුවිශේෂී කෘතඥතා පූර්වකව ස්තූතිය පුදකරන අතර, මෙම සැලසුම් යථාර්ථයක් බවට පත් කිරීමට ඔබ අප සැමට හැකියාව වාසනාව ශක්තිය ලැබේවායි ප්‍රාර්ථනා කරමි.

ජනතා සහභාගීත්වයෙන් සැලසුම් සහගත නගරයක් නිර්මාණය කිරීමට අප සැවොම එක්වෙමු.

ඩබ්.ඩී. ප්‍රියන්ත අමරසිරි
නගරාධිපති
බදුල්ල

ගරු සභාපතිතුමාගේ පණිවිඩය

වර්තමානය වන විට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ශ්‍රී ලංකාවේ නාගරික සැලසුම් සකස් කිරීමට හා එම සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති ප්‍රධානතම ආයතනය වන අතර නාගරික පරිසරය ගුණාත්මක ලෙස කළමනාකරනය කිරීමේ වගකීමද එසේම පැවරී ඇත. 1978 වර්ෂයේදී මෙම ආයතනය ස්ථාපිත කිරීමේ පරමාර්ථය වී ඇත්තේ ඒකාබද්ධ සැලසුම් සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් නාගරික ප්‍රදේශවල හා එහි ජනතාවගේ පොදු යහපැවැත්ම ප්‍රවර්ධනය හා නියාමනය කිරීමයි.

1982 අංක 4 දරණ සංශෝධිත පනතෙහි (II කොටස 8 වන වගන්තිය 8 අ (1)) අනුව අමාත්‍යවරයා විසින් නාගරික සංවර්ධන ප්‍රදේශයන් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ප්‍රදේශයන්හි සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය කරුණක්ව ඇත. එකී බලතල ප්‍රකාරව 2010 මාර්තු මස 17 වන දින අංක 1645/22 දරණ ගැසට් පත්‍රය මගින් බදුල්ල මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශයට සංවර්ධන සැලැස්මක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. නමුත් ආර්ථික හා සමාජීය වෙනස්කම් මත බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම යාවත්කාලීන කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පැන නැගුන අතර නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ 1982 අංක 04 දරණ (සංශෝධන) පනතෙහි II කොටස 8 (උ) වගන්තිය යටතේ ලැබී ඇති බලතල ප්‍රකාරව 2017 අප්‍රේල් මස සිට බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම යාවත්කාලීන කිරීමේ කටයුතු සිදු කර ඇත.

මෙම සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී, අපගේ ගමන් මාර්ගය සුමට නොවන අතර, අභියෝග පිරුණු, අවිනිශ්චිතයන්ගෙන් සැදී විෂම බලාපොරොත්තුවලින් අපවිත්‍ර වූ කටුක ගමන් මාර්ගයක් බව අප අමතක කර නොමැත. නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය වර්තමානයේ අවශ්‍ය පද්ධති, මෙවලම්, හා ක්‍රමෝපායන් තුළින් සන්නද්ධව අභියෝගයන් සඳහා මුහුණ දීමටත්, සියළු අභියෝගයන්ට මුහුණ දීම උදෙසාත් බදුල්ල උච්ච තීල හරිත මිටියාවතේ පරිපාලන හා සුව සේවා නගරය බවට පත් කරලීමටත් අධිෂ්ඨාන කොට ගෙන සිටියි.

මෙම පුළුල් කාර්ය සාර්ථකව ඉටු කර ගැනීම සඳහා කැපවීමෙන් හා වෙහෙස මහන්සි වී වැඩකටයුතු කරන නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ සැලසුම් කණ්ඩායම හා නන් අයුරින් සහයෝගය දැක්වූ සැමට මාගේ හෘදයාංගම කෘතචේදීත්වය පිරිනැමීම සඳහා මෙය අවස්ථාවක් කර ගන්නා අතර මෙම සැලසුම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මේ හා සමාන සහයෝගය ඉදිරියටත් බලාපොරොත්තු වෙමි.

ආචාර්ය ජගත් මුණසිංහ
සභාපති
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

ලේඛන තොරතුරු

වාර්තාවේ මාතෘකාව	: බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම
සැලසුම් කළාප මායිම් (ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද) ගැසට් අංකය	: බදුල්ල නාගරික බලප්‍රදේශය (ගැසට් අංක 38/16)
පාර්ශවකරුවන්	: බදුල්ල නාගරික බල ප්‍රදේශය තුළ ජීවත් වන ජනතාව, බදුල්ල නගරය වෙත පැමිණෙන ජනතාව හා ආයතන වල සේවය කරන ජනතාව
ප්‍රකාශනය	: 2019 අගෝස්තු
ලේඛනයේ තත්ත්වය	: අවසාන
කතෘ	: නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, උග්‍රව පළාත් කාර්යාලය

සෘජු අධීක්ෂණය යටතේ:

ආචාර්ය ජගත් මුණසිංහ මහතා - නා.සං.අ. ,ඉංජ. එස්.එස්.පී..රත්නායක - අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්- නා.සං.අ., නගරනිර්මාණ ශිල්පී කේ.ඒ.ඩී. චන්ද්‍රදාස- හිටපු අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්- නා.සං.අ., නගරනිර්මාණ ශිල්පී ඩී.බී.එම්. රණතුංග- අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්- නා.සං.අ., නගරනිර්මාණ ශිල්පී එම්. පී .රණතුංග- නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (සැලසුම්) - නා.සං. අ. නගරනිර්මාණ ශිල්පී ජනක රණවීර- අධ්‍යක්ෂ (සංවර්ධන සැලසුම්, පර්යේෂණ හා සංරචන ඒකකය)- නා.සං.අ., නගරනිර්මාණ ශිල්පී ලලිත් විජයරත්න - හිටපු අධ්‍යක්ෂ (සංවර්ධන සැලසුම්) නා.සං.අ., නගරනිර්මාණ ශිල්පී සේනානි සෝමසේකර- අධ්‍යක්ෂ (භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති අංශය) නා.සං.අ.

සැලසුම් කණ්ඩායම

නගරනිර්මාණ ශිල්පී අනුර මැදවෙල- අධ්‍යක්ෂ (උග්‍රව පළාත් කාර්යාලය), නගරනිර්මාණ ශිල්පී ඩබ්.ඩී.ඩී. වමිලා මහත්තිල- නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (සැලසුම්), නගරනිර්මාණ ශිල්පී පී.එල්.සී.බී. ලියනගේ- උපායමාර්ගික සැලසුම්කරු (බදුල්ල පොකුර), ඩබ්.කේ. රංගජීවනී මිය- සැලසුම් නිලධාරී, ආර්.එම්.එස්. රාජපක්ෂ මහතා- සැලසුම් නිලධාරී, කේ.එම්.සී.එස් කුමාර මහතා- සැලසුම් නිලධාරී, ඊ.එම්. ඉන්ද්‍රසිරි මහතා- සැලසුම් නිලධාරී, එස්.ජේ.කේ. ලේල්වල මහතා- සැලසුම් නිලධාරී

මෙම වාර්තාව, බලයලත් පාර්ශවයන් විසින් නිකුත් කරනු ලබන අතර වාර්තාවේ සඳහන් අරමුණු සඳහා පමණක් භාවිතා කල යුතුය. මෙම වාර්තාවේ සඳහන් කරුණු වෙනත් පාර්ශවයන් විසින් හෝ වෙනත් අරමුණක් වෙනුවෙන් භාවිතා කිරීම සම්පූර්ණයෙන්ම තහනම් වේ. මෙම වාර්තාවේ සඳහන් කරුණු වෙනත් පාර්ශවයක් විසින් හෝ වෙනත් අරමුණක් වෙනුවෙන් යොදාගෙන ඇතිවන ප්‍රතිවිපාක සම්බන්ධයෙන් අධිකාරිය වගකියනු නොලැබේ. එමෙන්ම මෙම වාර්තාවේ සඳහන් දත්ත හෝ තොරතුරු වෙනත් පාර්ශවයක් වෙත ලබා ගැනීම හෝ වෙනත් අරමුණක් සඳහා යොදා ගැනීම මඟින් ඇතිවන බලපෑම් සම්බන්ධයෙන් ද අධිකාරිය වගකියනු නොලැබේ. මෙම වාර්තාව තුළ රහසිගත තොරතුරු ඇතුළත් වන අතර එය බුද්ධිමය දේපලක් වේ. බලයලත් පාර්ශවයේ අනුමැතියක් නොමැතිව වෙනත් පාර්ශවයක් වෙත ලබාදීම සපුරා තහනම් වේ.

පූර්විකාව

බදුල්ල, දිස්ත්‍රික් ප්‍රධාන අග නගරය සහ උභව පළාතේ ප්‍රධාන පරිපාලන අග නගරය ලෙස ද හැඳින්වේ. පරිපාලන කටයුතු වලට පරිබාහිරව සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේදී ද බදුල්ල නගරය පළාත් සෞඛ්‍ය සේවා සැපයුම්කරු ලෙස සලකයි. ඒ අනුව මෙම සංවර්ධන සැලසුමෙහි මුඛ්‍ය අරමුණ වනුයේ ජාතික භෞතික සැලැස්මට අනුව පාරිසරික සංවේදී කලාපයක පිහිටි නගරයක් ලෙස පවත්නා පරිපාලන ආයතනික සේවා හා සෞඛ්‍ය සේවා ශක්තිමත් කරලීමට අවශ්‍ය භූමි පරිහරණ රටාව සකස් කරලීමයි. මෙම සැලැස්මට 2019-2030 කාල සීමාව සඳහා වලංගු වේ. මෙම සැලැස්ම සකස් කරලීමේ දී පවත්නා භූමි පරිහරණ රටාව, නගරයට පැමිණෙන සංක්‍රමණික ප්‍රජාව, නේවාසික ප්‍රජාවගේ සනත්වය හා ස්වභාවය, ආර්ථික රටාව, මහා මාර්ග ව්‍යාප්තිය හා එහි වර්ගීකරණය, සෞඛ්‍ය සේවාවල ස්වභාවය, ආයතනික රටාවේ ස්වභාවය යනාදී ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක් අධ්‍යයනය කර ඇත.

සංවර්ධන සැලසුමෙහි දැක්ම ලෙස උභව නිලහරිත මිටියාවතේ පරිපාලන හා සුවසේවා නගරය යන තේමා පාඨය සලකා ඇත. ඒ අනුව පවත්නා යටිතල පහසුකම් හා වාණිජ භාවිතය ඉහත මුඛ්‍ය සේවා අංශ වෙත ඵලදායී ලෙස සකස් කිරීමටත්, ඒ තුලින් නගරයෙහි සංවර්ධනය ළඟා කර ගැනීමට අපේක්ෂිතය. එසේම නිල හරිත මිටියාවතේ පවතින පාරිසරික සංවේදී ප්‍රදේශය ලෙස එහි ඇති පාරිසරික සම්පත් හා පාරිසරික සංවේදීතාවය ආරක්ෂා කිරීමත් අපේක්ෂිතය.

මෙම සංවර්ධන සැලැස්ම පළමු හා දෙවන වෙළුම ලෙස ග්‍රන්ථ දෙකකින් යුක්ත වන අතර පළමු වෙළුම කොටස් දෙකකින් සමන්විතය. පළමු කොටස තුළ අධ්‍යයනය කළ තොරතුරු හා භෞතික සැලසුම් ව්‍යාපෘති සමඟ අන්තර්ගත කර ඇත. දෙවෙනි කොටස තුළ සංවර්ධන රෙගුලාසි ඇතුලත් කර ඇත.

ප්‍රකාශය

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, උඹව පළාත් කාර්යාලය සැලසුම් කණ්ඩායම විසින් සකස් කරන ලද බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්මට සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ප්‍රධාන කාර්යාලයේ හා අනෙකුත් පහත රාජ්‍ය ආයතන රැසක් දායකත්වය ලබා දෙන ලදී.

ඒ අනුව සැලැස්ම සැකසීම සඳහා බදුල්ල මහ නගරසභාව, බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය හා බදුල්ල දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය ඇතුළු රාජ්‍ය ආයතන රැසක් දායකත්වය ලබා දෙන ලදී. එසේම මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය ඇතුළු අර්ධ රාජ්‍ය ආයතනද දායකත්වය සපයන ලදී.

මීට අමතරව නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය ප්‍රධාන කාර්යාලයේ සංවර්ධන සැලසුම් අංශය, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ඒකකය, භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති අංශය හා භූ දර්ශන හා පාරිසරික අංශය නිරන්තර සහයෝගීතාවය ලබා දෙන ලදී. මෙම සියලු ආයතන හා අංශවලට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය, උඹව පළාත් කාර්යාලය සැලසුම් කණ්ඩායම විසින් කෘතඥතාවය පළ කර සිටීමු.

ඇමතිතුමාගේ පණිවිඩය	ii
නගරාධිපතිතුමාගේ පණිවිඩය	iii
සභාපතිතුමාගේ පණිවිඩය	iv
ලේඛන තොරතුරු	vi
පූර්විකාව	viii
කෘතඥතාවය	ix
පටුන	x
සිතියම් ලැයිස්තුව	xi
වගු ලැයිස්තුව	xii
රූප ලැයිස්තුව	xiii
1. හැඳින්වීම	1
1.1 සංවර්ධන සැලසුමක පසුබිම	1
1.2 සැලසුම් කණ්ඩායම	2
1.3 විෂය පථය	3
1.4 සැලසුම් ක්‍රියා පටිපාටිය	7
2. ප්‍රාථමික සමීක්ෂණ කටයුතු	11
2.1 අධ්‍යයන ප්‍රදේශ	11
2.2 සැලසුම් පසුතලය හා තත්ත්ව වාර්තාව	11
2.3 සැලසුම් සීමා නිර්ණය කිරීම	30
3. නගර සංවර්ධන සැලැස්ම යාවත්කාලීන කිරීමේ අවශ්‍යතාවය	35
4. සංවර්ධන සැලසුම් රාමුව	47
4.1 දැක්ම	47
4.2 දැක්මෙහි ප්‍රකාශනය	47
4.3 අරමුණු	48
4.4 පරමාර්ථ	48
5. සවිස්තරාත්මක විශ්ලේශණ සාරාංශය	51

5.1	ඉදහන විශ්ලේශන ක්‍රමවේදය (SWOT Analysis)	51
5.2	සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේශන ක්‍රමවේදය (Development Pressure Analysis)	94
6.	සැලැස්ම	97
6.1	සංකල්පිත සැලැස්ම	97
6.1.2	සංකල්පිත සැලැස්ම හැඳින්වීම	97
6.2	භූමි හා ගොඩනැගිලි සංවර්ධන උපක්‍රම	100
6.2.1	යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම	100
6.3	භෞතික හා සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම	102
6.3.1	යෝජිත සේවා සැපයුම් සැලැස්ම	102
6.3.2	යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම	106
6.3.3	යෝජිත ජල සැපයුම් සැලැස්ම	109
6.3.4	යෝජිත විදුලි සහ දත්ත රැහැන් සැලැස්ම	110
6.3.5	යෝජිත අපද්‍රව්‍ය හා මලාපවාහන සැලසුම	112
6.3.6	යෝජිත සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම	113
6.4	ආර්ථික සංවර්ධන උපායමාර්ග	114
6.4.1	යෝජිත ආර්ථික සැලැස්ම	114
6.5	පාරිසරික තිරසාර උපායමාර්ග	117
6.5.1	යෝජිත පාරිසරික සංරක්ෂණය	117
6.5.2	යෝජිත භූ දර්ශණ කළමනාකරණය	117
6.5.3	යෝජිත ස්වභාවික ආපදා හා විපත් අවම කිරීමේ උපායමාර්ගය	118
6.5.4	යෝජිත පොදු විනෝද පහසුකම් සැලසුම	118
6.6	සංස්කෘතික හා උරුමයන් කළමනාකරණ උපායමාර්ග	123
6.6.1	යෝජිත සංස්කෘතික උරුමයන් සංරක්ෂණ සැලැස්ම	123
6.6.2	යෝජිත පුරාවිද්‍යා ස්මාරක සංරක්ෂණ සැලැස්ම	124
6.7	ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපායමාර්ග	128
6.7.1	උපාය මාර්ගික ව්‍යාපෘති ලේඛනය	128
6.7.2	ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනික ව්‍යුහය	129

සිතියම අංක 1.1 : 2030 ජාතික භෞතික සැලසුම	4
සිතියම අංක 1.2 : 2050 ජාතික භෞතික සැලසුම	5
සිතියම අංක 1.3 : 2010-2024 බදුල්ල කලාපීයකරණ සැලැස්ම	6
සිතියම අංක 2.1 : බදුල්ල ජන ඝනත්වය	16
සිතියම අංක 2.2 : බදුල්ල භූමි පරිහරණ රටාව	19
සිතියම අංක 2.3 : බදුල්ල ජලවහන රටාව	21
සිතියම අංක 2.4 : බදුල්ල මාර්ග ව්‍යාප්තිය	23
සිතියම අංක 2.5 : බදුල්ල ජල සැපයුම	24
සිතියම අංක 2.6 : බදුල්ල විදුලිබල සැපයුම	25
සිතියම අංක 2.7 : බදුල්ල සෞඛ්‍ය සේවා සැපයුම් ස්ථාන	27
සිතියම අංක 2.8 : බදුල්ල නගර සීමාව	32
සිතියම අංක 2.9 : සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේෂණය	33
සිතියම අංක 2.10 : ගොඩනැගිලි ඝනත්ව විශ්ලේෂණය	34
සිතියම අංක 5.1 : බදුල්ල නගරයේ ජීවත් වීමට සුදුසු පරිසර කලාප විශ්ලේෂණය	58
සිතියම අංක 5.2 : බදුල්ල නගරයේ සංවේදී පරිසර කලාප විශ්ලේෂණය	59
සිතියම අංක 5.3 : අවකාශ වින්‍යාසය (Space syntax)	65
සිතියම අංක 5.4 : බදුල්ල නගරයේ විදුලි රැහැන් ව්‍යාප්තිය	67
සිතියම අංක 5.5 : බදුල්ල නගරයේ ඉඩම් වටිනාකම්	72
සිතියම අංක 5.6 : බදුල්ල නගරයේ බැවුම් කලාප විශ්ලේෂණය	79
සිතියම අංක 5.7 : බදුල්ල නගරයේ ස්වාභාවික බැවුම අනුව ජල බැස්ම	82
සිතියම අංක 5.8 : බදුල්ල නගරයේ ප්‍රධාන කාණු පද්ධතිය	83
සිතියම අංක 5.9 : පවත්නා විවේකී හා විනෝද ස්ථාන	85
සිතියම අංක 5.10 : බදුල්ල නගරයේ නායයෑම් අවධානම් කලාප	87
සිතියම අංක 5.11 : බදුල්ල නාගරික විස්තාරණය 2017	88
සිතියම අංක 5.12 : බදුල්ල නාගරික විස්තාරණය 2018	89
සිතියම අංක 5.13 : බදුල්ල නගර සීමාවේ ගංවතුර හානි සිදුවන ස්ථාන	90
සිතියම අංක 5.14 : සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය	95
සිතියම අංක 6.1 : සංකල්පිත සැලැස්ම	98
සිතියම අංක 6.2 : යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම	99
සිතියම අංක 6.3 : යෝජිත සේවා සැලැස්ම-2019	105
සිතියම අංක 6.4 : යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම	108
සිතියම අංක 6.5 : යෝජිත බදුල්ල-හාලිඇල-ඇල්ල ඒකාබද්ධ ජල ව්‍යාපෘතිය බෙදාහැරීමේ ප්‍රදේශ	109
සිතියම අංක 6.6 : යෝජිත භූගත සේවා තීර	111
සිතියම අංක 6.7 : යෝජිත අපද්‍රව්‍ය හා මලාපවාහන සැලසුම	113
සිතියම අංක 6.8 : යෝජිත ආර්ථික සැලැස්ම	116
සිතියම අංක 6.9 : යෝජිත පොදු ඵලිමහන් කලාපයන්හි සේවා කලාපය	121
සිතියම අංක 6.10 : යෝජිත පාරිසරික ආරක්ෂණ සැලැස්ම	122
සිතියම අංක 6.28 : බදුල්ල සංස්කෘතික පෙරහැර පවත්වන මාර්ග	127

වගුව අංක 2.1 : නගරයට පැමිණෙන සංක්‍රමණික ජනගහනය වර්ගීකරණය	18
වගුව අංක 2.2 : බදුල්ල නගරයේ ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	20
වගුව අංක 2.3 : බදුල්ල නගරයේ මාර්ග වර්ගීකරණය	22
වගුව අංක 2.4 : බදුල්ල නගරයට පැමිණෙන හා පිටවන පොදු බස් රථ ප්‍රමාණය	22
වගුව අංක 2.5 : බදුල්ල මහ රෝහලේ වෛද්‍ය සේවක සංයුතිය	26
වගුව අංක 2.6 : බදුල්ල නගරයේ කසළ වර්ගීකරණය	28
වගුව අංක 3.1 : බදුල්ල නාගරික ව්‍යාප්තිය	36
වගුව අංක 5.1 : අරමුණු අංක 1 ශුද්ධ විශ්ලේශණය	51
වගුව අංක 5.2 : ග්‍රාම සේවා වසම් අනුව රැකියාවල නියුක්ත නේවාසික ජනගහන වර්ගීකරණය	53
වගුව අංක 5.3 : වාර්ෂික රෝගී තොරතුරු	54
වගුව අංක 5.4 : දෛනික රෝගී තොරතුරු	55
වගුව අංක 5.5 : බදුල්ල නගරයේ ජීවත් වීමට සුදුසු පරිසර කලාප සිතියමේ සාරාංශය	57
වගුව අංක 5.6 : බදුල්ල නගරයේ පාරිසරික සංවේදී කලාප සිතියමේ සාරාංශය	60
වගුව අංක 5.7 : ද්විතියික අධ්‍යාපනික ආයතන	60
වගුව අංක 5.8 : බදුල්ල නගර සීමාවේ උසස් අධ්‍යාපනික ආයතන	61
වගුව අංක 5.9 : අරමුණු අංක 2 ශුද්ධ විශ්ලේශණය	65
වගුව අංක 5.10 : බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාවේ නල ජල සම්බන්ධතා	66
වගුව අංක 5.11 : බදුල්ල නගර සීමාව තුළ ජල පොම්පාගාර හා ඒවායේ ජල ධාරිතාවයන්	66
වගුව අංක 5.12 : හඳුනාගත් මාර්ග කොටස් වල පවත්නා වේග සීමාවන්	70
වගුව අංක 5.13 : අරමුණු අංක 3 ශුද්ධ විශ්ලේශණය	80
වගුව අංක 5.14 : නගර සීමාවේ වර්ථමාන වනාන්තර හා පතන භූමි ප්‍රමාණයන්	81
වගුව අංක 5.15 : වර්තමාන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය හා ඒවායේ භාවිතය	81
වගුව අංක 5.16 : අරමුණු අංක 4 ශුද්ධ විශ්ලේශණය	91
වගුව අංක 5.17 : බදුල්ල නගරයේ සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේෂණ සාරාංශය	94
වගුව අංක 6.1 : යෝජිත ඒ 5 මාර්ගයේ දිශානතිය	106
වගුව අංක 6.2 : පවත්නා ස්වභාවික හා මිනිසා විසින් නිර්මිත එළිමහන් කලාපයන්හි වර්ග ප්‍රමාණය	119
වගුව අංක 6.3 : යෝජිත පොදු එළිමහන් කලාපයන්හි වර්ග ප්‍රමාණය	120
වගුව අංක 6.3 : ව්‍යාපෘති ප්‍රමුඛතා සාරාංශකරණය	128
වගුව අංක 6.4 : ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනික ව්‍යුහය	129

රූපය අංක 2.1 : බදුල්ල නගරයේ පිහිටීම	12
රූපය අංක 2.2 : ඓතිහාසික විකාශය	12
රූපය අංක 2.3 : බදුල්ල නගරයේ සේවා සැපයුම් වපසරිය	14
රූපය අංක 2.4 : බදුල්ල මහ රොහලේ පිහිටීම	26
රූපය අංක 2.5 : පහළ රජ විදිය හා බසාර් විදිය වාණිජ කටයුතු	29
රූපය අංක 2.6 : බදුල්ල නගරය	30
රූපය අංක 2.7 : බදුල්ල නගරයේ සේවා සැපයුම් වපසරිය	31
රූපය අංක 3.1 : බදුල්ල කසළ අංගනය	32
රූපය අංක 3.2 : බදුළු ඔයට එක්වන අප ජලය	32
රූපය අංක 3.3 : නගර මධ්‍ය උෟණ සංවර්ධන මට්ටමේ පුරාවිද්‍යා ස්මාරක	38
රූපය අංක 3.4 : කුඹුරු ඉඩම් ගොඩකර සිදුවන ඉදිකිරීම්	39
රූපය අංක 3.5 : කඳුකර ප්‍රදේශවල සිදුවන නේවාසික හා වින	40
රූපය අංක 5.1 : ප්‍රධාන පරිපාලන සංකීර්ණ	52
රූපය අංක 5.2 : නගරයේ ඇති පරිපාලන සංකීර්ණ කිහිපයක්	53
රූපය අංක 5.3 : දකුණු පටුමග හා බසාර් විදිය වාණිජ ස්ථාන	56
රූපය අංක 5.6 : බණ්ඩාරවෙල පාර දෙපස රෝහල කේන්ද්‍රකොටගත් සේවා ස්ථාන අවිධිමත්ව පිහිටා තිබෙන අයුරු	63
රූපය අංක 5.8 : වර්තමාන කසල අංගනය	69
රූපය අංක 5.9 : අපවිත්‍ර පොදු කාණු	70
රූපය අංක 5.10 : අපවිත්‍ර ජල කාණු බදුළු ඔයට හරවා ඇති ආකාරය	73
රූපය අංක 5.11 : නගර මධ්‍යය උෟණ භාවිතයේ ඇති පුරාවිද්‍යා ස්මාරක	74
රූපය අංක 5.12 : අවිධිමත් විදුලි රැහැන් හා සන්නිවේදන රැහැන්	75
රූපය අංක 5.13 : පදික වේදිකා හරස් කර කාණු හා නල ජල පද්ධතිවල අළුත්වැඩියා කිරීම් සිදුකිරීම	75
රූපය අංක 5.14 : නගරය වටා පිහිටි සංචාරක ආකර්ශණ ස්ථාන	78
රූපය අංක 5.15 : බදුළු ඔය	80
රූපය අංක 5.16 : කඳුකර ප්‍රදේශවල සිදු වන නේවාසික හා වින	86
රූපය අංක 5.17 : මුතියංගණ රජමහා විහාරය	91
රූපය අංක 5.18 : බදුල්ල නගරයේ ඓතිහාසිකව වැදගත් ස්ථාන	92
රූපය අංක 5.19 : බදුල්ල කනරගම මහා දේවාලයේ පෙරහැර	93
රූපය අංක 5.20 : අත්හැර දමා ඇති පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථාන	93
රූපය අංක 5.21 : උෟණ සංවර්ධන මට්ටමේ පවතින පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථාන	94
රූපය අංක 6.13 : මුතියංගණ රජමහා විහාරය වටා වූ සංවර්ධන පාලන අවරෝධක ප්‍රදේශය (Buffer zone)	123
රූපය අංක 6.14 : වර්තමාන වෙලේකඩේ පරිශ්‍රය හා යෝජිත මහජන විවේකී ස්ථාන	125
රූපය අංක 6.15 : වර්තමාන සළසල ගොඩනැගිල්ල හා යෝජිත මිශ්‍ර සංවර්ධනය	125
රූපය අංක 6.16 : වර්තමාන තල්දෙන වලව්ව හා යෝජිත අවන්හල් ව්‍යාපෘතිය	126
රූපය අංක 6.17 : වර්තමාන කොතලාවල වලව්ව හා යෝජිත අවන්හල් ව්‍යාපෘතිය	126

1. හැඳින්වීම

1.1. සංවර්ධන සැලසුමක පසුබිම

1978 අංක 41 දරණ පනත මගින් නාගරික බල ප්‍රදේශයන්හි සංවර්ධන කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීමට හා පාලනය කිරීමට උදෙසා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය පිහිටුවන ලදී. එම පනත හා එහි කලින් කලට ඇති කරන ලද සංශෝධන අනුව නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ කාර්යභාරය ලෙස නාගරික ප්‍රදේශ හඳුනා ගැනීම, එම ප්‍රදේශ නාගරික බල ප්‍රදේශ ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කිරීම, සංවර්ධන සැලසුම් පිළියෙල කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම ආදී මූලික කටයුතු ඇතුළත් වේ.

ඒ අනුව 1979 ජුනි මස 01 වන දින අංක 38/16 දරණ ගැසට් පත්‍රය මගින් බදුල්ල මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය උභව පළාතේ ප්‍රථම නාගරික බල ප්‍රදේශය ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. 1982 අංක 04 දරණ පනතෙහි II ආ කොටස 8 අ (1) වගන්තියට අනුව නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට එසේ ප්‍රකාශයට පත්කල නාගරික ප්‍රදේශ සඳහා සංවර්ධන සැලසුම් සෑදීමේ බලතල හිමිව ඇති අතර, එකී බලතල ප්‍රකාරව 2010 මාර්තු මස 17 වන දින අංක 1645/22 දරණ ගැසට් පත්‍රය මගින් බදුල්ල මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශයට සංවර්ධන සැලැස්මක් ප්‍රකාශයට පත්කරන ලදී. නමුත් ආර්ථික හා සමාජීය වෙනස් වීම් මත බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම යාවත්කාලීන කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පැන නැගී ඇත.

ඒ අනුව, 1982 අංක 04 දරණ සංශෝධන පනතෙහි 8෭A(1) වගන්තිය යටතේ ලැබී ඇති බලතල ප්‍රකාරව 2017 අප්‍රේල් මස සිට බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම යාවත්කාලීන කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී.

නගරයේ දෛනික සංක්‍රමණය වන ජනතාවත්, නේවාසික ප්‍රජාවත් සඳහා මනා යටිතල පහසුකම් වලින් සපිරි නගරයක් ඇතිකරලීම උදෙසා 2019-2030 කාල පරිච්ඡේදය ඉලක්ක කරගනිමින් බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාව සඳහා ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සංවර්ධන සැලැස්මක් පිළියෙල කොට ඇත. මේ තුළින් බදුල්ල නගරයේ භෞතික සමාජීය, ආර්ථික හා පාරිසරික ප්‍රගමනයක් අපේක්ෂිතය. එහිදී නගරයේ පවත්නා ප්‍රධාන ආයතන, සංක්‍රමණික ජනතාව හා නේවාසික ජනතාව, නගරයේ සේවා සැපයුම්කරුවන්ගේ අදහස් හා යෝජනා සැලකිල්ලට ගනු ලැබූ අතර, එසේ යෝජිත සංවර්ධන යෝජනා සංක්ෂිප්තව හා විස්තරාත්මකව මෙම වාර්තාව තුළ අන්තර්ගත කර ඇත.

1.2. සැලසුම් කණ්ඩායම

(2019-2030) බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම සැකසීම සඳහා දායක වූ ප්‍රධාන පාර්ශවකරුවන්

- I. නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය උභව පළාත් කාර්යාලය
- II. බදුල්ල මහ නගර සභාව

ප්‍රධාන උපදේශකත්වය ලබා දුන් රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන

- I. දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය
- II. බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
- III. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
- IV. පළාත් මහ රෝහල
- V. ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය
- VI. ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය
- VII. මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය
- VIII. දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව
- IX. ආයෝජන මණ්ඩලය
- X. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
- XI. ඉඩම් පරිහරණ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව
- XII. බදුල්ල බන්ධනාගාරය
- XIII. ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය
- XIV. ක්‍රීඩා අමාත්‍යාංශය
- XV. බදුල්ල ප්‍රාදේශීය සභාව

උපදේශකත්වය ලබා දුන් අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන්

- I. බදුල්ල ත්‍රිරෝද රථ සංගමය
- II. බදුල්ල වෙළඳ ප්‍රජාව
- III. තේවාසික ජනතාව

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය උභව පළාත් කාර්යාලයේ බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම සෑදීමේ සැලසුම් කමිටුවේ සාමාජිකයන් පහත දැක්වේ.

සාමාජිකයාගේ නම	තනතුර
අනුර මැදවෙල මහතා	අධ්‍යක්ෂ (උභව)
ඩබ්.ඩී.ඩී. චම්ලා මහනන්ද්‍රිල මහත්මිය	නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (උභව)
ඩබ්.කේ. රංගජීවනී මිය	සැලසුම් නිලධාරී
ආර්.එම්.එස්. රාජපක්ෂ මහතා	සැලසුම් නිලධාරී
කේ.එම්.සී.එස්. කුමාර මහතා	සැලසුම් නිලධාරී
ඊ.එම්. ඉන්ද්‍රසිරි මහතා	සැලසුම් නිලධාරී
එස්.ජේ.කේ. ලේල්වල මහතා	සැලසුම් නිලධාරී
පී.එල්.සී.බී. ලියනගේ මෙනවිය	සහකාර සැලසුම් නිලධාරී

(2019-2030) බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම සැකසීම සඳහා දායක වූ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ අනෙකුත් අංශ

- I. සහාපති - ආචාර්ය ජගත් මුණසිංහ මහතා
- II. නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - ඩී.එම්.බී. රණතුංග මහතා
- III. පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ඒකකය

- IV. සංවර්ධන සැලසුම් අංශය
- V. භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති අංශය
- VI. භූ දර්ශන හා පාරිසරික අංශය
- VII. උග්‍ර පළාත් කාර්යාලයේ සහායක නිලධාරීන්

1.3. විෂය පථය

බදුල්ල නගර සංවර්ධන සැලසුමෙහි විෂය පථය ලෙස අධ්‍යයනය කරනුයේ නගරයේ පවත්නා ආර්ථික, සමාජීය, පාරිසරික හා භෞතික විභවතාවයන්, ප්‍රාදේශීය පළාත්මය හා ජාතික වශයෙන් බදුල්ල නගරයට ඇති අවස්ථාවන් හඳුනාගැනීම හා ඒවා ඒකාබද්ධ කොට සංවර්ධන සැලසුමක් සෑදිය යුතු මට්ටම සහ සංවර්ධන සැලසුම තුළින් ආවරණය විය යුතු අංශ පිළිබඳවයි.

උග්‍ර පළාතේ ප්‍රධාන අගනගරය වන බදුල්ල, පළාතේ ප්‍රථම මහ නගර සභාව හා ප්‍රථම නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී බල ප්‍රදේශයයි. එසේම පළාතේ අග නගරය ලෙස ප්‍රාදේශීය දිස්ත්‍රික්කමය හා පළාත්මය වශයෙන් වැදගත් පරිපාලන ආයතන රැසක් නගරය පුරා ස්ථානගතව ඇත.

නගරයේ ස්ථානගත වීම සලකා බලන විට පේරාදෙණිය - වෙන්කලඬු A5 මාර්ගයේ ප්‍රධාන මංසන්ධියක් ලෙස බදුල්ල නගරය පවතී. නගරය වටා පවතින අනෙකුත් ප්‍රධාන නගර ලෙස බණ්ඩාරවෙල, හාලිඇල, මහියංගනය හා පස්සර හැඳින්විය හැකිය. එසේම කොළඹ - බදුල්ල උඩරට දුම්රිය මාර්ගයේ අවසාන දුම්රිය ස්ථානය ලෙස ද බදුල්ල නගරය පවතී. ඒ අනුව කලාපයේ දුම්රිය හා මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහනය යන දෙකම පවතින ප්‍රධානතම නගරයක් ලෙසද බදුල්ල හඳුනාගත හැකිය.

ජාතික භෞතික සැලසුම 2030 අනුව බදුල්ල යනු මධ්‍යම පාරිසරික සංවේදී කලාපයට අයත් නගරයක් වේ. (සිතියම අංක 1.1) ඒ අනුව බදුල්ල නගරය තුළ මහා පරිමාණයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් කිසිවක් හඳුනාගෙන නොමැත. නමුත් කෘෂිකාර්මික, අධ්‍යාපනික හා සංචාරක දියුණුවක් ළඟාකරගත හැකි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් රැසක් නගරය වටා ප්‍රදේශය තුළ හඳුනාගෙන ඇත.

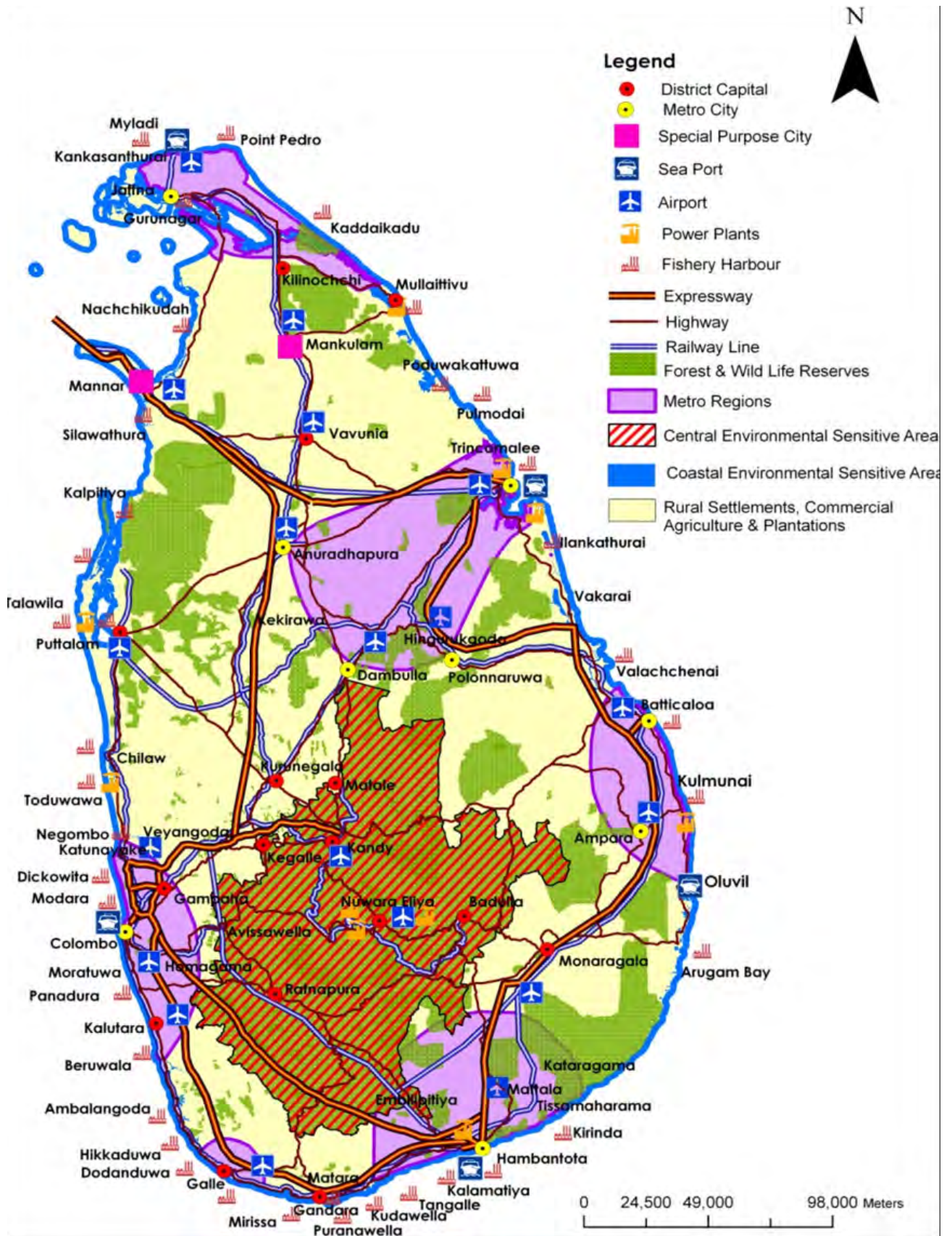
2050 කෙටුම්පත් කර ඇති ජාතික භෞතික සැලැස්ම (සිතියම අංක 1.2) තුළින් ද බදුල්ල නගරය මධ්‍ය පාරිසරික සංවේදී කලාපයට අයත් වේ. ඒ අනුව, කලාපය තුළ ජනගහනය පාලනය කිරීමත්, පවත්නා ජනගහනය ඒ ආකාරයෙන් ම පවත්වාගත යුතු බවත්, හඳුනාගෙන ඇත. එහිදී ද රැකියා අවස්ථා මත ජනගහනය උත්පාදනය නොවන ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් බදුල්ල නගරය හා ඒ ආශ්‍රිත වූ මධ්‍යම පාරිසරික සංවේදී කලාපයේ ස්ථානගත යුතු බව හඳුනාගෙන ඇත.

2010 මාර්තු මස 17 වන දින අංක 1645/22 දරන ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්මෙහි (2010 -2024) අරමුණ පළාතේ ප්‍රධාන පරිපාලන අගනගරය ලෙස එහි සේවය අඛණ්ඩ හා ප්‍රශස්ත ආකාරයට පවත්වාගෙන යමින් සංවර්ධනය කිරීමයි. නමුත් එම සැලැස්මේ කලාපීයකරණ සැලැස්ම (සිතියම අංක 1.3), ගෙබිම් අනුපාත සැලැස්ම, බිම් කට්ටි පිරිවිතර යනාදී සංවර්ධන රෙගුලාසි නගරයේ වාණිජ, නේවාසික හා පරිපාලන සේවයන් සිදුකරන ඉදිකිරීම් සඳහා පවතින ඉල්ලුම සපුරාලීමට ප්‍රමාණවත් නොමැත. ඒ අනුව නගරයේ සංවර්ධන උපනතීන්ගේ අක්ෂය ද වෙනස් වී ඇත. එබැවින් බදුල්ල නගරයේ භෞතික සංවර්ධනය උදෙසා මග පෙන්වන යාවත්කාලීන කරන ලද සංවර්ධන සැලසුමක අවශ්‍යතාවය පවතී.

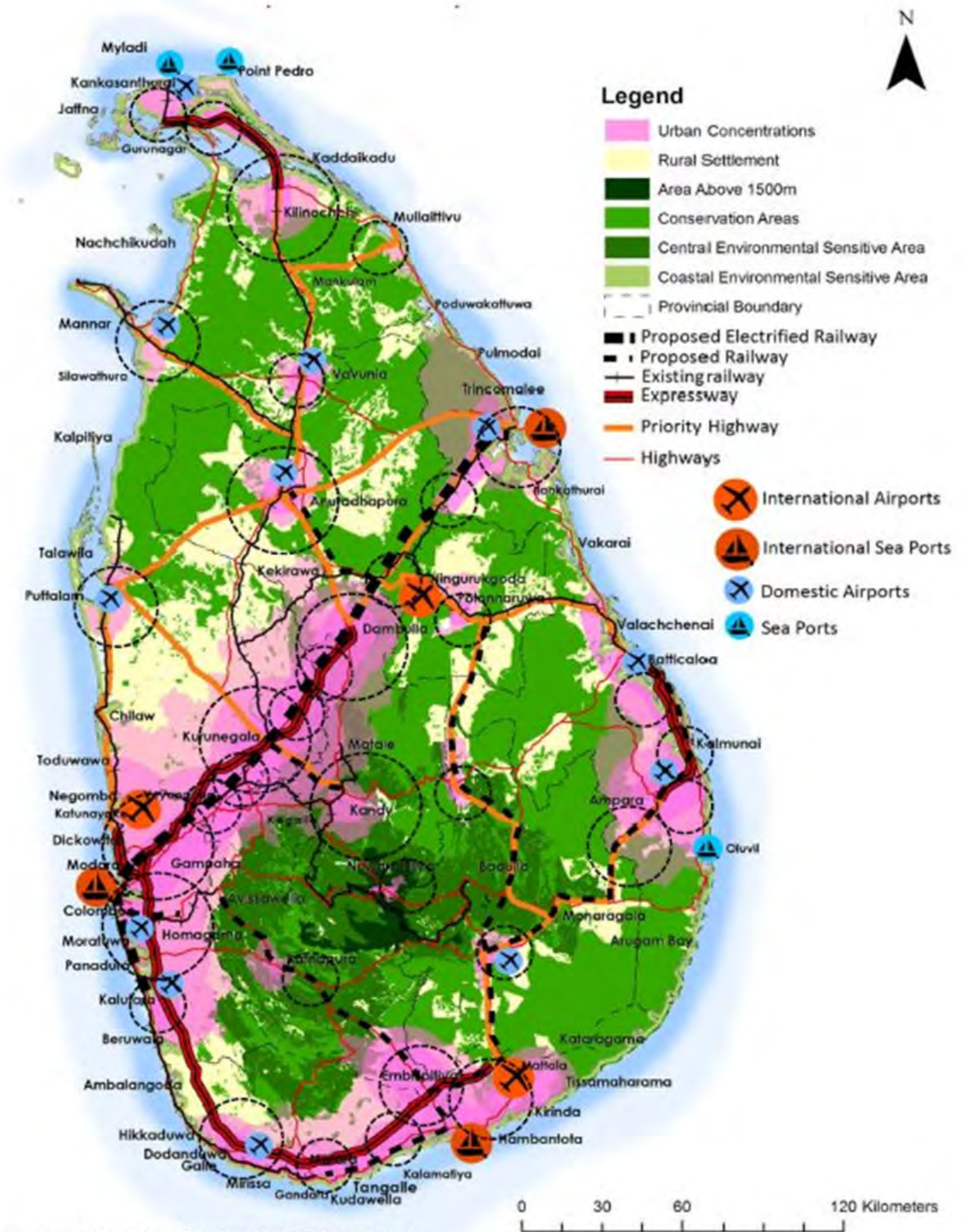
2030 ජාතික භෞතික සැලසුමට හා 2050 කෙටුම්පත් ජාතික භෞතික සැලසුමට අනුව බදුල්ල මධ්‍යම පාරිසරික සංවේදී කලාපයට අයත් නගරයක් බැවින්, සංචාරක කෘෂිකාර්මික සේවා වැනි පරිසරයට අවම හානියක් සිදුවන ක්‍රියාකාරකම් පමණක් යෝජනය. එසේ වුවද බදුල්ල උග්‍ර පළාතේ පරිපාලන අගනගරය බැවින්, සේවා සැපයුම් ස්ථාන රැසක් ස්ථානගත වී ඇති අතර, සේවා අංශයේ විශාල දියුණුවක් මේ වන විටත් ලබාගෙන ඇත. ඒ අනුව, එම සේවා ස්ථානවල සේවය කරන ප්‍රජාවගේ නේවාසික ඉල්ලුම හා භාණ්ඩ ඉල්ලුම සම්බන්ධවත්, බදුල්ල නගර සංවර්ධන සැලැස්මෙන් අනිවාර්ය සැලකිල්ලට භාජනය කළ යුතුව ඇත. මෙහිදී නගර මධ්‍යයේ වූ තැනිතලා ප්‍රදේශය තිරසාර වූ පාරිසරික තත්ත්වයන්ට අනුව සංවර්ධන කාර්යයට යොදා ගැනීම 2019-2030 සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් අපේක්ෂිතය.

එසේම උග්‍ර පළාත තුළ පවත්නා නගර අතරින් ස්වාභාවික ආපදා අවම මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් නගරයට වාර්ෂිකව එක්වන පදිංචි ජනගහනය ක්‍රමයෙන් වැඩිවෙමින් පවතී. නමුත් මෙම හේතුව මත අනවශ්‍ය පාරිසරික හානියක් ඇතිවීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. කුඹුරු ඉඩම් ගොඩකිරීමත්, කඳුකර බෑවුම් ප්‍රදේශ නේවාසික ඉල්ලුම සඳහා නතු වීමත්, එහි ප්‍රතිඵලයයි. ඒ අනුව මෙකී සංවර්ධන සැලැස්ම හරහා පාරිසරික හානිය අවම කිරීමත් තිරසාර වූ සේවා නගරයක් ඇති කිරීමත් අපේක්ෂිතය.

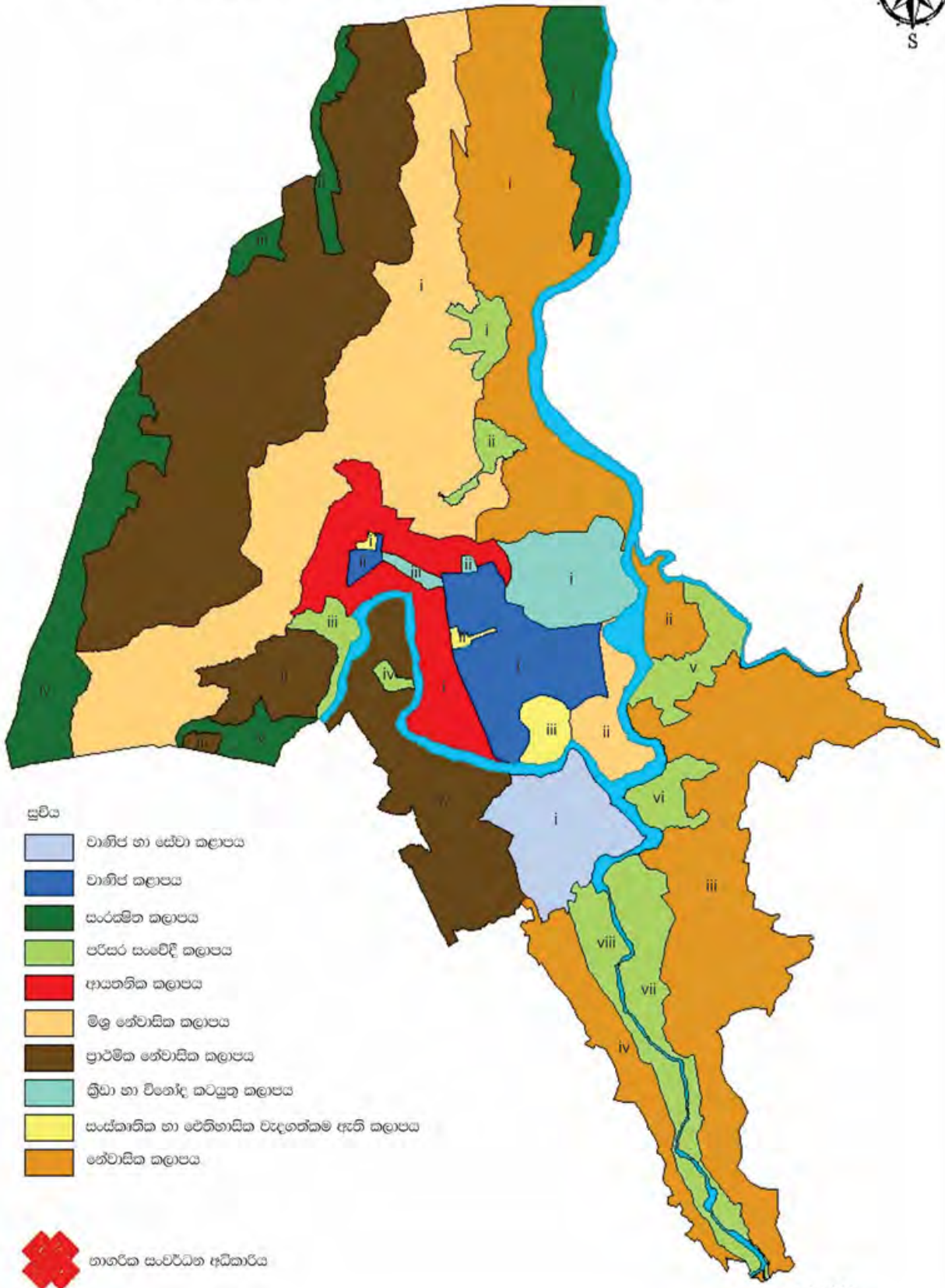
පිටියම අංක 1.1 : 2030 ජාතික භෞතික සැලැස්ම

පිටියම අංක 1.2: 2050 ජාතික භෞතික සැලසුම

බදුල්ල නගර සංවර්ධන සැලැස්ම - කලාපීය මායිම්

1:25,000

උඩරට කඳුකර ප්‍රදේශයේ පවතින පාරිසරික සුන්දරත්වය මත සංචාරක ආකර්ශණයක් දිනාගත හැකි නගරයක් ලෙස බදුල්ල සංවර්ධනය කිරීමේ හැකියාව පැවතුන ද බදුල්ල මහ නගර සීමාව සඳහා අයත් වන භූමි ප්‍රමාණයේ එවැනි සංචාරක ආකර්ශණයට නතු වූ ස්ථාන පවතිනුයේ අතලොස්සකි. බදුල්ල මුතියංගණ රජමහා විහාරය, ලීඳමුල්ල පත්තිනි දේවාලය, කතරගම දේවාලය වැනි ආගමික පුදබිම් හැරුණුකොට මැදපතන වැනි පතන බිම් සංචාරක කර්මාන්තය අතින් දියුණුවට පත් කළ හැකි ස්ථාන වේ. භූමි පරිහරණ රටාවෙන් හා පවත්නා සමාජයීය, ආර්ථික උපනතීන් සැලකිල්ලට ගත් විට සංචාරක ක්ෂේත්‍රය සඳහා බදුල්ල නගරය තුළ ඇති තත්ත්වයන් අවම මට්ටමක පවතී. නමුත් අවට ප්‍රදේශවල පවතින සුන්දර ස්ථාන කාරා සංචාරක ප්‍රජාව නගරය හරහා ආකර්ශණය කර ගැනීම තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ගොඩනැවීමට අපේක්ෂිතය.

ඒ අනුව බදුල්ල නගරය පවත්නා පාරිසරික සංවේදී භාවය ආරක්ෂා කර, ජාතික වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇති විෂය ක්ෂේත්‍රය මත විධිමත් යටිතල පහසුකම් වලින් සපිරි කලාපීය අගනගරයක් ලෙස බදුල්ල නගරය සංවර්ධනය කිරීම මෙම සැලැස්ම තුළින් සිදුවේ.

1.4. සැලසුම් ක්‍රියා පටිපාටිය

බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී අනුගමනය කරන ලද සැලසුම් ක්‍රියාවලිය පහත රූප සටහනෙන් දක්වා ඇත.

I. පසුබිම් අධ්‍යයන කටයුතු

බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම සෑදීම සඳහා මූලිකව නගරයේ පවත්නා භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය හා පාරිසරික යන අංශ ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික දත්ත මගින් විශ්ලේෂණය කරන ලදී. මේ සඳහා බදුල්ල මහ නගර සභාව, බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, බදුල්ල මහ රෝහල, සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාලය, ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය, ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය හා ජාතික විදුලිබල මණ්ඩලය, ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය, පුරාවිද්‍යා ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය යනාදී ආයතනයන්ගෙන් ලබාගත් ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව ලබාගත් දත්ත විශ්ලේෂණය කොට සකස් කරන ලද සිතියම් මගින් ද බදුල්ල නගරය පිළිබඳව මූලික අධ්‍යයන කටයුතු සිදු කරන ලදී. මීට අමතරව නගරයේ සැබෑ තත්ත්වය ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ කටයුතු මගින් ද හඳුනාගන්නා ලදී.

II. විෂය පථය හඳුනාගැනීම

ජාතික, කලාපීය වශයෙන් බදුල්ල නගරයේ පවත්නා ස්වභාවය මේ අදියරේ දී හඳුනාගන්නා ලදී. එහිදී 2030 ජාතික භෞතික සැලසුම හා 2050 කෙටුම්පත් ජාතික භෞතික සැලසුම අනුව මධ්‍යම පාරිසරික සංවේදී කලාපයේ පවත්නා බදුල්ල නගරයට ලබාදී ඇති සංවර්ධන තත්ත්වයන් හා උභව කලාපීය සැලැස්ම හරහා යෝජනව ඇති සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් හඳුනාගන්නා ලදී. එසේම යටිතල පහසුකම් සපයන ඒ ඒ ආයතනයන්හි විෂය ක්ෂේත්‍රයන් හරහා නගරයට යෝජිත සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් හා යෝජනා හඳුනාගැනීමද මේ යටතේ සිදු කරන ලදී. පසුව පවත්නා තත්ත්වය විශ්ලේෂණය කර බදුල්ල නගරයේ තත්ත්වය මැනවින් හඳුනාගන්නා ලදී.

III. ගැටළු හා විභවතා හඳුනා ගැනීම

ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී හඳුනාගත් ගැටළුවලට අමතරව පරිපාලන ආයතන, විවිධ සංවිධාන රැස්කොට පාර්ශවකරුවන්ගේ රැස්වීම (Stakeholder meeting) 2017 නොවැම්බර් මස 10 වෙනි දින පවත්වා නගරයේ ගැටළු හා විභවතා හඳුනාගන්නා ලදී. මීට අමතරව විධිමත් රැස්වීම් හා ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ කටයුතු වලදී නේවාසික හා සංක්‍රමණික ප්‍රජාව සමග ප්‍රශ්නාවලි හරහා අවිධිමත් ක්‍රමවේදය හරහා සාකච්ඡා කොට බදුල්ල නගරයේ පවත්නා ගැටළු හා විභවතා හඳුනාගන්නා ලදී.

IV. දැක්ම, අරමුණු හා පරමාර්ථ හඳුනාගැනීම

හඳුනාගත් ගැටළු හා විභවතා සඳහා සංවර්ධන සැලසුම හරහා විසඳුම් සෙවීමට එම ගැටළු හා විභවතාවන්හි පවතින සුවිශේෂීතාවය (Significant) ඒවායේ සන්දර්භය (Context) අනෙකුත් ගැටළු හා විභවතා සමග ඒවායේ ප්‍රමාණාත්මක ස්වභාවය (Magnitude) මත විශ්ලේෂණය සිදු කර බදුල්ල නගරය සඳහා 2019-2030 කාල පරාසය සඳහා ළඟාකර ගැනීමට අපේක්ෂිත සංවර්ධනය සඳහා දැක්ම හා අරමුණු හා පරමාර්ථ සකස් කරන ලදී.

V. සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණය

බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම 2030 දැක්මට අනුව සකස් කරන ලද අරමුණු අනුව ඒ ඒ අරමුණු ළඟා කර ගැනීමට පවත්නා ශක්තීන්, අවස්ථා හා දුර්වලතා, බාධක හඳුනාගනිමින් ශුද්ධ විශ්ලේෂණය (SWOT Analysis) කරන ලදී. මීට අමතරව පාරිසරික සංවේදීතා අධ්‍යයනය (Sensitivity analysis), විභවතා අධ්‍යයනය (Potential analysis) ජීවත් වීමට සුදුසු පරිසර කලාප විශ්ලේෂණය (Livability analysis) සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේෂණය (Development Pressure Analysis) දියබෙන්ම විශ්ලේෂණය (Watershed analysis) සිදු කරන ලදී.

VI. සැලසුම හා උපාය මාර්ග හඳුනාගැනීම

හඳුනාගත් දැක්ම, අරමුණු හා පරමාර්ථ වලට අනුව කලාපීකරණ සැලැස්ම, යටිතල පහසුකම් සේවා සැලැස්ම, ආර්ථික සැලැස්ම, පාරිසරික තිරසාර සංවර්ධන සැලැස්ම පුරාවිද්‍යා හා උරුමයන් සංරක්ෂණය කිරීමේ සැලැස්ම හා යටිතල පහසුකම් සේවා සැලැස්ම තුළින් උපාය මාර්ගික සැලසුම් හා ව්‍යාපෘති සකස් කරන ලදී. එහිදී හඳුනාගත් ගැටළු හා විභවතාවයන්ගේ බලපෑමේ ප්‍රමුඛත්වය මත උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති පෙළ ගස්වන ලදී.

VII. නීති රෙගුලාසි සකස් කිරීම

සංවර්ධන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම හා ඉඩම් පරිහරණයන් සඳහා වන නීති හා රෙගුලාසි සකස් කිරීම මෙහිදී සිදු කරන ලදී. මේ සඳහා දැනට පවත්නා සංවර්ධන සැලසුමෙහි භාවිතයේ යෙදවිය නොහැකි රෙගුලාසි වෙනස් කිරීමත්, තැනිතලා හා බැවුම් ප්‍රදේශවල ඉදිකිරීම් හා භූමි පරිහරණයන්හි දී විමසා බැලිය යුතු අත්‍යවශ්‍ය තත්ත්වයන් සවිස්තරාත්මකව විශ්ලේෂණය කරමින් හා සාකච්ඡා කරමින් රෙගුලාසි සකස් කිරීම සිදු කරන ලදී.

VIII. අදහස් ලබා ගැනීම

සංවර්ධන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර කෙටුම්පත් සැලැස්ම මහජන අදහස් දැක්වීම සඳහා යොමු කරන ලදී. එහිදී පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩමුළුවක් පවත්වා දැනුවත් කිරීම සිදු කරන ලදී.

IX. දළ සැලසුම් වාර්තාව භාරදීම

අවසාන කෙටුම්පත් සංවර්ධන සැලැස්ම මහජන අදහස් විමසීමෙන් පසු එම යෝජනා හා අදහස් ද සහිතව සංශෝධනය කර ප්‍රධාන සැලසුම් කමිටුවට ඉදිරිපත් කිරීම හා සංවර්ධන සැලසුම් අංශය වෙත භාර දෙන ලදී.

X. අනුමැතිය හා ප්‍රකාශයට පත් කිරීම

ප්‍රධාන සැලසුම් කමිටුවෙහි අනුමැතියෙන් පසු ගරු අමාත්‍යතුමාගේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම හා ගැසට් පත්‍රයේ පළ කොට නීතිගත කිරීම.

ප්‍රාථමික සමීක්ෂණ කටයුතු

2. ප්‍රාථමික සමීක්ෂණ කටයුතු

2.1. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

උගව පළාතේ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පරිපාලන සේවා කේන්ද්‍ර කොට ගත් පළාත් අග නගරය ලෙස බදුල්ල නගරය හැඳින්විය හැකිය. ග්‍රාමසේවා වසම් 29 කින් සැදුම්ලත් බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ බටහිර කොටසට අයත් ග්‍රාම සේවා වසම් 13 කින් බදුල්ල මහ නගර සීමාව සමන්විත වේ. බදුල්ල නගරය උතුරු අක්ෂාංශ 6.5 - 7.1 ක් හා දේශාංශ 81.2 - 81.4 අතර පිහිටා ඇත. ඒ අනුව, බදුල්ල මහ නගර සීමාවට උතුරින් සොරණතොට ප්‍රාදේශීය සභාව, නැගෙනහිරින් බදුල්ල ප්‍රාදේශීය සභාව, දකුණින් හා නැගෙනහිරින් හාලිඇල ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් පාලනය සිදුවේ.

බදුල්ල මහ නගර සීමාව තුළ නාගරික කොට්ඨාශ 15 ක් පවතින අතර, ග්‍රාම සේවා වසම් 13 කින් සමන්විත වර්ග කිලෝමීටර් 10.5 ක වපසරියක් මෙයට අදාළ වේ.

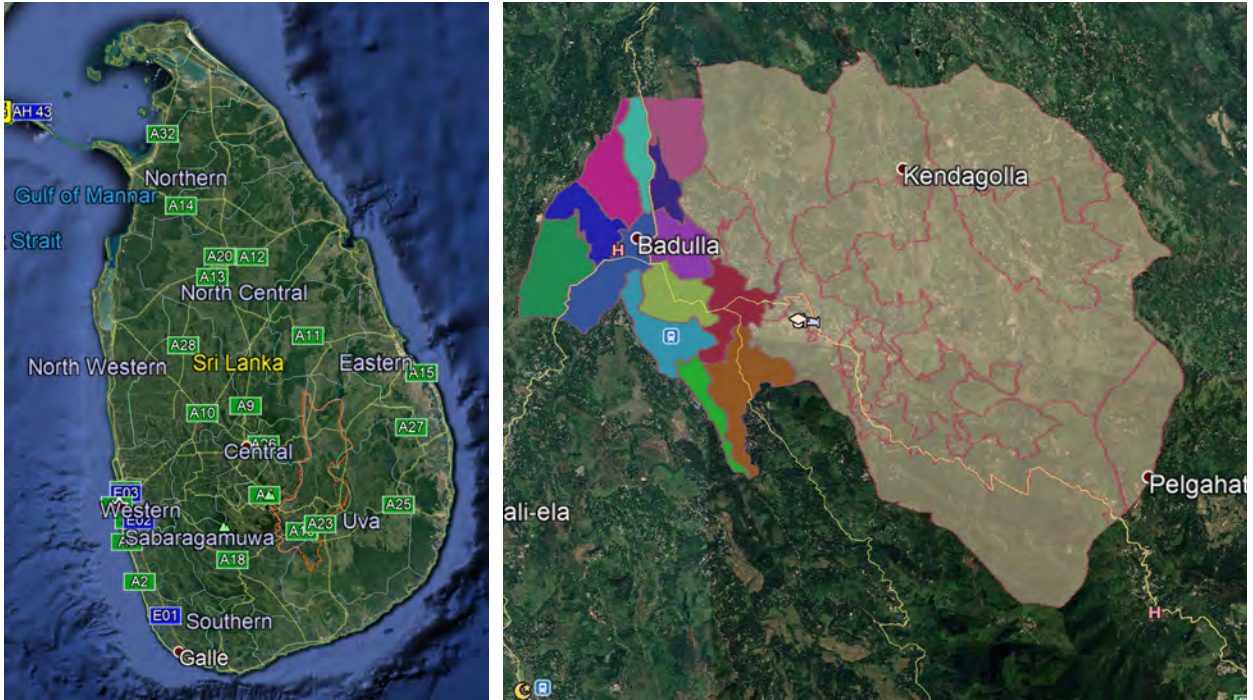
2.2. සැලසුම් පසුකලය හා තත්ත්ව වාර්තාව

බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් වී ඇති අන්තර් ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධතා කැටිකොටගත් සැලසුම් පසුකලය හා ප්‍රදේශය තුළ පවත්නා භෞතික, ආර්ථික, සමාජීය හා පාරිසරික තත්ත්වයක් පිළිබඳ මේ යටතේ සාකච්ඡා කෙරේ.

2030 ජාතික භෞතික සැලැස්ම මගින් හඳුනාගෙන ඇති නාගරික ධුරාවලියට අනුව බදුල්ල යනු තුන්වන ගණයේ භාණ්ඩ හා සේවා සැපයෙන පළාත් අගනගරයකි. එසේම 2030 උගව කලාපීය සැලැස්ම තුළින් කලාපයේ පළමු පෙල නගරයක් ලෙසත් හඳුනාගෙන ඇත. 2050 කෙටුම්පත් කර ඇති ජාතික භෞතික සැලැස්ම මගින් ද පළාත් අගනගරය ලෙස බදුල්ල හඳුනාගෙන ඇත.

ඒ අනුව 2010 මාර්තු මස 17 වන දින අංක 1645/22 දරන ගැසට් පත්‍රය මගින් ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම කාලීන අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූලව වෙනස් කර, තිරසාර වූ නාගරික ප්‍රදේශයක් බිහිකිරීමේ අරමුණින් බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම යාවත්කාලීන කිරීමේ කටයුතු සිදුකර ඇත.

රූපය අංක 2.1 : බදුල්ල නගරයේ පිහිටීම

මූලාශ්‍රය - Google Earth, 2017

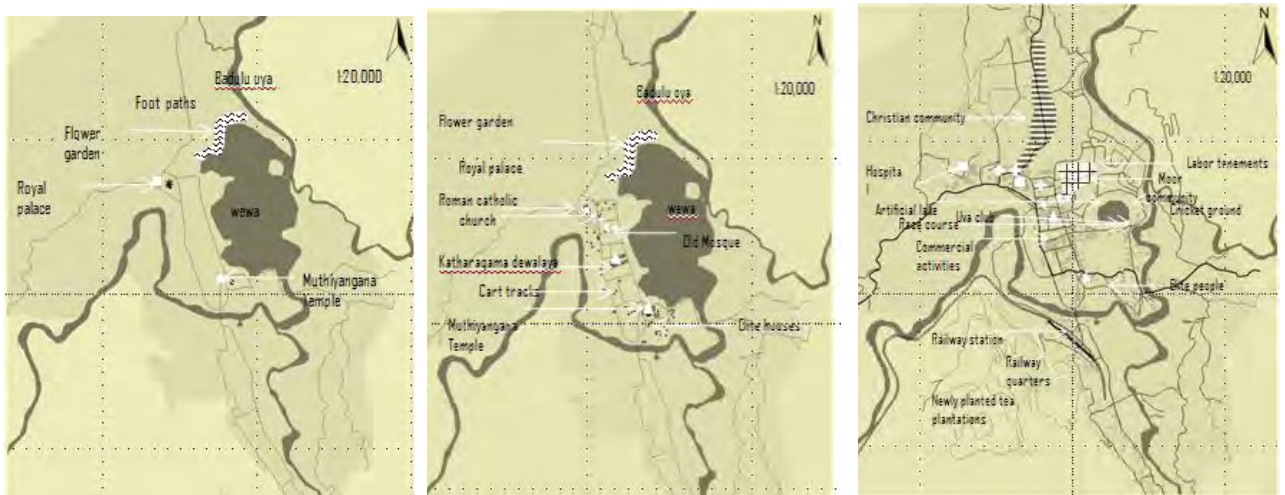
දේශගුණික ලක්ෂණ හා භූ විෂමතාවය

තෙත් හා වියළි අතරමැදි දේශගුණික කලාපයට අයත්වන බදුල්ල නගරයේ සාමාන්‍ය වාර්ෂික උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 24 ක පමණ අගයක් ගනී. සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය 1885mm පමණ වේ. භූ විෂමතා ලක්ෂණ සැලකීමේදී බේසමක හැඩය ගත් නගර මධ්‍යය තැනිතලා ස්වරූපයක් ගනී. නගර මධ්‍යව උන්නතාංශය 680m ක් පමණ වන අතර, බැවුම් ප්‍රදේශවලදී එය 800m දක්වා වූ උන්නතාංශයකට වෙනස් වේ.

ඓතිහාසික විකාශය

බදුල්ල පුරවරයේ ඓතිහාසික විකාශනය සලකා බැලීමේදී සියවස් ගණනාවකට එහා ගිය තොරතුරු හමුවේ. පුරාවිද්‍යාත්මක සාක්ෂි මත ලියවුණු උභව වංශ කථාවට අනුව බදුල්ල නාමය මුලින්ම සඳහන් වනුයේ බුදුරජාණන්

රූපය අංක 2.2 : ඓතිහාසික විකාශය

යටත්විජිත කාලයට පෙර (1505)

පාතුගිසි හා ලංදේසි කාල සීමාව (1505-1815)

ඉංග්‍රීසි පාලන කාලය (1815-1948)

නිදහසින් පසු කාලය (1948-1977)

වර්තමානය දක්වා (1977 ට පසු)

මූලාශ්‍රය - එන්. රත්නායක (2009) සමාජය, භෞතික අංශ හා නගර සැලසුම් ව්‍යුහය අතර සහ සම්බන්ධතා අධ්‍යයනය

වහන්සේගේ තෙවන ලංකාගමනේදී ය. බුද්ධ වර්ෂ 18 වන සියවසේ දී මණිඅක්ඛික නා රජුගේ ආරාධනයෙන් කැළණියට වැඩම කරන්නා වූ බුදුරජාණන් වහන්සේ 'ඉන්දික' නම් වූ ප්‍රාදේශීය පාලකවරයාගේ ආරාධනයෙන් බදුල්ලට වැඩම කරයි. එහිදී දැනට මුතියංගණ රජමහා විහාරය ආශ්‍රිතව සමවත් සුවයෙන් වැඩ සිටි බව කියවෙයි.

ඌව වංශ කථාවට අනුව බුද්ධ වර්ෂ 227 සිට ක්‍රිස්තු වර්ෂ 207 එනම් දේවානම්පියතිස්ස රජ සමයේ දී, බදුල්ල ආගමික නගරයක් ලෙස සලකා ඇත. එවකට උදයරාජ නම් ප්‍රාදේශීය පාලකවරයෙක් විසින් පාලනය කොට ඇත. එසේම, නගරය වටා ගලායන බදුළු ඔය ආශ්‍රිතව වැවද, වැවට ඔබ්බෙන් අද දක්වා පවතින මල්වත්ත ද පිහිටා තිබේ ඇත.

මහනුවර රාජධානි සමයේ දී බදුල්ල දෙවන අග නගරය ලෙස සලකා ඇත. ඌව විහාරවංශයේ සඳහන් වන පරිදි ක්‍රි.ව. 1548-1604 කාල සීමාවේදී ප්‍රාදේශීය පාලක වූ විමලධර්මසූරිය රජු කතරගම දේවාලය ඉදිකර ඇත. මෙම කාලයේදීම කුල 32 කට අයත් ජනතාවක් නගරයට ආසන්නයේ කෝට්ටගොඩ නම් ග්‍රාමයේ පදිංචි වී ඇති බව ඌව වංශයේ සඳහන් ය.

පෘතුගීසි හා ලන්දේසි පාලන තන්ත්‍රයට මධ්‍යම කඳුකරය නතු නොවුව ද, ප්‍රදේශයේ සමාජ හා ආර්ථික කටයුතු කෙරේ බලපෑමක් කිරීමට එය ප්‍රමාණවත් විය. එතෙක් බෞද්ධාගමික ජනගහනයක් සිටි නගරයට ක්‍රිස්තියානි වැනි ආගමික ප්‍රජාවගේ සංක්‍රමණය සිදු වේ. ඒ හා සමානව නගරය තුළ ඔවුන්ගේ ආගමික ස්ථාන ඇති කිරීම ද සිදුවිය.

ප්‍රදේශයේ සීඝ්‍ර ජනගහන වර්ධනයන් හා සේවා සුදුසුකම් ස්ථානයක් ලෙස බදුල්ල පත්වීමේ සුවිශේෂී කාල සීමාවක් ලෙස බ්‍රිතාන්‍ය පාලන කාලය හැඳින්විය හැකිය. ක්‍රි.ව. 1815 න් පසු මුළු ලංකාද්වීපයම යටත් විජිත පාලන තන්ත්‍රයට යටත්විය. එහිදීද බදුල්ල යනු ප්‍රදේශයේ ප්‍රධාන පරිපාලන නගරය ලෙසත්, ආර්ථික මධ්‍ය ස්ථානයක් ලෙසත් වර්ධනය කර ඇත. කවිචේරිය, උසාවි සංකීර්ණය හා බදුල්ල මහ රෝහල වැනි රාජ්‍ය ආයතන හා සේවා ස්ථාන රැසක් පිහිටුවා ඒ හා සමානව ආර්ථික කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කර ඇත. විශේෂයෙන්ම පස්සර ප්‍රදේශයේ වගා කරන තිබු තේ ප්‍රවාහනය උදෙසා බදුල්ල - කොළඹ දුම්රිය මාර්ගය බිහිවනුයේ මේ අවදියේදී ය.

එවකට වෙළඳාම සම්බන්ධ කටයුතු සඳහා මුස්ලිම් හා මෝ ජනවාර්ගිකයින් වැඩි වශයෙන් දායක වී වී ඇති අතර ඔවුන්ගේ වාසස්ථාන බදුළුපිටිය ආශ්‍රය කරගෙන පිහිටුවා ගෙන ඇත. එසේම ක්‍රිස්තියානි ජනතාව මහියංගනය මාර්ගය ආශ්‍රය කොට ගෙන වාසස්ථානද ඒ ආශ්‍රිතව ඔවුන් ආගමික ස්ථාන ද පිහිටුවා ගත්හ. ඒ හා සමානව මිෂනාරි පාසල් ද බිහි ඇත.

නිදහසින් පසු කාල සීමාව තුළදී එතෙක් නගර මධ්‍යයට පමණක් වූ රාජ්‍ය ආයතන නගරය වටාද පිහිටුවන ලදී. ඉංග්‍රීසි පාලන කාලය තුළ බිහි වූ මිෂනාරි පාසල් බෞද්ධ පුනරුදයේ බලපෑමෙන් බෞද්ධාගමික පාසල් බවට හැරවේ. එසේම හින්දු, මුස්ලිම් පාසල් ද ඇතිවේ.

නගරය ආශ්‍රය කොට සිටි දමිළ ජනතාවගෙන් වැඩි පිරිසක් සිරිමා-ශාස්ත්‍රී ගිවිසුම (1967) මත නැවත ඉන්දියාවට යැවීම නිසා නගරයේ ජනගහනය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. පසු කාලීනව නගරයේ පිහිටුවා ඇති රාජ්‍ය ආයතනවල සේවය කරන බොහෝ පිරිසක් නගර සීමාව ආශ්‍රිතව පදිංචි විය. මෝ සහ මුස්ලිම් ප්‍රජාව බදුළුපිටියේ ද, ක්‍රිස්තියානි ප්‍රජාව මහියංගන මාර්ගය දෙපස ද, සිංහල ප්‍රජාව පිංආරාව, කණුපැලැල්ල වැනි ග්‍රාම ආශ්‍රිතව ද නව වාසස්ථාන පිහිටුවා ගත්හ.

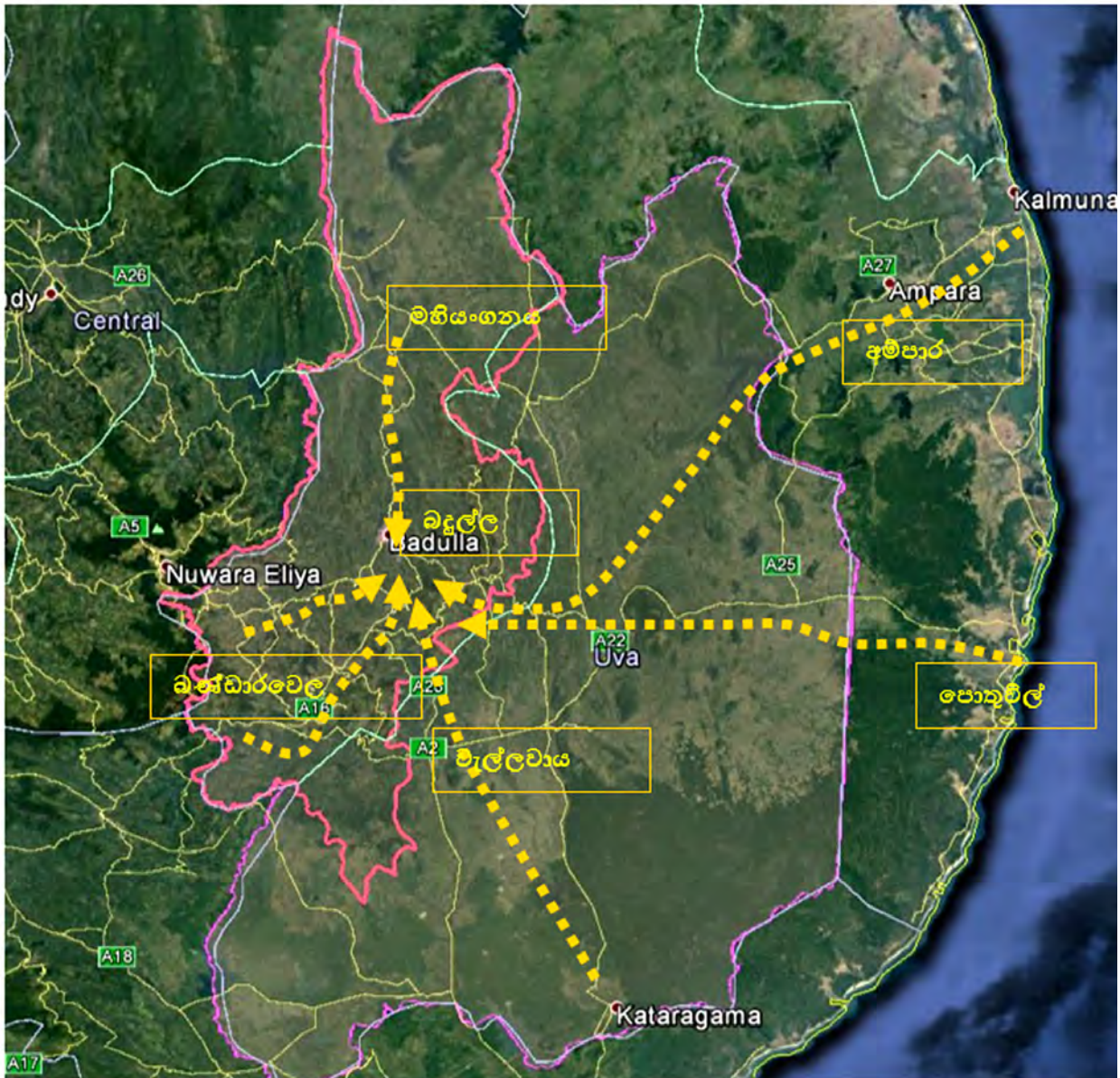
ප්‍රාදේශීය හා අන්තර් සහ සම්බන්ධතාවය

බදුල්ල නගරය පේරාදෙණිය - බදුල්ල - වෙන්කල්ලඩි A5 ප්‍රධාන මාර්ගයේ ප්‍රධාන සංධිස්ථානයක් ලෙස පවතී. එසේම උඩරට දුම්රිය මාර්ගයේ අවසාන දුම්රිය ස්ථානය ලෙසද බදුල්ල දුම්රිය ස්ථානය පවතී. ඒ අනුව ප්‍රදේශය තුළ හා අනෙකුත් ප්‍රදේශ අතර සබඳතාවය පවත්වා ගැනීමට මෙම ප්‍රවාහන මාධ්‍ය දෙකම උපයෝගී වී ඇත. බදුල්ල නගරය හරහා ප්‍රධාන මාර්ග හතරක් හඳුනාගත හැකිය.

- බදුල්ල - බණ්ඩාරවෙල මාර්ගය (A5)
- බදුල්ල - වේවැල්හින්න මාර්ගය
- බදුල්ල - පස්සර මාර්ගය (A5)
- බදුල්ල - මහියංගණ මාර්ගය (B36)

දෛනිකව මෙම මාර්ග ඔස්සේ විශාල ජනගහනයක් නගරයට භාණ්ඩ හා සේවා සපයා ගැනීම උදෙසා පැමිණෙති. පළාත් අග නගරය ලෙස බදුල්ල නගරයේ සේවා හා භාණ්ඩ සැපයීම උභව පළාතට පමණක් නොව අම්පාර මඩකලපුව දක්වාත්, බලංගොඩ දක්වාත් පුළුල් වේ. එහිදී බදුල්ල මහ රෝහල සුවිශේෂී සේවා සැපයුම් ස්ථානයක් බවට පත්ව ඇත.

රූපය අංක 2.3 : බදුල්ල නගරයේ සේවා සැපයුම් වපසරිය

මූලාශ්‍රය - Google Earth, 2017

ජනගහනය

2016 බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ "සම්පත් පැතිකඩ" වාර්තාව අනුව මුළු ජනගහනය 48,641 කි. මුළු භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 1,056 කි. ඒ අනුව නගර සීමාවේ ජන ඝනත්වය හෙක්ටයාර් එකකට දළ වශයෙන් 44.6 කි. ජනගහන වර්ධන වේගය සැලකීමේදී 2001-2012 ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත අනුව 0.4% ක වර්ධන වේගයක් පෙන්නුම් කරයි. නමුත් එය 2012-2016 සම්පත් පැතිකඩ දත්ත හා සැසඳීමේදී එය 1.25% ක අගයක් ගනී. ඒ අනුව මෙම කාලසීමාව තුළ නගරයට පිටතින් පැමිණ ස්ථීර පදිංචිකරුවන් වූ ප්‍රමාණය ඉහළ බව පෙනී යයි. නමුත් ජනගහන වර්ධන වේගය ග්‍රාම නිලධාරී වසම් මට්ටමින් සලකන විට බදුල්ල නැගෙනහිර, බදුල්ල මධ්‍යම වසම්හි සාණ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. ආයතනික හා වාණිජ භාවිතාවන්ට මෙම වසම්හි පවත්නා නේවාසික භාවිත ආයතනික හා වාණිජ භාවිතයන්ට වෙනස් කිරීමේ ප්‍රවණතාවය ඒ සඳහා බලපා ඇත.

එසේම ජන ඝනත්වය සැලකීමේදී (සම්පත් පැතිකඩ 2016 - බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය) ඉහළ ජනඝනත්වයක් බදුල්ල උතුර, කනුපැලැල්ල හා බදුළුපිටිය යන වසම් ආශ්‍රිතව හඳුනාගත හැකිය. නමුත් බදුළුපිටිය හා කයිලගොඩ වසම්වල පවත්නා කුඩා භූමි ප්‍රමාණයන්හි ඇති කම්කරු නිවාස ආශ්‍රිත කොටස්වලද ඉහළ ජනඝනත්වයක් ඇත. (සිතියම අංක 2.1)

ස්ත්‍රී පුරුෂ ජනගහනය අනුව ජනගහනයේ පැතිරීම සලකන විට ස්ත්‍රී ජනගහනය 25840 ක්, එනම් 53% ක් හා පිරිමි ජනගහනය 22301 එනම් 47% වශයෙනි. එසේම රැකියා නියුක්තිය අනුව ජනගහනය සලකන විට 11% ක් රජයේ රැකියාවැති හා 13% පෞද්ගලික රැකියාවල සේවය කරයි. 37% ක ජනගහන ප්‍රතිශතයක් කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල ද 20% වාණිජ කටයුතු ආශ්‍රිතව සේවය කරයි.

ජන වර්ගය අනුව ජනගහනයේ පැතිරීම සලකන විට සිංහල, ලංකා දෙමළ, ඉන්දියානු දෙමළ, මුස්ලිම්, බර්ගර්, මැලේ වැනි සියලුම ජන වර්ගයන්ගෙන් සමන්විතය. බහුතර ජන වර්ගය වනුයේ 34,258 ක් වූ සිංහල වන අතර එය මුළු ජනගහනයෙන් 70% ක් වේ. දෙවැනියට වැඩිම ජන වර්ගය වනුයේ 7,940 ක් වූ මුස්ලිම් යෝනක වන අතර එහි අගය ප්‍රතිශතයක් 16.32% ක් වේ. එසේම ලංකා දෙමළ 3,603 ක් හා ඉන්දියානු දෙමළ 2,252 ක් වන අතර ප්‍රතිශතයන් 4.6% ක් වේ.

නිවාස

පරිපාලන වශයෙන් සිදු වූ දියුණුවත් සමඟ බදුල්ල නගරයේ නේවාසික ජනගහනය සීග්‍රයෙන් ඉහළ ගොස් ඇත. ඒ හා සමානව නගරයේ නිවාස ව්‍යාප්තිය ද වර්ධනය විය. ඒ අනුව පසුගිය අවුරුදු හා සංසන්දනාත්මකව බලන විට නගර සීමාවේ නිවාස සංඛ්‍යාව පහත පරිදි ඉහළ ගොස් ඇත.

බදුල්ල මහනගර සීමාවේ නිවාස හා නිවාස අනුපාතය

වර්ෂය	නිවාස සංඛ්‍යාව	පුද්ගල සංඛ්‍යාව	නිවැසි අනුපාතය
1992	7316	39892	5.4
2001	9125	40920	4.9
2016	10298	48641	4.7

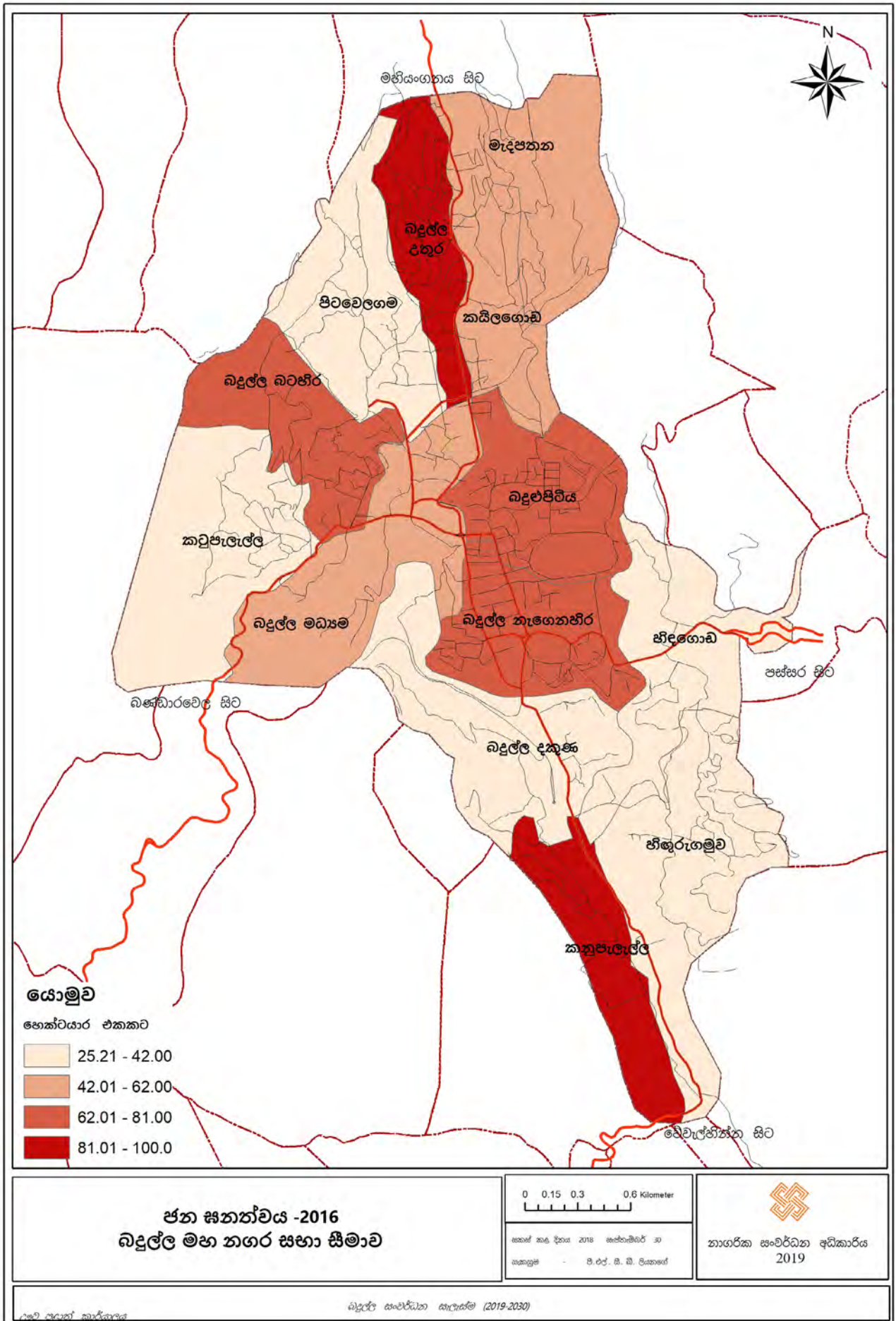
මූලාශ්‍රය: ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව හා සම්පත් පැතිකඩ, බදුල්ල ප්‍රා.ලේ. කාර්යාලය

භූමි පරිහරණ රටාවේ 62% නේවාසික කලාපයක් තිබීම තුළින් නේවාසික නගරයක් ලෙසද බදුල්ල හැඳින්විය හැකිය. රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතනවල සේවය කරන්නා වූ ජනගහනයෙන් වැඩි පිරිසක් නගර සීමාව තුළට තම පදිංචිය ස්ථාපිත කර ගැනීම මීට හේතුවයි. කෙසේ වෙතත් ආයතන කලාපයේ බොහෝ ඉඩම්වල ප්‍රශස්ත භාවිතයක් නොමැතිකමින් නගර මධ්‍යයේ සංවර්ධන ඉඩම් රැසක් හඳුනාගත හැකිය.

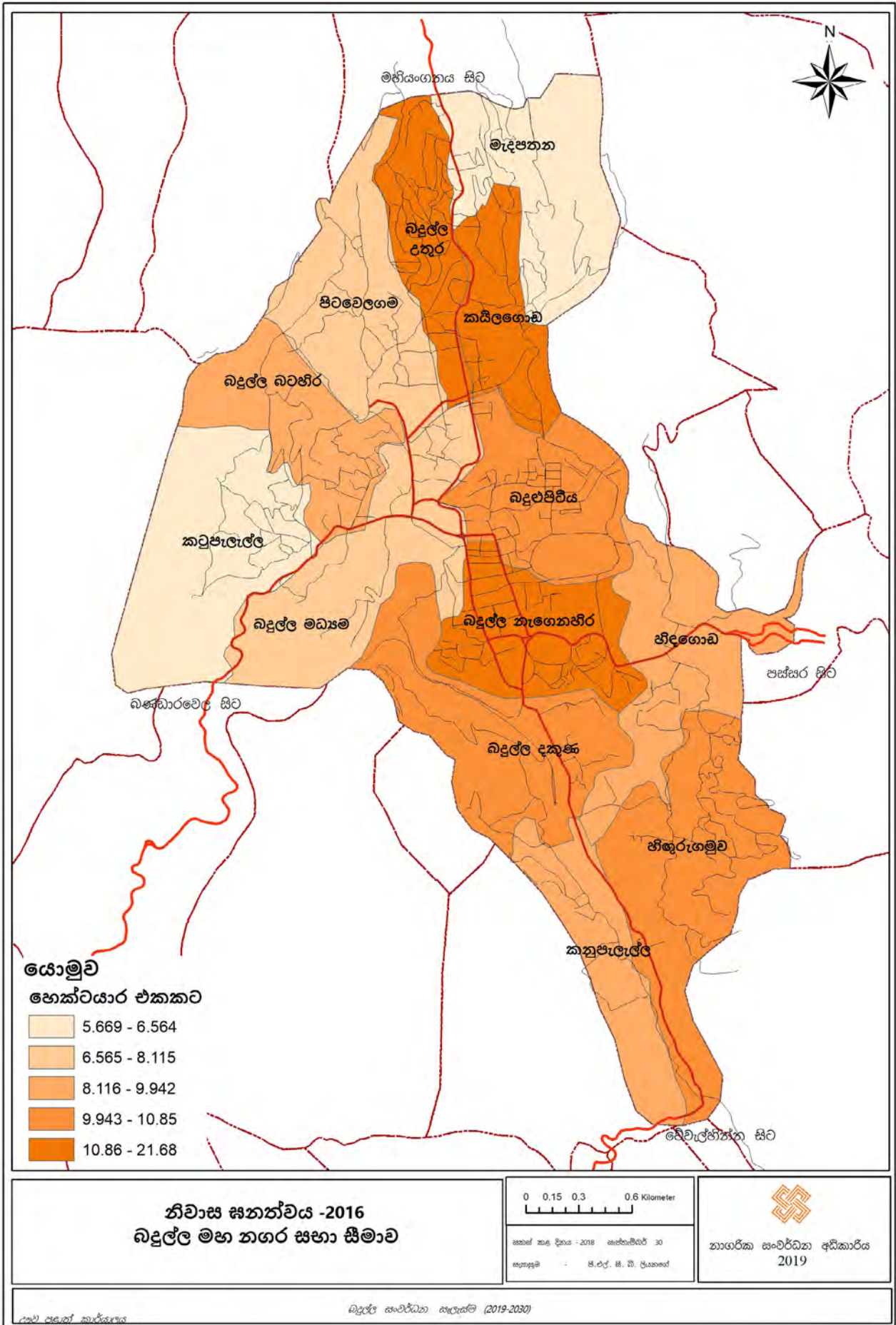
නිවාස සංරක්ෂණය

නිවාස සංරක්ෂණය සැලකීමේදී හෙක්ටයාර් එකකට නිවාස 9 කට සාමාන්‍ය අගයක් ගනී. ග්‍රාම සේවා වසම් අනුව සලකන විට බදුල්ල උතුර, බදුළුපිටි වසම් තුළ පවත්නා නිවාස ඝනත්වය ඉහළ අගයක් ගනී. එය පිළිවෙලින් හෙක්ටයාර් එකකට 22 ක් 17 ක් වශයෙනි. ඒ හැරුණු කොට ප්‍රධාන නේවාසික කලාප වන බදුල්ල බටහිර, කයිලගොඩ, කණුපැලැල්ල හා හිඟුරුගමුව වසම්හි පවත්නා නිවාස ඝනත්වය ඉහළ වේ.

සිතියම් අංක 2.1 : බදුල්ල ජන ඝනත්වය

පිටියම අංක 2.2 : නිවාස ඝනත්වය

සංසරණ ජනගහනය

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ උභව පළාත් කාර්යාලය හා බදුල්ල ප්‍රවාහන අධිකාරිය විසින් 2017 වසරේදී සිදුකරන ලද සංසරණ ජනගහනය හැසිරීම හා ප්‍රමාණය සම්බන්ධ සමීක්ෂණවලට අනුව 100,000 ක පමණ ජනගහනයක් බදුල්ල නගරයට දෛනිකව සංක්‍රමණය සිදුවේ. එහිදී නගරයේ නේවාසික ප්‍රජාව සහ නගරයට පිටතින් සිටින ජනතාව ප්‍රධාන කරුණු 3 කේන්ද්‍ර කරගෙන පැමිණෙති.

මුගුට අංක 2.1 : නගරයට පැමිණෙන සංසරණ ජනගහනය වර්ගීකරණය

අනු අංකය	අංශය	සංසරණයන්ගේ ප්‍රතිශතාත්මක ප්‍රමාණය
1	අධ්‍යාපනය	22%
2	සෞඛ්‍ය සේවා	18%
3	ආයතන	8%

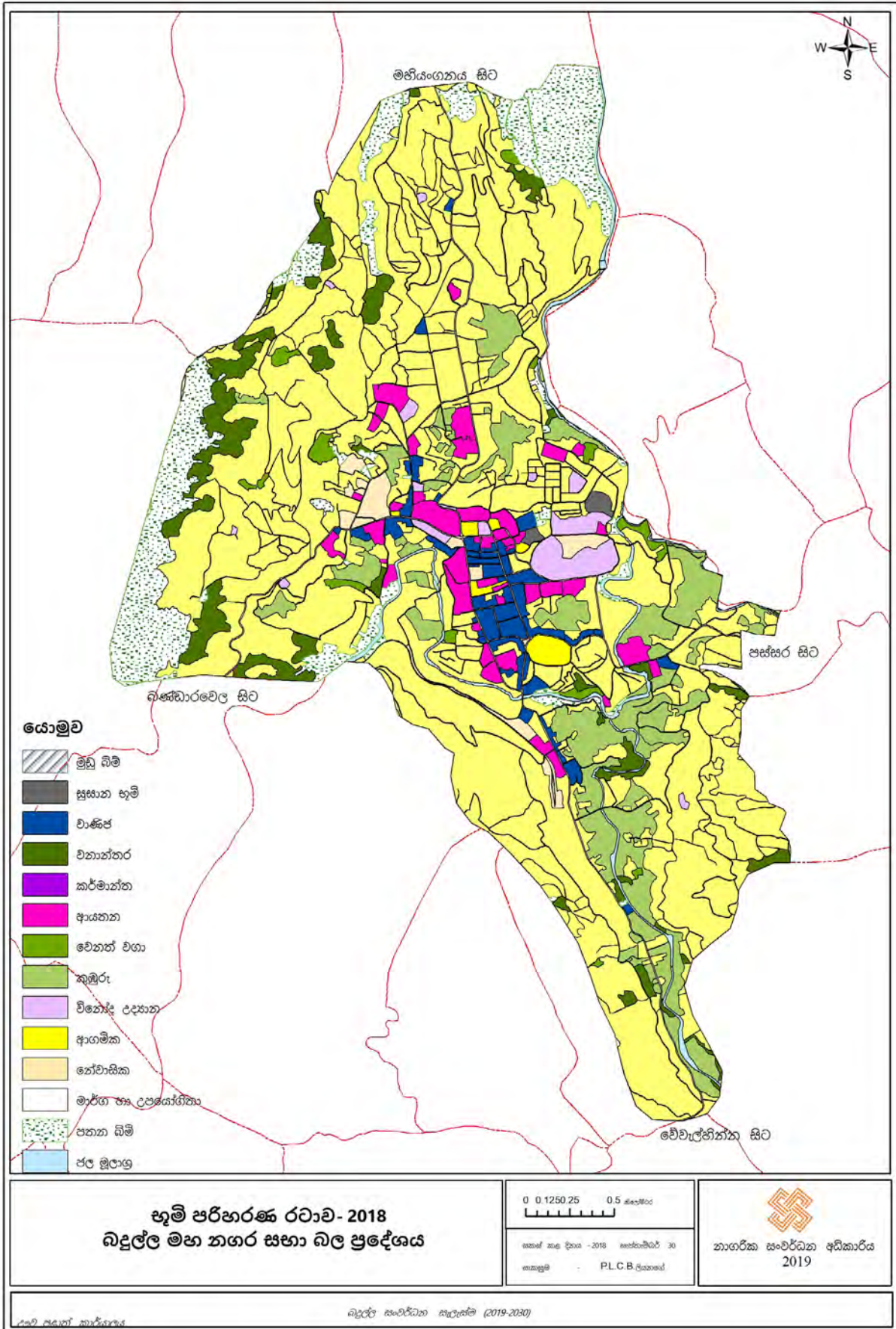
මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය උභව පළාත් කාර්යාලය, 2017

භූමි පරිහරණ රටාව

බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාවේ මුළු භූමි ප්‍රමාණය වර්ග කිලෝමීටර් 10.5 කි. භූමි පරිහරණ රටාවට අනුව නේවාසික භාවිතය උදෙසා 62% ක භූමි ප්‍රතිශතයක් වෙන්ව ඇත. නගර මධ්‍යයේ භූමි කොටස් සෞඛ්‍ය, ආයතනික, විනෝද කටයුතු හා වාණිජ සේවා උදෙසා වෙන්ව ඇත. (සිතියම අංක 2.3)

නගරයේ පවත්නා භූමි පරිහරණ රටාව සැලකීමේදී 70% කට ආසන්න භූමි ප්‍රමාණයක් එනම් අක්කර 1876 ක් මේවන විට සංවර්ධිත මට්ටමේ පවතී. මීට අමතරව සංවර්ධන කාර්යයට යොදා ගැනීම සඳහා සුදුසු මට්ටමේ පවතින බිම් කොටස් අක්කර 278 ක් එනම් පවත්නා මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 10% ක බිම් කොටස් පවතී. නමුත් දැනට සංවර්ධිත මට්ටමේ පවතින අක්කර 1876 ක භූමි ප්‍රමාණයේද සැලකිය යුතු ඉඩම් ප්‍රමාණයක් රජයේ ඉඩම් වන අතර, එයින් ඉඩම් කොටස් කිහිපයක්ම උගණ සංවර්ධිත මට්ටමේ පවතී.

සිතියම අංක 2.3 : බදුල්ල හුම් පරිහරණ රටාව

එසේ උතුණ සංවර්ධන මට්ටමේ පවතින රජයේ ඉඩම් ලෙස,

- i. නිවාස සංවර්ධන අධිකාරියට අයත් නගර මධ්‍යයේ පිහිටි ඉඩම්
- ii. ආණ්ඩුකාර කාර්යාලය පිටුපස පිහිටි ඉඩම් කොටස
- iii. දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය පිටුපස පිහිටි කොටස
- iv. දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් ඉඩම් කොටස
- v. නගර මධ්‍යයේ පවතින දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් ඉඩම් (බන්ධනාගාරය පිටුපස, කණුපැලැල්ල පාර නිල නිවාස)
- vi. බදුළුපිටිය පාර මහ නගර සභා නිල නිවාස පිහිටි ඉඩම් කොටස
- vii. පුරා විද්‍යාත්මක සංරක්ෂණ ගණයට වැටෙන මේවන විට භාවිතයේ නොමැති ඉඩම්.

ඉඩම් හිමිකාරිත්වය

බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ දත්ත අනුව මහ නගර සීමාවේ ඉඩම් හිමිකාරිත්වය පහත ආකාරයට බෙදා වෙන් කල හැකිය.

වගුව අංක 2.2 : බදුල්ල නගරයේ ඉඩම් හිමිකාරිත්වය

හිමිකාරිත්වය	ප්‍රතිශතය
රජය	20%
බදුල්ල කතරගම දේවාලය	11%
මුතියංගන රජමහා විහාරය	0.1%
පෞද්ගලික	62%
වෙනත්	7%

මූලාශ්‍රය : බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, 2017

මෙහිදී නගර මධ්‍යයේ පවත්නා බදුල්ල දකුණු වසමෙහි ඉඩම් වලින් 60% ක ප්‍රතිශතයක්ව බදුල්ල කතරගම දේවාලය සතිය. මෙම කලාපය තුල බදුල්ල වාණිජ සේවා වැඩි වශයෙන් ඒකරාශී වී ඇත.

ජලවහන රටාව

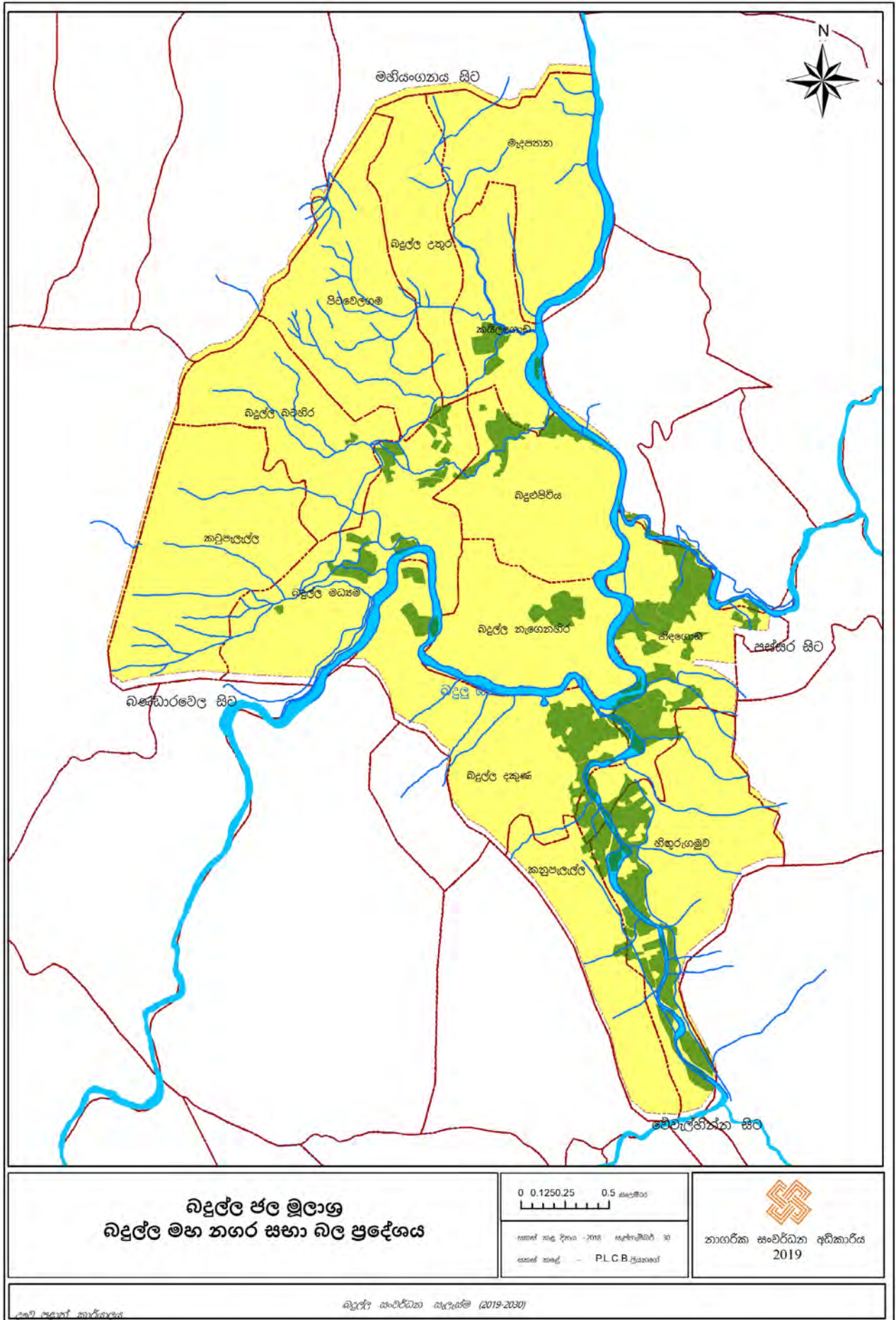
බදුල්ල නගර සීමාව තුල ඇති සුවිශේෂීතම අංගයක් ලෙස බදුළු ඔය හැඳින්විය හැකිය. මීට අමතරව කුඩා ඔය හා රඹුක්පොත ඔය බදුළු ඔයට බදුල්ල නගර සීමාව තුලදී එකතු වේ. එසේම නගරය වටා විහිද පවතින කඳු වැටි ආශ්‍රය කරගෙන බදුළු ඔයට වැටෙන වාරි ඇලවල් සහ ස්වභාවික කඳුරු රාශියකින් බදුල්ල මහ නගර සීමාව සමන්විතය. නගරය පුරාම නල ජලය හරහා ජල සම්පාදනය සිදුවුව ද මෙම ස්වභාවික ජලධරයන් ආශ්‍රය කොටගෙන තම දෛනික කටයුතු සිදුකරන ජනතාවක් ද සිටී. (සිතියම අංක 2.3)

ආර්ථික පදනම

ඓතිහාසික විකාශනය සැලකීමේ දී වුව ද බදුල්ල යනු පරිපාලන සේවා කේන්ද්‍ර කොටගත් සේවා නගරයකි. නමුත් ආර්ථිකය අතින් දී කෘෂිකර්මය මත රඳා පැවතුනි. ජනප්‍රවාදවලට අනුව බදුල්ල අතින් දී වැවකින් සමන්විත වූ අතර, වැව ආශ්‍රය කරගෙන වී වගාවෙන් ස්වයංපෝෂිතව ජනාවාස පැවතුනි. නමුත් මේ වන විට කුඹුරු ඉඩම් සඳහා පවතින ආර්ථික ඵලදායිතාව හින වී ගොස් පරිපාලන ආයතන හා සෞඛ්‍ය සේවා වෙත එම ශ්‍රම බලකාය ඇදී ගොස් ඇත.

එසේම බදුල්ල නගර සීමාවේ පවතින කුඹුරු ඉඩම් වල ආර්ථික ඵලදායිතාව පහළ ගොස් ඇත. මෙයට හේතු වී ඇත්තේ, පවතින කුඹුරුවලට නියමාකාරයෙන් ජලය නොලැබීමත්, නේවාසික භාවිතයට පවත්නා ඉඩම් හිඟ වීමත්ය. බොහෝ ඇල මාර්ග හරස්කර ගොඩ ඉඩම් සෑදීමේ ප්‍රවණතාවයක් ද ඇත. ඒ අනුව, කුඹුරු ඉඩම් සීඝ්‍රයෙන් ගොඩකිරීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. ඒ අනුව වාණිජ කලාපය තුල පවත්නා බහුතර වාණිජ කටයුතු පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවයේ

සිතියම අංක 2.3 : බදුල්ල ජලවහන රටාව

නියුක්ත ප්‍රජාවටත් එම සේවය ලබාගැනීමට පැමිණෙන ජනතාවටත් 62% ක් වූ භූමි පරිහරණයක් නියෝජන කරන නේවාසික ප්‍රජාවගේ දෛනික අවශ්‍යතා මත පදනම් වේ. නමුත් කෘෂිකර්මාන්තය පිළිබඳ සැලකීමේදී බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ මුළු කුඹුරු ඉඩම් වලින් 31.4% කට නියෝජනය වනුයේ බදුල්ල මහ නගර සීමාව තුළයි. නමුත් මේවන විට කෘෂිකාර්මික ආර්ථිකය අහිමවා සේවා සැපයුම් පදනම් වූ තෘතීයික ආර්ථික රටාවක් බිහිවී ඇත.

සංචාරක ආකර්ෂණය දිනාගත හැකි ප්‍රදේශයක බදුල්ල පිහිටා තිබුණද සංචාරක කර්මාන්තයේ නගරයේ ස්ථාපිත වී නොමැත.

මාර්ග හා ප්‍රවාහනය

මහ නගර සභා සීමාව තුළ පවත්නා මාර්ග ජාලය වගුව අංක 2.3 ආකාරයට වර්ගීකරණය කල හැකිය.

වගුව අංක 2.3 : බදුල්ල නගරයේ මාර්ග වර්ගීකරණය

මාර්ග වර්ගය	මාර්ග සංඛ්‍යාව	මාර්ගයන්හි දිග
මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	6	14.1 km
පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	3	5.4 km
බදුල්ල මහ නගර සභා මාර්ග	129	84.7 km

මූලාශ්‍රය : මා.සං.අ. හා බදුල්ල මහ නගර සභාව, 2017

එසේම නගරයේ බැවුම් ප්‍රදේශවල පවත්නා භූගෝලීය විෂමතාව හේතුවෙන් බහුතර මාර්ගයන් පඩිපේලි වීමද සුවිශේෂී ලක්ෂණයකි. (සිතියම අංක 2.4). බදුල්ල ප්‍රවාහන අධිකාරියේ හා බදුල්ල ගමනා ගමන මණ්ඩලයේ 2016 දත්ත අනුව දිනකට නගරයට පැමිණෙන හා පිටවන පොදු බස් රථ ප්‍රමාණයක් පහත පරිදි වේ.

වගුව අංක 2.4 : බදුල්ල නගරයට පැමිණෙන හා පිටවන පොදු බස් රථ ප්‍රමාණය

දිශාව	බස් රථ ගණන
නගරය තුළට	789
නගරයෙන් පිටතට	810

මූලාශ්‍රය : උභව පළාත් ප්‍රවාහන අධිකාරිය හා බදුල්ල ගමනා ගමන මණ්ඩලය, 2016

දුම්රිය සේවය සැලකීමේදී උඩරට දුම්රිය මාර්ගයේ අවසන් දුම්රිය ස්ථානය ලෙස දිනකට දුම්රිය වාර 5 ආරම්භ කිරීමත් දුම්රිය වාර 5 අවසන් වීමත් සිදුවේ.

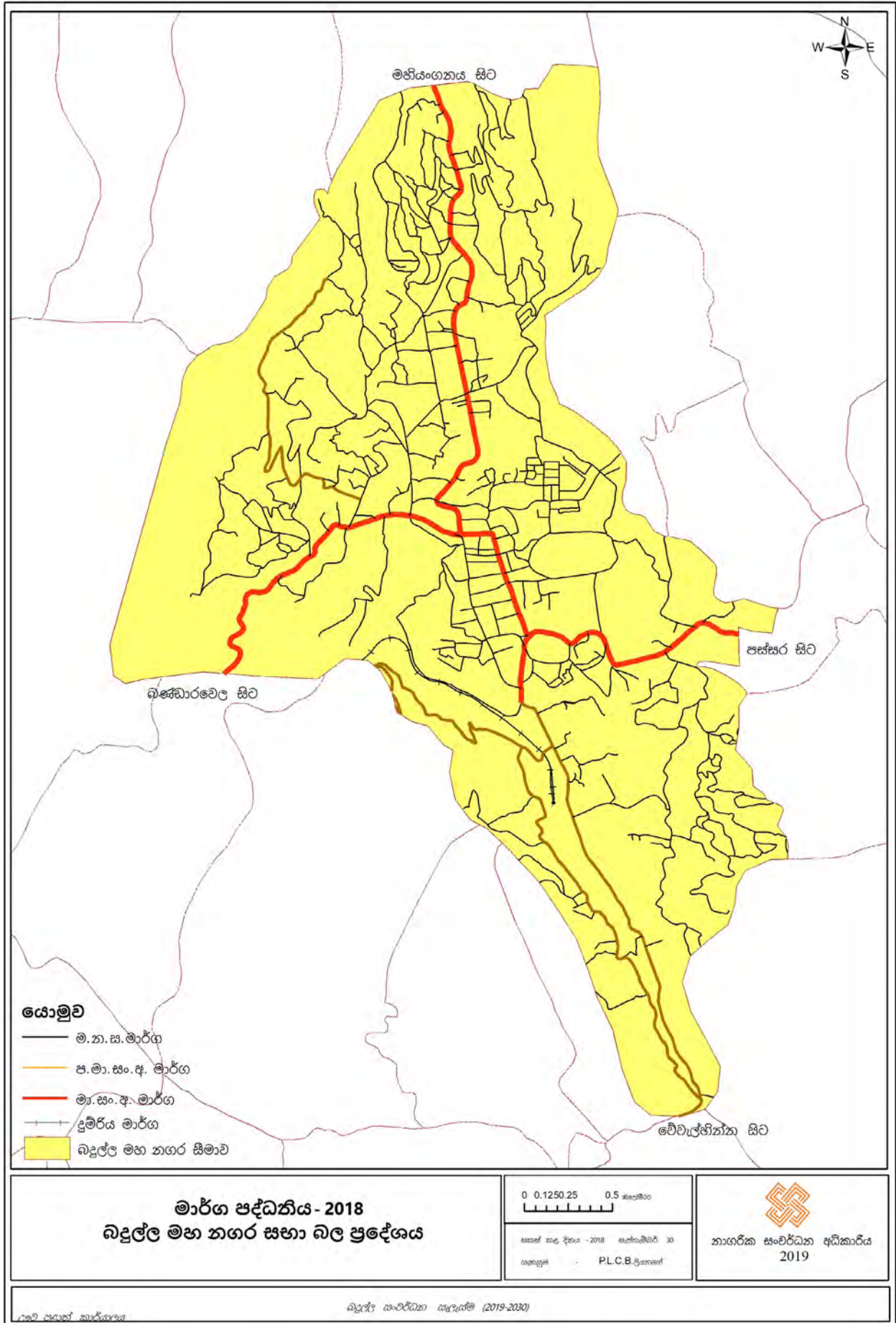
ජල සම්පාදනය

බදුල්ල මහ නගර සීමාව සඳහා පානීය ජලය ලබා දෙන ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රය බදුල්ල ඔය වන අතර ප්‍රධාන ජල සැපයුම්කරු ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය වේ. නගරය තුළ ජීවත් වන මුළු පවුල් සංඛ්‍යාව 12452 ක් වන අතර එයින් පවුල් 11891 ක එනම් 40% සඳහා ජල සැපයුම ලබා දී ඇත. (සිතියම අංක 2.5)

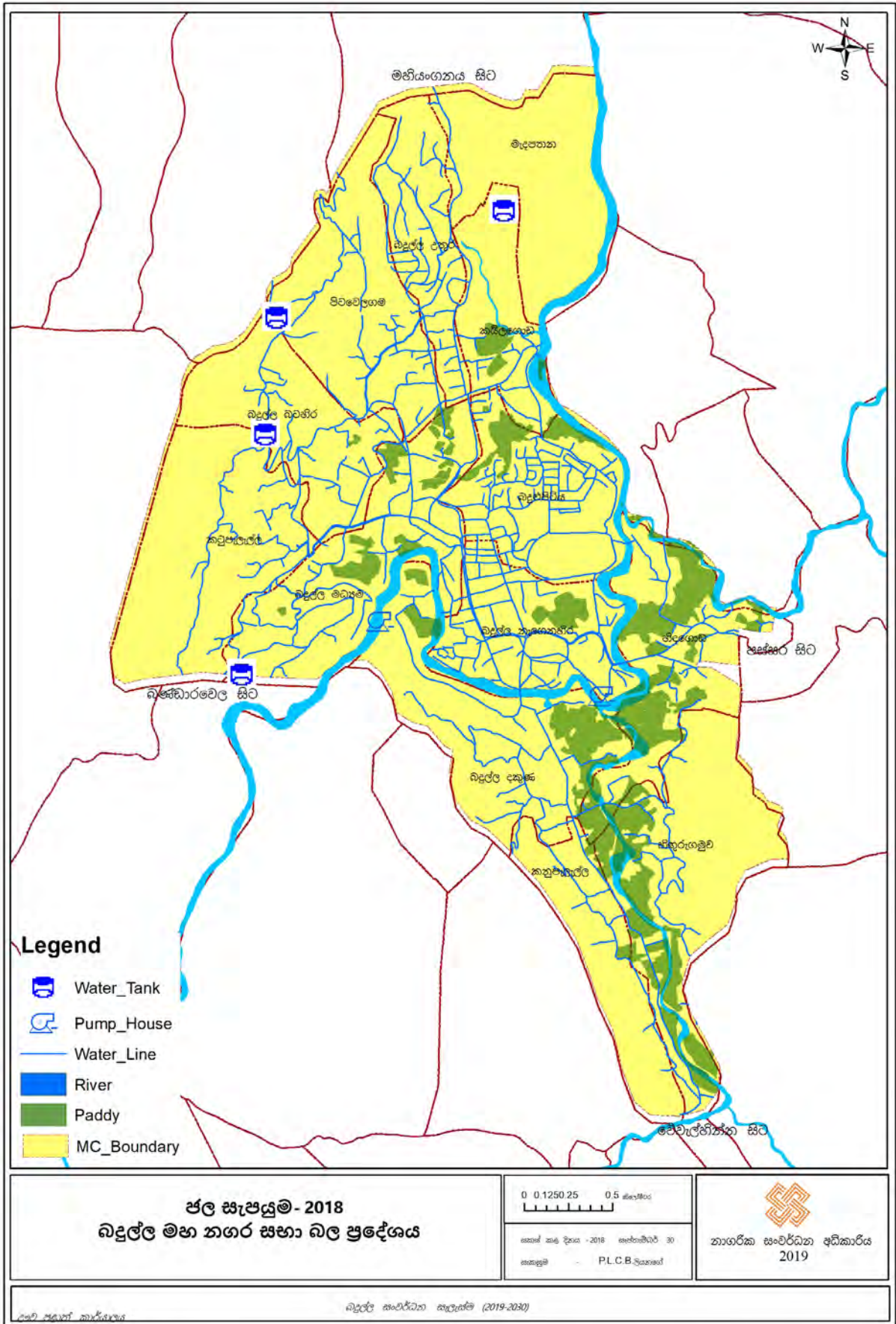
විදුලි සැපයුම

බදුල්ල විදුලිබල මණ්ඩලයේ දත්ත විමසා බැලීමේදී බදුල්ල මහ නගර සීමාවේ 99.5% කට විදුලිබලය ලබාදී ඇත. මුළු සේවා සැලසුම් ලාභීන් ගණන 12,385 ක් වේ. නගරය මධ්‍යයේ ග්‍රිඩ් උපපොලක් පිහිටා ඇති අතර, ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් 51 ක් සහිතය. (සිතියම අංක 2.6)

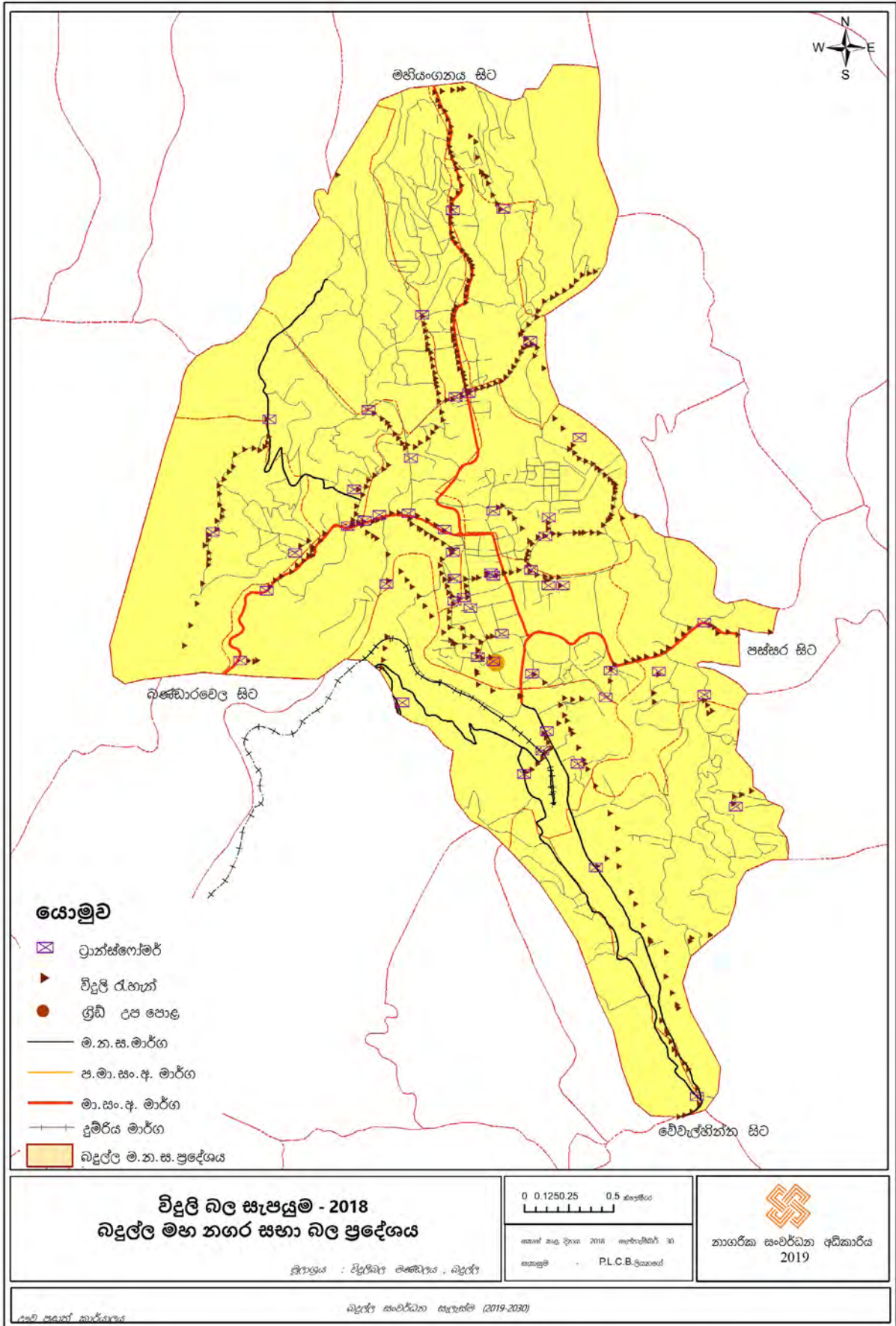
සිතියම අංක 2.4 : බදුල්ල මාර්ග ව්‍යාප්තිය

සිතියම අංක 2.5 : බදුල්ල ජල සැපයුම

සිතියම අංක 2.6 : බදුල්ල විදුලිබල සැපයුම

සෞඛ්‍ය සේවා

බදුල්ල නගර සීමාව තුළ පවත්නා සුවිශේෂීතම සේවා අංශය ලෙස සෞඛ්‍යසේවා හැඳින්විය හැකිය. එහිදී රජයේ සෞඛ්‍ය සේවා ලෙස බදුල්ල පළාත් මහ රෝහල, සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාල සහ ආයුර්වේද සෞඛ්‍ය සේවා පවතී. මීට අමතරව පෞද්ගලික රෝහල්, රසායනාගාර, වෛද්‍ය උපදේශන මධ්‍යස්ථාන රැසක් බදුල්ල මහ රෝහල ආශ්‍රය කරගෙන ස්ථානගතව පවතී. (සිතියම අංක 2.7). යටත්විජිත කාලය තුළ එනම් 1891 තරම් වූ ඇත කාලයක සිට බදුල්ල රෝහල ප්‍රදේශයේ රෝග නිවාරණය උදෙසා සේවයක නිරත වෙයි. අක්කර 9 ක වපසරියක බදුල්ල මහ රෝහල පැතිර පවතී. මේ තුළින් බදුල්ල නගර සීමාවට පමණක් නොව උභව පළාතටම සේවා සපයනු ලබයි. සේවා සැපයීමේ වපසරිය උභව පළාත් මායිමටත් ඔබ්බෙන් වූ මඩකලපුව දක්වා විහිදී ඇත.

රූපය අංක 2.4 : බදුල්ල මහ රෝහලේ පිහිටීම

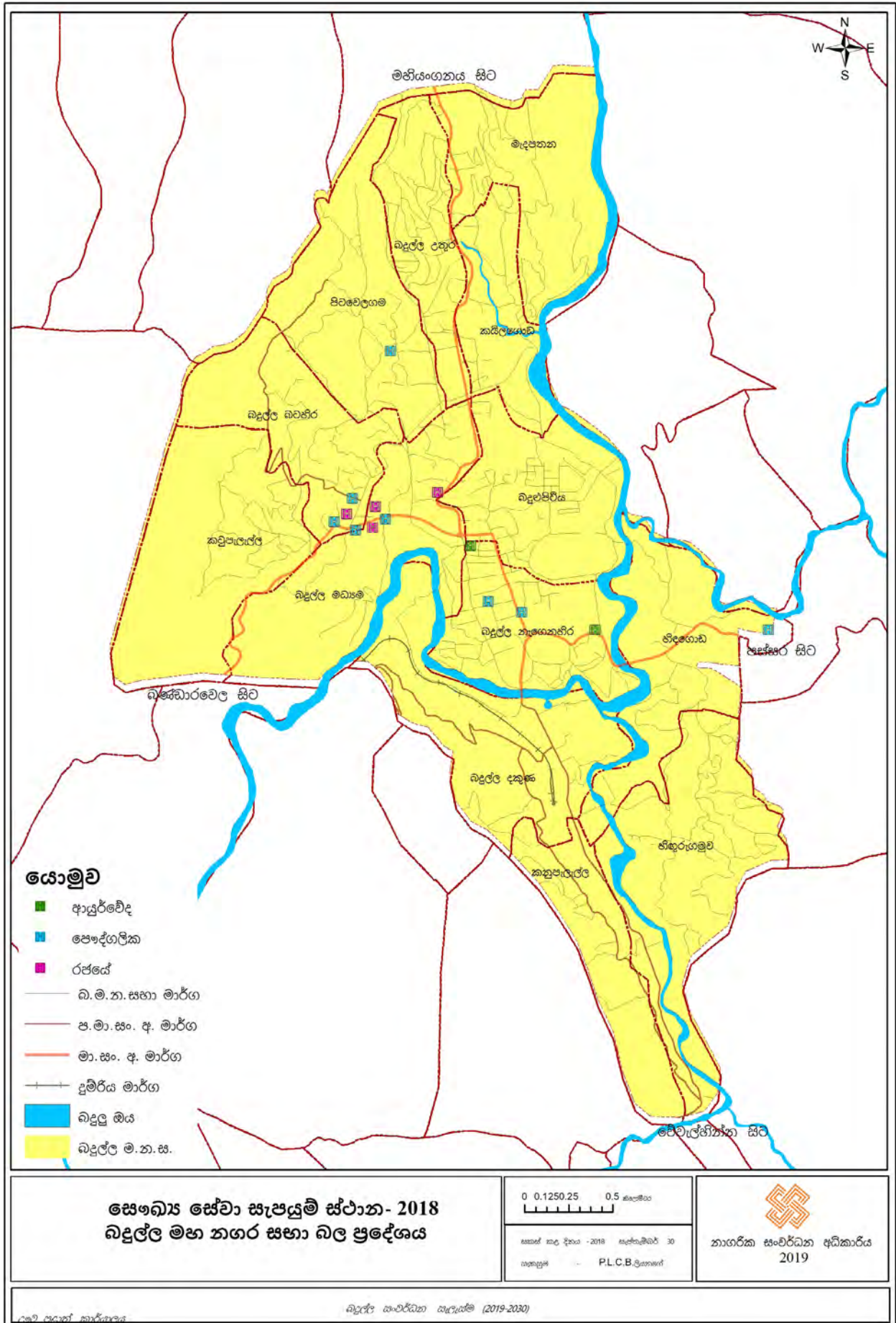
මේ හේතුව මත දෛනිකව නගරයට පැමිණෙන සංක්‍රමණික ජනගහනයෙන් 22% ක පමණ ප්‍රතිශතයක් බදුල්ල මහ රෝහල කේන්ද්‍ර කර පැමිණෙයි. බදුල්ල මහ රෝහල දැනට පවත්නා වෛද්‍ය සේවක සංයුතිය පහත පරිදි වේ.

වගුව අංක 2.5 : බදුල්ල මහ රෝහලේ වෛද්‍ය සේවක සංයුතිය

මාර්ග වර්ගය	මාර්ග සංඛ්‍යාව	මාර්ගයන්හි දිග
මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	6	14.1km
පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	3	5.4km
බදුල්ල මහ නගර සභා මාර්ග	129	84.7km

මූලාශ්‍රය: බදුල්ල මහ රෝහල - 2016

සිතියම අංක 2.7 : බදුල්ල සෞඛ්‍ය සේවා සැපයුම් ස්ථාන

සන හා දූව කසල කළමනාකරණය

බදුල්ල මහ නගර සභාව විසින් 70% ක පමණ ප්‍රදේශයක කුණු කසල එකතු කිරීම සිදු කරනු ලබයි. එනම් මහ නගර සභාව යටතේ පවතින කොට්ඨාශ 15 න් කටුපැලැල්ල සහ පිටවෙලගම කොට්ඨාශයේ කොටසක් හැර අනෙකුත් සෑම ප්‍රදේශයකම කසල එකතු කිරීම සිදුකරනු ලබයි. බදුල්ල මහ නගර සභාව විසින් 1964 වසරේ සිටම කසල බැහැර කරනු ලබන්නේ රේස්කෝස් පීටිය ආසන්නයේ පහත් බිමකටය. අක්කර 5 ක පමණ වපසරියක පැතිරී ඇති මෙම භූමිය බදුල්ල උද්භිත උද්‍යානයටත් විත්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගණයටත් මැදිව පිහිටා ඇත. කසල එකතු කිරීම දිරාපත් වන හා දිරාපත් නොවන ලෙස වර්ගීකරණයට ලක් කළද එය නියමාකාරයෙන් සිදු නොවේ. බදුල්ල මහ නගර සභාවේ දත්ත අනුව දිනකට කසල ටොන් 25-28 අතර ප්‍රමාණයක් එකතු වේ. එම කසල ප්‍රමාණය පහත ආකාරයට වර්ගීකරණය කළ හැකිය.

වගුව අංක 2.6 : බදුල්ල නගරයේ කසල වර්ගීකරණය

	වර්ගය	ප්‍රමාණය (ටොන්)
1	නේවාසික	11
2	වාණිජ	10
3	රෝහල (දිරාපත් වන)	2
4	කර්මාන්ත	1
5	වෙනත් (ආපනශාලා, රජයේ ආයතන, ...)	1
	එකතුව	25

මූලාශ්‍රය: බදුල්ල මහ නගර සභාව - 2017

බදුල්ල නගර සීමාව තුළ අප ජලය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් නොමැත. බදුල්ල පළාත් මහ රෝහලින් නිකුත් කෙරෙන අප ජලය සඳහා දූව කළමනාකරණ පද්ධතියක් පැවතුනද එයද මේ වන විට ප්‍රමාණවත් නොමැත. බදුල්ල නගර මධ්‍යයේ පසෙහි ජලය උරා ගැනීමේ ධාරිතාවය අඩු බැවින් අප ජලය කෙලින්ම බදුළු ඔයට එක්වීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. ඒ අනුව නගරයේ සීග්‍රයෙන් සිදුවන අවම ප්‍රමිතිගත ඉඩම් අනුබද්ධම් හරහා නගර මධ්‍යයේ එක්වන අප ජලය බැහැර කිරීමේ දී ගැටළුකාරී තත්ත්වයකට පත්ව ඇත.

ජී. කුමාරතිලක, වයි. ජයවර්ධන, ඩබ්. දිසානායක යන පර්යේෂකයන් විසින් 2015 ව්‍යුහාත්මක ඉංජිනේරු හා ඉදිකිරීම් කළමනාකරණ පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සමුළුවේදී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ රෝහල් තුනකින් නිකුත්වන අප ජලය පිළිබඳ පර්යේෂණ වාර්තාවට අනුව බදුල්ල පළාත් මහ රෝහලින් නිකුත් කෙරෙන අප ජලයෙහි රසායනික හා අසාත්මිකභාවය ඉහළ මට්ටමක පවතී. ඒ අනුව බදුල්ල මහා රෝහලේ එකතු වන කසල අතරින් එසේ පිරිපහදු කිරීමට ලක් නොවන අප ජලය බැහැර කිරීම ගැටළුකාරී තත්ත්වයකට පත්ව ඇත.

අධ්‍යාපනය

නගරය තුළ දියුණු අධ්‍යාපනික ආයතන හා පාසල් පිහිටා ඇති අතර ජාතික පාසල් 4 ක් හා පළාත් මට්ටමේ පාසල් 29 ස්ථාපිතව ඇත. එසේම පෞද්ගලික අමතර පංති සහ පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය සඳහා ද බදුල්ල නගරය ජනප්‍රිය වේ. ගුරු සිසු අනුපාතය 17.6 ක් වේ. මීට අමතරව, තෘතීයික අධ්‍යාපනික ආයතන ලෙස තාක්ෂණික ආයතන, විවෘත විශ්ව විද්‍යාල හා උසස් තාක්ෂණික විද්‍යාලද ඇත. බදුල්ල මහ නගර සීමාවට අයත් නොවුවද ඉතා ආසන්නයේම උභව වෙල්ලස්ස විශ්ව විද්‍යාලය පිහිටා තිබීම හේතුවෙන් ප්‍රදේශයේ අධ්‍යාපන ප්‍රගමණයකට එය හේතු විය.

වාණිජ කටයුතු

බදුල්ල නගරයේ නේවාසික ජනගහනයට සහ නගරයට පිටතින් පැමිණෙන ජනතාවගේ වාණිජ අවශ්‍යතා සපුරාලනු වස් වාණිජ කලාප කිහිපයක්ම නගරයේ පිහිටා ඇත. නගරයේ මුළු වර්ග ප්‍රමාණයෙන් අක්කර 25ක භූමි ප්‍රමාණයක එම වාණිජ කලාප පිහිටා ඇතී.

ප්‍රධාන වශයෙන් වාණිජ කලාප ලෙස නගර මධ්‍යය පහළ විදිය, බසාර් විදිය, දකුණු පටුමග, රජ මාවත, කොකෝවත්ත මාර්ගය, දුම්රිය ස්ථාන මාර්ගය ආදිය හඳුනාගත හැකිය. එසේම බදුල්ල මහ රෝහල ආශ්‍රිතව වෙලේකඩේ වාණිජ කලාපයත්, පුවක්ගොඩමුල්ල වාණිජ කලාපයත් ස්ථානගතව ඇත. මේ හැරුණුකොට නේවාසික කලාප ආශ්‍රයෙන් කුඩා ප්‍රමාණයේ වාණිජ ස්ථාන පිහිටා ඇත. වාණිජ කලාප ආශ්‍රිතව හඳුනාගත හැකි සුවිශේෂී ලක්ෂණය වනුයේ, නගරය තුළ

හා නගරයට එදිනෙදා පැමිණෙන ජනගහනයට අවශ්‍ය වන භාණ්ඩ අලෙවිය සඳහා මූලික ස්ථානයක් ගනී. එහිදී විශාල පරිමාණයේ භාණ්ඩ අලෙවි මධ්‍යස්ථාන නගරය තුළ පිහිටා නොමැත. බදුල්ල නගරයට සාපේක්ෂව බණ්ඩාරවෙල නගරයට වාණිජ වශයෙන් ඒකරාශී වීමක් ඇත.

රූපය අංක 2.5 : පහළ රජ වීදිය හා බසාර් වීදිය වාණිජ කටයුතු

ග්‍රහණය : නා.සං.අ. උඹ පළාත් කාර්යාලය

නගර සීමාව තුළ කර්මාන්ත ව්‍යාප්තියක් නොමැත. වේවැල්හින්න මාර්ගය දෙපස, තේ කර්මාන්ත ශාලාවක් සහ ශ්‍රී ලංකා ඩිස්ට්‍රිලරිස් කම්පැනි කර්මාන්ත ශාලාවක් පිහිටා ඇත. එසේම බදුල්ල උතුර ග්‍රාම සේවා වසම ආශ්‍රිතව බෙදා හැරීමේ මධ්‍යස්ථාන පිහිටා ඇත.

එසේම බදුල්ල සති පොළ නගරයෙන් මදක් ඇත්ව දුම්රිය නැවතුම්පොළ ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇත. මේ හේතුවෙන් නගරයට පැමිණෙන බොහෝ දෙනෙක් සති පොළට නොගොස් නගර මධ්‍යයේ පොදු වෙළඳසලින් තම අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට පෙළඹී ඇත.

එසේම නගර මධ්‍යයේ ඇති වාණිජ ස්ථාන මිශ්‍රව පැවතීමක් ඇත. මේ හේතුවෙන් බසාර් වීදිය හා පහළ වීදිය ආශ්‍රිතව රථ වාහන තදබදයක් හඳුනාගත හැකිය. මීට අමතරව රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික බැංකු, මූල්‍ය ආයතන කොකෝවත්ත හා බැංකු පාර ආශ්‍රිතව ස්ථානගතව ඇත.

රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන

බදුල්ල නගරය තුළ පවත්නා සුවිශේෂිතම භූමි පරිහරණ රටාව ආයතනයයි. රාජ්‍ය, අර්ධ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික වශයෙන් හා පළාත්මය, දිස්ත්‍රික්කමය හා ප්‍රාදේශීය යන මට්ටම්වලින් යුත් ප්‍රධාන ආයතන රැසක් නගරය තුළ ස්ථාපිත වී ඇත. එහිදී උඹ පළාත් සභාව, බදුල්ල දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය සුවිශේෂී තැනක් ගනී. එසේම රජයේ හා පෞද්ගලික බැංකු ගණනාවක් බදුල්ල පහළ රජවීදිය හා බැංකු පාර ආශ්‍රිතව ස්ථානගතව ඇත.

එසේම ආයතන කලාපය ආශ්‍රිතව හඳුනාගත හැකි සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් වනුයේ, බොහෝ රාජයේ ආයතන පුරාවිද්‍යාත්මකව වැදගත් සංරක්ෂිත ගොඩනැගිලි තුළ පිහිටා තිබීමය. බදුල්ල කවීචේරිය, බදුල්ල මහ නගර සභාව, පුරාවිද්‍යා කාර්යාලය එහිදී සුවිශේෂී තැනක් ගනී. නමුත් රාජ්‍යයක ආයතන මෙවැනි ස්ථානවල පිහිටා තිබීම හේතුවෙන් ආයතන සඳහා ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවන මට්ටමක් ඇත.

පාරිසරික තත්ත්වය

නගරය තුළ පවතින පාරිසරික තත්ත්වය සැලකීමේදී ස්වභාවික හා මිනිසා විසින් නිර්මිත පාරිසරික තත්ත්වයන් හඳුනා ගත හැකි ස්වභාවික පරිසරය සැලකීමේදී ස්වභාවික ආපදා විශ්ලේෂණය කළ යුතු වෙයි.

ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයට අනුව බදුල්ල මහ නගර සීමාවේ භූමි ප්‍රතිශතයෙන් 30% ක් නාය යෑමේ ආපදාවට ලක්විය හැකි ප්‍රදේශ වේ. එසේම බදුල්ල ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් බදුළු ඔය හා කුඩා ඔය ආශ්‍රිතව ගං වතුර ඇති විය හැකි ස්ථාන 16 ක් හඳුනාගෙන ඇත.

නිර්මිත ස්වභාවික පරිසර තත්ත්වයන් සැලකීමේදී බදුල්ල උද්භිද උද්‍යානය, සේනානායක උද්‍යානය සහ නගරය පුරා විසිර පවතින ක්‍රීඩා පිටි ප්‍රධාන තැනක් ගනී. දැනට නගරය තුළ විනෝද කටයුතු සඳහා වෙන්ව පවතින නිර්මිත පරිසර ප්‍රදේශ ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 16.3 ක් පමණ වේ.

2.3. සැලසුම් සීමා නිර්ණය කිරීම

බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් නගරයේ භූගෝලීය පිහිටීම (Geographical Boundary), ක්‍රියාකාරීත්වමය පිහිටීම (Functional Boundary) සහ පරිපාලනමය සීමාවන් (Administrative Boundary) සැලකිල්ලට ගන්නා ලදී.

භූගෝලීය පිහිටීම - (Geographical Boundary)

භූගෝලීය පිහිටීම සැලකීමේදී බෙසමක හැඩයගත් සුවිශේෂී භූ විෂමතාවයක් බදුල්ල නගරය සතිය. නගරය හරහා බදුළුමය ගලායන අතර, නමුණුකුල හා තවත් කඳුවැටි කිහිපයකින් නගරය වට වී ඇත. නගර මධ්‍ය නැතිතලා මදරැලි සහිත ස්වභාවයක් ගන්නා අතර, එය 680m පමණ උන්නතාංශ අගයක පිහිටා ඇත. පවත්නා භූ විෂමතාවය නගරයේ ව්‍යාප්තිය සීමා කිරීම සඳහා දැඩි ලෙස බලපා ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නගර මධ්‍යයේ සංවර්ධනය කල හැකි ඉඩම් සීමාසහිත වීමත්, එම ඉඩම්වල වාණිජමය වටිනාකම ඉහල අගයක් ගැනීමත් සිදුවී ඇත. එසේම මෙම ඉහල ඉඩම් වටිනාකම් මත නේවාසික භාවිතය සඳහා කඳු බෑවුම් ප්‍රදේශවල ඉඩම් යොදා ගැනීමේ ප්‍රවණතාවයක් දක්නට ඇත. නමුත් භූ විෂමතාවය මත නාගරික සීමාව මධ්‍යයට සංකේන්ද්‍රණය වූ ස්වභාවයක් ගනී.

රූපය අංක 2.6 : බදුල්ල නගරය

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. උභව පළාත් කාර්යාලය

ක්‍රියාකාරීත්වමය පිහිටීම (Functional Boundary)

බදුල්ල නගරයේ ක්‍රියාකාරීත්වමය සීමාව සැලකීමේදී නගරය තුළින් ලබා දෙන සෞඛ්‍ය හා පරිපාලන සේවා කටයුතු සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කල යුතුය. පරිපාලන කටයුතු සිදුකරන ආයතනික ව්‍යුහය පළාත්මය, දිස්ත්‍රික්කමය හා ප්‍රාදේශීය යන තෙවැදෑරුම් මට්ටමේ සේවා සපයනු ලැබේ. මේනිසා මුළු උභව පළාතේම ආයතනික සේවා උදෙසා දෛනිකව සංක්‍රමණය වන ජනගහනයක් සිටී. මීට අමතරව සෞඛ්‍ය සේවය පිළිබඳ සැලකීමේ දී බදුල්ල පළාත් මහ රෝහල උභව පළාතට පමණක් නොව නැගෙනහිර පළාතේ මඩකලපුව, අම්පාර වැනි ප්‍රදේශ කරාද සේවය ලබාදෙයි.

ඒ අනුව ක්‍රියාකාරීත්වමය සීමාව පුළුල් වපසරියක් දක්වා විහිද පවතී.

පරිපාලන සීමාව (Administrative Boundary)

උභව පළාතේ, බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ බටහිර මායිමට වන්නට පිහිටි බදුල්ල මහ නගර සභාව ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 13 කින් සමන්විතව වන අතර එම ග්‍රාමසේවා වසම් පහත පරිදි වේ. (සිතියම අංක 2.8)

1. බදුල්ල උතුර
2. බදුල්ල නැගෙනහිර
3. බදුල්ල බටහිර
4. බදුල්ල මධ්‍යම
5. බදුල්ල දකුණ
6. පිටවෙලගම
7. කටුපැලැල්ල

රූපය අංක 2.7 :බදුල්ල නගරයේ සේවා සැපයුම් ව්‍යාප්තිය

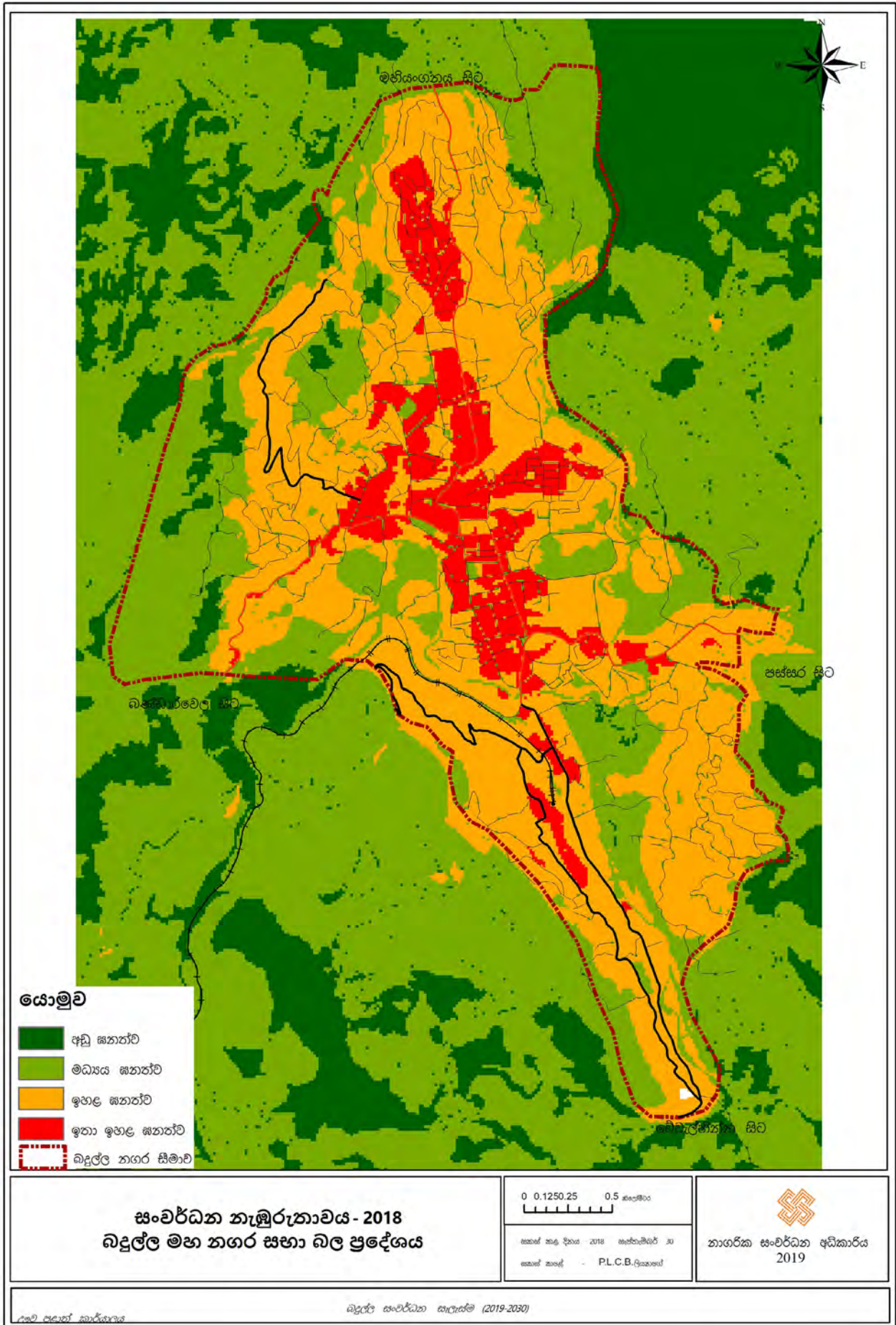
මූලාශ්‍රය : Google Earth, 2017

8. මැදපතන
9. හිඳගොඩ
10. බදුළුපිටිය
11. හිඟුරුගමුව
12. කණුපැලැල්ල
13. කයිලගොඩ

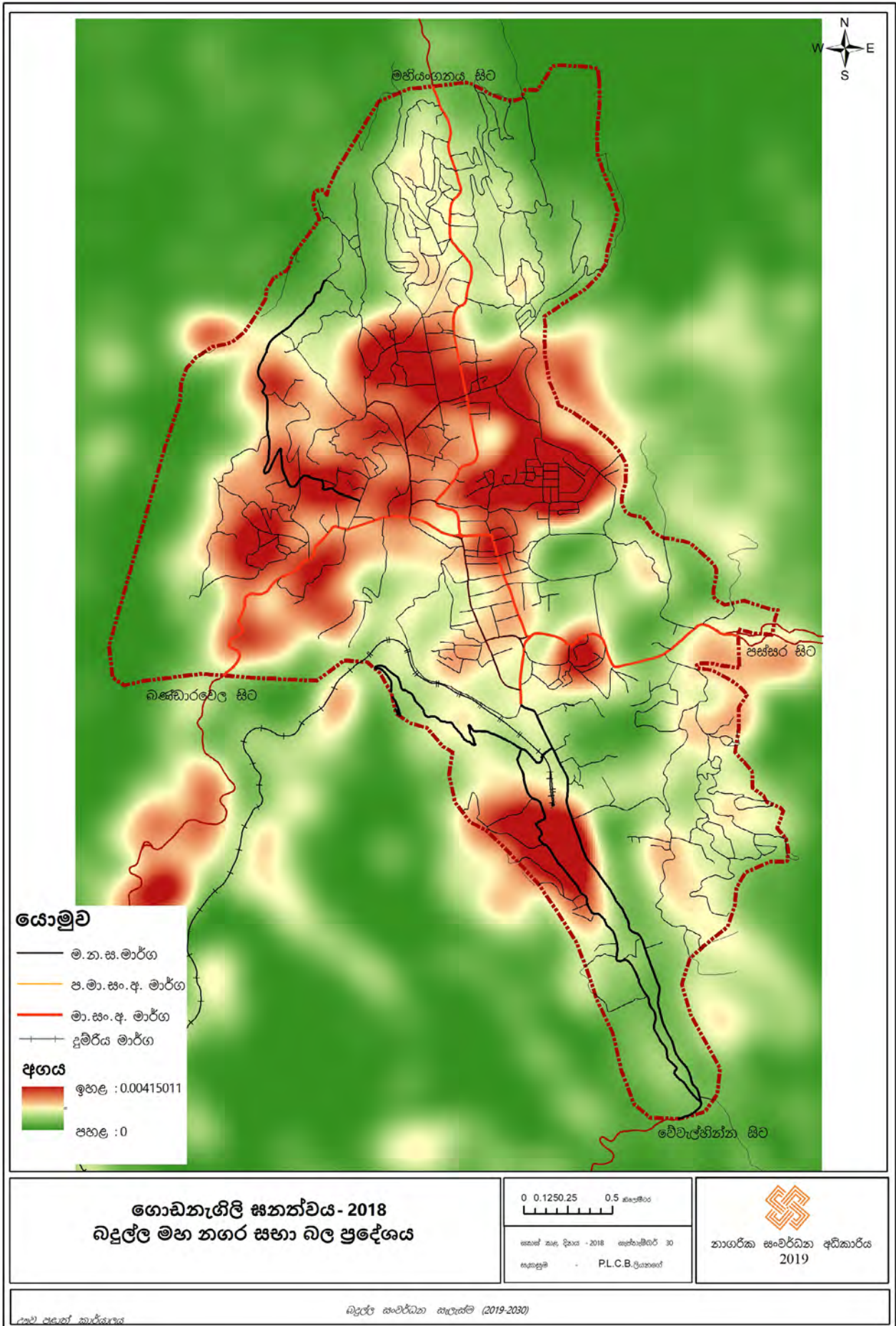
මෙම පරිපාලන සීමාව සඳහා වර්ග කිලෝමීටර් 10.5 ක් ඇතුළත් වන අතර, මෙම ප්‍රදේශය 1979 ජූලි 01 වන දින සිට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ බල ප්‍රදේශයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත. ඉහත සඳහන් කරුණු අධ්‍යයනය කිරීමෙන් පසු භූගෝලීය තොරතුරු විශ්ලේෂණ පද්ධති (Geographic Information System) හරහා සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේෂණය (සිතියම අංක 2.9) හා ගොඩනැගිලි සහනව විශ්ලේෂණය (සිතියම් අංක 2.10) සිදුකරන ලදී. මෙම විශ්ලේෂණයන් තුළින් ලබාගත් අවසන් නිගමනය වූයේ නගරයේ ක්‍රියාකාරීත්වමය සීමාව ෭෦ව පළාත් සීමාවද ඉක්මවා පැතිර පැවතුන ද සංවර්ධන නැඹුරුතාවය භූගෝලීය පිහිටීම හා පරිපාලන සීමාවට පමණක් සීමාවන බවයි. ඒ අනුව සැලසුම් සීමාව ලෙස පරිපාලන සීමාව වූ බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාව තෝරා ගන්නා ලදී.

සිතියම අංක 2.10 : සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේෂණය

සිතියම අංක 2.10 : ගොඩනැගිලි සනත්ව විශ්ලේෂණය

නගර සංවර්ධන සැලැස්ම යාවත්කාලීන කිරීමේ අවශ්‍යතාවය

සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීම සඳහා පාදක කරගත් අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ භෞතික, සමාජීය, ආර්ථික හා පාරිසරික තත්ත්වයන් පිළිබඳ පුළුල් අධ්‍යයනයක් සිදුකරන ලදී. පසුව එම අධ්‍යයනයෙන් සොයා ගන්නා ලද ගැටළු හා විභවතාවයන් අතරින් සංවර්ධන සැලසුමක් හරහා සංවර්ධන කල හැකි විභවතා හා විසදිය හැකි ගැටළු හඳුනා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව ප්‍රධාන වශයෙන් සංවර්ධන සැලැස්ම යාවත්කාලීන කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පහත පරිදි හඳුනා ගන්නා ලදී.

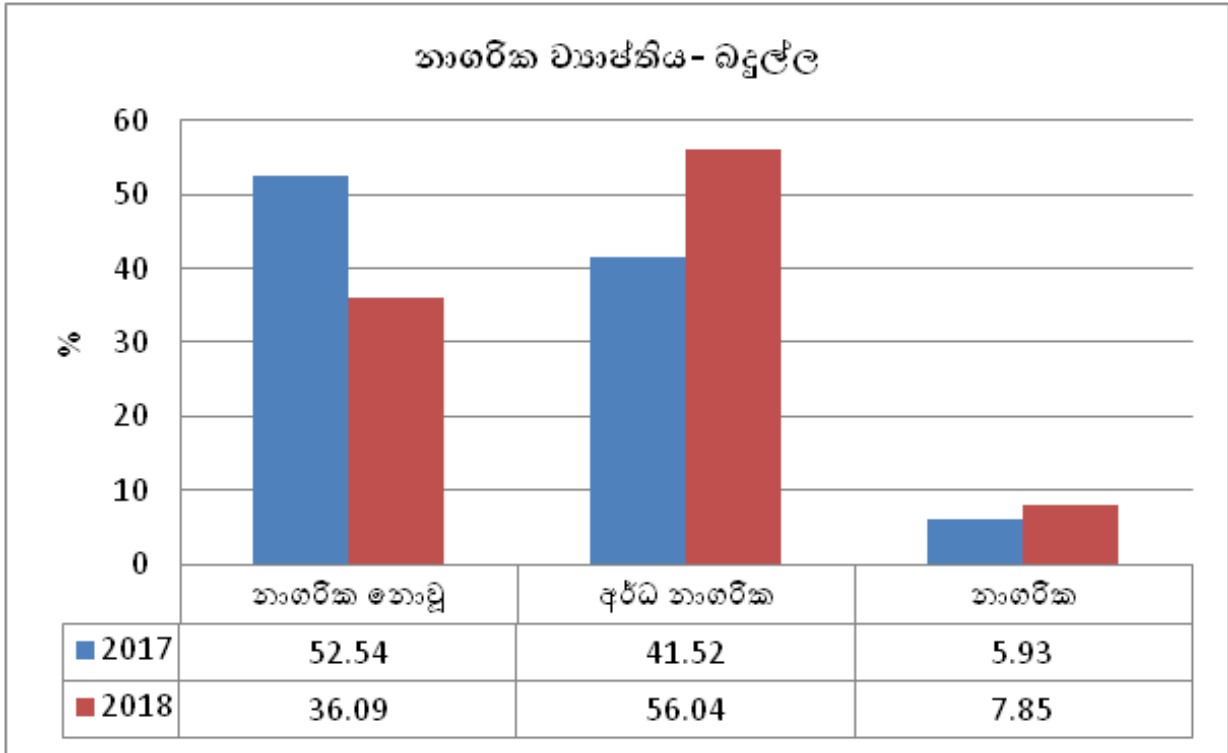
I. රැකියා පදනම් කරගෙන සිදුවන සීඝ්‍ර ජනගහන වර්ධනය

ඌව පළාතේ ප්‍රධාන අගනගරය වීම හේතුවෙන් පළාත්මය, දිස්ත්‍රික්කමය හා ප්‍රාදේශීය වශයෙන් පවතින ආයතනවල සේවය ලබාගැනීම හා තම දෛනික අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් බදුල්ලට පැමිණෙන ජනගහනය 100,000 කට පමණ ආසන්නය.

2001-2012 දක්වා වූ ජනගහන වර්ධන වේගය සැලකීමේදී බදුල්ල නගරයේ ජනගහන වර්ධන වේගය 0.4% ක් වේ. නමුත් 2012 සිට 2016 දක්වා අවුරුදු 4 ක කාල සීමාවේදී වර්ධන වේගය 1.25% ක පමණ ඉහල අගයක් ගනී. බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ සාමාන්‍ය ජනගහන වර්ධන වේගය 0.37% ක් වන අතර, ඒ හා සාපේක්ෂව බදුල්ල නගරය තුළට පදිංචිය සඳහා සිදුවන සංක්‍රමණය වන ජනගහනය සැලකිය යුතු මට්ටමක පවතී.

වන්දිකා ඡායාරූප මගින් 2017 හා 2018 නාගරික ව්‍යාප්තිය අධ්‍යයනය කරන ලදී. මේ සඳහා වන්දිකා ඡායාරූප මගින් Normalized Difference Built up area Index (NDBI) සිදු කර නාගරික ව්‍යාප්තිය වගු අංක 3.1 පරිදි හඳුනාගන්නා ලදී.

වගුව අංක 3.1 : බදුල්ල නාගරික ව්‍යාප්තිය

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය-උභව පළාත් කාර්යාලය

ඉහත අධ්‍යයනයට අනුව සුවිශේෂී තත්ත්වයක් වනුයේ එලෙස පදිංචිය සඳහා පැමිණෙන බහුතරය රැකියා පදනම් කරගෙන සිදුවන සංක්‍රමණ වේ. එනම් මධ්‍යම හා ඉහල සමාජ තලවලට අයත් බහුතරය ඒ අතර වේ. වර්තමානය වන විට බදුල්ල නගරයේ නඩුකාරකන්ද, කටුපැලැල්ල, පිං ආරාම හා බදුල්ල බටහිර හිගුරුගමුව වැනි ප්‍රදේශවලට එවැනි මධ්‍යම පාන්තික ජනගහනය නැඹුරු වී ඇත. ඒ අනුව, එලෙස පදිංචි වීමට මධ්‍යම පාන්තික හා ඉහල සමාජ පාන්තික ජනගහනයේ ඉල්ලුමට සරිලන ආකාරයේ අධ්‍යාපනික, විනෝද කටයුතු, වාණිජ හා සෞඛ්‍ය පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතී. මීට අමතරව කනුපැලැල්ල, හිදගොඩ වැනි ප්‍රදේශවලද මෙසේ රැකියා පදනම් කරගත් මධ්‍යම පාන්තිකයින් බහුතරයක් සිටී. එසේම වාණිජ හා සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි ප්‍රමාණය උදෙසා සේවය ලබා දෙන කම්කරු ප්‍රජාව බදුළුපිටිය හා කයිලගොඩ ආශ්‍රිතව තම පදිංචිය පිහිටුවා ගැනීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. කෙසේ වුවත් පවත්නා සීමිත ඉඩකඩ සමග නගරය පුරාම විහිදුන මධ්‍යම පාන්තික ජනගහනයක් හඳුනාගත හැකිය.

ඒ අනුව පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවා ලබාගැනීමට පැමිණෙන ජනගහනයටත්, ඒ ආශ්‍රිත රැකියාවේ නියුක්ත ප්‍රජාවටත්, නේවාසික ප්‍රජාවටත්, දෛනික කටයුතු සඳහා නගරයට සංක්‍රමණය වන සාමාන්‍ය ජනතාවටත් යටිතල පහසුකම් වලින් සපිරි නගරයක් ඇති කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පවතී.

අංක 1645/22 හා 2010 මාර්තු මස 17 වන දින අතිවිශේෂ ගැසට් නිවේදනය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබූ බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්මෙහි දැක්ම වී ඇත්තේ පරිපාලන ආයතන කේන්ද්‍ර කොටගත් සේවය අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යමින් සේවා නගරයක් ඇති කිරීමයි. එසේ නමුදු මෙම අවධිය වන විට සෞඛ්‍ය සේවා අංශයද නගරයේ ක්‍රියාකාරීත්වය උදෙසා එක් වී තිබීම හේතුවෙන් පවත්නා නගර සංවර්ධන සැලැස්ම යාවත්කාලීන කර, ප්‍රධාන පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවා යන අංශ දෙකෙන්ම සංවර්ධනය වන නගරයක් කරා මග පෙන්වන නගර සංවර්ධන සැලසුමක් සකස් කිරීම අවශ්‍ය වී ඇත.

II. නගරය තුළ යටිතල පහසුකම්වල අවිධිමත්භාවය

(අ) සන හා ද්‍රව කසල කළමනාකරණයේ පවතින දුර්වලතා

බදුල්ල මහ නගර සභාව විසින් සිදුකරන කසල කළමනාකරණ හේතුවෙන් මේවන විට උග්‍ර ගැටළුකාරී තත්ත්ව කිහිපයක් පැන නැගී ඇත. දැනට එකතු කරන කසල ප්‍රමාණයෙන් 20% ක පමණ කොටසක් වර්ගීකරණයකින් තොරව (දිරාපත් වන දිරාපත් නොවන) එකතු කරනු ලබයි. එසේ රැස් කරන කසල ප්‍රමාණය කසල අංගනය තුළද කිසිදු වර්ගීකරණයට ලක් නොකර එදිනෙදා ගොඩ ගැසීම සිදු කරයි.

රූපය අංක 3.1 : බදුල්ල කසල අංගනය

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. උාව පළාත් කාර්යාලය

මෙම තත්ත්වය මත කසල අංගනය තුළ 2014 සිට මේ දක්වා විකිණීමට හෝ ප්‍රතිචක්‍රීකරණයට භාජනය කළ නොහැකි ශේෂ කසල ගොඩ ගසා ඇත. මේ අනුව ප්‍රදේශය පුරා අධික දුරගන්ධයක් හමා යෑමට ද මෙය හේතු වී ඇත. කසල අංගනය බදුල්ල ප්‍රධාන ක්‍රීඩා කටයුතු සිදුකරන වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගන පරිශ්‍රයට හා බදුල්ල උද්භිද උද්‍යානයකට මැදිව පිහිටා තිබීම හේතුවෙන් එම ස්ථාන වෙත පැමිණෙන ජනතාව ද මහත් පීඩාවට පත්ව ඇත.

එසේම දැනට නගරයේ උත්පාදනය වන අප ජලය කළමනාකරණය කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් නොමැත. එම හේතුව මත පොදු ජල කාණුවලට අපජලය ඍජුවම හරවා යැවීමත්, එම ජලය බදුළු ඔයට එක් වීමත් දක්නට හැකිය. ඒ අනුව බදුළු ඔය දැඩි දූෂිත ජල ධරයක් බවට පත්ව ඇත. නමුත් ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රයක් ලෙස පවතින බදුළු ඔය ආශ්‍රය කරගෙන බොහෝ ප්‍රජාවක් තම දෛනික සේදුම් කටයුතු සිදුකිරීම බැවින් රෝග ව්‍යාප්තිය ද වැඩි වී ඇත.

රූපය අංක 3.2 : බදුළු ඔයට එක්වන අප ජලය

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. උාව පළාත් කාර්යාලය

(ආ) පදිකයන් සඳහා පවතින ප්‍රවේශ මාර්ගයන්හි ඇති දුර්වලතා.

බදුල්ල නගරය පරිපාලන අගනගරය නිසාවෙන් නගරය පුරා විසිරී පවතින රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික කාර්යාල රැසක් ස්ථානගතව ඇත. දිනකට 100,000 ක පමණ සංක්‍රමණික ජනගහනයක් නගරයට පැමිණෙන අතර, මෙම ජනගහනයෙන් බහුතරයක් ආයතන වලින් සේවා ලබාගැනීමටත්, සෞඛ්‍ය සේවා ලබාගැනීමටත්, පැමිණෙන පිරිස වේ. එසේම නගරයට පැමිණෙන බහුතරයක් පොදු ප්‍රවාහන සේවය භාවිතා කිරීමත්, පරිපාලන ආයතන නගරය පුරා විසිරී පැවතීමත් හේතුවෙන් පදිකයන් සඳහා මාර්ගවල පවතින පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමට අවශ්‍ය වී ඇත.

III. නගර මධ්‍යයේ පවත්නා ඉඩම්වල ඌණ භාවිතය.

දීර්ඝ ඓතිහාසික විකාශනයකට උරුමකම් කියන බදුලු පුරවරයේ නගර මධ්‍යයේ පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථාන රැසක් පවතී. බදුල්ල පුරාවිද්‍යා ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයේ දත්ත අනුව බදුල්ල මහ නගර සීමාව තුළ පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථාන 30 ක් පවතී. එම පුරාවිද්‍යා ගොඩනැගිලි බහුතරයක රාජ්‍ය ආයතන පිහිටුවා ඇත. අනෙකුත් ගොඩනැගිලි නඩත්තුව සඳහා වගකිව යුතු ආයතන කිසිදු මැදිහත්වීමක් නොකරන බැවින් ගරා වැටෙමින් පවතී. එසේ ගරා වැටෙන බොහෝ ගොඩනැගිලි නගර මධ්‍යයේ පවත්නා ඉඩම්වල අධික භූමි භාගයන්හි ස්ථානගතව ඇත. නමුත් ඉඩම් හිමිකාරීත්වයේ පවතින ගැටළු හා පුරාවිද්‍යාත්මක තත්ත්වයන් මත එම ගොඩනැගිලි හා භූමි භාගයන් ප්‍රශස්ත භාවිතයකට යෙදවිය නොහැකි වී ඇත.

රූපය අංක 3.3: නගර මධ්‍යය ඌණ සංවර්ධන මට්ටමේ පුරාවිද්‍යා ස්මාරක

තල්දෙන වලව්ව

කොකලාවල වලව්ව

සඵ සල ගොඩනැගිල්ල

වෙලේ කඩේ විවාහ වෙළඳසැල

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. ඌව පළාත් කාර්යාලය හා අන්තර්ජාලය ඇසුරිනි

මීට අමතරව රාජ්‍ය ආයතන හා පාසල් රැසක් නගර මධ්‍යයේ පිහිටා ඇත. ඒවායින් බොහොමයක් උණ සංවර්ධන මට්ටමේ අත්හැර දැමූ රාජ්‍ය දේපල ලෙස පවතී. උදාහරණ ලෙස: බදුළුපිටිය නිල නිවාස, බන්ධනාගාරය පිටුපස දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තු ඉඩම, කණුපැලැල්ල පාර දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවේ නිල නිවාස, ග්‍රීන් ලේන් ඩ්‍රයිව් පිහිනුම් තටාක අසල ගොඩනැගිල්ල, බදුල්ල තානායම් පරිශ්‍රය හැදින්විය හැකිය.

එසේම නගරයේ වාණිජ වටිනාකමින් ඉහල අගයක් සහිත ඉඩම්වල බන්ධනාගාරය, පාසල් වැනි ආයතන පිහිටා ඇත. නගරයේ අනවශ්‍ය වාහන තදබදයක් ඇති වීමටද මෙම තත්ත්වය හේතු වී ඇත. ඒ අනුව, නගරයේ පවත්නා සීමිත ඉඩකඩ ප්‍රශස්ත භාවිතයට යොදා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව මතු වී ඇත.

IV. නගරයේ පවතින අනවසර ඉදිකිරීම්.

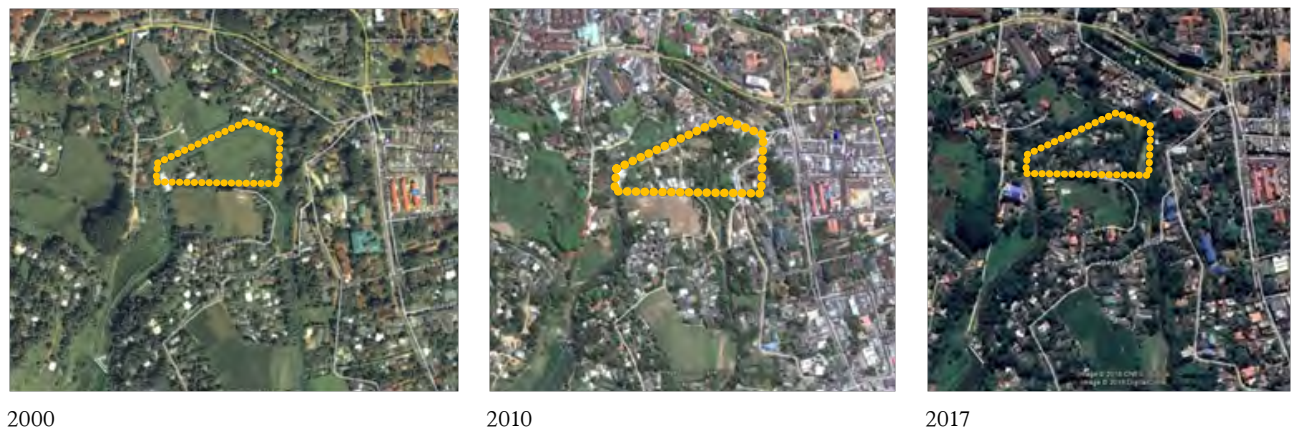
නගරයේ සංවර්ධනය උදෙසා මග පෙන්වීමක් සිදුකරන නගර සංවර්ධන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක නොවීම හේතුවෙන් බදුල්ල නගරයේ ඇති අනවසර ඉදිකිරීම් ඉහල මට්ටමක පවතී. එම අනවසර ඉදිකිරීම් දැනට පවත්නා සංවර්ධන සැලසුමෙහි පිරිවිතර වලට අනුව නීත්‍යානුකූල කිරීමේ හැකියාවක් ද නොමැත. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතුව වනුයේ නගර මධ්‍ය ඉඩම්වලට පවතින ඉල්ලුම ඉහල වීමත් බොහෝ ඉඩම්වල හිමිකම මුතියංගත රජමහා විහාරස්ථානය හා කතරගම දේවාලය සතු වීමත්ය. ඒ අනුව අනුමත අවම කට්ටිවලට ප්‍රමාණයට වඩා අඩුවෙන් බිම් කට්ටිවීමේ ඉහල ප්‍රවණතාවයක් පවතී. ඒ අනුව, අනාගත නිවැරදි දැක්මට අනුව යමින් අනවසර ඉදිකිරීම් සඳහා මූල හේතූන් මග හරවමින් විධිමත් භෞතික සැලසුමක අවශ්‍යතාවය පවතී.

V. සීඝ්‍රයෙන් සිදුවන පාරිසරික හායනය.

මෙහිදී නගරයේ භූ විෂමතාව පිළිබඳ වැඩි සැලකිල්ලක් දැක්විය යුතු වේ. බේසමක හැඩය ගත් නගර සීමාවේ නගර මධ්‍ය තැනිතලා ස්වභාවයක් ගනී. ඇත අතීතයේ සිටම වී වගාව ප්‍රචලිතව පැවති අතර වර්තමාන රේස්කෝස් පරිශ්‍රය වැවකින් සමන්විත විය. එහිදී කඳුකර ප්‍රදේශය සිට ගලා එන ජලය බදුළු ඔයට එක්වීමට මත්තෙන් ජල රඳවන ස්ථාන ලෙස පවතින කුඹුරු ඉඩම්වලට ගොස් පසුව බදුළු ඔයට එක් විය. නමුත් සීඝ්‍රයෙන් සිදුවන කුඹුරු ඉඩම් ගොඩකිරීම නිසා එසේ පැවතුන ජල රඳවන ස්ථාන රැසක් නගරයට අහිමි වී ඇත. ඒ අනුව, ගංවතුර තත්ත්වයක් ඇතිවීමටත් මෙය හේතු වී ඇත. 2000 වසරේදී මහා නගර සභා සීමාව තුළ කුඹුරු ඉඩම් අක්කර 332 පැවති අතර, වර්තමානයේදී එය අක්කර 247 දක්වා අඩු වී ඇත. එම කුඹුරු ඉඩම් වලින් අක්කර 63 ක ප්‍රමාණයක් මේ වන විට අත්හැර දමා ඇත.

මීට අමතරව ස්වභාවික කඳුරු හා වාරි ඇලවල් හරස් කරමින් සිදුකරන අක්‍රමවත් ඉදිකිරීම් නිසාවෙන් ද වර්ෂා කාල වලදී ක්ෂණික ගංවතුර තත්ත්ව ඇතිවීමට හේතු වී ඇත.

රූපය අංක 3.4 : කුඹුරු ඉඩම් ගොඩකර සිදුවන ඉදිකිරීම්

මූලාශ්‍රය : Google Earth

නගර මධ්‍යයේ ඉඩම් මිල ඉහල වීමත්, වාණිජ භාවිතයට ඒවා යොදා ගැනීමත් නිසාවෙන් කඳුකර ප්‍රදේශවල නේවාසික භාවිතය සඳහා ඇති ඉල්ලුම වැඩි වී ඇත. මේ වන විට බොහෝ කඳුකර බෑවුම් ප්‍රදේශවල අවිධිමත් ලෙස ඉදිකිරීම් සිදුකිරීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. ඒ අනුව නායයෑම් වැනි ආපදා ඇති වීමටද බලපා ඇත.

රූපය අංක 3.5 : කඳුකර ප්‍රදේශවල සිදුවන නේවාසික හානි

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. උඹ පළාත් කාර්යාලය

ඉහත සඳහන් කල පාරිසරික හානියන් මත නගරයට මේ දක්වා පැවති පාරිසරික තිරසාරභාවය හීන වී ගොස් ඇත. බදුල්ල නගරය ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම පාරිසරික තිරසාරභාවය හීන වී ගොස් ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යයේම පාරිසරික සංවේදී කලාපයට අයත් නගරයක් ලෙස පාරිසරික තිරසාරභාවය ඇතිකිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් ප්‍රබලව පවතී. ඒ අනුව ද පාරිසරික සුරක්ෂිතතාවය ආරක්ෂා කර ගැනීමට ඉක්මන් මැදිහත් වීමක් බදුල්ල නගරයේ පවතී.

ඔදුල්ල නගර සංවර්ධන සැලැස්ම

පළමු වෙළුම

II කොටස

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය

උගව පළාත් කාර්යාලය - බදුල්ල

2019 - 2030

අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය

ගැසට් නිවේදනය

සංවර්ධන සැලසුම් රාමුව

4.1. දැක්ම

උගව හරින මිටියාවතේ පරිපාලන හා සුව සේවා නගරය

4.2 දැක්මෙහි ප්‍රකාශනය

බදුල්ල, පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවයේ අගනගරය ලෙස පාරිසරික හා ඓතිහාසික උරුමයන් ආරක්ෂා කර ගනිමින් නගරයේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කර උගව පළාතේ හදවත බවට පත් කිරීම.

උගව හරින මිටියාවත

කඳුකර ප්‍රදේශයේ පවතින පාරිසරික සංවේදී තත්ත්වය මත පවතින්නාවූ උගවේ ජල ධරයන් හා කඳුවැටි වලින් වට වූ බේසමක හැඩය ගත් තැනිතලා භූමි ප්‍රදේශය මෙයින් අදහස් වේ. එනම් බදුල්ල නගරයේ බදුළු ඔය ආශ්‍රිත පාරිසරික තත්ත්වයන් හා ඒ වටකර පිහිටියාවූ නමුණුකුල ඇතුළු කඳුවැටියන් අන්තර්ගත භූ විෂමතාවය මෙයින් නිරූපිතය. මීට අමතරව තිරසාර ස්වාභාවික හා නිර්මිත පරිසරයෙන් අලංකාර වූ නාගරික ව්‍යුහයද මෙයින් නිරූපණය කෙරේ.

පරිපාලන හා සුව සේවා නගරය

බදුල්ල නගරයට ඇති වැදගත්ම අංශ හා නගරයේ ක්‍රියාකාරීත්වයේ පදනම ලෙස සැලකෙන පරිපාලන, සෞඛ්‍ය සේවා කටයුතු හා නගරයේ අපේක්ෂිත සපිරීමත් ජීවන පරිසරය මෙයින් අදහස් කෙරේ. බදුල්ල පළාත් මහ රෝහල හා ඒ ආශ්‍රිත සෞඛ්‍ය කටයුතුත්, උගව පළාතේ පරිපාලන කටයුතු වල නියැලෙන සියළුම රාජ්‍ය, අර්ධ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික සේවා ස්ථාන හා ක්‍රීඩා ක්ෂේත්‍ර සංවර්ධනය මෙයට අදාළ වේ. මීට අමතරව පවත්නා හා අපේක්ෂිත නේවාසික ජනගහනයට ඇති සෞඛ්‍යමත් යටිතල පහසුකම් වලින් සපිරි නේවාසික පරිසරයන් නිරූපණය කෙරේ.

බදුල්ල මේ වන විටත් සේවා අංශයෙන් ඉහල සංවර්ධනයක් ලබා ඇත. ඒ අනුව අවශ්‍යතා අතර අත්‍යාවශ්‍ය සේවා ලෙස සැලකෙන සෞඛ්‍ය සේවා හා පරිපාලන සේවා ලබාදෙන බදුල්ල නගරය තුළ නේවාසික හා වාණිජ ඉල්ලුම සීග්‍රයෙන් ඉහල ගොස් ඇත. එසේම ක්‍රීඩා ක්ෂේත්‍රයට අදාළව බදුල්ල නගරයේ පවතින විභවතාවය ප්‍රවර්ධනය හරහා ඒ ආශ්‍රිත සේවා සැපයීමද අපේක්ෂිතය. මේ නිසා ඉල්ලුමට අනුව සිදුවන සංවර්ධන කටයුතු වල සැපයුමේ දී පාරිසරික

තිරසරභාවය ගැටළුකාරී තත්ත්වයකට පත්ව ඇත. ඒ අනුව පාරිසරික සංවේදී කලාප තිරසාර ලෙස ආරක්ෂා කරමින් හා සංරක්ෂණය කරමින් පරිපාලන සේවා හා සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා පවතින සංවර්ධනය ගුණාත්මක හා ප්‍රමණාත්මක ලෙස වැඩි දියුණු කළ, පවතින හා අපේක්ෂිත ජනගහනයට සරිලන සෞඛ්‍යමත් යටිතල පහසුකම්වලින් සපිරි බදුල්ල නගරයක් 2030 දී අපේක්ෂිතය.

4.3. අරමුණු

අරමුණු 1 : කලාපයේ පරිපාලන සෞඛ්‍ය සේවා හා ක්‍රීඩා සේවා කේන්ද්‍රස්ථානය බවට පත්කිරීම

අරමුණු 2 : මනා යටිතල පහසුකම්වලින් සපිරි නගරයක් බවට පත්කිරීම

අරමුණු 3 : පාරිසරික තිරසාර සංවර්ධනය

අරමුණු 4 : බදුල්ල උරුමයන්ගේ අනන්‍යතාවය සුරැකීම

4.4. පරමාර්ථ

අරමුණු 1 : කලාපයේ පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවා කේන්ද්‍රස්ථානය බවට පත් කිරීම

- i. 2030 වන විට වෙලේකඩේ හන්දිය සිට බදුළුපිටිය දක්වාත්, තානායම් හන්දිය සිට මහියංගන පාර දෙපස වාණිජ හා ආයතනික භාවිතයන් මිශ්‍ර තීරයන් දෙකක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම තුළින් ආයතන අතර පවත්නා සහ සම්බන්ධතාවය වැඩි දියුණු කිරීම.
- ii. 2030 වන විට බදුල්ල මහ රෝහල් පරිශ්‍රය හා ඒ අවට, කැප්පෙට්පොල මාර්ගය, මැදිරිය මාර්ගය ආශ්‍රිතව සෞඛ්‍ය සේවා පහසුකම් කලාපයක් ප්‍රවර්ධනය තුළින් බදුල්ල කලාපයේ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයුම්කරු බවට පත් කිරීම.
- iii. 2030 වන විට බැවුම් භූමි ප්‍රදේශ තුළ පරිපාලන සේවා ස්ථාන ඇතිකිරීම පාලනය කිරීම තුළින් නගර මධ්‍යයට සංකේන්ද්‍රණය වූ සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම.
- iv. 2030 වන විට තනායම් හන්දිය සිට පහළ විදිය - බැංකු පාර - රජ විදිය අතර වූ වපසරිය නගරයේ ප්‍රධාන වාණිජ භාවිතය සඳහා වූ මධ්‍යගත ප්‍රදේශය බවට පත් කිරීම
- v. 2030 වන විට බදුළුපිටිය සිට වෙලගෙදර - දයා ගුණසේකර මාවත දක්වා වූ තීරයට සංකේන්ද්‍රිත අධ්‍යාපන ආයතන, සෞඛ්‍ය හා පර්යේෂණ අංශයේ සංවර්ධනයක් ඇති කිරීම.
- vi. 2030 වන විට කලාපයේ ක්‍රීඩා සේවා අංශයේ ප්‍රමුඛයා බවට පත් කිරීම.

අරමුණු 2 : මනා යටිතල පහසුකම්වලින් සපිරි නගරයක් බවට පත්කිරීම

- i. 2025 වන විට ආයතනික, සෞඛ්‍ය, විවේකී ස්ථාන හා නේවාසික කලාප අතර පවත්නා සංවලතාවය පටුමග හා මාර්ග සංවර්ධනය තුළින් සම්බන්ධ කිරීම හා වැඩි දියුණු කිරීම.
- ii. 2025 වන විට පහළ විදිය වාණිජ සේවා මාර්ගය ආශ්‍රිතව විවී නියාමයක් (Streetscape guideline) සිදු කිරීම තුළින් නගර අලංකරණය හා පදික පහසුව වැඩි කිරීම.
- iii. 2025 වන විට තානායම් හන්දිය සිට රජ විදිය තැපැල්හල මාර්ගය - රේස් කෝස් පාර දක්වාත්, තානායම් හන්දිය සිට රේස් කෝස් පාර-කොස්ගස් හන්දිය දක්වාත්, බැංකු පාර සිට කොස්ගස් හන්දිය දක්වාත් හරිත පදික මංතීරු ඇති කර නගරයේ පදික සංවලනය වර්ධනය කිරීම
- iv. 2030 වන විට බදුළුපිටිය නාගරික නිවාස කලාපය සඳහා නාගරික පුනර්ජීව සංවර්ධන වැඩපිළිවෙලක් ඇති කිරීම.
- v. 2020 වන විට නගර මධ්‍ය ප්‍රදේශය සඳහා අඛණ්ඩව හා දියුණු කළ අප ජලය බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපනය කිරීම.
- vi. 2020 වන විට බදුල්ල නගරයේ අප ජලය බැහැර කිරීම හා ඝන අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ භෞතික යටිතල පහසුකම් 100%කින් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

- vii. 2025 වන විට නගර මධ්‍යය පවත්නා වෙලේකඩේ විවෘත වෙළඳසැල, සළසල ගොඩනැගිල්ල, තල්දෙන වලව්ව, කොතලාවල වලව්ව යන පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථානයන්හි භාවිතයන්ට අනුකූල ලෙස භාවිතයන් වෙනස් කර සංවර්ධනය කිරීම
- viii. 2025 වන විට නගරය තුළට හා නගරයෙන් පිටතට ඒකාබද්ධ වූ කාර්යක්ෂම ප්‍රවාහන පද්ධතියක් ඇති කිරීම.
- ix. 2025 වන විට නගරය තුළ පිහිටි ඒ හා බී ශේණියේ මාර්ග ආශ්‍රිතව විදුලි බල හා සංනිවේදන සේවා සඳහා සේවා තීර ඇති කිරීමෙන් යටිතල පහසුකම්වල විධිමත්භාවය ඇති කිරීම.

අරමුණු 3 : පාරිසරික තිරසාර සංවර්ධනය

- i. 2030 වන විට ගඟ රක්ෂිතය, කුඹුරු ඉඩම් සංරක්ෂණය හරහා බදුළු ඔය හා එහි ජල ධාරය ආරක්ෂා කිරීම.
- ii. 2030 වන විට බැවුම වැඩි භූමියන්හි සංවර්ධන කටයුතු සීමා කිරීම හා පහළ බැවුම් ප්‍රදේශයන්හි පවත්නා සංවර්ධනය පාලනය කිරීම තුළින් ස්වභාවික අවදානම් කලාප ආරක්ෂා කිරීම.
- iii. 2025 විනෝද හා විවේකී පහසුකම් 80% කින් වැඩි ඇති කිරීම තුළින් නේවාසික හා සංක්‍රමණික ජනතාවගේ විවේකී පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

අරමුණු 4 : බදුල්ල උරුමයන්ගේ අනන්‍යතාවය සුරැකීම

- i. 2030 වන විට ආගමික හා සංස්කෘතිමය වටිනාකමින් යුත් ස්ථාන සංරක්ෂණය කිරීම.
- ii. 2030 මුතියංගණ රජ මහා විහාරය ආශ්‍රිතව භූ දර්ශනය නියාමනය තුළින් අනන්‍යතාවය සුරැකීම.
- iii. 2025 වන විට පවත්නා භාවිතයන්ට අනුකූල ලෙස හඳුනාගත් පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථානයන්හි භාවිතයන් වෙනස් කර සංවර්ධනය කිරීම.
  - වෙලේකඩේ විවෘත වෙළඳසැල
  - සළසල ගොඩනැගිල්ල
  - තල්දෙන වලව්ව
  - කොතලාවල වලව්ව

සවිස්තරාත්මක විශ්ලේශණා කාරාංශය

5.1 ශුද්ධ අභ්‍යන්තර විශ්ලේශණා ක්‍රමවේදය (SWOT Analysis)

අරමුණු 1 : කලාපයේ පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවා කේන්ද්‍රස්ථානය බවට පත් කිරීම

වගුව අංක 5.1 : අරමුණු අංක 1 ශුද්ධ අභ්‍යන්තර විශ්ලේශණය

<p>ශක්තීන්</p> <ul style="list-style-type: none"> i. උභව පළාතේ ප්‍රධාන අගනගරය වීම. ii. පරිපාලන සංකීර්ණ පැවතීම. iii. සේවා අංශයේ නියුක්ත නේවාසික ජනගහනයක් පැවතීම iv. බදුල්ල පළාත් මහ රෝහල ඇතුළු සෞඛ්‍ය ආයතන රැසක් පිහිටා තිබීම v. ජාතික හෙද පුහුණු ආයතනය පිහිටා තිබීම vi. දේශීය වෛද්‍ය සේවා ස්ථාන පැවතීම vii. දියුණු වාණිජ සේවා ස්ථාන පිහිටා තිබීම viii. සෞඛ්‍ය සේවා අංශය පුළුල් කිරීමට අවශ්‍ය ඉඩකඩ පැවතීම ix. සංවර්ධනය කළ හැකි ඉඩම් ව්‍යාප්තිය x. නගරය තුළ පිහිටා ඇති අධ්‍යාපනික ආයතන xi. පවත්නා වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය ඇතුළු ක්‍රීඩා සංකීර්ණය 	<p>දුර්වලතා</p> <ul style="list-style-type: none"> i. රජයේ ආයතන පවත්නා ස්ථාන දුරස්ථ පැවතීම ii. ආයතන පවත්නා ස්ථාන සම්බන්ධව නිවැරදි මග පෙන්වීමක් නොමැති වීම iii. බදුල්ල මහරෝහලට පවත්නා ඉඩකඩ සීමිත වීම iv. රෝහලට පැමිණෙන රෝගීන්ට හා ජනතාවට අවශ්‍ය විවේකී ස්ථාන නොමැති වීම v. රෝගීන්ට හා ජනතාවට අවශ්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීමට ඒකාබද්ධ ස්ථානයක් නොමැති වීම vi. වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය ඇතුළු ක්‍රීඩා සංකීර්ණයේ පවත්නා අවම යටිතල පහසුකම්
<p>අවස්ථා</p> <ul style="list-style-type: none"> i. බදුල්ල මහ රෝහල ශික්ෂණ රෝහලක් දක්වා වර්ධනය කිරීමට රජයේ පවත්නා යෝජනා ii. රැකියා පදනම් කරගෙන සේවා අංශයේ රැකියාවල ඉහළ හා මධ්‍යම පාන්තික ජනතාව පදිංචිය සඳහා බදුල්ලට සංක්‍රමණය වීම. 	<p>බාධක</p>

ශක්ති

i. උභව පළාතේ ප්‍රධාන පරිපාලන අග නගරය වීම

ඉතිහාසයේ පටන්ම උභව පළාතේ ප්‍රධාන පරිපාලන කටයුතු සිදු වූයේ බදුල්ල නගරය ආශ්‍රය කරගෙනය. ඒ අනුව පළාත් වශයෙන්, දිස්ත්‍රික් වශයෙන් හා ප්‍රාදේශීය වශයෙන් වැදගත් ආයතන 57 ක් පමණ පිහිටා ඇත. උභව පළාත් සභාව, බදුල්ල දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය, නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය උභව පළාත් කාර්යාලය, භූ විද්‍යා හා පතල් කාර්යාංශය, ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වැනි ආයතන එහි ලා ප්‍රධාන වේ.

රූපය අංක 5.1 : ප්‍රධාන පරිපාලන සංකීර්ණ

කවිවේරි සංකීර්ණය

උභව පළාත් සභාව

මූලාශ්‍රය : අන්තර්ජාලය ඇසුරෙන්

බදුල්ල නගරයක් ලෙස ක්‍රියාකාරී වීම සඳහා පවතින්නා වූ සුවිශේෂිතම හේතුව පරිපාලන කටයුතු වේ. දෛනිකව නගරයට පැමිණෙන සංක්‍රමණික ජනගහනය 100,000 ක් පමණ වන අතර එයින් 30% ක්ම නියෝජනය වනුයේ ආයතන සඳහා සේවා සැපයීමට හා සේවා ලබාගැනීමට පැමිණෙන ප්‍රජාවගෙනි. ඒ අනුව, බදුල්ල නගරයේ ප්‍රධානතම ශක්තියක් ලෙස ප්‍රධාන පරිපාලන අග නගරය වීම හැඳින්විය හැකිය.

මීට අමතරව ප්‍රධාන ගණයේ පාසැල් රැසක් පිහිටා ඇත. බදුල්ල මධ්‍ය මහා විද්‍යාලය, ධර්මදූත පිරිමි විද්‍යාලය, විහාරමහා දේවී බාලිකා විද්‍යාලය වැනි සිංහල මාධ්‍ය පාසල් ද දෙමළ බාලිකා මහා විද්‍යාලය, සරස්වතී දෙමළ මහා විද්‍යාලය හා අල් අදාත් මධ්‍ය මහා විද්‍යාලය දෙමළ පාසල් ලෙස ද සුවිශේෂී වෙයි.

ii. පරිපාලන සංකීර්ණ පැවතීම (Administrative Complexes)

පළාත් අග නගරය ලෙස පවතින බදුල්ල නගරයේ රාජ්‍ය ආයතන බොහෝමයක් ආයතන සංකීර්ණ ලෙස පවතී. උභව පළාත් සභාව සංකීර්ණ දෙකකටත්, බදුල්ල කවිවේරි පරිශ්‍රයත් එහිලා ප්‍රධාන වේ. මීට අමතරව පළාත්මය, දිස්ත්‍රික්කමය හා ප්‍රාදේශීය වශයෙන් කටයුතු කරන්නාවූ විවිධ දෙපාර්තමේන්තු එමගින් සපයනු ලබන සියළු සේවාවන් එකම පරිශ්‍රයක පිහිටා ඇත. උභව පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, තැපැල්හල සංකීර්ණය, සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය, ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහාන මණ්ඩලය මේ අතර ප්‍රධාන වේ.

රූපය අංක 5.2 : නගරයේ ඇති පරිපාලන සංකීර්ණ කිහිපයක්

නැපැල් කාර්යාල පරිශ්‍රය

ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය

මූලාශ්‍රය : අන්තර්ජාලය ඇසුරෙන්

iii. සේවා අංශයේ නියුක්ත නේවාසික ජනගහනයක් පැවතීම

බදුල්ල නගර සභා සීමාව තුළ මුළු නේවාසික ජනගහනය බදුල්ල සම්පත් පැතිකඩ 2017 ට අනුව 48,641 කි. මෙම මුළු ජනගහනයෙන් 40% ක පමණ ජනතාවක් කුමන හෝ රැකියාවක නියුක්තව ඇත. එක් එක් ග්‍රාම සේවා වසම්වල පදිංචි එම ජනගහනය නියුක්තව සිටින රැකියා වර්ගය වගු අංක 5.2 යටතේ දක්වා ඇත.

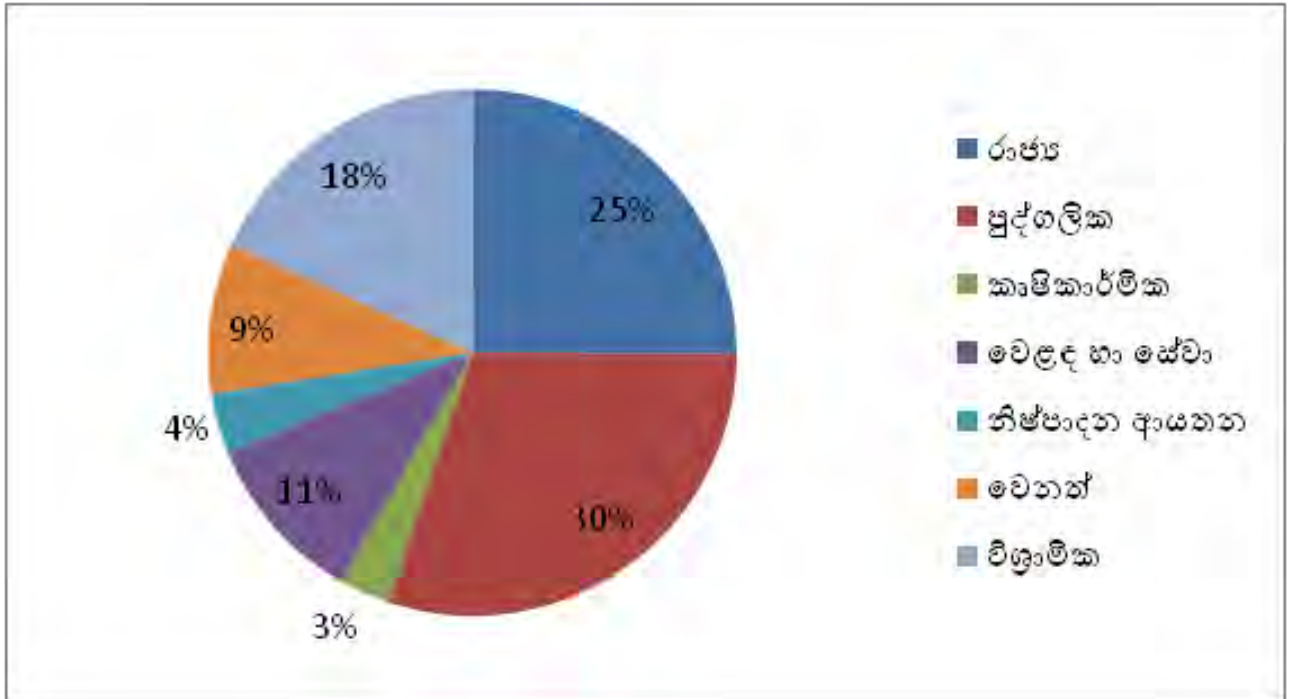
වගුව අංක 5.2 : ග්‍රාම සේවා වසම් අනුව රැකියාවල නියුක්ත නේවාසික ජනගහන වර්ගීකරණය

අනු අංකය	ග්‍රාම නිලධාරී වසම	රාජ්‍ය	පුද්ගලික	කෘෂිකාර්මික	වෙළඳ හා සේවා	නිෂ්පාදන ආයතන	වෙනත්	විශ්‍රාමික
1	බදුල්ල දකුණ	906	405	10	18	5	0	207
2	බදුල්ල උතුර	546	160	49	219	0	830	364
3	බදුල්ල නැගෙනහිර	858	734	12	80	71	0	277
4	බදුල්ල බටහිර	81	300	15	183	35	88	299
5	බදුල්ල මධ්‍යම	253	460	105	118	183	141	297
6	හිඟුරගමුව	692	855	86	550	106	0	398
7	කණුපැලැල්ල	142	302	77	98	66	71	319
8	කයිරගොඩ	283	670	62	277	57	0	314
9	කටුපැලැල්ල	160	514	73	285	121	0	270
10	බදුලුපිටිය	546	697	50	181	1	553	214
11	හිඳගොඩ	358	187	30	39	6	272	241
12	පිටවෙලගම	169	743	23	61	24	0	391
13	මැදපහන	335	385	66	129	100	0	300
		5329	6412	658	2238	775	1955	3891

මූලාශ්‍රය : බදුල්ල සම්පත් පැතිකඩ, 2016 බ.ප්‍රා.ලේ.කා.

ඉහත වගු අංක 5.2 හි දැක්වෙන එක් එක් රැකියාවෙහි නියුක්ත නේවාසික ජනගහනයේ ප්‍රතිශතාත්මක අගය ප්‍රස්ථාර අංක 5.1න් දක්වා ඇත.

ප්‍රස්ථාර අංක 5.1. රැකියා අනුව ජනගහනයේ ප්‍රතිශතාත්මක වර්ගීකරණය

මූලාශ්‍රය : බදුල්ල සම්පත් පැතිකඩ, 2016 බ.ප්‍රා.ලේ.කා.

ඉහත ප්‍රස්ථාරයට අනුව රැකියාවල නියුක්ත මුළු ජනගහනයෙන් 50% කට වැඩි ප්‍රමාණයක් සේවා අංශයේ නියුක්ත වී ඇත. ඒ අනුව, නගරය තුළ පවත්නා බොහෝ රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික සේවා ස්ථානයන්හි රැකියාවල නිරත බහුතරයක් ලෙස මෙම ප්‍රජාව සැලකිය හැකිය.

iv. බදුල්ල පළාත් මහ රෝහල ඇතුළු සෞඛ්‍ය ආයතන රැසක් පිහිටා තිබීම.

මහරෝහල ඇතුළු සෞඛ්‍ය ආයතන රැසක් නගරය තුළ පිහිටා තිබීම තවත් එක් ශක්තියක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය. බදුල්ල මහරෝහලේ දැනට පවත්නා සෞඛ්‍ය පහසුකම් සලකන විට 2017 බදුල්ල මහරෝහල් සංඛ්‍යා ලේඛන දත්ත අනුව ඇඳන් සංඛ්‍යාව 1493ක් වේ. බදුල්ල මහරෝහලේ වාට්ටු 42 ක් දැනට ක්‍රියාත්මක වේ. සාමාන්‍ය ඇඳන් අත්පත් කර ගැනීමේ අනුපාතිකය 82% ක් වේ.

වගුව අංක 5.3 : වාර්ෂික රෝගී තොරතුරු

අනු අංකය	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
බාහිර රෝගීන්	307,888	292,087	319,732	335,383	363,128	323,006	295,076
සායන රෝගීන්	349,802	369,616	357,882	358,352	423,338	424,024	405,459
රෝගීන් ඇතුළත් කිරීම	78%	78%	80%	96%	71%	73%	70%

මූලාශ්‍රය: බදුල්ල මහ රෝහල - 2016

වගුව අංක 5.4 : දෛනික රෝගී තොරතුරු

රෝගී තොරතුරු	සංඛ්‍යාව
දෛනික සාමාන්‍ය බාහිර රෝගීන් ප්‍රමාණය	799
දෛනික සාමාන්‍ය සායන රෝගීන් ප්‍රමාණය	1,161
දෛනික සාමාන්‍ය දත්ත රෝගීන් ප්‍රමාණය	85

මූලාශ්‍රය: බදුල්ල මහ රෝහල - 2016

රෝග වැළැක්වීම සඳහා බදුල්ල මහ නගර සීමාවේ ක්‍රියාකාරී අංශ ලෙස බදුල්ල ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය සේවා අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය හා බදුල්ල මහ නගර සභාවේ සෞඛ්‍ය අංශය හැඳින්විය හැකිය. එම ආයතන මගින් රෝග වැළැක්වීම සඳහා ගර්භනී හා ළමා සායන මහ නගර සීමාව තුළ ක්‍රියාත්මක කොට ඇති අතර එම සායන පහත ස්ථානයන්හි පවත්වනු ලබයි.

ගර්භනී හා ළමා සායන මධ්‍යස්ථාන

- කටුපැලැල්ල - සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාලය
- පිංආරාව - සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරී කාර්යාලය
- මයිලගස්තැන්න ප්‍රජා ශාලාව
- සුවිනීතගම - ප්‍රජා ශාලාව
- රොක්හිල් - ප්‍රජා ශාලාව
- බදුලුපිටිය - ප්‍රජා ශාලාව
- කයිලගොඩ - ප්‍රජා ශාලාව

වයස අවුරුදු 5 ට අඩු ළමුන්ගේ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණයටත්, ගර්භනී කාන්තාවන් සඳහා සෑම මසකම සායන දෙක බැගින් පවත්වනු ලැබේ. මෙයට අමතරව පහත වැඩසටහන් ද රෝග නිවාරණ ඒකකය තුළින් ක්‍රියාත්මක කොට ඇත.

- පවුල් සැලසුම් සායන
- සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන වැඩ සටහන්
- ආහාර සෞඛ්‍ය වැඩසටහන්
- රෝග නිවාරණ වැඩසටහන්

v. ජාතික හෙද පුහුණු ආයතනය පිහිටා තිබීම (NTS)

බදුල්ල මහ රෝහලට අනුයුක්තව පවත්නා ජාතික හෙද පුහුණු ආයතනය බදුල්ල නගරයට ඇති සුවිශේෂී ආයතනයක් වන අතර නගර සංවර්ධනයට ශක්තියකි. වසරකට එමගින් පුහුණුව ලබන හෙදියන් සංඛ්‍යාව 300 ක් පමණ වේ.

vi. දේශීය වෛද්‍ය සේවා ස්ථාන පැවතීම

නගර සීමාව තුළ ආයුර්වේද වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටා ඇත. ඒ තුළින් ද බදුල්ල නගරය හා ඒ අවට බොහෝ පිරිසක් සේවා ලබා ගනී. මීට අමතරව නගරයේ වාණිජ ස්ථාන අතර ආයුර්වේද ඔසුසල් හා පෞද්ගලික ඖෂධ මධ්‍යස්ථාන කිහිපයක්ද පැවතීම නගරයට ශක්තියක් වී ඇත.

vii. දියුණු වාණිජ සේවා ස්ථාන පිහිටා තිබීම

සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී තවත් එක් ශක්තියක් ලෙස හඳුනා ගනු ලැබූ නගරයේ පිහිටි වාණිජ ස්ථාන සැලකීමේදී ජනගහනය ඇදී ඒමට බලපාන නගරයේ පිහිටි පළාත් මහ රෝහල, පරිපාලන ආයතන වල සේවා අනුපූරක ලෙසත්, සේවා ලබා ගැනීමට පැමිණෙන ජනතාවට හා නේවාසික ප්‍රජාවට අවශ්‍ය එදිනෙදා භාණ්ඩ හා සේවා ලබා ගැනීමට හැකිවන අයුරින් ස්ථානගතව ඇත. ඒ අනුව රජයේ හා පෞද්ගලික බැංකු, භාණ්ඩ හා දෛනික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා වාණිජ ස්ථාන පරිපූර්ණව පවතී. නමුත් රෙදිපිළි අලෙවියේදී බදුල්ල නගරයට වඩා බණ්ඩාරවෙල ඉහල මට්ටමකට පවතී.

රූපය අංක 5.3 : දකුණු පටුමග හා බසාර් විදිය වානිජ ස්ථාන

මූලාශ්‍රය: නා.සං.අ. උඹව පළාත් කාර්යාලය

මීට අමතරව බදුල්ල මහ රෝහල කේන්ද්‍ර කොටගෙන ඒ වටා ස්ථානගතව ඇති වාණිජ සේවා ස්ථාන රැසකි. ඔසුසල්, ඖෂධ අලෙවි සල්, රසායනාගාර, පුද්ගලික අංශයේ සායන, පුද්ගලික රෝහල්, විශේෂඥ වෛද්‍ය සේවා පහසුකම් ස්ථාන පිහිටා ඇත. එහිදී බදුල්ල-බණ්ඩාරවෙල ප්‍රධාන මාර්ගය, දයා ගුණසේකර මාවත, මැදිරිය පාර, වෙලේකඩේ වෙළඳ සංකීර්ණය තුළ මෙම සේවා ප්‍රධාන වශයෙන් ස්ථානගතව ඇත. එසේම මීට අමතරව මැදිරිය පාර අවට පවත්නා බොහෝ නේවාසික භාවිත වාණිජමය සෞඛ්‍ය සේවා සැපයුම් ස්ථාන ලෙස වෙනස් වීමේ ප්‍රවණතාවයක් ද පවතී.

රූපය අංක 5.4 : දයා ගුණසේකර මාවත රෝහල ආශ්‍රිත වාණිජ ස්ථාන

දයා ගුණසේකර මාවත

බණ්ඩාරවෙල පාර

මූලාශ්‍රය : Google map හා නා.සං.අ. උඹව පළාත් කාර්යාලය

viii. සෞඛ්‍ය සේවා අංශය පුළුල් කිරීමට අවශ්‍ය ඉඩකඩ පැවතීම

නගරය සීමිත භූමි ප්‍රමාණයක පැතිර පැවතුණ ද සංවර්ධනය කළ හැකි ඉඩම් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් ඉතිරිව පවතී. එහිදී ප්‍රධාන වශයෙන්ම බදුල්ල මහ රෝහල අවට පවත්නා නේවාසික කලාපය හා කුඹුරු ඉඩම් හඳුනාගත හැකිය. බොහෝ නේවාසික ඉඩම් සෞඛ්‍ය සේවා ආශ්‍රිත භාවිතයන් සඳහා වෙනස් වීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. එමෙන්ම නගරය තුළ පිහිටි කුඹුරු ඉඩම් උගණ සංවර්ධිත මට්ටමක පවතී. ඒ අනුව සෞඛ්‍ය සේවය සඳහා ගැලපෙන ආකාරයට හා පැමිණෙන රෝගීන්ගේ හා අමුත්තන්ගේ පහසුකම් සැලසීමට සේවාස්ථාන පිහිටුවීමට හා පවත්නා ස්ථාන වැඩි දියුණු කිරීමට අවශ්‍ය තරම් ඉඩකඩ පැවතීමද ශක්තියක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

ix. සංවර්ධනය කළ හැකි ඉඩම් ව්‍යාප්තිය

බදුල්ල නගරය යනු සුවිශේෂී භූමි පිහිටීමක් ඇති නගරයකි. නමුණුකුල ඇතුළු කඳු වලල්ලකින් වට වී නගර මධ්‍ය තැනිතලා ස්වභාවයකින් යුක්ත වේ. මේ නිසා නගර මධ්‍යයේ පවතින භූමියන්හි සංවර්ධනය කිරීමට ඇති හැකියාව ඉහල වේ. නගරයේ උන්නතාංශය මීටර් 680 පමණ වන අතර එය කඳුකරයේ අනෙකුත් නගර හා සංසන්දනයේදී ඉතා පහළ අගයක් වේ. මෙහිදී නගරයේ මධ්‍ය සිරස් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ හැකියාව ද ඇත.

වගුව අංක 5.5: බදුල්ල නගරයේ ජීවත් වීමට සුදුසු පරිසර කලාප සිතියමේ සාරාංශය

කාණ්ඩය	භූමි ප්‍රමාණය (ව.කි.මී.)	විස්තරය
i.	0.0111	දැඩි අවධානම්
ii.	0.9995	අවධානම් කලාප
iii.	3.9556	ජීවත් වීමට සුදුසු
iv.	5.6249	ජීවත් වීමට ඉතා සුදුසු
එකතුව	10.56	

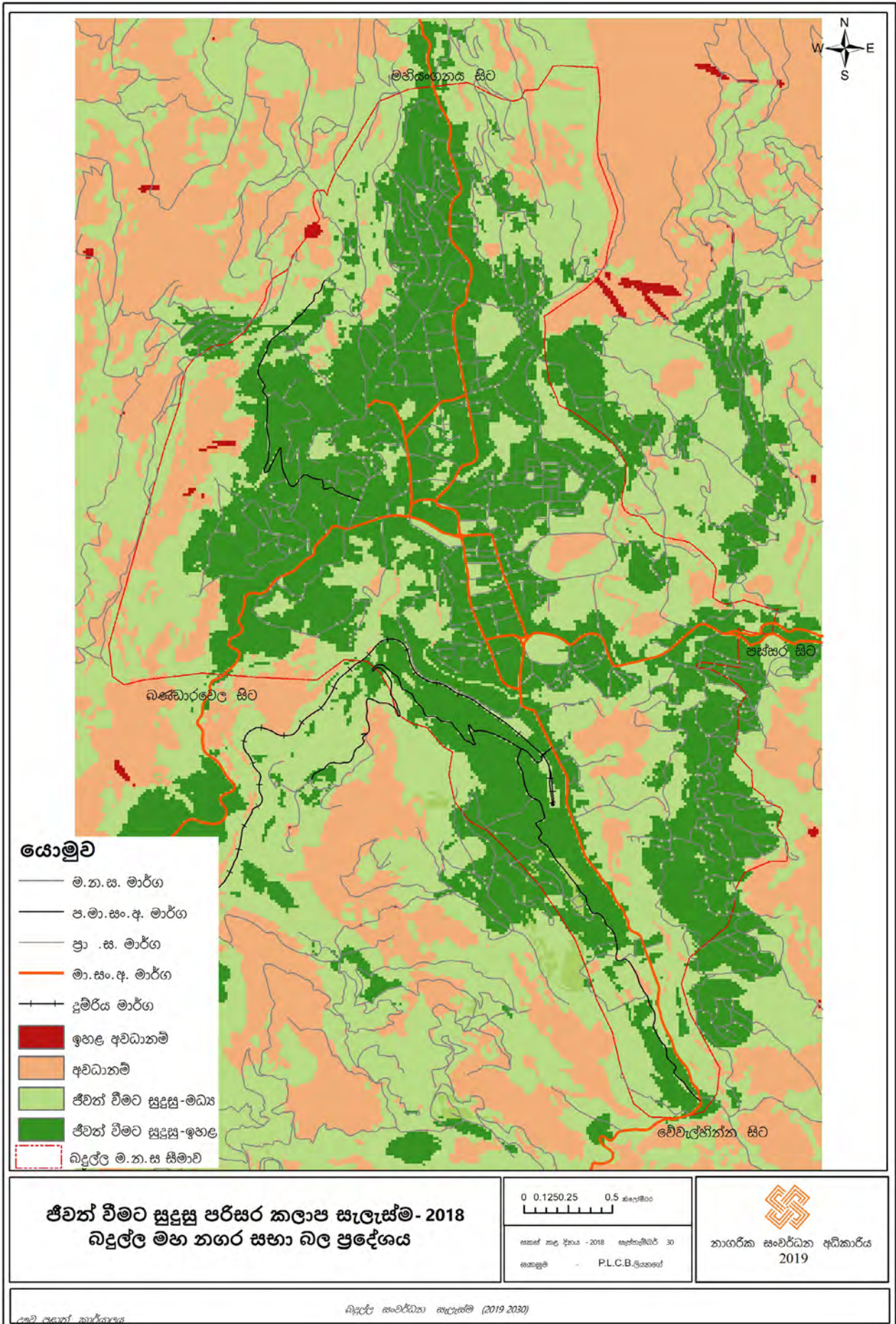
මූලාශ්‍රය: නා.සං.අ. උභව පළාත් කාර්යාලය, 2018

නගරයේ භූමි පරිහරණ රටාව සේවා ව්‍යාප්තිය, පාරිසරික සංවේදී කලාප ආශ්‍රයෙන් කරන ලද ජීවත් වීමට සුදුසු පරිසර කලාප විශ්ලේෂණය (සිතියම අංක 5.1) හා එහි සාරාංශය වගුව අංක 5.5 පරිදි වේ.

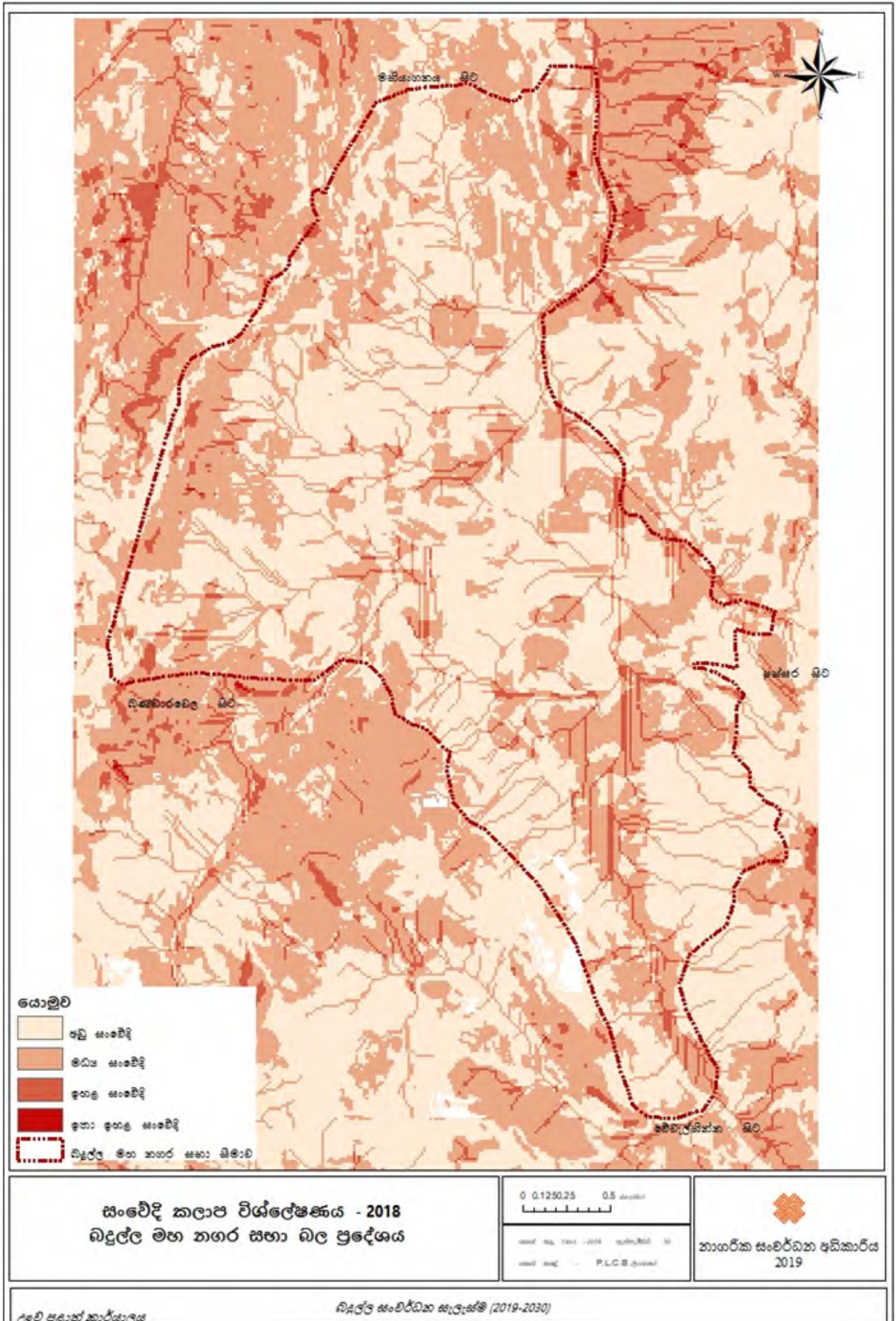
මෙම සාරාංශයට අනුව භූමි ප්‍රමාණයෙන් බහුතර ප්‍රමාණයක් එනම් ව.කි.මී. 9 පමණ ජීවත් වීම සඳහා සුදුසු වේ.

නගරයේ භූමි පරිහරණ රටාව, පාරිසරික සංවේදී කලාප, ආශ්‍රයෙන් කරන ලද සංවේදී කලාප විශ්ලේෂණය (සිතියම අංක 5.2) හා සාරාංශය වගුව අංක 5.6 පරිදි වේ.

සිතියම අංක 5.1 : බදුල්ල නගරයේ ජීවත් වීමට සුදුසු පරිසර කලාප විශ්ලේෂණය

සිතියම අංක 5.2 : බදුල්ල නගරයේ සංවේදී පරිසර කලාප විශ්ලේෂණය

වගුව අංක 5.6: බදුල්ල නගරයේ පාරිසරික සංවේදී කලාප සිතියමේ සාරාංශය

කාණ්ඩය	භූමි ප්‍රමාණය (ව.කි.මී.)	විස්තරය
i.	6.016	ඉතා අවම සංවේදී කලාප
ii.	4.157	අවම සංවේදී කලාප
iii.	0.409	මධ්‍ය සංවේදී කලාප
iv.	0.002	ඉතා සංවේදී කලාප
එකතුව	10 . 56	

මූලාශ්‍රය: නා.සං.අ. උභව පළාත් කාර්යාලය, 2018

මෙම සංවේදී කලාප විශ්ලේෂණයේ සාරාංශයට අනුව ද නගරය තුළ පවත්නා භූමි පරිභෝජනයෙන් වැඩි ප්‍රමාණය සංවර්ධනය සඳහා යොදා ගත හැකි ඉඩම් වේ. එසේම භූමි පරිභෝජනයෙන් 62% ක ප්‍රමාණයක් නේවාසික පැවැත්මෙන් ද එය සනාථ වේ.

X. නගරය තුළ පිහිටා ඇති අධ්‍යාපනික ආයතන

බදුල්ල මහා නගර සීමා බල ප්‍රදේශය තුළ පවත්වාගෙන යනු ලබන අධ්‍යාපන ආයතනද නගර සංවර්ධනයට ඉවහල් වන තවත් ශක්තියක් වී ඇත. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන, ද්විතියික අධ්‍යාපනය, උසස් අධ්‍යාපන, කාර්මික අධ්‍යාපන වශයෙන් ශේෂිතව වී ඇති නගරය තුළ පවත්නා අධ්‍යාපනික ආයතන සංඛ්‍යාව පහත පරිදි වේ.

- i. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන ගණයට වැටෙන අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ හා උභව පළාත් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය යටතේ ලියාපදිංචි කරන ලද මුල් ළමා විය සංවර්ධන පෙර පාසල් සංඛ්‍යාව 43 කි.
- ii. ද්විතියික අධ්‍යාපනික ගණයට වැටෙන හා උභව පළාත් සභාවට අයත් සිංහල, දෙමළ හා මුස්ලිම් පාසල් සංඛ්‍යාව 33 කි. එම පාසල් වල විස්තර පහත 5.7 වගුවෙහි දක්වා ඇත.

වගුව අංක 5.7 : ද්විතියික අධ්‍යාපනික ආයතන

මාධ්‍ය	වසර			එකතුව	ගුරු සංඛ්‍යාව	ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව
	1-13	1-11	1-5			
සිංහල	8	3		11	932	15742
දෙමළ	2		1	3	132	2854
මුස්ලිම්	1		2	3	86	1200
එකතුව				33	1150	19796

මූලාශ්‍රය : බදුල්ල සම්පත් පැතිකඩ, 2016 බ.ප්‍රා.ලේ.කා.

iii. උසස් අධ්‍යාපනික ආයතන / කාර්මික අධ්‍යාපන ආයතන

වගුව අංක 5.8: බදුල්ල නගර සීමාවේ උසස් අධ්‍යාපනික ආයතන

ආයතනය	ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව
විවෘත විශ්ව විද්‍යාලය	700
ජාතික ආධුනිකත්ව සහ කාර්මික පුහුණු කිරීමේ අධිකාරිය	814
කාර්මික විද්‍යාලය	700
උසස් තාක්ෂණ ආයතනය	750

මූලාශ්‍රය: බදුල්ල සම්පත් පැතිකඩ, 2016 බ.ප්‍රා.ලේ.කා.

බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ 2016 සම්පත් පැතිකඩට අනුව නගර සීමාව තුළ ද්විතියික අධ්‍යාපනික වයසේ පසුවන මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව 11,935 ක් වන අතර නගරයෙන් පිටත ප්‍රදේශ වල සිට ද්විතියික අධ්‍යාපනය සඳහා පැමිණෙන පිරිස 9,249 ක් පමණ වේ. ද්විතියික අධ්‍යාපන සඳහා පවතින ගුරු සිසු අනුපාතය 1:17 ක් වේ. ඒ අනුව නගරය තුළ සේවා අංශයේ නියුක්ත ප්‍රජාවගේත්, අනෙකුත් නේවාසික ප්‍රජාවගේත් දරුවන්ට අවශ්‍ය කරන අධ්‍යාපන සේවා ප්‍රශස්ත මට්ටමක පවතී.

XII. වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය ඇතුළු ක්‍රීඩා සංකීර්ණය

මේ වන විට බදුල්ල මහා නගර සභාව සතුව ක්‍රීඩාංගන 14 ක්, පිහිනුම් තටාක 02 ක් සහ එක් ඇවිදින මංකීරුවක් පවතී. බදුල්ල නගරය පළාතේ ප්‍රධාන අග නගරය වීම හා පවත්නා සුවිශේෂී භූ විෂමතාවය හේතු කොට මෙම ක්‍රීඩා පිටි ස්ථානගත වී ඇති බව හඳුනාගත හැකිය. මේ අතර වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩා සංකීර්ණය ප්‍රධාන තැනක් ගනී. පළාත් ක්‍රීඩා තරඟවලදී බදුල්ල නගරය එහි සේවා සැපයුම්කරු බවට පත්ව ඇත.

රූපය අංක 5.5 : බදුල්ල පිහිනුම් තටාකය හා පැසි පන්දු ක්‍රීඩාංගනය

දුර්වලතා

ශුද්ධ විශ්ලේෂණය යටතේ අරමුණු 1 සඳහා හඳුනාගත් බදුල්ල නගරය සංවර්ධනයට අහිතකරව බලපෑ හැකි, දුර්වලතා පහත පරිදි දැක්විය හැකිය.

i. රජයේ ආයතන පවත්නා ස්ථාන දුරස්ථව පැවතීම

උභව පළාත් පරිපාලන අගනගරය ලෙස බදුල්ල පැවතුණ ද ඒවායේ ස්ථානගත වීම සලකා බැලීමේදී පවත්නා රජයේ හා පෞද්ගලික ආයතන බොහෝමයක් එකිනෙකට දුරස්ථ පිහිටා ඇත. මේ හේතුව මත සේවාලාභීන්ට එක් ආයතනයක සේවය ලබාගෙන අනෙක් සේවා ස්ථානය වෙත කි.මී. 1-1.5 පමණ දුරක් යාමට සිදුව ඇත. පවත්නා මාර්ග පදිකයන්ට පහසුකම් සපයන ආකාරයට ඉදිකර නොමැති වීමද ප්‍රධාන ගැටළු වේ.

ii. ආයතන පවත්නා ස්ථාන සම්බන්ධව නිවැරදි මගපෙන්වීමක් නොමැති වීම

පරිපාලන ස්ථාන නගරය පුරා විසිර පවතින බැවින් නගරයේ පරිපාලන ආයතන සම්බන්ධ සේවා ලබා ගැනීමට පැමිණෙන ජනතාවට ඒ ඒ ආයතන පවත්නා ස්ථාන සම්බන්ධව නිවැරදි මග පෙන්වීමක් නොමැත. මේ හේතුව මත සේවාලාභීන්ට ආදාළ සේවා ස්ථාන සොයා ගැනීම උදෙසා විශාල පරිශ්‍රමයක් දැරීමට සිදුව ඇත.

iii. බදුල්ල මහ රෝහලට පවත්නා ඉඩකඩ සීමිත වීම

බදුල්ල මහ රෝහල අක්කර 9 ක් පමණ වූ වපසරියක පැතිර පැවතුන ද සේවා සැපයීමේ දී මෙහි වපසරිය ප්‍රමාණවත් නොමැත. මෙයට ප්‍රධාන හේතුව වශයෙන් වර්තමාන සේවාලාභීගේ අවශ්‍යතා සහ අනාගත රෝහල සංවර්ධන කටයුතු මත ඇතිවන අවශ්‍යතා හඳුනාගත හැකිය.

එහිදී රෝහල මධ්‍යයේ පවත්නා පුරාවිද්‍යාත්මකව වැදගත් ගොඩනැගිල්ල හේතුවෙන් එහි කිසිදු ගොඩනැගිලි වෙනස් කිරීමක් සිදු කළ නොහැක. එසේම සාමාන්‍ය රෝගීන් ඇතුළත් කිරීමේ ප්‍රතිශතය 80% ක පමණ පැවතුණ ද කායික රෝග වාට්ටුවල පවත්නා ඉඩකඩ සීමිතය. එසේම අනාගත රජයේ යෝජනා මත මෙය ශික්ෂණ රෝහලක් දක්වා වර්ධනය කිරීමේදී පවත්නා භූමි ප්‍රමාණය තුළ ඒ සියලු පහසුකම් ඇති කිරීමේ අපහසුවක් ද පවතී.

iv. රෝහලට පැමිණෙන රෝගීන්ට හා ජනතාවට අවශ්‍ය විවේකී ස්ථාන නොමැති වීම

පළාත් මහ රෝහල පිහිටා තිබීම හේතුවෙන් පළාතේම ජීවත්වන ජනතාව හා මඩකලපුව වැනි ප්‍රදේශ වලින් එන ජනතාවට සරිලන ආකාරයට බදුල්ල නගරය තුළ විවේකී යටිතල පහසුකම් හා අනෙකුත් පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොමැත.

මහ රෝහලට පැමිණෙන ජනතාව බාහිර අංශයට පැමිණෙන රෝගීන්, ප්‍රතිකාර සඳහා නතර කර ඇති රෝගීන් බැලීමට එන අමුත්තන්, සායන සඳහා පැමිණෙන රෝගීන් යනාදි ලෙස වර්ගීකරණ වෙයි. ඒ අනුව දිනකට 18,000 ක් පමණ පිරිසක් පැමිණෙන අතර එය මුළු සංක්‍රමණ ජනතාවගෙන් 18% ක් පමණ වූ ප්‍රතිශතයකි. නමුත් මෙම ජනතාවට ප්‍රමාණවත් වූ වාහන නැවතුම් ස්ථාන, විවේකී ස්ථාන රෝහල ආසන්නයේ නගරය තුළ සපයා දී ඇත්තේ අවම ප්‍රමාණයකිනි. වාහන නැවතුම් ස්ථාන ලෙස රෝහල ආසන්න පාරවල් දෙපස භාවිතාකරනු ලබයි. එය පදිකයන්ට මෙන්ම මාර්ගයේ ධාවනය වන වාහන සඳහා විශාල අපහසුවක් ද වෙයි.

මීට අමතරව සායන සඳහා දුරබැහැර සිට පැමිණෙන රෝගීන් පෙරදින සිට පැමිණ රෝහල පරිශ්‍රයේ නතර වී සායන සඳහා සහභාගි වෙති. එම රෝගීන්ට අවශ්‍ය මූලික පහසුකම්වත් රෝහල තුළ හෝ ඒ අවට හෝ ස්ථානගතව නොමැත. එසේම උදෑසන රෝගීන් බැලීම සඳහා පැමිණෙන බොහෝ පිරිසක් සවස් වන තුරුම සිට නැවත රෝගීන් බලා යන බැවින් ඔවුන්ට අවශ්‍ය විවේක ගැනීමේ ස්ථාන නගරය තුළ සපයා නොමැත.

රූපය අංක 5.6 : බණ්ඩාරවෙල පාර දෙපස රෝහල කේන්ද්‍රකොට ගත් සේවා ස්ථාන අවිධිමත්ව පිහිටා තිබෙන අයුරු

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. උෟච පළාත් කාර්යාලය

v. රෝගීන්ට හා ජනතාවට අවශ්‍යතා පහසුකම් ලබා ගැනීමට ඒකාබද්ධ ස්ථානයක් නොමැති වීම

රෝහලට පැමිණෙන රෝගීන්ට හා බැලීමට පැමිණෙන පිරිස් සඳහා අවශ්‍ය වන රසායනාගාර පහසුකම්, රෝහල වටා පැතිර පැවතුණ ද සියළු පහසුකම් ඒකාබද්ධ කර ඇති ස්ථානයක් නොමැත. එසේම රෝගීන්ට අවශ්‍ය කොට්ට, රෙදි, කුවා ආදී දෛනික සේවා ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය ස්ථාන ද ඇත්තේ සුළු ප්‍රමාණයකි. ඒවැනි බොහෝ ස්ථාන පදික මංකීරු වල පැවතීම හේතුවෙන් පදික ගමනටද අපහසු වී ඇත.

මීට අමතරව රසායනාගාර පහසුකම් ඒ ඒ අවශ්‍යතා මත විවිධ ස්ථාන කරා යාමට සිදුවීම මත රෝගී ජනතාව අපහසුතා රැසකට මුහුණ දෙති.

vi. වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය ඇතුළු ක්‍රීඩා සංකීර්ණයේ පවත්නා අවම යටිතල පහසුකම්

දැනට පවත්නා වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය, පාපන්දු ක්‍රීඩාංගනය, ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගනය, පැසිපන්දු ක්‍රීඩාංගනය හා පිහිනුම් තටාකය යන ස්ථාන අග්‍රිතව පවත්නා පහසුකම් අවම මට්ටමක පවතී. සනීපාරක්ෂක අවශ්‍යතා ක්‍රීඩා සංකීර්ණ ආශ්‍රිතව අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් වුවද මෙම ස්ථාන එම පහසුකම් සපයා නොමැත. එසේම උෟණ සංවර්ධිත මට්ටමේ පවතින ගොඩනැගිලි හා ඉඩම් රාශියක් ක්‍රීඩා පරිශ්‍ර ආශ්‍රිතව හඳුනාගත හැකිය. මීට අමතරව ක්‍රීඩා පිටි ආශ්‍රිතව කසළ අංගනය වැනි නොගැලපෙන භූමි භාවිතයක් තිබීම ගැටළු රාශියක් ඇති වීමට හේතුවී ඇත. මේ නිසා ක්‍රීඩකයන්ට නිවැරදි ආකාරයට තමන්ගේ පුහුණුවීම් කටයුතු කිරීමට නොහැකි වී ඇත.

රූපය අංක 5.7: ක්‍රීඩා සංකීර්ණය ආශ්‍රිත උෟණ සංවර්ධිත හා නොගැලපෙන භූමි භාවිත

අවස්ථා

i. බදුල්ල මහ රෝහල ශික්ෂණ රෝහලක් දක්වා වර්ධනය කිරීමට රජයේ පවත්නා යෝජනා

1891 වසරේදී ආරම්භ කරන ලද බදුල්ල මහ රෝහල පළාත් මහ රෝහල දක්වා මේ වන විට වර්ධනය වී ඇත. ඒ අනුව රෝහලේ සේවාව හා සෞඛ්‍ය සේවා ලබාගන්නා ජනතාව මත මෙය ශික්ෂණ රෝහලක් දක්වා වර්ධනය කිරීමට රජයේ යෝජනාවක් පවතී. එහිදී උභව වෙල්ලස්ස විශ්ව විද්‍යාලය සමඟ ඒකාබද්ධ කොට නව වෛද්‍ය පීඨයක් ආරම්භ කර බදුල්ල රෝහල සෞඛ්‍ය පුහුණුව සඳහා යොදාගනු ඇත.

ඒ අනුව දැනට පවත්නා හෙද පුහුණු විදුහලත් සමඟ බදුල්ල සෞඛ්‍ය සේවයේ සුවිශේෂී ස්ථානයකට පත්වනු ඇත.

ii. රැකියා පදනම් කරගෙන සේවා අංශයේ රැකියාවල ඉහළ හා මධ්‍යම පාන්තික ජනතාව පදිංචිය සඳහා බදුල්ලට සංක්‍රමණය වීම.

බදුල්ල මහ නගර සීමාව තුළ වයස අවුරුදු 18-60 ත් අතර සේවා අංශයේ නියුක්ත ජනතාව 43% ක ප්‍රතිශතයක් අගයක් පවතී. එසේම කුමන හෝ රැකියාවක නියුක්ත ජනගහනයෙන් සේවා අංශයේ රැකියාවක සිටින ජනතාව 63% ක් වෙයි.

ඒ අනුව නගරයට අළුතින් පදිංචිය සඳහා පැමිණෙන ජනතාවගෙන් බහුතරය රැකියාව මත සංක්‍රමණය වූ පිරිස වෙයි. මෙහිදී විශේෂයෙන්ම කටුපැලැල්ල, බදුල්ල බටහිර, හිඟුරුගමුව යනාදී ප්‍රදේශ වැදගත් වෙයි.

අරමුණු2: ප්‍රශස්ත යටිතල පහසුකම් වලින් සපිරි නගරයක් බවට පත් කිරීම

බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්මේ අරමුණු 2 සඳහා කරන ලද ශුද්ධ අත විශ්ලේෂණය පහත පරිදි දැක්විය හැකිය.

ශක්ති	<ul style="list-style-type: none"> i. නගරයේ මධ්‍යය එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ මාර්ග ජාලයක් පැවතීම ii. කලාපයේ ප්‍රධාන ප්‍රවාහන කේන්ද්‍රස්ථානයක් වීම. iii. නගරයේ නේවාසික ජනගහනයෙන් 96% ක්ම නල ජලය මත පදනම්ව සිටීම. iv. ජල මූලාශ්‍ර පැවතීම v. 100% ක්ම විදුලි බලයෙන් සංකාප්ත නගරයක් වීම 	දුර්වලතා	<ul style="list-style-type: none"> i. සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ පවතින ගැටළු ii. නගරයට අප ජලය බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් නොමැති වීම iii. වාහන තදබදයක් ඇතිවීමේ ප්‍රවණතාවය iv. නගර මධ්‍යයේ පවත්නා ඉඩම් වල උභය සංවර්ධිත තත්ත්වය v. බදුළු මිය දූෂණය vi. නගර මධ්‍යයේ පවතින උභය සංවර්ධිත පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථාන හා පැරණි ගොඩනැගිලි vii. නගරයේ අවිධිමත් සංවර්ධන කටයුතු viii. දුම්රිය ප්‍රවාහනය හා බස් ප්‍රවාහනය ඒකාබද්ධ නොවීම ix. සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා යටිතල පහසුකම් නොමැති වීම
අවස්ථා	<ul style="list-style-type: none"> i. බදුල්ල, හාලි ඇල, ඇල්ල ඒකාබද්ධ ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘතිය ii. යෝජිත බදුල්ල නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා වූ අප ජල එකතු කිරීමේ හා පිරිපහදු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය iii. උභව වෙල්ලස්ස විශ්ව විද්‍යාලය පිහිටා තිබීම iv. නගරය වටා ඇති සංචාරක ආකර්ශණ ස්ථාන 	බාධක	<ul style="list-style-type: none"> i. භූ විෂමතාව හේතුවෙන් කඳු හා නිම්න ප්‍රදේශ වලට පහසුකම් සැපයීමට ඇති දුෂ්කරතා

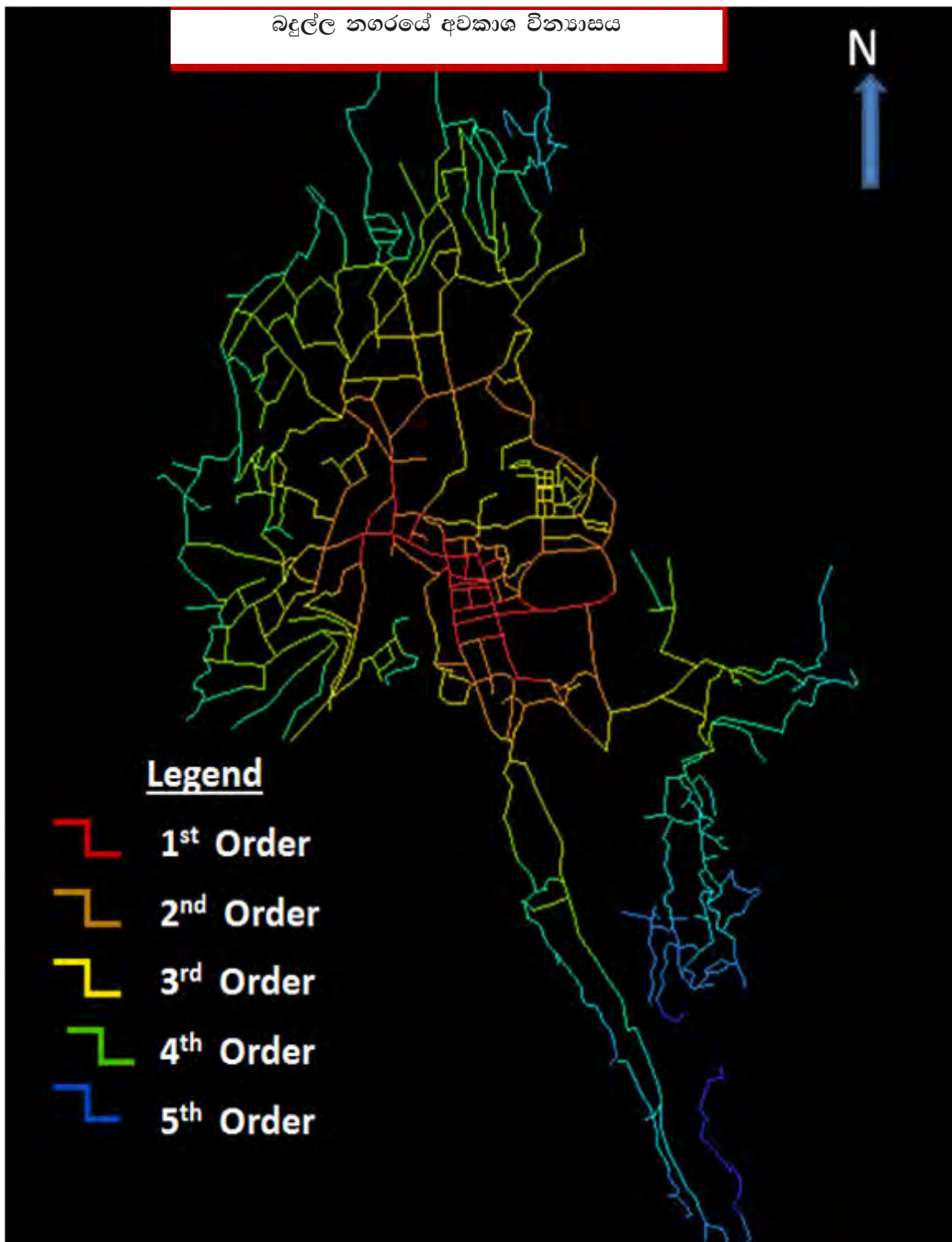
ගක්නිත්

ඉහත විශ්ලේෂණයට අනුව අරමුණු 2 සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා හඳුනා ගන්නා ලද ගක්නිත් පහත පරිදි වේ.

- i. නගරයේ මධ්‍යය එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ මාර්ග ජාලයක් පැවතීම

නගර මධ්‍යයේ මාර්ග ජාලරූපී (Grid) ආකාරයට පැවතීම සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් වේ. බදුල්ල දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය ඉදිරිපස සිට බැංකු දක්වා පාර ඇති සියළු මාර්ග, ජාල ආකාරයට සම්බන්ධ වී ඇත. බදුල්ල පිටිය නේවාසික කලාපය තුළ පවත්නා මාර්ගද එකිනෙකට සම්බන්ධ වී මාර්ග අතර පවත්නා සම්බන්ධතාවය ඉහල මට්ටමක පවතී. අවකාශ වින්‍යාසය (Space syntax) සිතියම අංක 5.3 විශ්ලේෂණය අනුවද නගර මධ්‍යයේ පවත්නා ජාලගත මාර්ග රටාවේ සම්බන්ධතාවය පෙන්නුම් කරයි.

සිතියම අංක 5.3 : අවකාශ වින්‍යාසය (Space syntax), 2017

ii. කලාපයේ ප්‍රධාන ප්‍රවාහන කේන්ද්‍රස්ථානයක් වීම

බදුල්ල ප්‍රවාහන අධිකාරියේ 2017 රථ වාහන සංඛ්‍යා ලේඛන අනුව බදුල්ල නගරය හා සම්බන්ධ වූ බස් රථ හා දුම්රිය මගී ප්‍රවාහන සේවයක් පවතී. බස් රථ මගී ප්‍රවාහනය සලකන විට දිනකට බස් රථ 720-750 අතර ප්‍රමාණයක් නගරය තුළටත් 800-820 අතර ප්‍රමාණයක් නගරයෙන් පිටතටත් ධාවනය වේ.

මීට අමතරව දුම්රිය ප්‍රවාහන සේවය හරහා ද නගරයට මගී හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහන අවස්ථාව උදා වී ඇත. බදුල්ල දුම්රිය ස්ථානය, උඩරට දුම්රිය මාර්ගයේ අවසන් දුම්රියපොල වන හෙයින් දිනක දුම්රිය වාර 5 ක් පටන් ගැනීමත්, ගමන් වාර 5 අවසන් වීමත් සිදුවේ. ඓතිහාසික විශ්ලේෂණය සලකා බැලීමේදී යටත් විජිත පාලන කාලය තුළ නිර්මිත වී ඇති දුම්රිය මාර්ගය හරහා පස්සර, මඩොල්සීම, ආදි ප්‍රදේශ වල තේ ප්‍රවාහනය සඳහා බදුල්ල දුම්රිය ස්ථානය භාවිතා කොට ඇති බව අනාවරණය වේ.

iii. නගරයේ නේවාසික ජනගහනයෙන් 96% ක්ම නල ජලය මත පදනම්ව සිටීම.

බදුල්ල මහ නගර සීමාව තුළ ජීවත් වන මුළු පවුල් සංඛ්‍යාව 12,452 කි. මෙම මුළු පවුල් සංඛ්‍යාවෙන් 11,891 ක් එනම් 96% ක් සඳහා නල ජලය සපයා ඇති අතර බදුල්ල ජල සම්පාදන මණ්ඩලය විසින් සපයා ඇති නල ජල සම්බන්ධතා පහත පරිදි වේ.

වගුව අංක 5.10 : බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාවේ නල ජල සම්බන්ධතා

1.	නේවාසික	13010
2.	වානිජ	1034
	මුළු එකතුව	14405

මූලාශ්‍රය : ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය, බදුල්ල, 2017

වර්තමාන පවුල් ඒකක සඳහා දෛනික ජල පරිභෝජනය සඳහා මීටර් 8409 ක් වන අතර සංක්‍රමණික ජනගහනය සලකා බලන විට දෛනික ජල අවශ්‍යතාවය සඳහා මීටර් 8688 පමණ වේ. ඒ අනුව සඳහා මීටර් 279 පමණ ජල හිඟයක් පවතී. ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ දත්ත වලට අනුව බදුල්ල ඔය ආශ්‍රිතව ජලය පොම්ප කරන ස්ථාන දෙකක් ඇති අතර ඒවායේ ජල ධාරිතාවයක් හා ජලය ලබා ගන්නා ස්ථාන වගුව 5.11 පරිදි වේ.

වගුව අංක 5.11 : බදුල්ල නගර සීමාව තුළ ජල පොම්පාගාර හා ඒවායේ ජල ධාරිතාවයන්

මාධ්‍ය	පොම්පාගාරය	ජලය ලබා ගන්නා ස්ථානය
01	සඳු මීටර් 9000	කුමාරසිංහ මාවත
		මැදිරිය
		වෙස් මෝලන්
02	සඳු මීටර් 4000	කුමාරසිංහ මාවත
		වෙස් මෝලන්

මූලාශ්‍රය : ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය, බදුල්ල, 2017

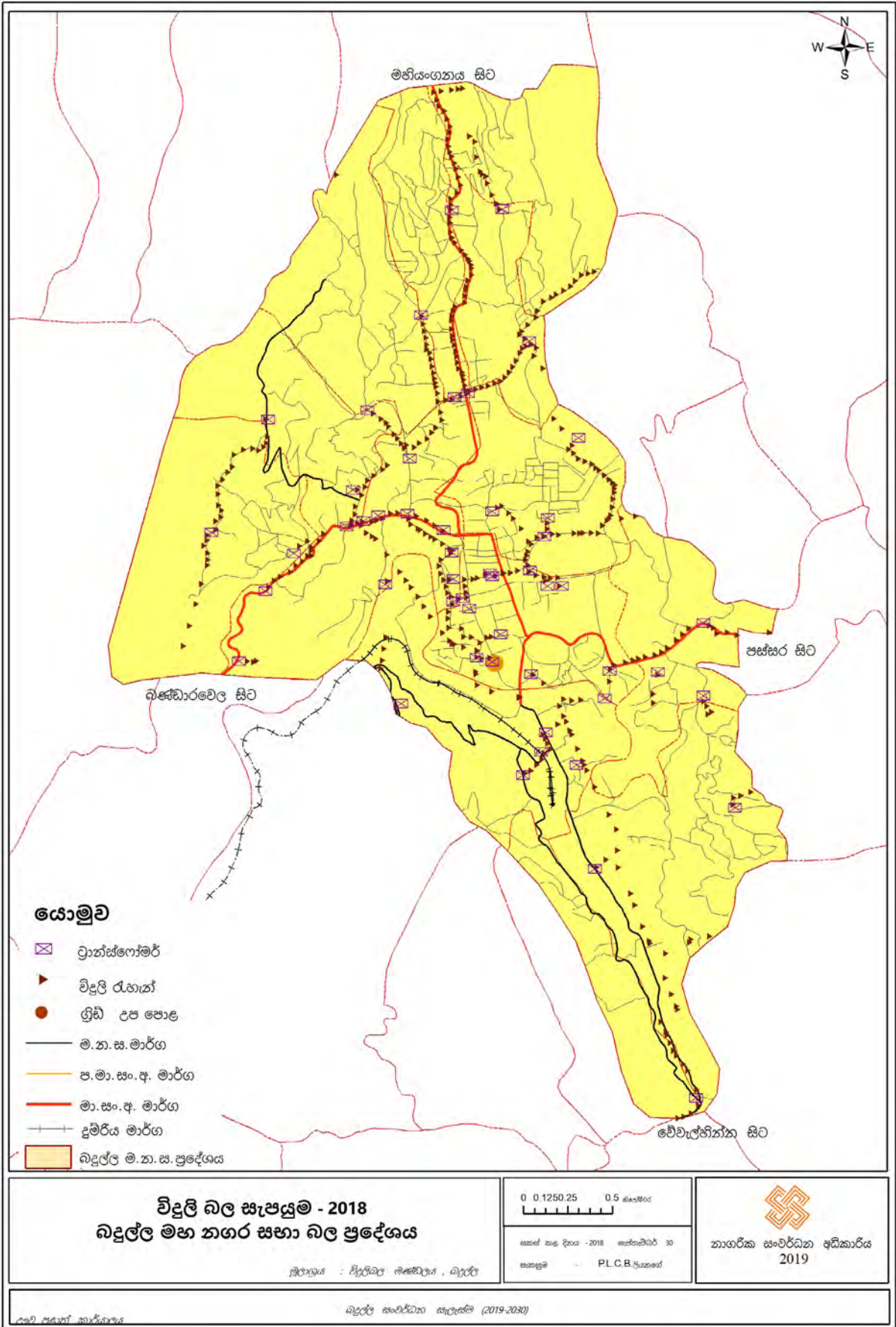
බදුල්ල මහ නගර සීමාව සඳහා පානීය ජලය සපයා ගන්නා ප්‍රධාන මූලාශ්‍රයක් ලෙස බදුල්ල ඔය හැඳින්විය හැකිය. මීට අමතරව නගර සීමාව තුළ පවත්නා කුඹුරු හා කෘෂිකාර්මික ගොඩ ඉඩම් සඳහා ජලය සපයා ගන්නා ජල මූලාශ්‍ර ලෙස රඹුක්පොත ඔය, කුඩා ඔය, බදුල්ල පිටිය ඇල, අලුත් ඇල, ආගරේ කඳුර යන කඳුරු වැදගත් වේ.

v. 100% ක්ම විදුලි බලයෙන් සංකාප්ත නගරයක් වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබලය ලබා දීමේ අංශයන්ගෙන් තුන්වන අංශයට අයත් වන බදුල්ල මහ නගර සීමාව තුළ සිටින මුළු විදුලි පාරිභෝජක සංඛ්‍යාව 12,385 කි.

2016 බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ සම්පත් පැතිකඩට අනුව නගර සීමාවේ සිටින පවුල් ඒකක හා වාණිජ මධ්‍යස්ථාන 99.5% කට විදුලි බලය ලබා දී ඇත. බදුල්ල මහ නගර සීමාව තුළ කි.වො. 132 ග්‍රිඩ් උප පොලක් පිහිටා ඇති අතර කි.වො. 33 ට්‍රාන්ස්ෆෝමර් 51 ක් පිහිටා ඇත. නගරයේ විදුලි රැහැන් ව්‍යාප්තිය සිතියම අංක 5.4 දැක්වේ.

සිතියම අංක 5.4 : බදුල්ල නගරයේ විදුලි රැහැන් ව්‍යාප්තිය

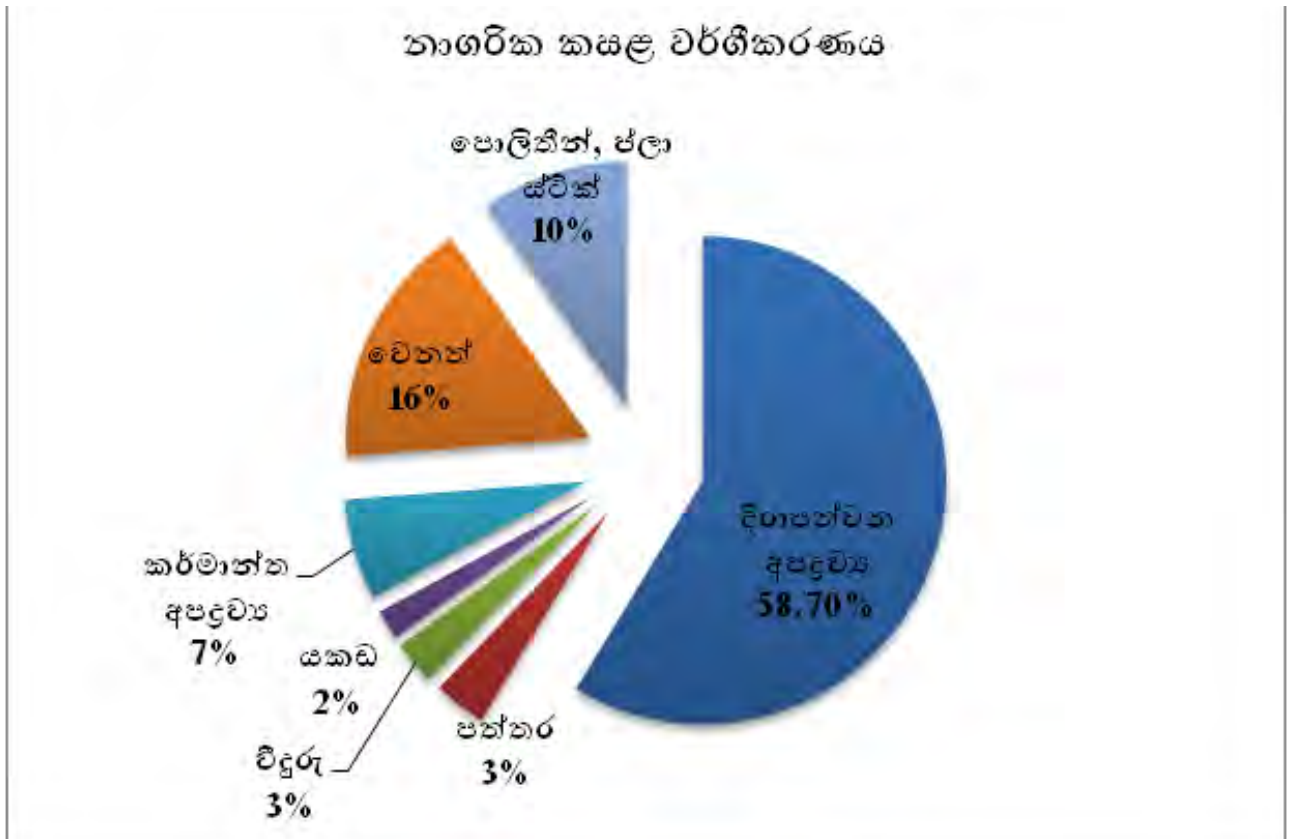

දුර්වලතා

i. සෂ් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ පවතින ගැටළු

බදුල්ල නගරයේ සෂ් අපද්‍රව්‍ය එකතු වන ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර ලෙස ගෘහාශ්‍රිත, වාණිජ ආයතන, වෙළඳපොල හා සාට්කාගාර, ආයතන, කර්මාන්ත හා වෙනත් ලෙස වර්ග කළහැක. ඉහත අංශ මගින් කසල ටොන් 25-28 ත් අතර ප්‍රමාණයක් එක් රැස් කරන අතර 50%ක් ම ගෘහාශ්‍රිත කසල ලෙස වර්ග කළ හැකිය. මෙම එකතු කරන ලද කසල වල අන්තර්ගතය ප්‍රස්ථාර අංක 5.2 පරිදි වේ.

ප්‍රස්ථාර අංක 5.2. නාගරික කසල වර්ගීකරණය

මූලාශ්‍රය : බදුල්ල මහ නගර සභාව, 2017

බදුල්ල මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශයෙන් 70% ක පමණ ප්‍රදේශයක කුණු කසල එකතු කිරීම සිදු කරනු ලබයි. එනම් මහ නගර සභාව යටතේ පවතින කොට්ඨාශ 15 ත් කටුපැලැල්ල සහ පිටවෙලගම කොට්ඨාශයේ කොටසක් හැර අනෙකුත් සෑම ප්‍රදේශයකම කසල එකතු කිරීම සිදු කරයි. වැඩිම කසල ප්‍රමාණයක් එකතු වනුයේ නගර මධ්‍යයේ වූ බසාර් විදිය හා රජ විදියේය. ට්‍රැක්ටර් සහ ලොරි රථ මගින් පෙරවරු සහ පස්වරු ලෙස සේවා මුර දෙකක් යටතේ දිරාපත් වන කසල සහ දිරාපත් නොවන කසල ලෙස වර්ගීකරණය කොට කසල එකතු කිරීම සිදු කරයි. මෙලෙස එකතු කර ගන්නා කසල පළමුව බදුල්ල මහ නගර සභා කසල අංගනයට ගෙන එනු ලබයි.

එකතු කර ගන්නා කසල දිරාපත් නොවන කසල, ප්‍රතිවක්‍රීකරණය කළ හැකි කසල හා නොහැකි ලෙස වර්ගීකරණය කරයි. දිරාපත් වන කසල තුළින් Open Dumping ක්‍රමවේදයට අනුකූලව කොම්පෝස්ට් නිපදවනු ලැබේ. ඒ අනුව දිරාපත් වන කසල අට්ටි කර සතියකට වරක් සති 6 ක් පෙරලීමෙන් පසු සති දෙකක කාල සීමාවක් ස්ථායී වීමට තැබීමෙන් පසු හැලීම සිදු කරයි. පසුව ඇසුරුම් කර වෙළඳපොල වෙත නිකුත් කරයි. මේ අනුව මසකට කි.ගුරු. 40,000 ක ප්‍රමාණයක් වෙළඳපොල වෙත නිකුත් කරයි. දිරාපත් නොවන කසල සුදුසු ගැනුම්කරුවන්ට අංගනය තුළදීම විකුණනු ලැබේ. එසේ ප්‍රතිවක්‍රීකරණය කළ නොහැකි දිරාපත් නොවන කසල ශේෂ කසල ලෙස අංගනය තුළම ගොඩ ගසා ඇත.

රූපය අංක 5.8 : වර්තමාන කසල අංගනය

ගහණය: නා.සං.අ. උභව පළාත් කාර්යාලය

මේ හේතුවෙන් 2016 වර්ෂයේ අවසාන කාර්තුවේදී පමණ බදුල්ල කුණු කන්දේ ගින්නක් ඇති වූයේද මෙම ශේෂ කසල ගොඩෙහි තිබූ මිනෙන් ප්‍රමාණය වැඩි වී මෙන් බව පරීක්ෂණ වලින් අනාවරණය වී ඇත. එනිසා දැනට ශේෂ කසල නගරයට හා එහි වෙසෙන වැසියන්ට පීඩාවක් වී ඇත. මෙම කසල අංගනය තුළ හේන හේතුවෙන් පහත ගැටළු උද්ගත වී ඇත.

- මුළු කසල ප්‍රමාණයෙන් 20% ක් වෙන් කිරීමකින් තොරව එකතු කිරීම.
- 2014 සිට මේ දක්වා කසල අංගනය තුළ ගොඩ ගසා පවතින විකිණීමට නොහැකි නොදිරන කසල
- අවට ප්‍රදේශය පුරා පැතිරයන දුර්ගන්ධනය
- කසල අංගනයෙන් බැහැරට ගලා යන අපවිත්‍ර ජලය.

ii. නගරයට අප ජලය බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් නොමැති වීම

බදුල්ල මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය තුළ මලාපවහන පද්ධතියක් නොමැත. නගර මධ්‍යයේ පිහිටි පස, ජලය උරා නොගන්නා ස්වභාවයකින් ගැනීම හේතුවෙන් බොහෝ වැසිකිළිවල අපද්‍රව්‍ය උතුරා යාමක් දක්නට ලැබේ. නගරයේ ඇති පොදු වැසිකිළි ලෙස බදුල්ල මහ රෝහල, සේනානායක පිටිය, බස් නැවතුම්පොල, දකුණු පටුමග, මුතියංගණ පන්සල, දුම්රිය ස්ථානය අසල, වෙලේ කඩේ වෙළඳ සංකීර්ණය යන ස්ථාන හැඳින්විය හැකිය.

බදුල්ල මහ රෝහල් පරිශ්‍රය තුළ මල පවිත්‍රාගාරයක් පිහිටා ඇති අතර එයද ඉතා පැරණි තත්ත්වයේ ඇත. පාරිසරික හේතූන් මත බදුල්ල නගරයේ ගැටළුවට තුඩු දී ඇති මල අපවහනයට පිළියමක් ලෙස ජීව වායු ජනක පද්ධති පහත ස්ථානයන් වල පවතින වැසිකිළි පද්ධතිවලට අනුබද්ධව හඳුන්වා දුන්න ද පසු කාලීනව සෑම ජීව වායු පද්ධතියකම නිවැරදිව ප්‍රයෝජනයට නොගනී.

- සේනානායක පිටියෙහි ජීව වායු පද්ධතිය
- බදුලුපිටිය ගවසාඨකාගාරය ආශ්‍රිත ජීව වායු පද්ධතිය
- බදුල්ල කසල අංගනයේ ඇති ජීව වායු පද්ධතිය
- නගර ශාලා පරිශ්‍රයේ ජීව වායු පද්ධතිය
- බදුල්ල පොල පරිශ්‍රයේ ජීව වායු පද්ධතිය

මලාපවහනයේ ඇති ප්‍රධානතම ගැටළුවක් වී ඇත්තේ බදුල්ල නගරයේ පස ජලය උරා නොගන්නා ස්වභාවයක් ගන්නා හෙයින් ගලී බවුසර් යොදා ගෙන වැසිකිළි වළවල් හිස් කිරීම සිදු කළයුතුය. එසේම මෙසේ එකතු කර ගන්නා මල ද්‍රව්‍ය නගරයේ ජීව වායු පද්ධති වලට බැහැර කරන අතර සමහර කාල වලදී එයද ප්‍රමාණවත් නොවේ. තවද, බොහෝ පිරිසක් තම වැසිකිළි වළවල් නගරයේ පොදු කාණු පද්ධතියට අනවසරයෙන් මුදාහැරීම නිසා පාරිසරික ගැටළු උද්ගත වී ඇත.

රූපය අංක 5.9 : අපවිත්‍ර පොදු කාණු

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. උඹ පළාත් කාර්යාලය

iii. වාහන තදබදයක් ඇතිවීමේ ප්‍රවණතාවය

බදුල්ල නගර මධ්‍යයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා රථ වාහන තදබදයේ බලපෑම බරපතලව නොමැති වුවත්, නුදුරු දිනකදීම එවන් තදබදයක් ඇතිවීමේ හැකියාවක් පවතී. ඒ නගරය සීමිත ඉඩකඩක ප්‍රමාණයකට සීමාවීමත් නිසාවෙනි. ඒ නිසා නගර මධ්‍යයේ රථ වාහන නැවතුම් ස්ථාන ලෙස පවත්නා ඉඩ අඩුවීමත්, පාර දෙපස රථ වාහන නවතා තැබීමටත් සිදු ව ඇත.

නගර මධ්‍යයේ රථ වාහන නැවතුම් ස්ථාන ලෙස වෙන් කර ඇති ස්ථාන දෙකකි. ඒ බදුල්ල වාණිජ මධ්‍යස්ථානයේ හා සේනානායක භූගත රථ ගාලයි. නමුත් දෛනිකව නගරයට පැමිණෙන ජනගහනයෙන් බහුතරය ආයතනයන්හි සේවය සඳහාත්, සේවා ලබා ගැනීමටත් නිසාවෙන් නගරය තුළ සංසරණය වන වාහන සංඛ්‍යාව ඉහළ ප්‍රමාණයක් ගනී. එසේම උදෑසන සිට සවස වරුව දක්වා එම වාහන නවතා තැබීමට ද සිදුව ඇත.

නමුත් දැනට පවත්නා රථ වාහන නැවතුම් ස්ථානවල ඉඩකඩ සහ ආයතනයන්හි වෙන් කර ඇති ඉඩකඩ ප්‍රමාණයන් ප්‍රමාණවත් නොමැත. එසේම පහළ රජ වීදිය, බදුල්ල-බණ්ඩාරවෙල මාර්ගය, මැදිරිය මාර්ගය, බසාර් වීදිය යන මාර්ගයන්හි දෙපස වාහන නවතා තැබීම සුලභ දසුනකි. විශේෂයෙන්ම පහළ රජ වීදිය එක් පසකට පමණක් රථ වාහන ධාවනය කර වුවත්, දිවා කාලයේ වාණිජ ස්ථාන සඳහා බඩු බෙදා හැරීම නිසා වාහන තදබදයක් ඇති වී තිබේ. ඒ අනුව හඳුනාගත් මාර්ගවල පවත්නා වේග සීමාවන් වගුව අංක 5.12 දැක්වේ.

වගුව අංක 5.12: හඳුනාගත් මාර්ග කොටස් වල පවත්නා වේග සීමාවන්

මාර්ග කොටස	දුර මීටර්	වේගය පැ.කි.මී
මහරෝහල ඉදිරිපස සිට තානායම් හන්දිය දක්වා	500	10
බන්ධනාගාර හන්දිය සිට විහාරගොඩ හන්දිය දක්වා	650	10

මූලාශ්‍රය: නා.සං.අ. උඹ පළාත් කාර්යාලය, 2017

නගරය තුළ පදික මංකීරු පවතින්නේ මාර්ග කිහිපයක පමණකි. බොහෝ පරිපාලන සේවා ස්ථාන දුරස්ථව පැවතීමත් ඒ ස්ථාන කරා යන මාර්ග පදිකයන් සඳහා හිතකර නොවීමත් යන හේතූන් මත ජනතාව පුද්ගලික ප්‍රවාහන සේවය හරහා තම ගමන් පහසුකම් සලසා ගනිති. පොදු ප්‍රවාහන සේවය නගරය තුළ විධිමත්ව වර්ධනය වී නොමැති වීම මෙයට හේතු වී ඇත. මේ සඳහා වැඩි වශයෙන් භාවිතා වනුයේ ත්‍රී රෝද රථ සේවයයි. නගරයටම

සුවිශේෂී වූ රු. 25.00 ක් රෝද රථසේවය නගරයට විශාල සේවයක් කළද නගරයේ වාහන තදබදය ඇති වීමටද මෙම සේවය ප්‍රධාන හේතුවක් වී ඇත.

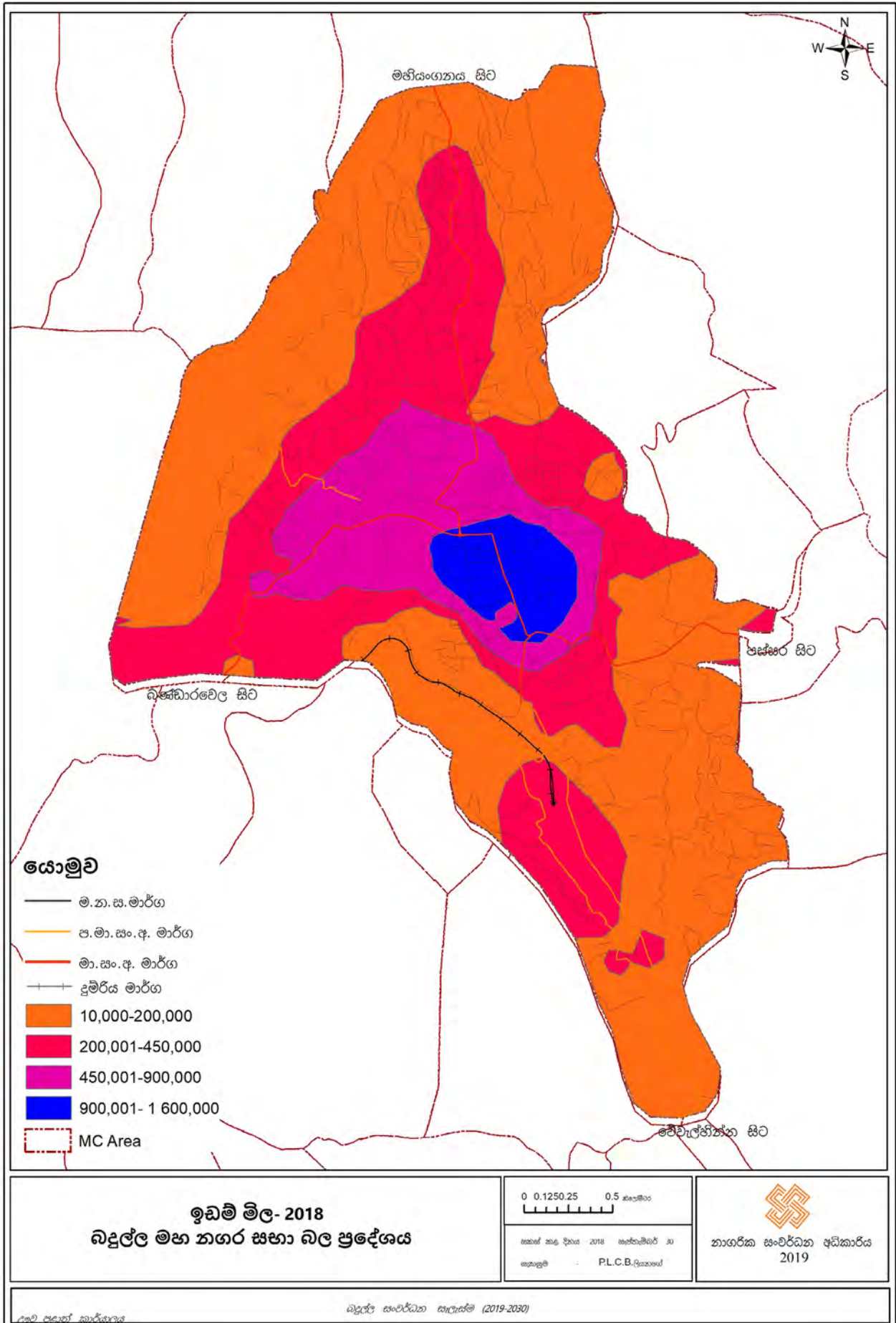
නගරයෙන් පිටත ඇති නේවාසික කලාප හා නගර වලට යන වාහන සඳහා ඇති ගමන් පථය ද නගරය හරහාම ගමන් කිරීම නිසා හෙයින්ද රථ වාහන තදබදය වැඩිවීමට තවත් හේතුවක් වී ඇත.

iv. නගර මධ්‍යයේ පවත්නා ඉඩම් වල උග්‍ර සංවර්ධන තත්ත්වය

නගරයේ පවත්නා ඉඩකඩ සීමිත වුවද මේ අතර බොහෝ ඉඩම් උග්‍ර සංවර්ධන මට්ටමේ පවතී. මෙලෙස උග්‍ර සංවර්ධන තත්ත්වයේ පවතින ඉඩම් අතර රජයේ කාර්යාල පවතින ඉඩම්, රජයේ නිල නිවාස, පවතින ඉඩම්, පොදු ගොඩනැගිලි ඇතුළත් වේ.

නමුත් බදුල්ල නගරය තුළ ඉඩම් මිල සලකා බැලීමේ දී (සිතියම අංක 5.5) මෙලෙස උග්‍ර සංවර්ධන මට්ටමේ පවතින නගර මධ්‍යය බොහෝ ඉඩම්වල වටිනාකම ද ඉහල මට්ටමක් ගනී. මෙහිදී ඉඩ කඩ සීමිත වුවත් නගරය සිරස් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ හැකියාව පවතී. ඒ අනුව හඳුනාගත් උග්‍ර සංවර්ධන ඉඩම් ලෙස පහත ස්ථාන හැඳින්විය හැකිය.

සිතියම අංක 5.5 : බදුල්ල නගරයේ ඉඩම් වටිනාකම්

1. ආණ්ඩුකාරතුමාගේ කාර්යාලය පිටුපස ඉඩම
2. නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය අසල ඉඩම
3. කච්චේරිය පිටුපස ඉඩම
4. දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව ඉඩම්

මීට අමතරව පරිපාලන හා සුව සේවා යන දැක්ම කරා යන සැලසුමේ දී නගරයේ පවත්නා සීමිත ඉඩකඩ තුළ ඉඩම් මිලට නොගැලපෙන භාවිතයන් පැවතීම හේතුවෙන් නගරයේ අනවශ්‍ය තදබදයක් ද ඇති වී ඇත. එලෙස නොගැලපෙන භාවිතයන් පවතින ස්ථාන ලෙස

1. බදුල්ල බන්ධනාගාරය
2. පාසැල් (බදුල්ල විශාකා බාලිකා, උසස් බාලිකා විදුහල, අල් අදාත් මහ විදුහල, සරස්වතී කණිෂ්ඨ දෙමළ විදුහල) පාසල්හි පවතින භූමිය සීමිත ඉඩකඩකට සීමා වී ඇති අතර පාසැල් සඳහා පවතින ක්‍රීඩා පහසුකම් රසායනාගාර පහසුකම් ලබාදීම සඳහා ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවේ

V. බදුළු ඔය දූෂණය

බදුල්ල නගරයේ ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රය වන බදුළු ඔය දූෂණය වීම වර්තමානයේ ඉමහත් ගැටළුකාරී තත්ත්වයක් ලෙස සඳහන් කළ හැකිය. පානීය ජලය ලබා ගන්නා ස්ථාන වන මැදිරිය, වෙස්මෝලන් හා කුමාරසිංහ යන ස්ථාන වලින් ගන්නා ජලය පිරිපහදුවට මේ හේතුවෙන් බලපෑමක් නොවූවත්, බදුල්ල බොහෝ නගර වැසියන් තම සේදුම් කටයුතු ගඟ කේන්ද්‍ර කරගෙන සිදු කිරීම නිසා එය නගරයට පවත්නා දුර්වලතාවයකි.

ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය විසින් ජලයේ පිරිපහදු භාවය බාහිර තත්ත්වය, රසායනික තත්ත්වය, ක්ෂුද්‍ර ක්‍රියාකාරීත්වය යන ආකාර අනුව මනිනු ලැබේ. බදුළු ඔය ආශ්‍රිතව හඳුනාගත් ස්ථානයන්ගේ සාමාන්‍ය තත්ත්වය මැදිරිය, කුමාරසිංහ මාවත, අංදෙණිය පාලම යන ස්ථානයන්ගෙන් ලබා ගත් සාම්පල පරීක්ෂා කිරීමේදී බදුළු ඔය නගර සීමාවේ ආරම්භක අවස්ථාවේ ඇති මැදිරිය ස්ථානයේ දී පමණක් ජලය පිළිගත හැකි මට්ටමේ පවතී. ඒ අනුව නගරය තුළදී බදුළු ඔය දූෂණයට පත් වන බව පැහැදිලිය.

රූපය අංක 5.10: අපවිත්‍ර ජල කාණු බදුළු ඔයට හරවා ඇති ආකාරය

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. උාව පළාත් කාර්යාලය

vi. නගර මධ්‍යයේ පවතින ඌණ සංවර්ධිත පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථාන හා පැරණි ගොඩනැගිලි

පුරාවිද්‍යාත්මකව වැදගත් ස්ථාන රාශියක් නගරය පුරා විසිර පැවතීම නගරයට සුවිශේෂී ස්ථානයක් ලබා දුන්නද එම ගොඩනැගිලි නිවැරදිව යාවත්කාලීන කිරීම හෝ සංරක්ෂණය කිරීමට නොහැකි වීම නගරයට ඇති තවත් එක් දුර්වලතාවයකි. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත්තේ, බොහෝ පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත්කමක් ඇති ගොඩනැගිලි සඳහා පෞද්ගලික හිමිකරුවන් සිටීමය. විශේෂයෙන්ම තල්දෙන වලව්ව, සඵසල ගොඩනැගිල්ල, කොතලාවල වලව්ව වැනි ගොඩනැගිලි අතහැර දැමූ තත්ත්වයකට පත්ව ඇත. පෞද්ගලික ඉඩම් හිමිකාරිත්වය හේතුවෙන් බදුල්ල ප්‍රාදේශීය පුරාවිද්‍යා කාර්යාලයට මැදිහත් වීමට නොහැකි තත්ත්වයක ඇත.

කෙසේ වෙතත් පුරාවිද්‍යා ගොඩනැගිලි හැරුණුකොට, නගරයේ පවත්නා බොහෝ ගොඩනැගිලි නගරයේ අලංකාරය සඳහා අනුබල දීමක් සිදු වන්නේ ද නැත. නගරය ඓතිහාසිකව ක්‍රමයෙන් ඇති වූ හෙයින් නගරය පුරා විසිර පවත්නා පැරණි ගොඩනැගිලි ප්‍රමාණය ඉහළ අගයක් ගනී.

රූපය අංක 5.11 : නගර මධ්‍ය ඌණ භාවිතයේ ඇති පුරාවිද්‍යා ස්මාරක

වෙල් කඩේ විවාහ වෙළඳ සැල

තල්දෙන වලව්ව

සඵසල ගොඩනැගිල්ල

කොතලාවල වලව්ව

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. ඌව පළාත් කාර්යාලය හා අන්තර්ජාලය ඇසුරිනි

v. නගරයේ අවිධිමත් සංවර්ධන කටයුතු

නගරය ව්‍යාප්තව පවතින්නේ සීමිත බිම් ප්‍රදේශයක වුවද එහි විධිමත් භාවයක් නොමැත.

- අනවසර ගොඩනැගිලි ව්‍යාප්තිය

නගරයේ පවතින බොහෝ ගොඩනැගිලි අනවසර ගොඩනැගිලි ගණයට අයත් වේ. මෙයට ප්‍රධානතම හේතුව වනුයේ පැරණි ගොඩනැගිලි කාලාන්තරයක් තිස්සේ වෙනස් කරමින්, අළුතින් කොටස් එකතු කරමින් පවත්වාගෙන යාමය. එසේම ගඟ රක්ෂිත, මාර්ග රක්ෂිත නොතකමින් ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම සුලභව දක්නට ලැබේ.

- යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන කටයුතු

බදුල්ල නගරය තුළ විදුලි රැහැන් හා සන්නිවේදන රැහැන් සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් නොමැත. නගරයේ සිට දිස්වෙන අලංකාර කඳු පන්තිවලින් වටවුණු දර්ශන පට වැසී යාමට මෙම විදුලි රැහැන් හේතුවී ඇත.

රූපය අංක 5.12 : අවිධිමත් විදුලි රැහැන් හා සන්නිවේදන රැහැන්

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. උඹව පළාත් කාර්යාලය

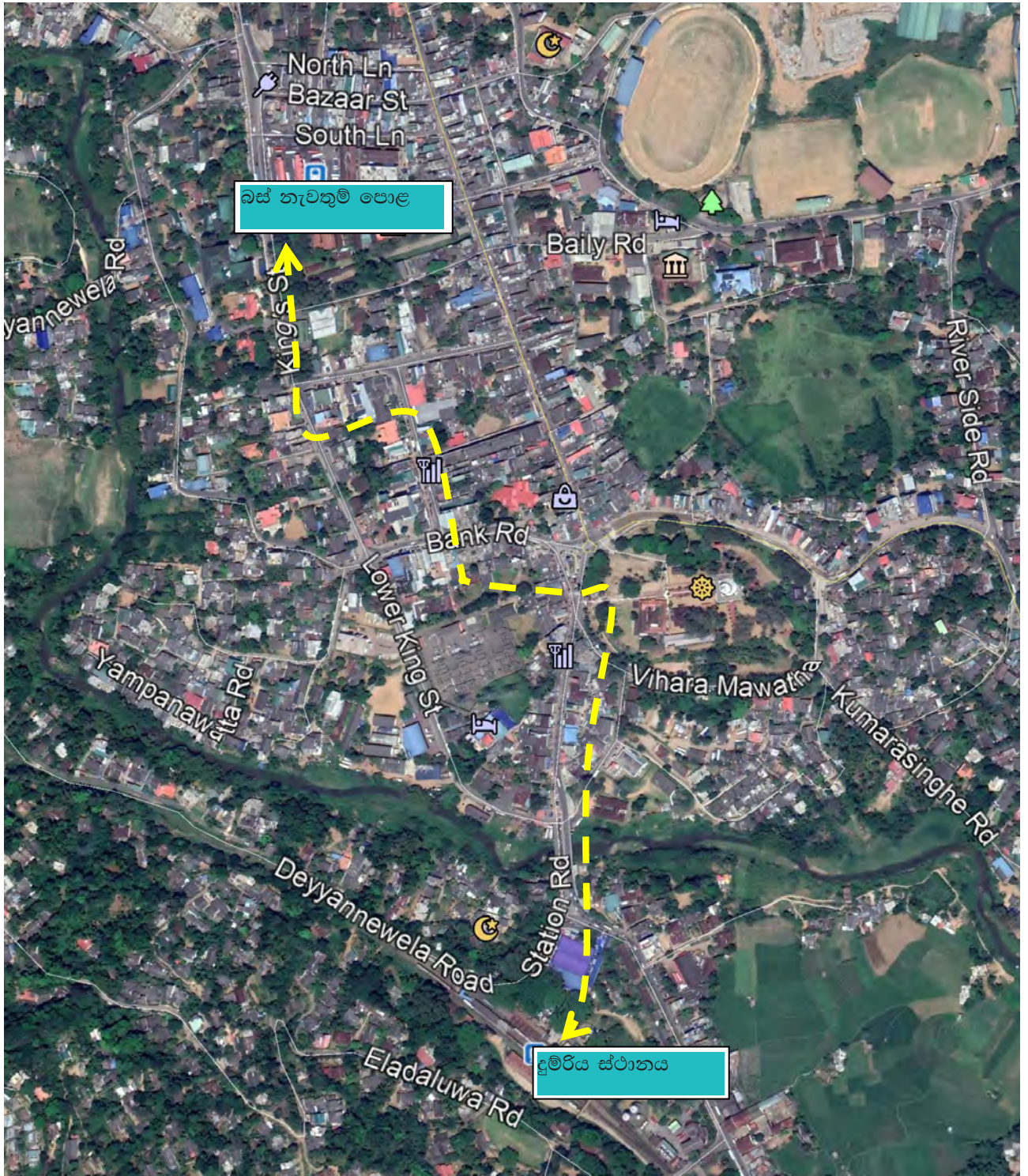
මීට අමතරව නගරයේ පවත්නා කාණු පද්ධති හා නල ජල පද්ධතිවල අළුත්වැඩියා කිරීම් වලදී, නඩත්තු කිරීම් වලදී බොහෝ විට පදික වේදිකා හරස් කර එම කටයුතු සිදුකරනු ලබයි. පදික පහසුව ඇතිවන ආකාරයෙන් එම යටිතල පහසුකම් ස්ථාපිත කිරීමේ අවශ්‍යතා පවතී.

රූපය අංක 5.13: පදික වේදිකා හරස් කර කාණු හා නල ජල පද්ධතිවල අළුත්වැඩියා කිරීම් සිදු කිරීම

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. උඹව පළාත් කාර්යාලය

vii. දුම්රිය ප්‍රවාහනය හා බස් ප්‍රවාහනය ඒකාබද්ධ නොවීම

බදුල්ල නගරය දුම්රිය ප්‍රවාහනය හා බස් ප්‍රවාහනය යන දෙකෙන්ම සංක්‍රමණික ප්‍රජාව උදෙසා සේවා සැපයුවද දුම්රිය ස්ථානයත් බස් නැවතුම් පොළත් අතර කිලෝමීටර 1.5 ක පමණ පරතරයක් පවතී. ඒ අනුව දුම්රිය සේවය භාවිත කරන පිරිස ඉතා අවම මට්ටමක පවතී. එසේම බස් ප්‍රවාහනය භාවිතා කරන පිරිසෙන් දුම්රිය සේවය භාවිතා කිරීමට හැකි පිරිසද මෙය නොසලකා හරින තත්ත්වයකට පත්ව ඇත්තේ මෙම පරතරය නිසාවෙනි. මීට අමතරව මෙම ස්ථාන දෙක අතර පරතරය පියවීම උදෙසා ත්‍රිරෝද රථ භාවිතා කිරීම හේතුවෙන් නගරයේ අනවශ්‍ය වාහන තද බදයක් දක්නට ලැබේ.

viii. සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා යටිතල පහසුකම් නොමැති වීම

බදුල්ල සංචාරක ආකර්ෂණය දිනාගත් ප්‍රදේශ මධ්‍යයේ පැවතුණ දුරය හරහා සංචාරක ගමන් කිරීම හැර කිසිදු ආර්ථික ප්‍රතිලාභයක් නොමැත. නගර මධ්‍යය පවත්නා මුතියංගණ රජ මහා විහාරය ඇතුළු ආගමික ස්ථාන හා නගරයේ උද්‍යාන සංචාරක ආකර්ෂණයට නතු වී නොමැත. උඩරට දුම්රිය මාර්ගයේ අවසාන දුම්රිය නැවතුම් පොළ වුව ද බොහෝ විදේශ සංචාරක ප්‍රජාව ඇල්ල දුම්රිය ස්ථානයෙන් ගමන අවසාන කරයි. නගරයට පැමිණෙන සංචාරකයන් ද ආකර්ෂණය කර ගැනීමට පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථාන නඩත්තු කර සංරක්ෂණය කිරීමක් ද සිදු නොවේ.

අවස්ථා

i. බදුල්ල, හාලි ඇල, ඇල්ල ඒකාබද්ධ ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘතිය

බදුල්ල නගරයේ සිට බණ්ඩාරවෙල දිශාවට කි.මී. 14 ක් පමණ ගිය පසු හමුවන දෙමෝදර ප්‍රදේශයේ මෙම ඒකාබද්ධ ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘතිය ස්ථාපිත කරන ලදී. දෙමෝදර ජල ව්‍යාපෘතියේ ජල ධාරිතාවය සහ මීටර් 15000කි. මෙම ව්‍යාපෘතිය මගින් බදුල්ල නගරය සහ නගරය දිශාවට පවත්නා ප්‍රදේශයට සහ මීටර් 8500 ක ධාරිතාවයක් සපයනු ලබයි. නගරය පුරා පවත්නා ජල නල පද්ධතියට අමතරව මෙම ව්‍යාපෘතියට පොලිඑතිලීන් (Polyethylene) ජල නල එළීමද සිදුවේ. ඒ අනුව පවත්නා ජනගහනයට හා 2035 දක්වා වූ කාල පරාසයට පුරෝකථනය කරන ලද ජනගහනයට අවශ්‍ය ජල සැපයුම ලබා දීම මෙමගින් අපේක්ෂා කරයි.

ii. යෝජිත බදුල්ල නාගරික ප්‍රදේශය සඳහා වූ අප ජල එකතු කිරීමේ හා පිරිපහදු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

මෙම ව්‍යාපෘතිය හරහා බදුල්ල මධ්‍යම, බදුල්ල නැගෙනහිර හා බදුළුපිටිය යන ග්‍රාම සේවා වසම් පාදක කොට ගෙන අප ජලය එකතු කිරීම හා පිරිපහදු කිරීමේ කටයුතු සිදු වෙයි. මේ වන විට ව්‍යාපෘතිය සැලසුම් කිරීමේ අවදියේ පසුවන අතර යෝජිත අප ජලය එකතු කිරීමේ ස්ථානය පොම්ප කිරීමේ ස්ථානය හා බැහැර කරන ස්ථාන හඳුනාගෙන ඇත. ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයේ දත්ත අනුව හිඳගොඩ ආශ්‍රිතව පිරිපහදු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයක් පොම්ප කිරීමේ ස්ථාන 11 ක් පෙරකී ග්‍රාම සේවා වසම් ආශ්‍රිතවත් ස්ථානගත කිරීමට ඉඩම් හඳුනාගෙන ඇත.

ඒ අනුව, අදාල ග්‍රාම සේවා වසමිහි අප ජලය එකතු කිරීමට ගුරුත්වාකර්ෂණය මත ක්‍රියාකාරී අප ජල නලයන්ගේ දිග මීටර් 26902 ක් වන අතර පොම්ප කිරීම මත ක්‍රියාකාරී අප ජල නලයන්ගේ දිග මීටර් 5,315 වේ. යෝජිත පිරිපහදු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයේ දෛනික ධාරිතාවය සනමීටර් 4,000 ක් වේ.

iii. ඌව වෙල්ලස්ස විශ්ව විද්‍යාලය පිහිටා තිබීම.

බදුල්ල නගර සීමාවට අයත් නොවූ නමුත් කි.මී. 5 ක පමණ නගර මධ්‍යයෙන් පස්සර දෙසට ස්ථාපිත කරන ලද ඌව වෙල්ලස්ස විශ්ව විද්‍යාලය නගරයට පවත්නා සුවිශේෂී අවස්ථාවකි. 2005 වසරේ දී මෙම විශ්ව විද්‍යාල පිහිටුවීමත් සමඟ නගරයේ සංවර්ධන පීඩනය පස්සර මාර්ගය දිසාවට ව්‍යාප්ත විය. එසේම පෞද්ගලික අධ්‍යාපන ආයතන රැසක් පස්සර මාර්ගය දෙපස ඇති වීමට ද මෙය බලපෑවේය.

ඌව වෙල්ලස්ස විශ්ව විද්‍යාලයේ අධ්‍යාපන පීඨ 03 කි.

1. සත්ත්ව විද්‍යාව හා අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය
2. කළමනාකරණ
3. විද්‍යාව හා තාක්ෂණවේදය

වර්තමානය වන විට මෙම අධ්‍යාපන පීඨ 03 ට අමතරව බාහිර අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථානයන් ද මෙහි විවෘතය. අධ්‍යාපනයේ නියුක්ත මුළු ශිෂ්‍යයන් සංඛ්‍යාව 1,911 කි.

iv. නගරය වටා ඇති සංචාරක ආකර්ෂණ ස්ථාන

නගරය වටා ඇති සංචාරක ආකර්ෂණ ස්ථාන නගර සීමාවට අදාල නොවුවත් නගරය වටා සංචාරක ආකර්ෂණය දිනාගත් ස්ථාන රැසකි. බෝගොඩ පාලම, ඇල්ල, දෙමෝදර පාලම, මඩොල්සීම, ලිප්ටන් සීට්, දුන්නිඳ දිය ඇල්ල, රාවණා ගුහාව ආදී සුවිශේෂී ස්ථාන රැසකි. මෙම සංචාරක ස්ථාන වලට යටන බොහෝ සංචාරකයන් බදුල්ල නගරය හරහා ගමන් කරයි. එසේම නගරය වටා පිහිටා ඇති තරු පන්තියේ හෝටල් නිසාවෙන් ද නගරයට ආර්ථික වාසි ලබාගත හැකිය.

රූපය අංක 5.14 : නගරය වටා පිහිටි සංචාරක ආකර්ශණ ස්ථාන

බෝගොඩ පාලම

දුන්නිඳ දිය ඇල්ල

රාවණා කන්ද

ග්‍රහණය : අන්තර්ජාලය ඇසුරිනි

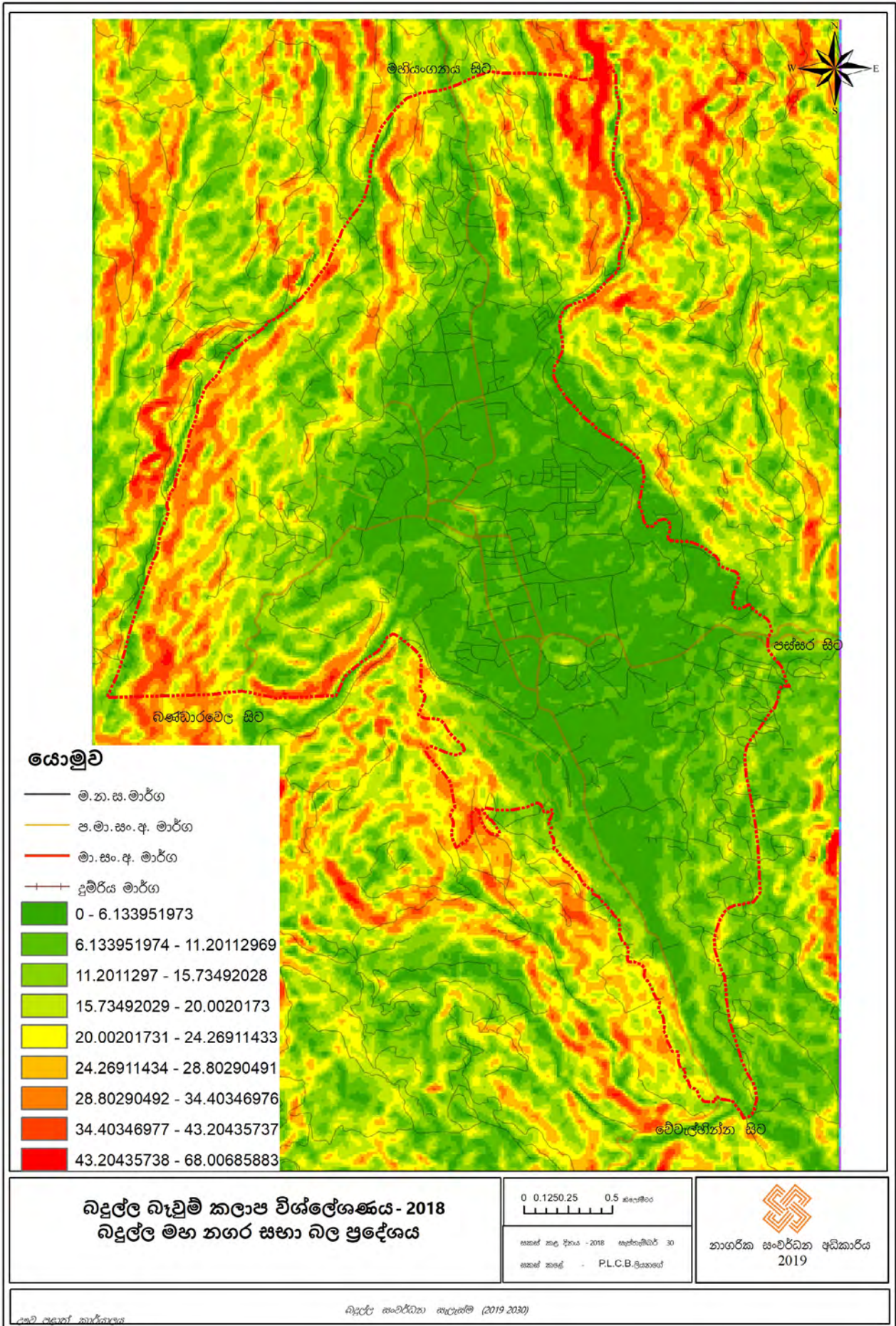
බාධක

i. භූ විෂමතාව හේතුවෙන් කඳු හා නිම්න ප්‍රදේශවලට පහසුකම් සැපයීමට ඇති දුෂ්කරතා

නගර සීමා බල ප්‍රදේශය තුළ පවත්නා බේසමක හැඩය ගත් භූ විෂමතාව හේතුවෙන් කඳු හා නිම්න ප්‍රදේශවලට පහසුකම් සැපයීමේ දී දුෂ්කරතා මතු වී ඇත.

ඒ අනුව, මාර්ග සංවර්ධනයේ දී අවම පළල පවත්වාගෙන යාමට නොහැකි වී ඇත. එහිදී බොහෝ නේවාසික භාවිතයන් සඳහා පවත්නා මාර්ගයන්හි අවම පළලමීටර් 2-3 ක අතර ප්‍රමාණයෙන් යුක්ත වේ. මීට අමතරව සන්නිවේදන ජාලයන්ද සැපයීම අපහසු වී ඇත. උදාහරණ ලෙස ඩයලොග්, මොබිටෙල් වැනි ජංගම සන්නිවේදන ජාලයන්හි ආවරණයද මෙවැනි නිම්න ප්‍රදේශවලට නොමැත. නගරයේ පවත්නා බැවුම් කලාප සිතියම අංක 5.6 න් දැක්වේ.

සිතියම අංක 5.6 : බදුල්ල නගරයේ බැවුම් කලාප විශ්ලේෂණය

අරමුණු 3: තිරසාර පාරිසරික සුරක්ෂිතතාවය ඇති කිරීම

වගුව අංක 5.13 : අරමුණු අංක 3 ගුණන විශ්ලේෂණය

ශක්තින්	i. බදුල්ල ඔය හා කුඩා ඔය වැනි ගංගා නගරය හරහා ගලා යාම. ii. ජල රඳවන ස්ථාන පැවතීම. iii. ඉහළ කඳු ප්‍රදේශ වල ස්වභාවික වනාන්තර හා පතන පැවතීම.	දුර්වලතා	i. කුඹුරු ඉඩම් ගොඩ කිරීම. ii. බදුල්ල ඔය ඇතුළු ජල මූලාශ්‍ර දූෂණය iii. තේවාසික හා මගී ජනතාවගේ පහසුවට පවතින විවේකී ස්ථාන අවම මට්ටමක පැවතීම. iv. බැවුම් ප්‍රදේශවල තේවාසික භාවිතය සඳහා වන ඉල්ලුම ඉහළ වීම.
අවස්ථා	i. කුඹුරු ඉඩම් ගොඩ කිරීමට එරෙහිව පවත්නා රජයේ විශේෂ නිවේදනය	බාධක	i. නගර මධ්‍යයේ ජලය උරා ගන්නා පරිමාණය අවම මට්ටමක පැවතීම

ශක්තින්

i. බදුල්ල ඔය හා කුඩා ඔය වැනි ගංගා නගරය හරහා ගලා යාම

නගරය හරහා වැටී ඇති බදුල්ල ඔය, කුඩා ඔය වැනි ජලධරයන් හේතුවෙන් නගරයට ජල මූලාශ්‍ර ලෙසත්, නගරයට අලංකරණයක් එක් කිරීමටත් හේතු වී ඇත. ඒ අනුව, ජල මූලාශ්‍රයක් ලෙස ප්‍රධාන වශයෙන් බදුල්ල ඔයෙහි ස්ථාන කුනකදී ජලය ලබාගන්නා ස්ථාන පිහිටුවා ඇත.

මීට අමතරව නගරය අලංකරණය කිරීම සඳහා පවත්නා සුවිශේෂී අංගයක් ලෙස ද හැඳින්විය හැකිය.

රූපය අංක 5.15: බදුල්ල ඔය

ග්‍රහණය : නා.සං.අ. උච්ච පළාත් කාර්යාලය

ii. ජල රඳවන ස්ථාන පැවතීම

බේසමක හැඩය ගත් බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාවෙහි ජලය ගාල යාම නගර මධ්‍යයේදී මන්දගාමී වෙයි. මේ හේතුව මත අධික වාර්ෂා කාලවලදී නගරයේ ස්ථාන කිහිපයක් ගං වතුර තත්වයන් නිර්මාණය වේ. නමුත් ජල රඳවන ස්ථාන ලෙස පවත්නා අලි කුඹුරු වැනි කුඹුරු ඉඩම් හේතුවෙන් නගරයේ දෛනික රාජකාරීන්ට බලපෑමක් නොවී කටයුතු කිරීමේ හැකියාවක් ඇත.

iii. ඉහළ කඳු ප්‍රදේශ වල ස්වභාවික වනාන්තර හා පතන පැවතීම

ඉහළ කඳු ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව වනාන්තර හා පතන දැකගත හැකිය. මෙලෙස පවත්නා බොහෝ භූමි ප්‍රදේශ නාය යාමේ දැඩි අවධානම් ප්‍රදේශ හේතුවෙන් එවැනි ආපදා ඇතිවීමේ අවදානම අවම වී ඇත. පවත්නා වනාන්තර හා පතන භූමි ප්‍රමාණය වගුව අංක 5.14 න් දැක්වේ.

වගුව අංක 5.14 : නගර සීමාවේ වර්තමාන වනාන්තර හා පතන භූමි ප්‍රමාණයන්

භාවිතය	භූමි ප්‍රමාණය (අක්කර)
වනාන්තර	128
පතන	256

මූලාශ්‍රය : ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, බදුල්ල, 2017

දුර්වලතා

i. කුඹුරු ඉඩම් සීඝ්‍රයෙන් ගොඩ කිරීමේ ප්‍රවණතාවය

නගර සීමාව තුළ පවත්නා සංවේදී කලාප ලෙස නඩුකාර කන්ද වන රක්ෂිතය, බදුළු ඔය හා කුඹුරු ඉඩම් හැඳින්විය හැකිය. බදුල්ල නගරයේ භූ විෂමතාවය බේසමක හැඩය ගැනීම හේතුවෙන් ජලය ගලාගෙන බදුළු ඔයට එක්වීම සිදු වේ. එහෙත් නගර මධ්‍යයේ පවතින සමතලා භූමි රටාව නිසා ජල ධාරක ස්ථාන ලෙස කුඹුරු ඉඩම් වලට සුවිශේෂී ස්ථානයක් හිමි වේ.

නමුත් පරිපාලන අග නගරයක් ලෙස සංවර්ධනය වන බදුල්ලේ කුඹුරු ඉඩම් වලට පවත්නා ආර්ථික ඵලදායිතාවය හීන වී ගොස් ඇත. එසේම සේවා නගරයක් ලෙස සංවර්ධනය වීමේදී කුඹුරු සඳහා පවත්නා ශ්‍රම විභේදනය අඩු වී ඇත. අනෙක් අතට නේවාසික නගරයක් ලෙස නේවාසික භාවිතය සඳහා පවතින ඉඩම් ඉල්ලුම වැඩිය.

මෙම හේතූන් මත බදුල්ල නගරයේ කුඹුරු ඉඩම් ගොඩ ඉඩම් වලට පරිවර්තනය වීමටත්, එම ඉඩම් නේවාසික හෝ වාණිජ භාවිතය සඳහා යොදා ගැනීමේ ප්‍රවණතාවයක් දක්නට ලැබේ. වර්තමාන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 247 පර්චස් 18 වන අතර එම භූමි ප්‍රමාණය ආශ්‍රිත තොරතුරු වගුව අංක 5.15 දැක්වේ.

වගුව අංක 5.15 : වර්තමාන කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය හා ඒවායේ භාවිතය

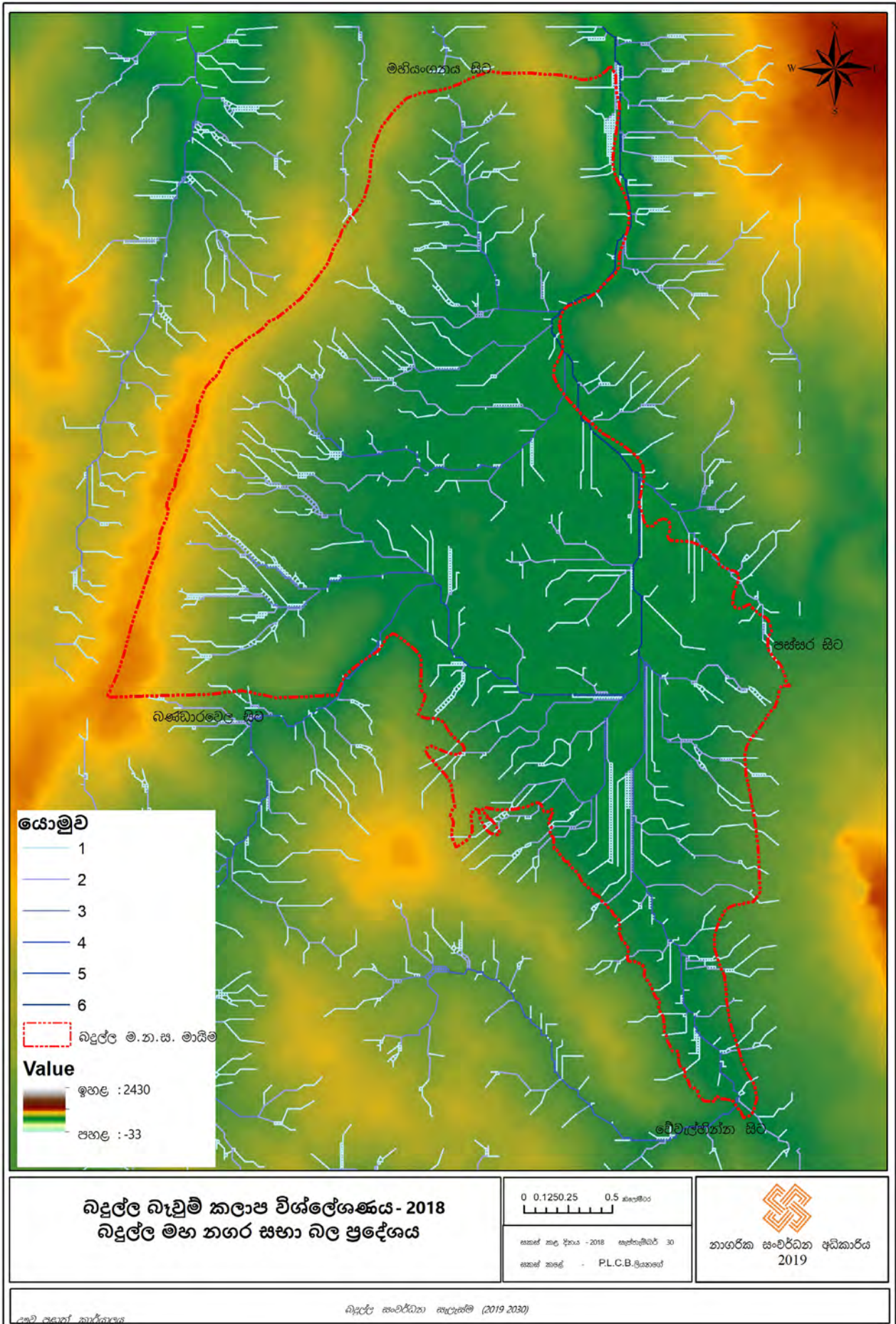
කාණ්ඩය	අක්කර	රූඩ්	පර්චස්
වගා කරන කුඹුරු ඉඩම්	158	0	0
වගා නොකරන කුඹුරු ඉඩම්	63	0	24
වගා කිරීමට හැකි	42	2	
වගා කිරීමට නොහැකි	20	2	24

මූලාශ්‍රය : ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, බදුල්ල, 2017

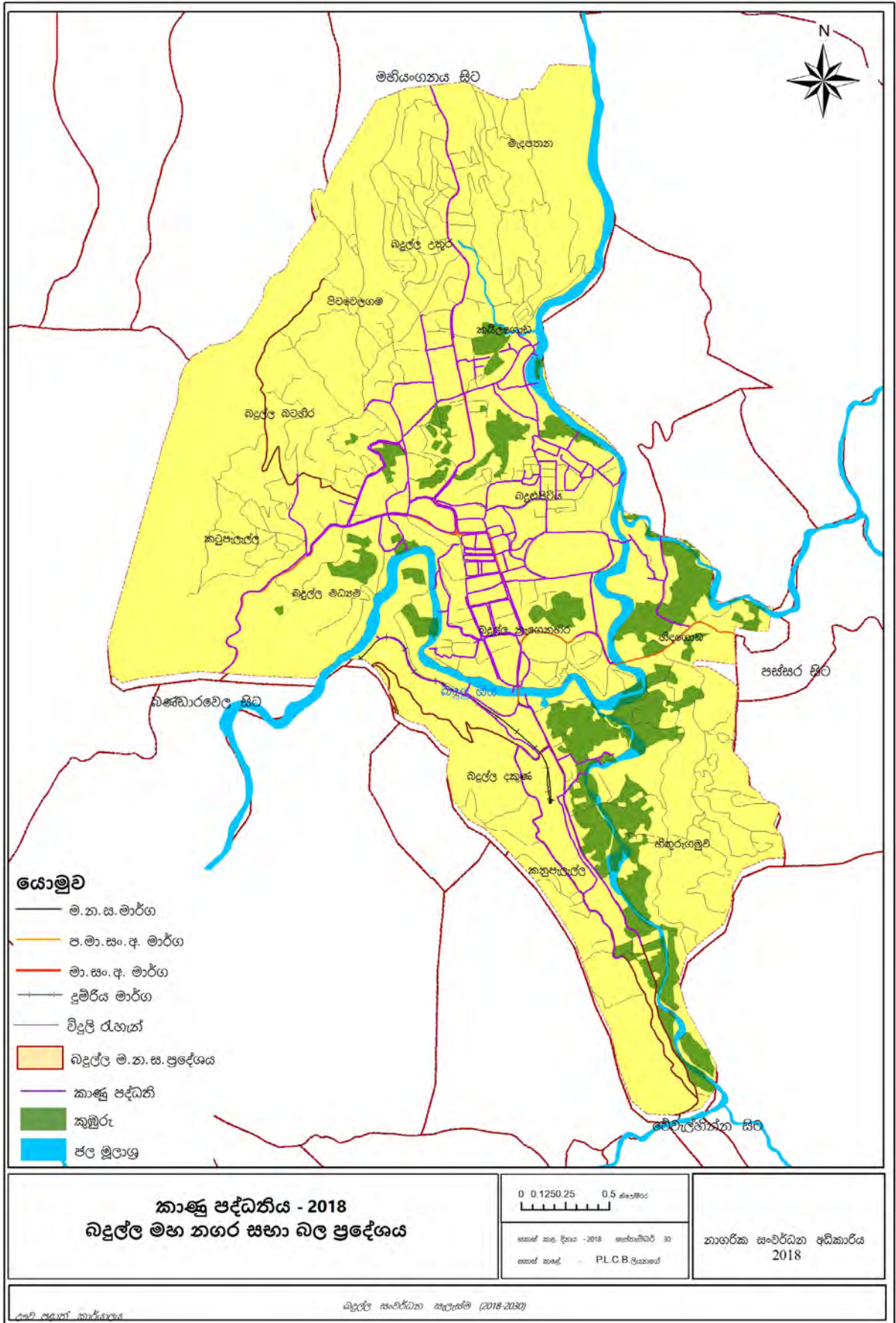
ii. බදුළු ඔය ඇතුළු ජල මූලාශ්‍ර දූෂණය

බදුල්ල නගරයේ සුවිශේෂීතම අංගයක් වන බදුළු ඔය ඇතුළු ජල මූලාශ්‍ර අපවිත්‍ර වීම උග්‍ර ගැටළුවක් ලෙස සඳහන් කළ ඇත. නගරයේ අපවිත්‍ර ජලය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් නොපැවතීමත් සීඝ්‍රයෙන් සිදුවන ඉඩම් කට්ටි වීමත් ඒ හා සමානව පදිංචි සහ සංක්‍රමණික ජනගහනය වැඩිවීමත් හේතු කොට ගෙන ජල මූලාශ්‍ර වලට අපවිත්‍ර ජලය සෘජුවම එකතුවීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. එසේම නගරය තුළ පවතින වාරි ඇල සහ වැසිජල කාණු යන දෙවර්ගයම එකක් ලෙස පැවතීම හේතු කොට ගෙන කුඹුරු ඉඩම් සඳහා පවතින ජල සැපයුම අපවිත්‍ර තත්ත්වයක පවතී. නේවාසික, රෝහල්, වාණිජ හා ආයතන වලින් පිටවන අපවිත්‍ර ජලය මෙම කාණු හරහා කුඹුරු ඉඩම් සඳහා සපයනු ලැබීම එයට හේතුවයි. නගර සීමාව තුළ ස්වාභාවික බැස්ම අනුව ඇති ජල වහන රටාව සිතියම අංක 5.7 හා පවත්නා ප්‍රධාන කාණු පද්ධතිය සිතියම අංක 5.8 දැක්වේ.

පිතිියම අංක 5.7 : බදුල්ල නගරයේ ස්වාභාවික බෑවුම අනුව ජල බැස්ම

සිතියම අංක 5.8 : බදුල්ල නගරයේ ප්‍රධාන කාණු පද්ධතිය

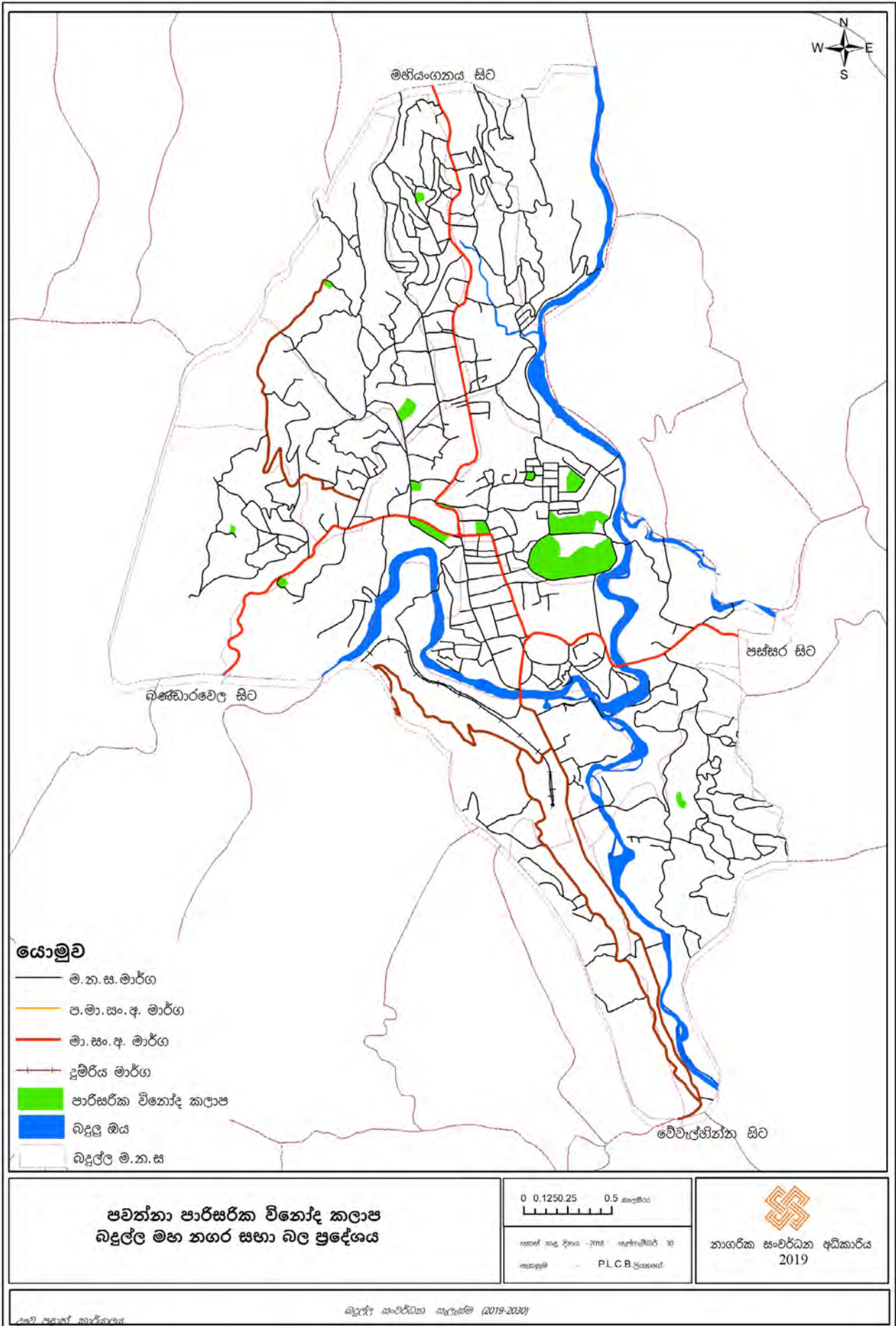
iii. නේවාසික හා මගී ජනතාවගේ පහසුවට පවතින විවේකී ස්ථාන අවම මට්ටමක පැවතීම

දෛනිකව නගරයට පැමිණෙන ජනගහනය 100,000 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් වුවත් මෙම ජනගහනයට ප්‍රමාණවත් හා ප්‍රවේශකත්වය ලබා ගත හැකි විවේකී ස්ථාන අවම මට්ටමක පවතී. ඒ අනුව, පවත්නා විවේකී ස්ථාන සිතියම 5.9 පරිදි වේ. මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් හෙක්ටයාර 16.3 ක ඉඩම් ප්‍රමාණයක් මේ සඳහා වෙන් ව ඇත.

නමුත් ප්‍රධාන වශයෙන් නගරයට පැමිණෙන ජනතාවගෙන් බහුතරයක් රෝහල හා පරිපාලන ආයතන පදනම් කරගෙන පැමිණෙති. එනිසා පැමිණෙන ජනතාවගෙන් වැඩි පිරිසක් වැඩිහිටි වයස් බාණ්ඩයට අයත් වේ. ඔවුන්ට ගැලපෙන හා පහසුකම් සඳහා පහසු ප්‍රවේශකත්වය ඇති අයුරින් පවත්වාගෙන යනු නොලබයි. බදුල්ල උද්භිද උද්‍යානය බොහෝ විට තරුණ වයස් බාණ්ඩයේ විවේකී ස්ථානයක් වන අතර අසල පවත්නා කසල අංගනය නිසා එයට පැමිණෙන ජනතාව ද අවම මට්ටමක පවතී.

විවේකී ස්ථාන සම්බන්ධ සම්මතයන් සැලකීමේ දී ජනගහනය 1000කට හෙක්ටයාර 1.4 තිබිය යුතුය. නමුත් මුළු ජනගහනය හා සැසඳීමේ දී නගරයේ පවත්නා විවේකී ස්ථාන ප්‍රමාණය ප්‍රමාණවත් නොමැත. මීට අමතරව සේවා වෘත්තීන්ගේ නියැලී සිටින බහුතරය නේවාසික ප්‍රජාවක් සිටින නගරයකට අවශ්‍ය වන ඇවිදින මංකීරු පහසුකම් නගරය තුළ ස්ථානගතව නොමැත.

සිතියම අංක 5.9 : පවත්නා විවේකී හා විනෝද ස්ථාන

iv. බැවුම් ප්‍රදේශ වල නේවාසික භාවිතය සඳහා වන ඉල්ලුම ඉහල වීම

නගර මධ්‍යයේ පවත්නා ඉඩකඩ සීමාසහිත වීම මත නේවාසික භාවිතය සඳහා ඉහල කළුකර ප්‍රදේශ තෝරා ගැනීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. මේ වන විට කටුපැලැල්ල, මැදපතන වැනි කඳු ආශ්‍රිතව ඇති නේවාසික භාවිතය ඉහල මට්ටමක පවතී. ඒ අනුව නාය යාම් අවධානමද ඉහල ගොස් ඇත. ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයට අනුව නායයැම් ආවධානම් කලාප සිතියම 5.10 දැක්වේ.

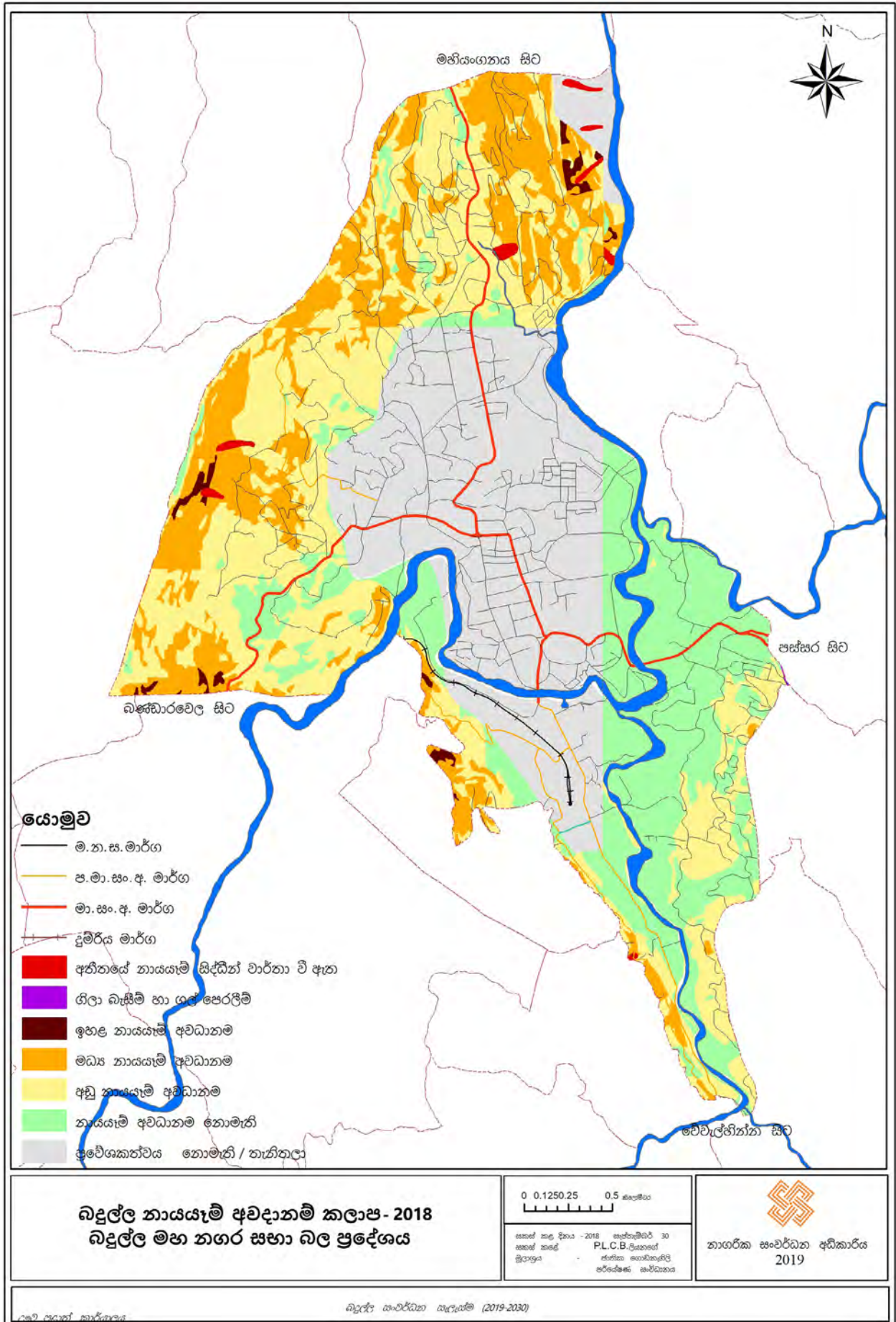
එසේම NDBI අධ්‍යයනයෙන් ප්‍රතිඵල ලෙස ලැබුණු භූමි ආවරණ කලාප ප්‍රතිශතයන්ට ද අනුව බැවුම් කලාප වලට නාගරික ව්‍යාප්තියේ වැඩි නැඹුරුවක් ඇති බව හඳුනාගත හැකිය. (සිතියම අංක 5.11 සහ අංක 5.12)

රූපය අංක 5.16 : කඳුකර ප්‍රදේශවල සිදු වන නේවාසික භාවිත

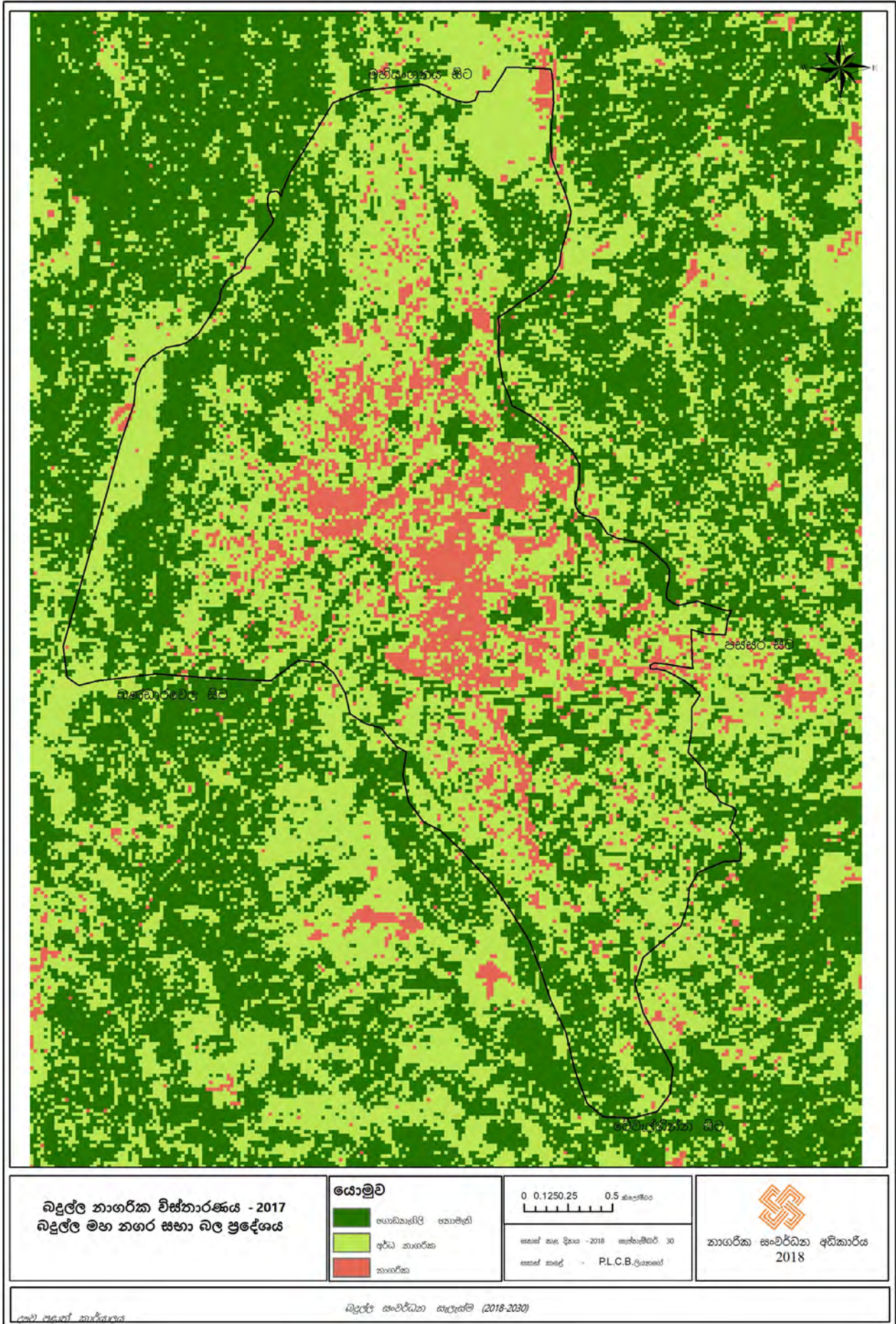

ග්‍රහණය: නා.සං.අ. උඹව පළාත් කාර්යාලය

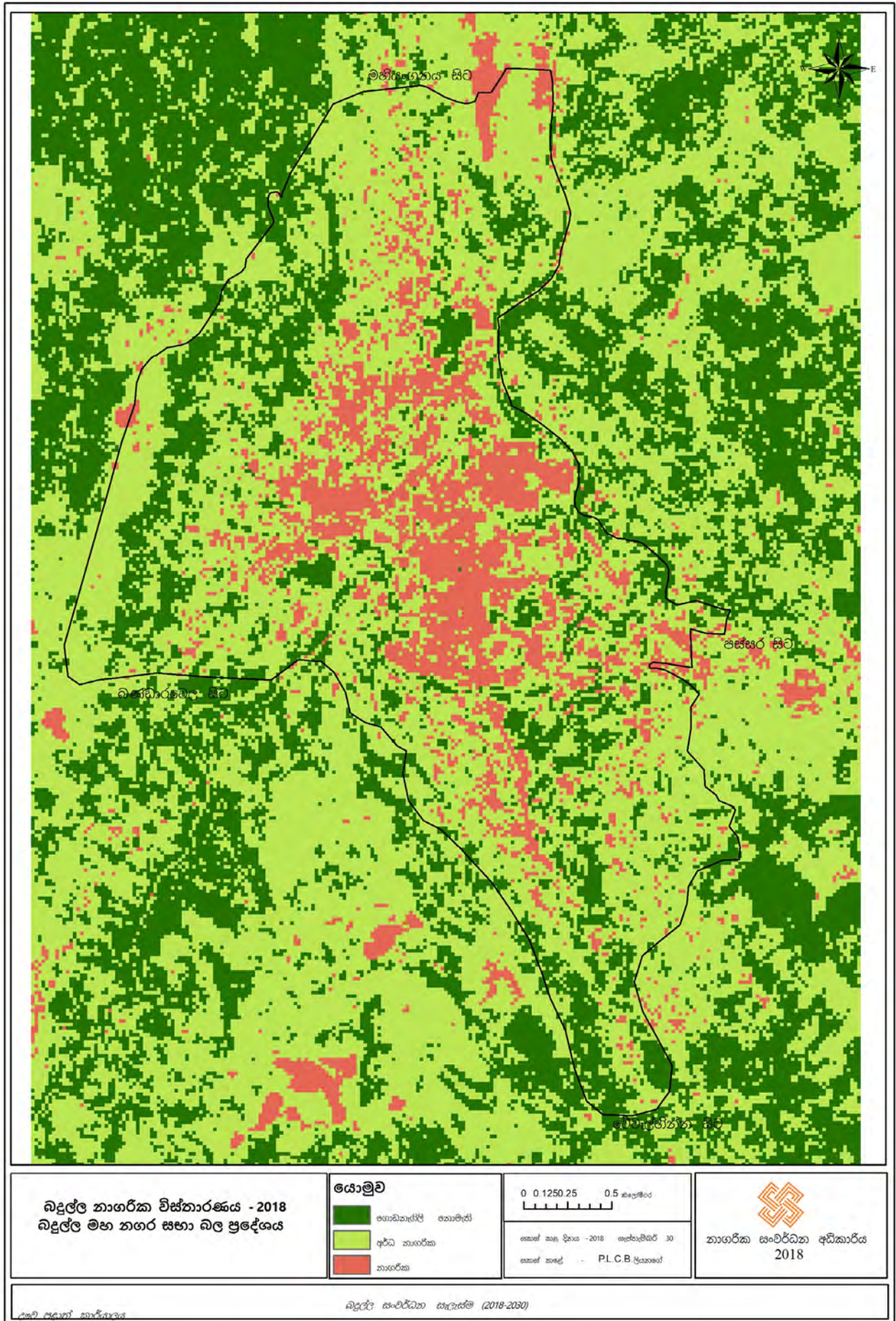
සිතියම අංක 5.10 : බදුල්ල නගරයේ නාය යෑම් අවධානම් කලාප

සිතියම අංක 5.11 : බදුල්ල නාගරික විස්තාරණය 2017

සිතියම අංක 5.12 : බදුල්ල නාගරික විස්තාරණය 2018

අවස්ථා

i. කුඹුරු ඉඩම් ගොඩකිරීමට එරෙහිව පවත්නා රජයේ විශේෂ නිවේදනය

බදුල්ල නගරයේ හිස් ඉඩම් ලෙස පවතින බහුතරය කුඹුරු ඉඩම් වේ. නගරයට විවෘත ප්‍රදේශ ලෙසද, ජල රඳවන ප්‍රදේශ ලෙසද පවත්නා කුඹුරු ඉඩම් සීඝ්‍රයෙන් වෙනත් භාවිතයන් ලෙස වෙනස් කිරීමේ ප්‍රවණතාවයක් ඇත.

2016 නොවැම්බර් මස 03 වන දින කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු කොමසාරිස්වරයා විසින් දිස්ත්‍රික් නියෝජ්‍ය කොමසාරිස් වෙත යැවෙන කුඹුරු ගොඩකිරීමේ ක්‍රියා පිළිවෙත් නතර කිරීමේ නිවේදනය මත බදුල්ල නගරයේත් කුඹුරු ඉඩම් ගොඩකිරීම සීමා වී ඇත.

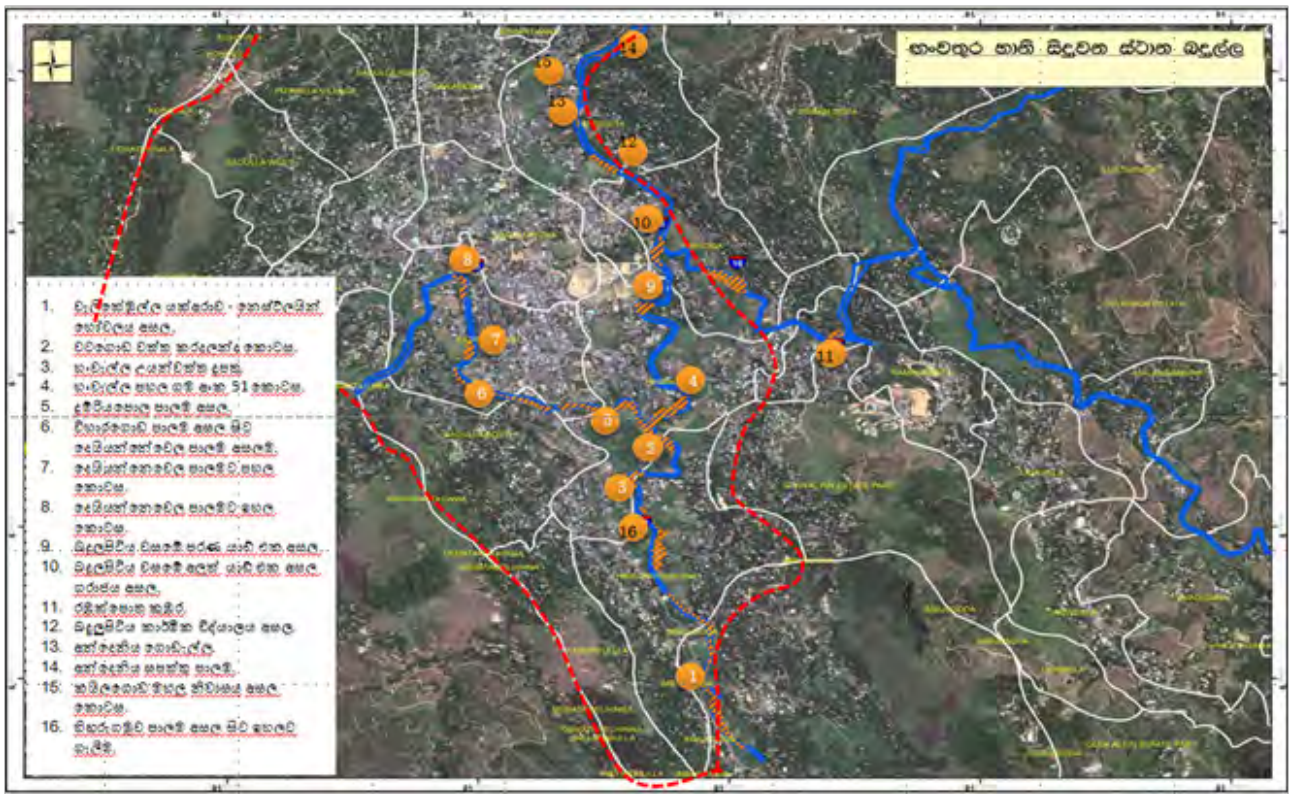
දුර්වලතා

i. නගර මධ්‍යයේ ජලය උරා ගන්නා ප්‍රමාණය අවම මට්ටමක පැවතීම

බදුල්ල නගරයේ ඓතිහාසික විකාශනය සලකා බැලීමේදී නගර මධ්‍යය වැවකි. වැව හා සබැඳුණු කුඹුරු ඉඩම් ඒ වටා පැවතුණි. එනිසා වර්තමානය වන විටත් නගරයේ ජල රඳවන ස්ථාන ලෙස පවත්නා කුඹුරුවල ජලය උරා ගැනීමේ ස්වභාවය අවම මට්ටමක පවතී.

ඒ අනුව වැසි සමයන්හි දී ගලා එන ජලය බොහෝ විට පසට උරා නොගෙන බදුලුඔය ඇතුළු ජල ධරයන්ට එකතු වේ. එනිසා බොහෝ ගං වතුර තත්ත්වයන් ඇති වීමට ද මෙය හේතු වී ඇත. එසේ ගං වතුර ඇතිවන ස්ථාන සිතියම 5.13 අනුව වේ.

සිතියම අංක 5.13 : බදුල්ල නගර සීමාවේ ගංවතුර හානි සිදුවන ස්ථාන

මූලාශ්‍රය - ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය - බදුල්ල, 2017

අරමුණු 4 : බදුල්ල උරුමයන්ගේ අනන්‍යතාවය සුරැකීම

වගුව අංක 5.16 : අරමුණු අංක 4 ශුද්ධ විශ්ලේෂණය

ශක්තින්	i. බදුල්ල මුතියංගණ රජ මහා විහාරස්ථානය පිහිටා තිබීම ii. බදුල්ල කතරගම දේවාලය ඇතුළු ඓතිහාසිකව වැදගත් ස්ථාන පිහිටා තිබීම. iii. ආගමික වැදගත් ස්ථාන ආශ්‍රිතව ඇති සංස්කෘතිමය උත්සව	දුර්වලතා	i. පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථාන රැසක් අත්හැර දමා තිබීම ii. පුරාවිද්‍යාත්මකව වැදගත් ස්ථාන උග්‍රණ සංවර්ධන මට්ටමේ පැවතීම
අවස්ථා	i. ආගමික ස්ථාන ආශ්‍රය කරගෙන පැමිණෙන සංක්‍රමණික ප්‍රජාව	බාධක	

ශක්තින්

i. බදුල්ල මුතියංගණ රජ මහා විහාරස්ථානය පිහිටා තිබීම

බදුල්ල ඉතිහාසයට අනුව බදුල්ල නගරය ඇතිවීමට මූලිකවම හේතු වී ඇත්තේ ආගමික පරිසරයයි. එහිදී මුතියංගණ රජමහා විහාරස්ථානයට හිමිවනුයේ සුවිශේෂ ස්ථානයකි.

ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේගේ තෙවන ලංකාගමනයේදී ඉන්දික නැමති ප්‍රාදේශීය පාලකයෙකුගේ ආරාධනයෙන් බදුල්ල ප්‍රදේශයට වැඩම කර ඇත. එහිදී මුතියංගණ වෛත්‍යය පිහිටා ඇති ස්ථානයේ සමවත් සුවයෙන් වැඩසිටි බවත් මහාවංශයේ සඳහන් වේ.

මුතියංගණ සෑ ගර්භයේ බුදුරජුන්ගේ මුක්තක ධාතුන් වහන්සේ හා කේෂ ධාතුන් වහන්සේ වැඩ සිටිති. මෙම දෘඩිය බිඳු බුදුරජුන්ගේ සාධියෙන් ධාතුන් වහන්සේලා බවට පත් කළ අතර මෙලෙස ඉදිකර ඇති ලොව එකම දාගැබ ලෙස මුතියංගණ සෑ රජුන් සලකනු ලැබේ. මීට අමතරව කේෂ ධාතුන්ද තැන්පත් කර ඇති බව සඳහන්ය. එසේම සොලොස්මස්ථාන අතරින් එකක් ලෙසද මෙම පුදබිම සලකනු ලැබේ.

නගර සීමාවෙන් අක්කර 8 ක පමණ ප්‍රදේශයක් පුරා පැතිර පවතින මුතියංගණ රජ මහා විහාරය ආශ්‍රිතව පූජා භාණ්ඩ වෙළඳ සැල් කිහිපයක්ද පවතී. දෛනිකව 300 ක පමණ බැතිමතුන් ප්‍රමාණයක්ද, සති අන්තවලදී 1000 ක පමණ බැතිමතුන් ප්‍රමාණයක්ද පැමිණෙති. එසේම මුතියංගණ රජමහා විහාරයේ වෙසක් පොහොය ආශ්‍රය කරගෙන පවත්නා ආගමික උත්සව සඳහා 10000 ක ආසන්න ප්‍රමාණයක් පැමිණෙති. මුතියංගණ රජ මහා විහාරස්ථානයට ඉතිහාසයේ පටන්ම ඇති වැදගත් ස්ථානය අද දක්වා නොවෙනස්ව පවතී. නගරයේ නගරයේ ඓතිහාසික වැදගත්කමක්, අනන්‍යතාවයක් ලෙස මුතියංගණය විහාරය හැඳින්විය හැකිය.

රූපය අංක 5.17: මුතියංගණ රජ මහා විහාරය

මූලාශ්‍රය : අන්තර්ජාලය ඇසුරිනි

ii. බදුල්ල කතරගම දේවාලය ඇතුළු ඓතිහාසිකව වැදගත් ස්ථාන පිහිටා තිබීම

මුතියංගණ රජමහා විහරස්ථානය හැරුණුකොට නගරයේ ඓතිහාසික වැදගත්කමක් හිමි ස්ථානය ලෙස බදුල්ල කතරගම දේවාලය හැඳින්විය හැකිය. මහනුවර රාජධානි සමයේදී විමලධර්මසූරිය රජු (1548-1604) විසින් කතරගම දේවාලය ඉදිකර ඇත. උභව විහාරවංශයට අනුව කතරගම දේවාලයේ දැල්වෙන පහන පෙනෙන පරිදි දේවාල භූමියට ඉදිරිපසින් රජු පෙරහැර නරඹන සිංහාසනය නිමවා ඇත.

පෘතුගීසීන් ලංකාවේ මුහුදුබඩ ප්‍රදේශය පාලනය කළ අවධිය තුළදී බදුල්ල නගරය ආශ්‍රය කරගෙන විමලධර්මසූරිය රජු විසින් පාලනය ගෙන ගොස් ඇත. රජුගේ මාලිගාව දැනට පරණ කවිචේරිය නමින් හඳුන්වන පරිශ්‍රයේ පැවති බව සඳහන්ය. පසුව ඉංග්‍රීසි පාලන කාලය තුළදී නගරයේ කතෝලික ජූජා භූමියද ඉදිවී ඇත. ශාන්ත මාක්ස් දේවස්ථානය, වෙලේකඩේ මෙතෝදිස්ත පල්ලිය එලෙස ඉදිවූන ආගමික ස්ථාන වේ. මීට අමතරව නගරයේ ඉතිහාසයේ පටන්ම පදිංචිව සිටි වලව් පැලැන්තියේ නිවාසද දක්නට ඇත. තල්දෙන වලව්ව, කොතලාවල වලව්ව, රත්වත්ත වලව්ව, දිඹුලන වලව්ව ඒ අතරින් කිහිපයකි.

ඓතිහාසිකව නගරයට හිමිව තිබූ සුවිශේෂීතාවය හේතුවෙන් පරිපාලන නගරය ලෙසද සලකා ඇත. මේ හේතුව මත ඉංග්‍රීසි පාලන කාලය තුළ භාවිතා කළ ගොඩනැගිලි රැසක් අද දක්වාම ශේෂ වී පවතී. මෙම ගොඩනැගිලි වලින් බහුතරය දැනට පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ ස්ථාන ලෙස පවතී.

රූපය අංක 5.18: බදුල්ල නගරයේ ඓතිහාසිකව වැදගත් ස්ථාන

රාජ සිංහාසනය

කතරගම දේවාලය

ලීද මුල්ල පත්තිනි දේවාලය

පරණ කවිචේරිය

මූලාශ්‍රය : අන්තර්ජාලය ඇසුරිනි

iii. ආගමික වැදගත් ස්ථාන ආශ්‍රිතව ඇති සංස්කෘතිමය උත්සව

සංස්කෘතිකාංග ලෙස බදුල්ල නගරයේ පවත්නා විශේෂාංග කිහිපයකි. බදුල්ල මුතියංගණ වෙසක් මහා පෙරහැර, කම්මානන්කඩ විහාර පෙරහැර, කයිලගොඩ ශ්‍රී සද්ධර්මානන්ද විහාර පෙරහැර, බදුල්ල කතරගම දේවාල පෙරහැර හා රොක්හිල් කෝවිල් රදම් පෙරහැර හැඳින්විය හැකිය. මෙම පෙරහැර ආශ්‍රය කරගෙන නගරයේ ඒ ඒ කාල සීමාවන්හිදී රථ වාහන සැලසුම් ඇති කරනු ලැබේ. නගරයේ අනන්‍යතාවය පෙන්වන සුවිශේෂී අංගයක් ලෙස මෙම සංස්කෘතිමය උත්සව හැඳින්විය හැකිය.

රූපය අංක 5.19 : බදුල්ල කතරගම මහා දේවාලයේ පෙරහැර

ග්‍රහණය : නා.සං.අ. උඹ පළාත් කාර්යාලය

දුර්වලතා

i. පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථාන රැසක් අත්හැර දමා තිබීම

දැනට බදුල්ල නගරයේ පවත්නා පුරාවිද්‍යාත්මකව වැදගත් ලෙස සැලකෙන ස්ථාන රැසක් අත්හැර දමා ඇත. උදාහරණ ලෙස කොතලාවල වලව්ව, තල්දෙන වලව්ව, සළසල ගොඩනැගිල්ල හැඳින්විය හැකිය. මෙම ස්ථානයේ ඉතා වටිනාකුම් ප්‍රදේශ ආශ්‍රය කර ගෙන පිහිටා තිබුණ දැනටදී කළමනාකාරිත්වයක් නොමැති වීම මෙයට හේතුවයි. ගොඩනැගිලිවල පවත්වා සීමා සහිත සංවර්ධන නියමතාවයන් හේතුවෙන් බොහෝ පෞද්ගලික හිමිකරුවන් මෙම ගොඩනැගිලි අත්හැර දමා ඇත. නමුත් ඒ තුළින් නගරයේ අනන්‍යතාවය හා උරුමය විදහා දක්වන ස්මාරක විනාශ වී යමින් පවතී.

රූපය අංක 5.20 : අත්හැර දමා ඇති පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථාන

මූලාශ්‍රය : අන්තර්ජාලය ඇසුරිනි

ii. පුරාවිද්‍යාත්මකව වැදගත් ස්ථාන උග්‍ර සංවර්ධන මට්ටමේ පැවතීම

නිවැරදි හිමිකරුවන් සිටියත් බොහෝ පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථාන උග්‍ර සංවර්ධන මට්ටමේ පවතී. උදාහරණ ලෙස වෙලේකඩේ විවෘත වෙළෙඳසැල වැනි ස්ථාන හැදින්විය හැකිය. මෙම ස්ථාන මහජන ප්‍රවේශයට දිය හැකි නමුත් එසේ නොපවතින හුදකලා වූ ගොඩනැගිලි ලෙස නගරයේ පවතී.

රූපය අංක 5.21 : උග්‍ර සංවර්ධන මට්ටමේ පවතින පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථාන

වෙලේකඩේ විවෘත වෙළෙඳසැල

අවසථා

i. ආගමික ස්ථාන ආශ්‍රය කරගෙන පැමිණෙන සංක්‍රමණික ප්‍රජාව

නගරයේ නේවාසික ප්‍රජාව හැරුණුකොට නගරයට උරුමයක් ලෙස පවත්නා මුතියංගණ රජමහා විහාරය වැනි ස්ථාන සඳහා නගරයට පිටතින්ද සංක්‍රමණිකයන් පැමිණෙයි. මේ තුළින් නගරයට සංක්‍රමණිකයන් පැමිණීමට මෙම පූජා භූමියද හේතු වී ඇත. මුතියංගණ රජ මහා විහාරයට පෙරහැර කාල සීමාව දෛනිකව 10,000 පමණ බැතිමතුන් ප්‍රමාණයක් පැමිණෙති.

5.2 සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේශන ක්‍රම වේදය (Development Pressure Analysis)

බදුල්ල නගර සීමාව තුළ පවත්නා භූමි පරිභෝජනය, ජන සංඛ්‍යාවය, ජනගහන වර්ධන වේගය, මාර්ග සනත්වය මත සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව සිතියම 5.12 පරිදි සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේෂණය හඳුනාගත හැකිය.

වගුව අංක 5.17 : බදුල්ල නගරයේ සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේෂණ සාරාංශය

කලාප වර්ගය	විස්තරය	ප්‍රදේශය වර්ග කිලෝමීටර්
1	අඩු සංවර්ධන	0.33
2	මධ්‍ය සංවර්ධන	3.24
3	සංවර්ධන	5.74
4	ඉතා සංවර්ධන	1.2
එකතුව		10.06

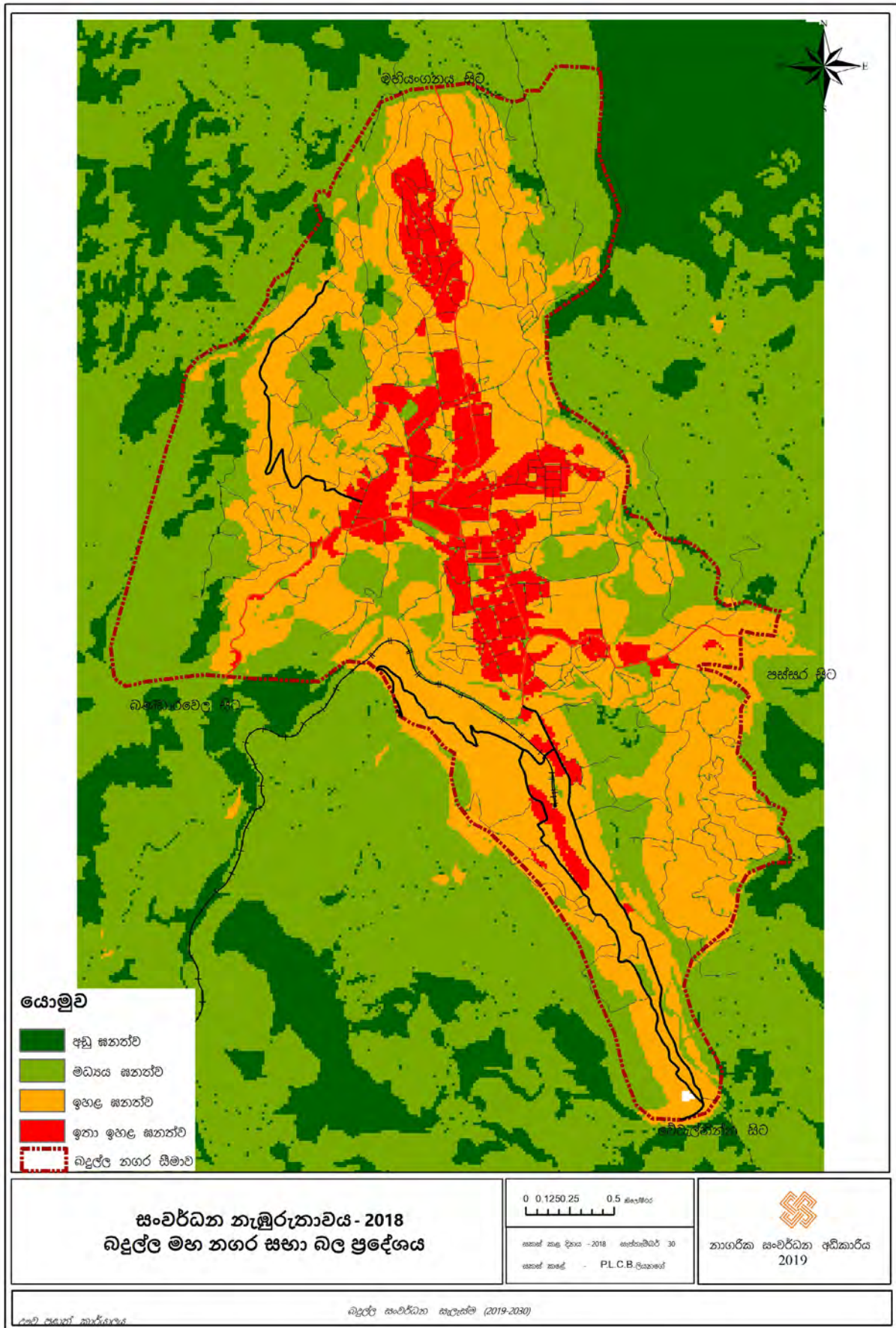
සංවර්ධන පීඩනය විශ්ලේෂණය අනුව නගර මධ්‍යයේ තැනිතලා භූමි ප්‍රදේශයට ඇති ඉල්ලුම ඉහල මට්ටමක පවතී. එසේම නේවාසික කලාප ලෙස දැනටමත් සංවර්ධිතව පවතින බදුළුපිටිය, කණුපැලැල්ල වැනි ප්‍රදේශවලද ඉහල ඝනත්වයක් පෙන්නුම් කරයි. සාමාන්‍ය බෑවුම් කලාප වලට මධ්‍ය ඝනත්වයක් ඒකරාශී වී ඇති අතර වනාන්තර හා පතන බිම් වලින් සමන්විත කඳු මුදුන් අවම ඝනත්ව තත්ත්වයේ ඇත.

මූලාශ්‍රය : නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය - ෧9ව පළාත් කාර්යාලය, 2017

සංවර්ධන පීඩනය විශ්ලේෂණය සාරාංශය අනුව ද නගර මධ්‍යය වූ වර්ග කිලෝමීටර 1.2 ක සීමිත ඉඩ ප්‍රමාණයට ඇති ඉල්ලුම ඉහල මට්ටමක පවතී. එය මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 11% ක් වේ. මධ්‍ය සංවර්ධන හා සංවර්ධන මට්ටමේ පවතින ඉඩම් ප්‍රමාණය මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 84.7% ක් වේ.

සංවර්ධන පීඩනය විශ්ලේෂණ සාරාංශය අනුව ද නගර මධ්‍යය වූ වර්ග කිලෝමීටර 1.2 ක සීමිත ඉඩ ප්‍රමාණයට ඇති ඉල්ලුම ඉහල මට්ටමක පවතී. එය මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 11% ක් වේ. මධ්‍ය සංවර්ධන හා සංවර්ධන මට්ටමේ පවතින ඉඩම් ප්‍රමාණය මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 84.7%ක් වේ.

සිතියම අංක 5.14 : සංවර්ධන පීඩන විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදය

6.1 සංකල්පිත සැලැස්ම

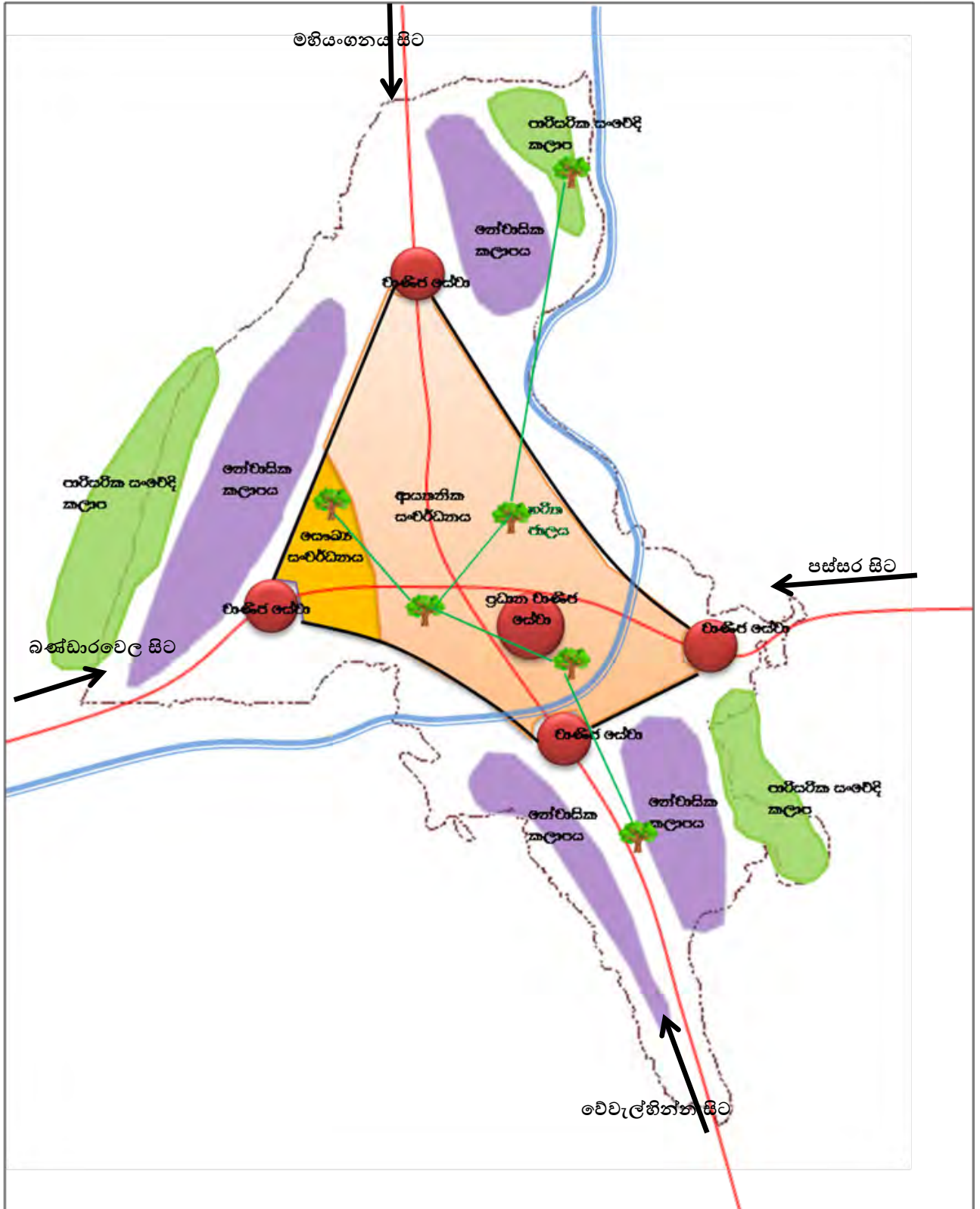
6.1.2. සංකල්පිත සැලැස්ම හැඳින්වීම

සංකල්පිත සැලැස්ම තුළින් බදුල්ල නගරයේ අපේක්ෂිත නාගරික ව්‍යුහය පෙන්වුම් කර ඇත. මේ තුළින් ප්‍රධාන අංශ හතරකට අවධානය යොමු කර ඇත. එනම් නේවාසික සේවා, වාණිජ සේවා ආයතනික සේවා සංවර්ධනය හා පාරිසරික කිරසාර භාවයයි. ප්‍රදේශයේ පාරිසරික සංවේදීභාවය සැලකිල්ලට ගෙන පරිසරයට හානියක් නොවන සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා මුල් තැනක් දී ඇත. ඒ අනුව පවතින පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවා සංවර්ධනය සඳහා නාගරික භූමි ව්‍යුහයේ ප්‍රධාන තැනක් ලබා දී ඇත. අනාගත බදුලු නගරයේ නගර මධ්‍යය ප්‍රදේශයේ භූමියේ බහුතරය මේ සඳහා වෙන් කර ඇත. ඒ තුළින් කාර්යක්ෂම සේවා සැපයීමක් අපේක්ෂිතය. කලාපයේ පරිපාලන අගනගරය ලෙස පවත්නා නාමය සෞඛ්‍ය සේවා අංශයන් සමග එක්ව කලාපයේ ප්‍රමුඛතම සේවා සැපයුම්කරු බවට පත් වනු ඇත.

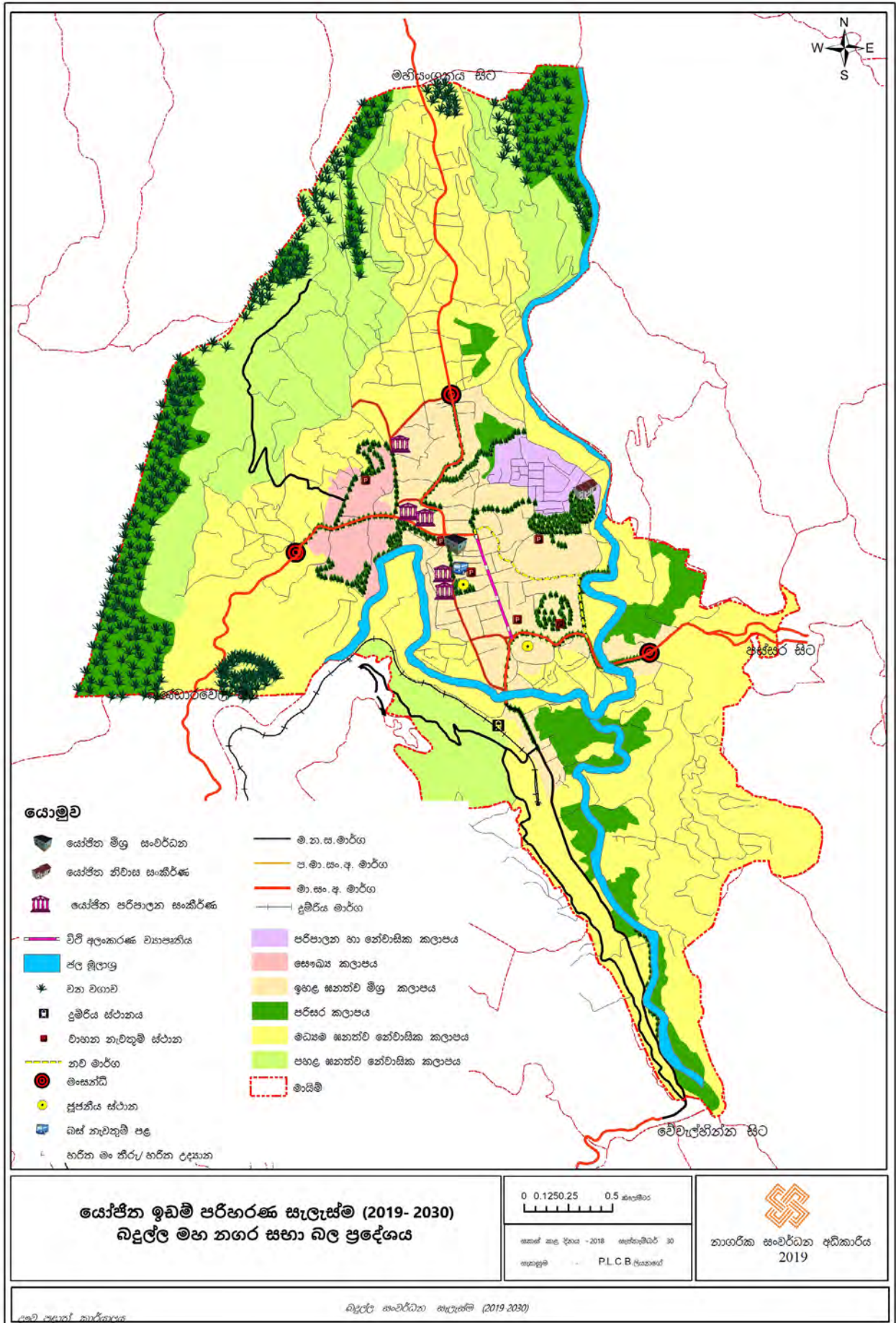
සේවා සැපයුම්කරු වෙත පැමිණෙන සංක්‍රමණික හා නේවාසික ප්‍රජාව උදෙසා වාණිජමය අවශ්‍යතා සපුරාලීමටත් නාගරික ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමටත් පහල විදිය ආශ්‍රිතව ප්‍රධාන වාණිජ කලාපය හා සබැඳුණු වාණිජ සේවා කලාප 04 ක් අපේක්ෂිතය. එහිදී පිං අරාව සිට වෙලේකඩේ දක්වා සෞඛ්‍ය සේවා අන්තර්ගත වාණිජ පහසුකම්, කයිලගොඩ සිට පුවක්ගොඩමුල්ල දක්වා ආයතනික හා නේවාසික සේවා අන්තර්ගත වාණිජ පහසුකම්ද හිඳගොඩ ආශ්‍රිතව සංක්‍රමණික හා නේවාසික ප්‍රජාවගේ වානිජ සේවයන්, දුම්රියපල ආශ්‍රිතව තොග බඩු හා දෛනික අවශ්‍යතා ඇතුළත් වාණිජ සේවා අන්තර්ගත කොට සංවර්ධනය වනු ඇත.

නගරයේ නේවාසික ප්‍රජාව සහ අනාගත බදුල්ල නගරයට පදිංචිය සඳහා සංක්‍රමණය වන ජනතාවන් සැලකිල්ලට ගෙන නගර මධ්‍යය ක්‍රියාකාරීත්ව ප්‍රදේශයේ සිට පහසු ප්‍රවේශකත්වය සහිත නේවාසික කලාප ඇතිවනු ඇත. භූ විශමතාවයෙන් මදක් බෑවුම් කලාප නේවාසික කලාප ලෙස නගර මධ්‍යය එම ප්‍රජාවගේ විනෝදාස්වාදය සහ දෛනික අවශ්‍යතා පූර්ණය වන ප්‍රදේශ ලෙස පවතිනු ඇත.

සිතියම අංක 6.1 : සංකල්පික සැලැස්ම

සිතියම අංක 6.2 : යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම

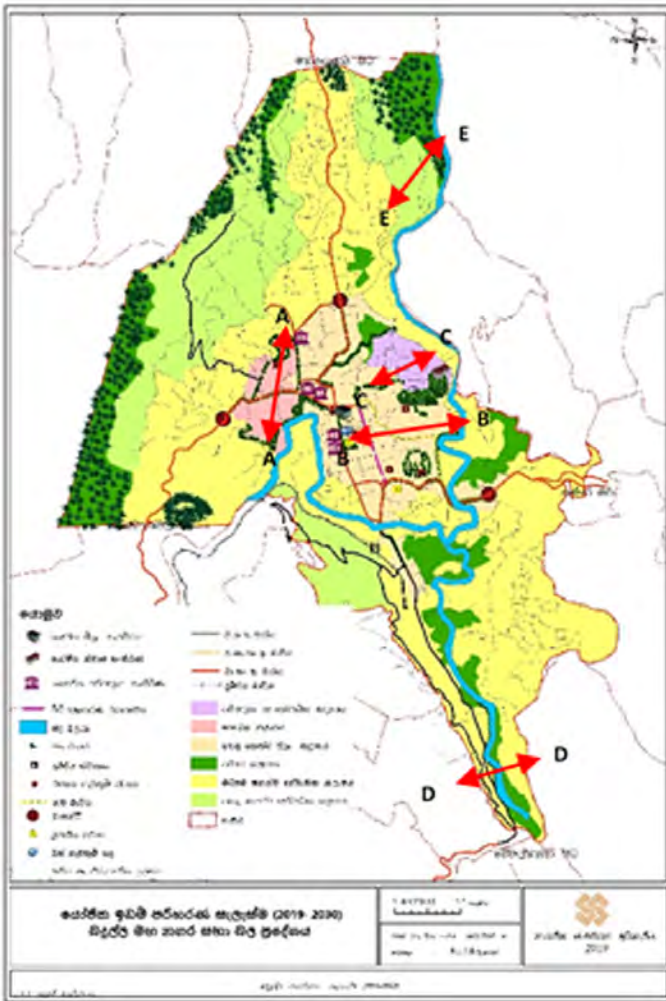

පාරිසරික සංවේදී කලාප ප්‍රධාන වශයෙන් ස්වාභාවික ආපදාවන්ට ගොදුරුවිය හැකි ප්‍රදේශ වේ. මෙම ප්‍රදේශ සංරක්ෂිත කලාප ලෙස පවතිනු ඇත. මීට අමතරව නගර මධ්‍යය හරිත කලාප ඇති කර ඒවා අතර සහ සම්බන්ධතාව තුළින් පදික පහසුව හා නගර අලංකරණය ඇති වනු ඇත. මෙහිදී හරිත මංකීරු, පදික මාර්ග ආශ්‍රිතව ඇති කර පදික පහසුව වැඩි කිරීමට අපේක්ෂිතය. පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවා ලබා ගැනීමට පැමිණෙන ප්‍රජාව පෞද්ගලික ප්‍රවාහන ජාල භාවිතා නොකොට ඇවිදීමේ (walkability) ප්‍රවණතාවය ඇතිවනු ඇත. සේවා ස්ථාන ආශ්‍රිතව හඳුනාගත් රථ වාහන නැවතුම් පලවල වාහන නතර කර හරිත තීර ඔස්සේ ගොස් සේවා ලබාගන්නා නගරයක් බවට බදුල්ල අනාගතයේ පත්වනු ඇත.

6.2 භූමි හා ගොඩනැගිලි සංවර්ධන උපක්‍රම

6.2.1 යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම

6.2.1.1. යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම හැඳින්වීම

ඌව පළාතේ ප්‍රධාන අගනගරය ලෙස ඌවේ සේවා සැපයීමේ ප්‍රමුඛයා බවට බදුල්ල නගරය පත්ව ඇත. ඉතිහාසයේ පටන්ම අද දක්වාම එකී ඌවේ සේවා සැපයීමේ ප්‍රමුඛස්ථානය රැඳී පවතී. ඒ අනුව ඓතිහාසිකව බදුල්ල නගරයට හිමිවනුයේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. සේවා සැපයීම උදෙසාම ගොඩනැගුණු භූමි පරිහෝජනයකට උරුමකම් කියන බදුල්ල නගරයේ අනෙකුත් සියලු අංශ සේවා සැපයීමට සහායක වී ඇත.

බදුල්ල නගරය ලෙස ඉතිහාසයේ පටන්ම සැලකීම හේතුකොටගෙන ආගමික, අධ්‍යාපනික, වාණිජ යන අංශයන්ගෙන් සුවිශේෂීතාවයන් එක්ව ඇත. ඒ අනුව ආගමික පරිසරය හා මුසුව මුතියංගණ රජ මහා විහාරය හා සබැඳුණු සමාජයීය හා සංස්කෘතික වටපිටාවක් බිහි වී ඇත. එකී සබැඳියාව හේතුකොටගෙන පුරාවිද්‍යාත්මක ගොඩනැගිලි, නගරයට ආවේණික ගෘහ නිර්මාණ රටා බිහිවී ඇත. නගරයේ ස්වරූපය ඔප දැමීමට මෙකී ආගමික පරිසරය හේතුවී ඇත. බදුල්ල 2019-2030 සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින්ද ඇති කිරීමට අපේක්ෂිත නාගරික ව්‍යුහය එකී බදුළු ස්වරූපයට හානි නොවන ආකාරයට සිදු කිරීමට යෝජිතය.

නගර මධ්‍යයේ පවතින නගරයටම ආවේනික වූ මාර්ග පද්ධතියකි. බදුල්ල මුතියංගණ රජ මහා විහාරයේ සිට බදුල්ල බන්ධනාගාරය දක්වා දිවෙන පහළ රජ වීදියට, ඊට සමගාමීව යන රජ වීදියේ සිට එකතුවන මාර්ග 8 කි. ඒ අනුව නගර මධ්‍යය මාර්ග, ජාල රූපී (Grid) ස්වභාවයක් ගනී. නගර මධ්‍යය පවත්නා කතරගම දේවාලය ආශ්‍රිත හරිත පරිශ්‍රය මෙම ජාලය තුළ නාගරික තදබදය පැතිරීම අවම කිරීමට හේතු වී ඇත.

රූපය අංක 6.1: A-A හරස්කඩ - ඉහළ සනත්ව මිශ්‍ර කලාපය

යෝජිත ඉඩම් පරිහරණ සැලසුමෙන් මෙම ජාල රූපි මාර්ග රටාවේ මාර්ගවලට එයටම අනන්‍ය වූ ස්වරූපයක් එකතු වී ඇත. ඒ අනුව රජ විදිය ආශ්‍රිතව ඇති ආයතනික සේවා සඳහා පහසුකම් සැපයෙන පරිදි හරිත පදික මංකීරුන්, පහළ විදියේ වාණිජ සේවාවලට පහසුකම් සැපයෙන පරිදි සුවිශේෂී පදික මංකීරුවලින් නගරයේ පදික සංසරණය වැඩි දියුණු වී ඇත. නගර මධ්‍යයේ පවත්නා මිශ්‍ර භූමි උපයෝජනයක් දිරි ගැන්වෙන පරිදි ඉහල ඝනත්ව මිශ්‍ර කලාපය නගර මධ්‍යයේ සිට වෙලේකඩේ දක්වාත්, පස්සර පාර හිඳගොඩ දක්වාත්, වේවැල්හින්න මාර්ගය එළඳවන හන්දිය දක්වාත්, මහියංගණය පාර කයිලගොඩ දක්වාත් පැතිර පවතී. ඒ තුළද ආයතනික සේවා හා එයට සහායක වාණිජ සේවා සඳහා මූලිකත්වයක් දී ඇත. මීට අමතරව නාගරික ව්‍යුහයේ පවතින තදබදය අවම කිරීමටත් දෛනිකව නගරයට සංක්‍රමනය වන ප්‍රජාවට අවශ්‍ය විනෝදය ලබාදීමටත් අලිකුඹුර, මැදිරිය හරිත බිම් තීරුව, බදුළුපිටිය හරිත බිම් තීරුව ඇති වී ඇත. එසේම විනසන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩා සංකීර්ණය පළාතේ සියලු පාසල් හා අධ්‍යාපන ආයතනයන්හි ක්‍රීඩා කේන්ද්‍රස්ථානය බවට පත්ව ඇත. අසල පැවති කසළ අංගනය විනැන් වී, භූමිය ක්‍රීඩා පරිශ්‍රයේම කොටසක් බවට පත් ව ඇත.

රූපය අංක 6.2 B-B හරස්කඩ - සෞඛ්‍ය සේවා කලාපය

ආයතනික හා වාණිජ සේවා හැරුණුකොට බදුල්ල 2019-2030 සංවර්ධන සැලැස්මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වූ සෞඛ්‍ය සේවා ප්‍රවර්ධනයට සෞඛ්‍ය කලාපය ඇති වී ඇත. බදුල්ල මහ රෝහල ආශ්‍රිතව සෞඛ්‍ය සේවය උච්ච පළාතේ ප්‍රධානම සෞඛ්‍ය සේවා සැපයුම්කරු වන අතර පළාතෙන් ඔබ්බටත් සෞඛ්‍ය සේවය ලබා දීමට වර්තමානයේ බදුල්ල නගරයට හැකියාව පවතී. ඒ අනුව අත්‍යාවශ්‍ය සේවා ලෙස සැලකෙන සෞඛ්‍ය සේවය සඳහා මධ්‍යම ඝනත්ව ගොඩනැගිලි සමුදායකින් හෙබි නමුත් සංවර්ධන අතින් නගරයේ වැඩිම සංවර්ධන ගුණකයක් මත සෞඛ්‍ය සේවා කලාපය ඇති වී ඇත. බදුල්ල මහ රෝහල ආශ්‍රිතව පැමිණෙන රෝගීන්ට පහසුවන ලෙස ආර්ථික කටයුතුන් විවේක ස්ථානත් බිහිවී ඇත. රෝහලේ භූමි පරිහෝජනය ව්‍යාප්ත කර ඒ තුළ පහසු ප්‍රවේශකත්වයක් සපයා දී ඇත. රෝහල ආශ්‍රිතව උද්‍යානයක් බිහිවී ඇත. එසේම රෝහල පදනම්කොට ගත් වාණිජමය සෞඛ්‍ය සේවා රෝහල ඉදිරිපසම ව්‍යාප්ත කර රෝගීන්ගේ සේවා පහසුව ඇති කර ඇත.

මිශ්‍ර කලාපයට යාබදව බදුළුපිටිය ඉහල ඝනත්ව ආයතනික හා නේවාසික භාවිතයන්ගෙන් අනූන කලාපය ඇති වී ඇත. අවිධිමත් අඩු ආදායම්ලාභී නිවාස වෙනුවට විධිමත් යටිතල පහසුකම්වලින් සපිරි සිරස් නේවාසික සංවර්ධනයකි. ආයතනික සේවාවලාභීන්ට පහසුවෙන් ප්‍රවේශකත්වයක් ලබාගත හැකි බදුළුපිටිය දෙසට ව්‍යාප්ත වූ පරිපාලන සංකීර්ණ කිහිපයකි.

රූපය අංක 6.3 :C-C හරස්කඩ -පරිපාලන හා නේවාසික කලාපය

නගරය වටා වූ නේවාසික කලාපයට ආසන්නව බදුල්ල බස් නැවතුම් පොළ පිහිටා ඇත. බදුල්ල දුම්රිය ස්ථානය හා ඒකාබද්ධව ඇති බස් ප්‍රවාහනය නගර මධ්‍යය වූ කුඩා බස් නැවතුම් ප්‍රයන්තය හා සම්බන්ධ වී ඇත. නගරයේ ආයතනික, අධ්‍යාපනික, සෞඛ්‍ය සේවා සමඟ වටා පිහිටි නේවාසික කලාපවල ගමනාගමනය පහසු වී ඇත.

රූපය අංක 6.2: D-D හරස්කඩ -මධ්‍ය ඝනත්ව නේවාසික කලාපය

නගරය මධ්‍යයේ සිට කඳු ප්‍රදේශ දක්වා බැවුමක් සමඟ ඇති වී ඇති බැවුම් ප්‍රදේශ අඩු ඝනත්ව නේවාසික ප්‍රදේශ ලෙස පවතී. නේවාසික භාවිතය පමණක් දිරිමත් වන මේ කලාපයේ අවම ගොඩනැගිලි ඝනත්වයකි.

රූපය අංක 6.2 :
E-E හරස්කඩ - පහළ ඝනත්ව නේවාසික කලාපය

බදුල්ල නගරයේ සුවිශේෂිතම පාරිසරික අංගය බදුළු ඔය වර්තමානයේ නගරයේ අප ජලය ගලායෑමට පවතින ජලධාරයක්ව පවතී. නමුත් 2019-2030 සංවර්ධන සැලැස්මේ දැක්මට අනුව යමින් බදුළු ඔය හා සබැඳුණු ඒ බදුල්ලේ ස්වභාවය නැවත නගරයට එක්ව ඇත. නගරයට ස්වාභාවික අලංකාරයක් නේවාසික ප්‍රජාවට විවේකී විනෝදාස්වාදයක් එක් කරමින් බදුළු ඔය මැදිරිය පාර හරිත බිම් තීරුව, ග්‍රීන් ලේන් ඩ්‍රයිව්, ඔසු උයන, කණුපැලැල්ල පාර ගඟ රක්ෂිතයේ ව්‍යායාම මංකීරු හරහා නගරයට දිස් වේ.

නගරය වටා එසවී ඇති කඳු පංතීන් දේශීය වන වගාවෙන් වැසි හරිත මුදුන් ලෙස නගරයට දිස් වේ. 2019-2030 බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්මට අනුව උච්ච නිල හරිත මිටියාවතේ පවතින පරිපාලන සුව සේවා නගරය ලෙස බදුල්ල සේවා සැපයුමේ ප්‍රමුඛයා බවට පත්වීමට මෙලෙස භූමි පරිහරණය සැකසී ඇත.

6.3 භෞතික හා සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධන උපක්‍රම

බදුල්ල උච්ච පළාතේ ප්‍රධාන පරිපාලන අගනගරය වීම හේතුවෙන් දෛනිකව නගරයට සිදුවන ජන සංක්‍රමණය 100,000 ක් පමණ බව ගණන් බලා ඇත. එසේම නගරය තුළ ඇති සේවා ස්ථානවල රැකියා කරන ප්‍රජාවගෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් පදිංචිය සඳහා බදුල්ල නගර සීමාවට සංක්‍රමණය වීමද ඉහල මට්ටමක පවතී. ඒ අනුව එකී සියළු ප්‍රජාව සැලකිල්ලට ගනිමින් භෞතික හා සාමාජීය අපරව්‍යුහ පහසුකම් සංවර්ධනය කළ යුතුව ඇත.

6.3.1. යෝජිත සේවා සැපයුම් සැලැස්ම

බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම 2019-2030 ට අනුව බදුල්ල නගරය උච්ච නිල හරිත මිටියාවතේ පරිපාලන හා සුව සේවා නගරය බවට පත් කරලීම දැක්ම ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව කලාපයේ පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවා කේන්ද්‍රස්ථානය බවට පත් කිරීම අරමුණු වී ඇත. මේ යටතේ හඳුනාගත් පරමාර්ථ හතරක් හරහා සේවා ආශ්‍රිත පහසුකම් විධිමත් කිරීමටත්, ඒ තුළින් නගරයේ නේවාසික ප්‍රජාවගේ සේවා පූර්ණය කිරීමටත් අපේක්ෂිතය. ඒ අනුව නගරයේ නේවාසික ප්‍රජාවත්, සංක්‍රමණික ප්‍රජාවත් යන දෙවර්ගයටම මේ හරහා පහසුකම් සැපයීමට අපේක්ෂිතය.

ඒ අනුව වර්තමානය වන විට සංසරණ ප්‍රජාවගේ 58% ක්ම සංසරණය වීම සඳහා පදනම් වනුයේ මෙම සේවා සැපයීමයි. ඒ අනුව අපේක්ෂිත ජනගහන වර්ධනයත් හා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් සමග එය අනුව අපේක්ෂිත ජනගහන වර්ධනය හා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් සමග එය 20% කින් වර්ධනය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත.

ඒ අනුව දැනට පවත්නා තත්ත්වයත්, අපේක්ෂිත සංවර්ධනයත් සමග ඇතිවන තත්ත්වයත් මත සේවා සැපයීමේ සුවිශේෂී වර්ධනයක් අවශ්‍ය වී ඇත. ඒ අනුව 2019-2030 බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්මහි අපේක්ෂිත දැක්මට අනුව පවත්නා සංවර්ධන උපනතීන් සේවා ආශ්‍රිත සංවර්ධනයක් කරා යොමු කිරීමට අපේක්ෂිතය. එහිදී ඒකරාශී වන ප්‍රජාවගේ අධ්‍යාපනික අවශ්‍යතා සපුරාලීමේ දී මනිශංගන පාර සිට බදුලුපිටිය දක්වා විහිදුන අධ්‍යාපනික හා උසස් අධ්‍යාපනික ආයතනික භූමි ඇති කිරීමේ පරමාර්ථයද සාක්ෂාත් කර ගැනීමට ද අපේක්ෂිතය.

මේ යටතේ සේවා සැපයීම සඳහාම සුවිශේෂ වූ කලාප තුනක් කලාපීයකරණ සැලැස්ම හරහා හඳුන්වා දී ඇත. නගර මධ්‍යය මිශ්‍ර කලාපය, බදුලුපිටිය ආශ්‍රිතව පරිපාලන හා නේවාසික මිශ්‍ර කලාපයක්, බදුල්ල මහ රෝහල පදනම් කොටගත් සෞඛ්‍ය සේවා කලාපයත් වශයෙනි. මෙම කලාප තුළ සේවා සැපයීම උදෙසා ඒ ඒ සංවර්ධන උපනතීන් හා සංවර්ධන විභවතාව අනුව පහසුකම් සලසා ඇත. මෙම උපාය මාර්ග හරහා සේවා සැපයීමේ ක්‍රියාවලිය විධිමත් කිරීමට හඳුනාගත් උපාය මාර්ගික ව්‍යාපෘති කිහිපයකි.

ඒ අනුව බදුල්ල මහ රෝහල ආශ්‍රිත ඒකාබද්ධ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයුම් කලාපයක් ඇති කිරීමට අපේක්ෂිතය. වර්තමානය වන විට බදුල්ල මහ රෝහලෙහි සෞඛ්‍ය සේවා පදනම් කරගෙන පැමිණෙන සංක්‍රමණික ප්‍රමාණය මුළු සංක්‍රමණික

ප්‍රමාණයෙන් 18% ක් පමණ වේ. ඒ අනුව නගරයට ඇති සුවිශේෂිතම විභවතාවයක් ලෙස එම සේවාවේ උපරිම ඵලදායීතාව ලබා ගැනීමට අපේක්ෂිතය. එසේම පැමිණෙන සංක්‍රමණික ප්‍රජාව සඳහා ප්‍රශස්ථ සේවා සැපයීමක් සිදු කිරීමත් අපේක්ෂිතය. මේ සඳහා බදුල්ල මහ රෝහල පසුපස ඉඩම් සෞඛ්‍ය සේවා කටයුතු ඇතුළත් ව්‍යාපෘතියක් සඳහා යෝජිතය. මෙම ව්‍යාපෘතිය තුළින් රෝගීන් සඳහාත්, රෝගීන් බැලීමට පැමිණෙන පිරිසටත් අවශ්‍ය ආහාර, නවාතැන් පහසුකම් ඇතුළත් ඒකාබද්ධ සේවා සැපයුම් ස්ථානයක් ඇති කිරීමට යෝජිතය. ඒ තුළින් රෝහල ආශ්‍රය කරගෙන මැදිරිය පාර දෙසට ව්‍යාප්ත වූ සෞඛ්‍ය කලාපය ප්‍රවර්ධනයට යෝජිතය. ඒ අනුව බදුල්ල මහ රෝහලට සේවා සැපයීමේ වපසරියට ප්‍රමාණාත්මක හා ගුණාත්මක ලෙස සෞඛ්‍යයට සේවා වැඩි දියුණු වෙනැයි අපේක්ෂිතය. එසේම සේවා ආශ්‍රිත කලාපයන්ට නොගැලපෙන භූමි උපයෝජනයන් වෙනස් කිරීම හා විධිමත් කිරීම තුළින් සේවා සැපයීම සඳහා වූ ස්ථාන නගර මධ්‍යයට ඒකරාශී කිරීමත්, සේවා සැපයීම සඳහාම වෙන්වූ කලාපයන්ගේ ඇති සංක්‍රමණික ආකර්ෂණය අඩු භූමි උපයෝජනයන් වෙන් කලාපවලට යොමු කිරීමටත්, පවතින භූමි ව්‍යුහය තුළ වැඩිදුර සංවර්ධනයට ලක් කළ නොහැකි භූමි උපයෝජන සඳහා සුදුසුම ස්ථාන ලබාදීමත් සිදු වේ. මෙම උපායමාර්ගය යටතේ ක්‍රියාත්මක විය යුතු උපායමාර්ගික ව්‍යාපෘති කිහිපයකි.

1. බදුල්ල පරිපාලන සංකීර්ණය අදියර II ව්‍යාපෘතිය

2019-2030 බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්මෙහි දැක්මට අනුව නගරය පුරා විසිර පවතින ආයතන සියල්ලක්ම නිවැරදි පහසු ප්‍රවේශකත්වයක් සහිත ස්ථානයකට යොමු කිරීම උදෙසා මෙම ව්‍යාපෘතිය සිදු කිරීමට යෝජිතය. උභව පළාත් ආණ්ඩුකාර කාර්යාලයට යාබදව පිහිටා ඇති ඉඩමෙහි මෙය සිදු කිරීමට අපේක්ෂිතය.

2. බදුල්ල බන්ධනාගාරය හා නිල නිවාස බදුල්ල මහ නගර සභාවෙන් පිටත ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම

2019-2030 බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්මෙන් හඳුනාගත් ආයතනික හා වාණිජමය කලාපයන්ට නොගැලපෙන බදුල්ල බන්ධනාගාරය, නගර මධ්‍යයේ ඉතා වටිනා භූමි කලාපයක පිහිටා ඇත. මෙම හේතූන් අනුව බදුල්ල බන්ධනාගාරය, බදුල්ල පොලිසියට හා රෝහලට ඉක්මන් ප්‍රවේශකත්වයක් ලබා ගත හැකි ස්ථානයක නැවත ප්‍රතිස්ථාපනයට යෝජිතය. බදුල්ල මහ නගර සීමාවේ පවත්නා සීමිත ඉඩකඩ තුළ නගරයේ දෛනික ක්‍රියාවලියට අවම දායකත්වයක් දක්වන බැවින් බදුල්ල බන්ධනාගාරය බදුල්ල මහ නගර සීමාවෙන් පිටතට ප්‍රතිස්ථාපනයට යෝජිතය.

3. බදුළුපිටිය පාර බන්ධනාගාර නිල නිවාස සහිත ඉඩම තුළ නව පරිපාලන සංකීර්ණය

2019-2030 බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්මෙහි හඳුනාගත් ගැටළුවලට අනුව පරිපාලන ආයතන නගරය පුරා විසිර පැවතීම නගරයේ සේවා ආශ්‍රිත සංවර්ධනය උදෙසා ගැටළුකාරී වී ඇත. මෙයට පිළියමක් ලෙස ආයතන ඒකාබද්ධ වූ පරිපාලන සංකීර්ණවල අවශ්‍යතාවයක් පවතී. ඒ අනුව බදුළුපිටිය බන්ධනාගාර නිල නිවාස පවත්නා ඉඩම මේ සඳහා යෝජිතය.

4. වත්මන් බන්ධනාගාරය සහිත ඉඩම තුළ වාණිජමය මිශ්‍ර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් සිදු කිරීම

පහළ වීදිය ආශ්‍රිතව පවත්නා වාණිජමය භූමි පරිභෝජන රටාව ශක්තිමත් කරලීම උදෙසා මෙම ව්‍යාපෘතිය යෝජිතය.

5. බදුල්ල තානායම් පරිශ්‍රය - මිශ්‍ර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

පහසු ප්‍රවේශකත්වය, ස්ථානීය සුදුසුකම හා වාණිජ වටිනාකම කරුණු සලකා බලා මිශ්‍ර සංවර්ධන ක්‍රියාකරකම් වලින් සම්පිණ්ඩනය වූ ව්‍යාපෘතියක් බදුල්ල තානායම් පරිශ්‍රය තුළ ස්ථානගත කිරීමට යෝජිතය.

6. බදුළුපිටිය නිවාස සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

තිරස් ලෙස සංවර්ධනය වී ඇති නේවාසික භාවිතයන් සිරස් නේවාසික සංවර්ධනයක් ලෙස සිදු කිරීමට යෝජිතය.

7. බදුල්ල - අළුගොල්ල මාර්ගය ආශ්‍රිත ඉඩම තුළ නව පරිපාලන සංකීර්ණය

බදුල්ල - අළුගොල්ල මාර්ගය ආශ්‍රිත ඉඩම තුළ නව පරිපාලන සංකීර්ණයක් සහ නිවාස සංකීර්ණයක් ඉදිකිරීමට යෝජිතය.

8. බදුල්ල විත්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩා පරිශ්‍ර සංවර්ධනය

මේ යටතේ යාබදව පවත්නා කැලිකසළ අංගනය විතැන් කර බදුල්ල උද්භිද උද්‍යානය හා බැඳුණු විනෝදකාමී ප්‍රදේශයක් බවට පත් කිරීමය යෝජිතය.

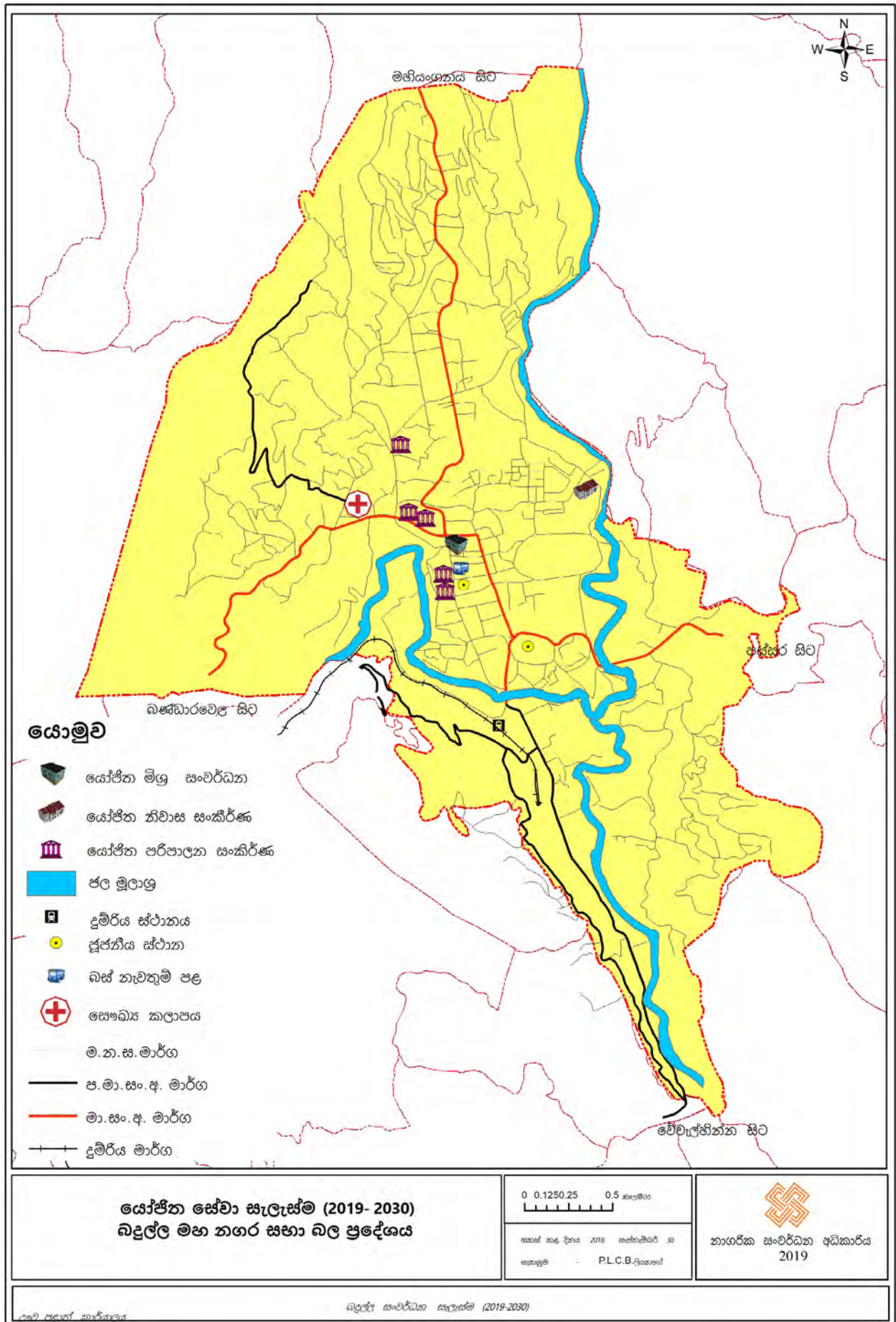
අධ්‍යාපනික සේවා සැලැස්ම

පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවා ප්‍රමුඛයා බවට බදුල්ල නගරය පත්වන විට නගරයේ නේවාසික ප්‍රජාවගේ අධ්‍යාපනික අවශ්‍යතා පූර්ණය කිරීමට අධ්‍යාපනික ආයතන ස්ථාපිත කිරීම අත්‍යාවශ්‍යය. ඒ අනුව 2019-2030 නගර සංවර්ධන සැලැස්මට අනුව නගරයේ අධ්‍යාපනික ආයතන වල මනා යටිතල පහසුකම් පූර්ණය කළ නොහැකි ලෙස පවත්නා ස්ථානවල පවත්නා පාසල්, ස්ථානගත වීම වෙනස් කිරීමට යෝජනය. ඒ තුළින් පාසැල් සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රීඩාගාර හා පුස්තකාල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමට යෝජනය.

- i. බදුල්ල සරස්වතී ප්‍රාථමික විද්‍යාලය පවත්නා භූමියෙන් ඉවත්කර මහියංගනය පාර සරස්වතී මධ්‍ය මහා විද්‍යාල භූමි පරිශ්‍රයේම ස්ථානගත කිරීම.

දැනට පවත්නා ප්‍රාථමික විද්‍යාලය සඳහා වැඩිදුර සංවර්ධනයක් කිරීමට හැකියාවක් නොමැති අතර ක්‍රීඩාගාර පහසුකම්ද නොමැත. එසේම 2019- 2030 අපේක්ෂිත දැක්මට අනුව මෙම කලාපය තුළ සිසු වාණිජ සංවර්ධනයක් සිදු වනු ඇත. ඒ අනුව පාසල් ළමුන් සඳහා අවශ්‍ය වන සුරක්ෂිතතාවය හා පාසල් සංවර්ධනය සැලකිල්ලට ගෙන පාසල මෙම පරිශ්‍රයෙන් ඉවත් කර දැනට සරස්වතී මධ්‍ය මහා විද්‍යාල භූමියේම ප්‍රතිස්ථාපනය යෝජනය.

සිතියම අංක 6.3 : යෝජිත සේවා සැලැස්ම - 2018

6.3.2 යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම

2030 අපේක්ෂිත දැක්මට අනුව සේවා පදනම් කොට ගත් වාණිජ ආර්ථිකයක් හිමි නගරයක් බවට බදුල්ල පත් වනු ඇත. ඒ සඳහා අපේක්ෂිත නේවාසික හා සංක්‍රමණික ජනගහණය සැලකීමේ දී, නේවාසික ජනගහණය 56,000 ක් දක්වාත් සංසරණ ජනගහණය 120,000 දක්වාත් වර්ධනය වනු ඇත.

නගරයේ හඳුනාගත් ගැටලුකාරී තත්ත්වයක් වන රථ වාහන තදබදයක් ඇතිවීමේ ප්‍රවණතාවයට විසඳුමක් ලෙසත් අපේක්ෂිත දැක්මට අනුව සේවා සැපයුම් ස්ථාන අතර මනා සහ සම්බන්ධතාවය ඇති කරලීමටත්, අපේක්ෂිත රථ වාහන සංසරණය කාර්යක්ෂමව පවත්වාගෙන යාමටත් යෝජිත ප්‍රවාහන උපාය මාර්ග හරහා අපේක්ෂිතයි.

ඒ අනුව මනා යටිතල පහසුකම් වලින් සපිරි නගරයක් බවට පත් කරලීමේ අරමුණු සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා, ආයතනික, සෞඛ්‍ය විවේකී ස්ථාන හා නේවාසික කලාප අතර පවත්නා සංචලතාවය වැඩි දියුණු කිරීමට පරමාර්ථ සකසා ඇත. එසේම වාණිජ සේවා මාර්ග ආශ්‍රිතව වැඩි නියාමනයක් සිදු කිරීම හරහා නගර අලංකරණයට අපේක්ෂිතය.

දැනට පවතින ප්‍රවාහන පද්ධතිය කාර්යක්ෂමව සිදුනොවීමටත් අපේක්ෂිත සංවර්ධනයක් සමග නගරයේ රථ වාහන තදබදය ඇති වීමේ ප්‍රවණතාවයක් බදුල්ල නගරයේ ප්‍රවාහන අංශය ආශ්‍රිතව පවත්නා ගැටලුවයි. මෙහිදී නගරයේ ඇති භූ විෂමතාවයත්, නගරයේ සේවා සැපයුම් ස්ථාන විධිමත් ආකාරයට ස්ථානගත නොවීමත් හේතුකොට ගෙන මෙලෙස රථ වාහන පද්ධතියේ විෂමරූපී රථ වාහන තදබදයක් ඇති වීමට හේතු වී ඇත. ඒ අනුව මෙම තත්ත්ව මග හැර මනා ප්‍රවාහන පද්ධතියක් ඇති කරලීම සඳහා කාර්යක්ෂම ප්‍රවාහන ඇති කරලීමේ උපාය මාර්ග යෝජිතය.

කාර්යක්ෂම ප්‍රවාහනය උදෙසා නගරයේ වර්තමාන හා අපේක්ෂිත වාහන සංසරණය සැලකිල්ලට ගන්නා ලදී. දැනට බදුල්ල නගරයට දෛනිකව සංක්‍රමණය වන වාහන ප්‍රමාණය 11,909 ක් පමණ වන අතර මෙයින් 90% ක්ම සැහැල්ලු වාහන වේ. එයින් 35%ක්ම වෙන් වනුයේ ත්‍රිරෝද රථ භාවිතා කිරීම මෙයට හේතුවයි. දැනට සංසරණය වන මුළු ජනගහන ප්‍රමාණයට පැමිණෙන වාහන ප්‍රමාණය සමග සංසන්දනාත්මකව බලන විට 2030 වන විට එය 20%කින් වැඩිවීමේ ප්‍රවණතාවයක් ඇත. ඒ අනුව කාර්යක්ෂම ප්‍රවාහනයක් ඇති කරලීමට පහත උපාය මාර්ගික ක්‍රියාවන් යෝජිතය.

මේ යටතේ ක්‍රියාත්මක විය යුතු උපාය මාර්ගික අංශ කිහිපයකි. මේ යටතේ මූලික වශයෙන් බදුල්ල නගර මධ්‍යයේ පවත්නා බස් නැවතුම් පොළ දුම්රිය බස් නැවතුම් පොළ හා ඒකාබද්ධ විය යුතු බව හඳුනා ගන්නා ලදී. වර්තමානය වන විට බදුල්ල දුම්රිය ප්‍රවාහනය දිනකට දුම්රිය වාර 5 ක් ළඟාවීමත් පිටත් වීමත් හැර, සංචාරක ආකර්ෂණය නගර වෙත ඇදා ගැනීමට සමත් වී නොමැත. එසේම නගරයට පැමිණෙන සංක්‍රමණික ප්‍රජාවගෙන් 2% ක ප්‍රමාණයක්වත් දුම්රිය ප්‍රවාහනය යොදා නොගනී. ඒ අනුව අනාගත නගර සංවර්ධනය දුම්රිය ප්‍රවාහනය එක්ව සිදු කිරීම සඳහා බස් නැවතුම් පොළ දුම්රිය නැවතුම් පොළ ආසන්නයේ ප්‍රතිෂ්ඨාපනයට යෝජිතය.

එසේම නගරය හරහා දිවෙන මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ නියාමනය වන A5 මාර්ගය බන්ධනාගාරය අසල සිට විහාරගොඩ දක්වා කොටසෙහි එක් දිශාවකට පමණක් වාහන ධාවනය සිදුවේ. එසේම එම කොටස තුළ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය පැනවෙන රෙගුලාසි ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අපහසුතාවයක් ද පවතී. ඒ අනුව A5 මාර්ගයේ දිශාව පහත ආකාරයට වෙනස් කිරීමට යෝජිත වේ.

වගුව අංක 6. 1 : යෝජිත ඒ 5 මාර්ගයේ දිශානතිය

පවත්නා මාර්ගය	යෝජිත මාර්ගය
බණ්ඩනාගාරය ඉදිරිපස සිට පහළ විදිය විහාරගොඩ කොස්ගස් හන්දිය දක්වා කි.මී. 1.08	බණ්ඩනාගාරය ඉදිරිපස සිට මාටින් සිල්වා මාවත, රිච් සයිඩ් මාර්ගය හරහා කොස්ගස් හන්දිය දක්වා කි.මී. 1.12

එසේම නගරය හරහා වැටී ඇති ප්‍රධාන මාර්ගවල ඇතිවිය හැකි මාර්ග තදබදය අවම කිරීම සඳහා බදුල්ල පළාත් මහ රෝහල ඉදිරිපිට, හිඳගොඩ-හිඟුරගමුව පාර අසල, කයිලගොඩ හන්දිය ආශ්‍රිතව මංසන්ධි සංවර්ධනයක් යෝජිතය.

මාර්ග පළල් කිරීම හරහා තැනිතලා ස්වභාවය ගත් මුළු භූමි ප්‍රමාණය ආශ්‍රිතවම ස්ථානගතව ඇති සේවා ස්ථාන හා වාණිජ ස්ථාන කරා යොමු වීමට පවත්නා මාර්ගයන්හි පහසුකම් අවම මට්ටමක පවතී. ඒ අනුව, සේවා ස්ථාන, නේවාසික ස්ථාන හා වාණිජ කලාප සම්බන්ධ කරමින් දිවෙන හඳුනාගත් මාර්ගයන් පළල් කිරීම සඳහා යෝජිත වේ.

නව මාර්ග සංවර්ධනය ආයතනික සේවා හා නේවාසික කලාප එකිනෙකට සම්බන්ධ කිරීමට මැදිරිය මාර්ගයේ සිට පිලිපොතගම මාර්ගය දක්වා නව මාර්ගයක් ඇති කිරීමට යෝජිත වේ.

ආයතනික සේවා හා වාණිජ සේවා ලබාගැනීම අරමුණු කොට නගරයට පිටපතින් පැමිණෙන වාහන හා නගරය තුළ සිටින ජනතාව මාර්ග පහසුකම් ලබාගන්නා පවත්නා මාර්ග ජාලය තුළ මාර්ග තදබදයක් ඇතිවීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. පවත්වා පඩිපේලි පාර, පටු මාර්ග අවම මීටර 3 ක පළල දක්වා සංවර්ධනයට යෝජිතය. ඒ අනුව, විසඳුම ලෙස නගරය මධ්‍යයට ගමන් නොකොට සේවා ස්ථාන කරා යා හැකි හඳුනාගත් පහත විකල්ප මාර්ග යෝජිත වේ.

බදුල්ල, කලාපයේ කේන්ද්‍රික පොදු ප්‍රවාහන සැපයුම්කරු ලෙස සේවා සපයනු ලැබේ. පොදු බස් ප්‍රවාහනයක්, දුම්රිය ප්‍රවාහනයක් යන දෙකෙන්ම නගරය අනෙකුත් නගර සමග සම්බන්ධ වී ඇත. ඒ අනුව දිනකට නගරයට පැමිණෙන පොදු ප්‍රවාහනය කාර්යක්ෂම ආකාරයට නගරය තුළටත්, පිටතටත් පැවතීම අත්‍යවශ්‍යය වේ. ඒ අනුව දැනට පවත්නා පොදු බස් රථ නැවතුම් පොළෙහි බස් රථ තදබදය අවම කිරීම සඳහා එය පවත්නා ස්ථානයෙන් විතැන් කොට, මේ සඳහා දැනට පවත්නා පැරණි නගර සභා පොදු වෙළඳ සැල පිහිටි ඉඩම ද යොදා ගෙන බස් නැවතුම් පොළ ව්‍යාප්ත කිරීමට යෝජිත වේ. මෙහිදී දැනට ඉඩම තුළ පවත්නා වාණිජ ආයතන යෝජිත බස් නැවතුම් පළ තුළ වාණිජ සංකීර්ණයක් ලෙස ස්ථානගත කිරීමට යෝජිතය.

නගරයේ වාහන සඳහා පවත්නා මාර්ග ජාලය එකිනෙකට සම්බන්ධ වී ප්‍රශස්ත මට්ටමක පැවතුණද පදික පහසුව සඳහා පටුම, ඇතිකිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඒ අනුව පහත හඳුනාගත් පටුම, පදිකයන්ගේ පහසුව ඇති කරවන ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට අපේක්ෂිතය.

1. කණුපැලැල්ල පාලම සිට පහළ රජ විදිය දක්වා
2. රජ විදියේ සිට සායන පාර දක්වා
3. පහළ විදියේ සිට අලිකුඹුර හරහා රිවර් සයිඩ් මාර්ගය දක්වා
4. මැදිරිය පාර සිට හුණුකොටුව පාර දක්වා

නගරයේ වාහන තදබදය, මාර්ගය දෙපස වාහන නවතා තැබීම හා පදික පහසුව ඇතිකිරීම සඳහා වාහන නැවතුම් ස්ථාන අවශ්‍ය වී ඇත. ඒ අනුව ඒ ඒ ආයතනයන්හි සේවා හා වාණිජ සේවා ලබා ගැනීමට පැමිණෙන ජනතාවගේ වාහන සඳහා පහත හඳුනාගත් ස්ථානයන්හි වාහන නැවතුම් ස්ථාන ඇතිකිරීමට අපේක්ෂිතය.

1. බදුල්ල මහ රෝහල පිටුපස ඉඩම තුළ
2. රේස්කෝස් මාර්ගයේ දකුණු පස බිම් තීරය
3. වර්තමාන සෞඛ්‍ය අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ භූමියට යාබද කොටස
4. අලිකුඹුර ඉඩම ආශ්‍රිතව
5. දුම්රිය නැවතුම්පොළ ඉදිරිපස

නගරයේ එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ මාර්ග ජාලය ප්‍රවාහනය උදෙසා හිතකර වුවද පදිකයන්ගේ ගමනාගමනයට පහසුකම් සැලසී ඇත්තේ අවම ප්‍රමාණයකිනි. ඒ අනුව නගරය තුළ හඳුනාගත් පහත තීරයන් දෙපස පදික ම. තීරු ඇති කිරීමට යෝජිතය.

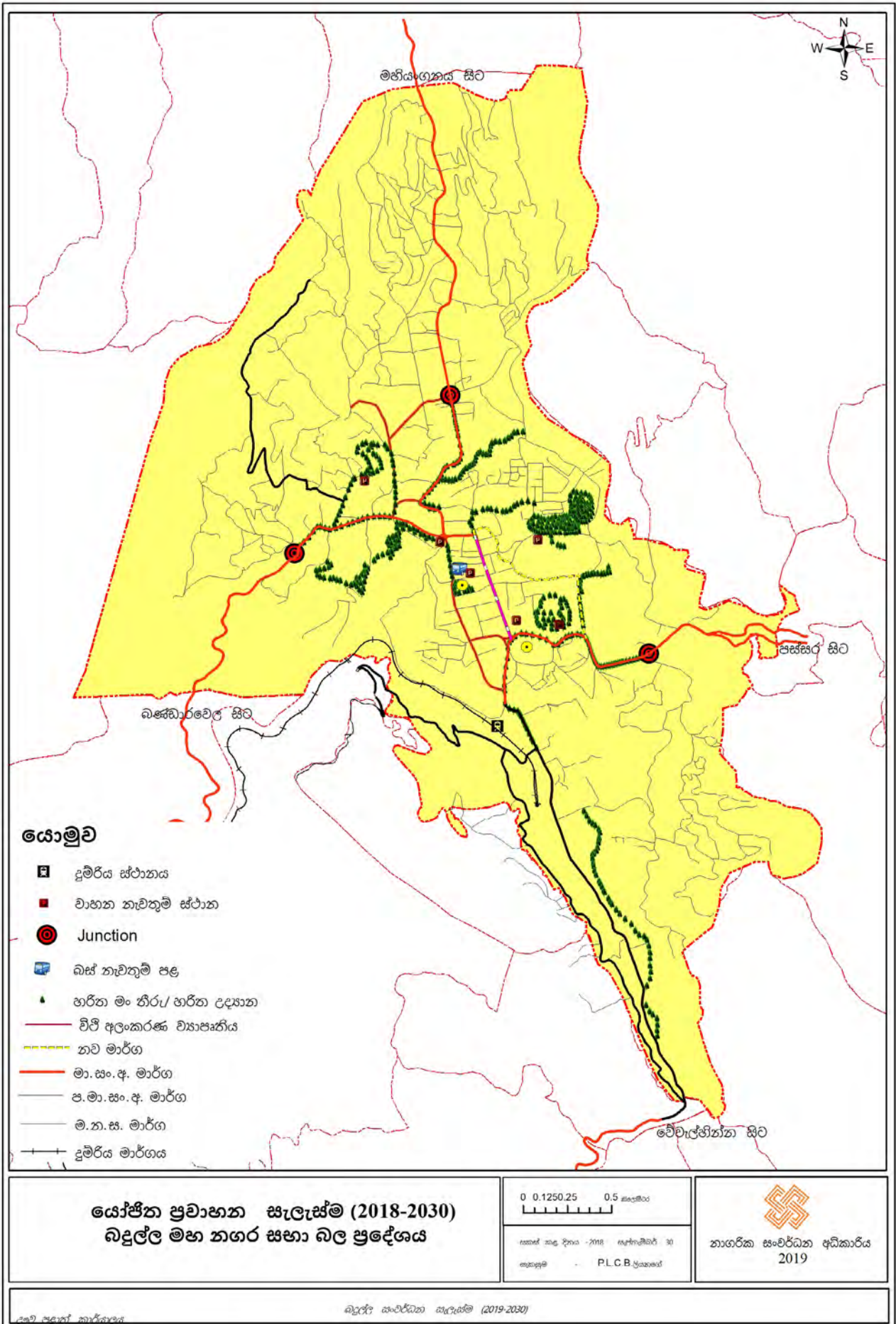
1. වර්තමාන බදුල්ල බන්ධනාගාරය සිට රිවර් සයිඩ් මාර්ගය හරහා කොස්ගස් හන්දිය දක්වා කොටස
2. පිං අරාව හන්දිය සිට බදුල්ල මහ විද්‍යාලය දක්වා කොටස
3. කණුපැලැල්ල සිට දුම්රිය ස්ථානය දෙසින්තෙවෙල මාර්ගය හරහා රජ විදිය දක්වා දක්වා කොටස
4. තානායම් හන්දිය සිට රජ විදිය හරහා තැපැල්හල මාර්ගය සිට රේස්කෝස් මාර්ගය දක්වා

බදුල්ල නගරයේ ප්‍රධාන වාණිජ ප්‍රදේශය වන පහළ විදිය, මීටර 630ක දිගින් යුක්තය. මාර්ගය තනි අතට වාහන ගමනාගමනය සිදු කළද නගරයේ වාහන තදබදය ඉහළ විදියක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. තොග බඩු ප්‍රවාහනය කරන වාහන පාරේ නවතා බඩු පැටවීම හා බැස්සීමත්, පදිකයන් සඳහා ගමන් පහසුකම් නොතිබීමත් මෙයට හේතු වෙයි.

වර්තමාන පහළ විදියෙහි පළල මීටර 10 කි. ඒ අනුව ගොඩනැගිලි සීමාව මීටර 5ක් ලෙස සීමා කොට, විදියට මුහුණලා ඇති සියළු ගොඩනැගිලිවල පහළ මාලයෙහි පමණක් ගොඩනැගිලි සීමාව මීටර 7ක් දක්වා සීමා කිරීමට යෝජිතය. එලෙස මාර්ගයේ වෙන් වන කොටස පදික වේදිකා ලෙස පමණක් භාවිතයේ යෙදවීමට යෝජිතය.

මීට අමතරව භූගෝලීය විෂමතාවය, ඉඩම් හිමිකම් යන හේතූන් මත නගරය පුරා ආයතනික සේවා පැතිර පැවතීම නිසා සේවා ලබාගැනීමට පැමිණෙන පිරිස් සඳහා නගරය වටා දිවෙන පොදු ප්‍රවාහන පහසුකමක අවශ්‍යතාවය ද පවතී. ඒ තුළින් නගරය තුළද කාර්යක්ෂම ප්‍රවාහනයක් පැවතීම අපේක්ෂිතය. මේ සඳහා පිටත වටරවුම් ප්‍රවාහන පහසුකම් සැපයීම සඳහා යෝජිතය.

සිතියම අංක 6.4 : යෝජිත ප්‍රවාහන සැලැස්ම

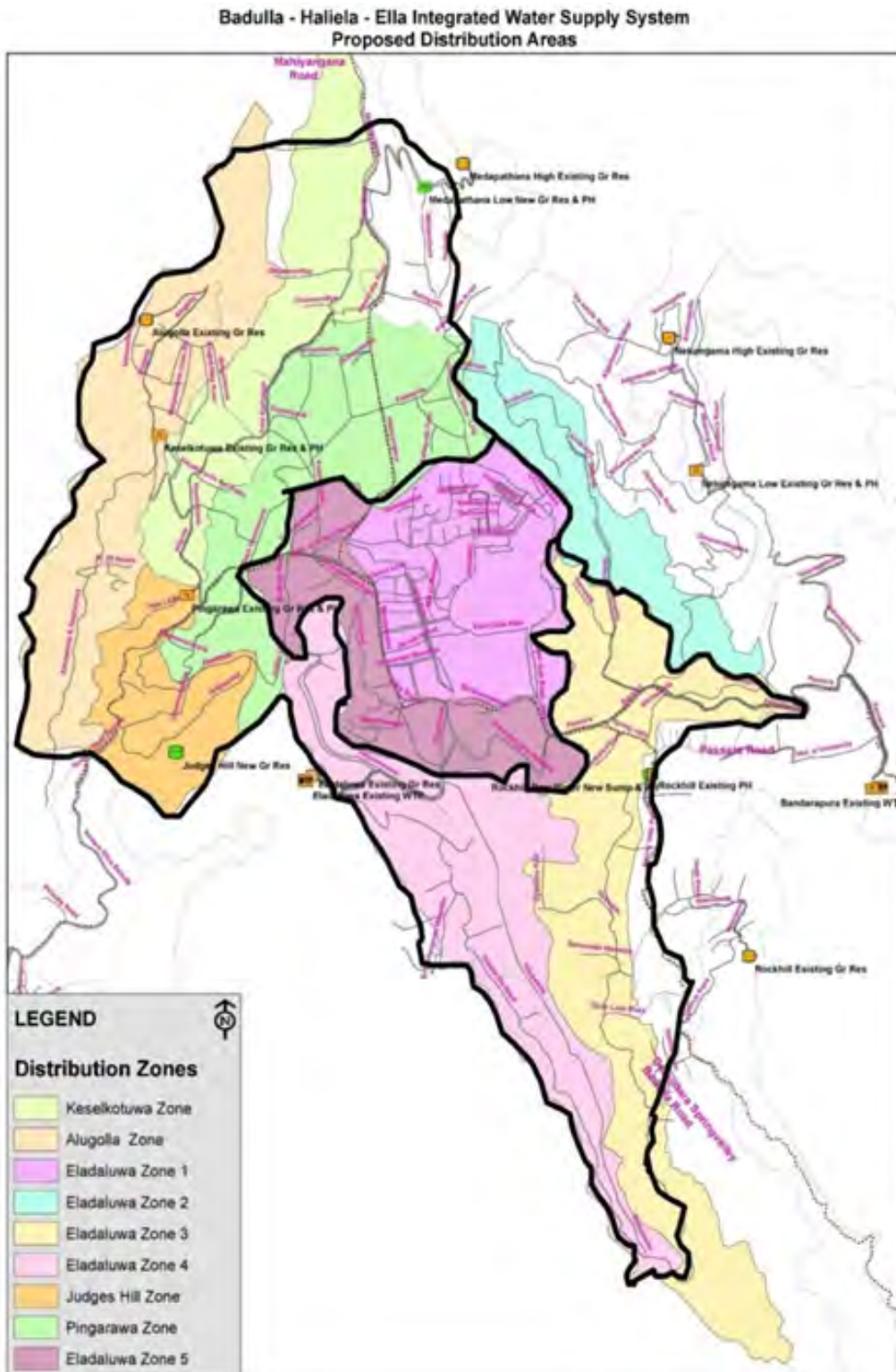

6.3.3. යෝජිත ජල සැපයුම් සැලැස්ම

බදුල්ල මහ නගර සීමාවේ 2030 ඇස්තමේන්තුගත නේවාසික ජනගහනය හා සංක්‍රමණික ජනගහනයට සාපේක්ෂව ජල සැපයුම සඳහා සැලසුම් යෝජිත වේ. එහිදී දැනට බදුළු ඔය ආශ්‍රය කරගෙන සිදුවන ජල සැපයුමෙහි ඝන මීටර් 278 ක හිඟයක් පවතී.

එසේම 2030 අපේක්ෂිත ජනගහනය සඳහා අවශ්‍ය දෛනික ජල ඉල්ලුම 10,292 ක් ලෙස පුරෝකථනය කර ඇත. ඒ අනුව දැනට පවතින ජල හිඟයත්, 2030 වන විට ඇතිවන ජල ඉල්ලුමටත් සරිලන ලෙස ජල ඉල්ලුම සපුරාලිය යුතුය.

සිතියම අංක 6.5 : යෝජිත බදුල්ල-හාලිඇල-ඇල්ල ඒකාබද්ධ ජල ව්‍යාපෘතිය- බෙදාහැරීමේ ප්‍රදේශ

මූලාශ්‍රය : බදුල්ල-හාලිඇල-ඇල්ල ඒකාබද්ධ ජල සැපයුම් ව්‍යාපෘතිය, ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය, බදුල්ල

ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය විසින් 2018 වසරේ ආරම්භ කරන ලද බදුල්ල, හාලි ඇල - ඇල්ල ඒකාබද්ධ ජල ව්‍යාපෘතිය වසර 2035 දක්වා ජනගහනය ඇස්තමේන්තු ගත කර සිදු කරන ලද ජල ව්‍යාපෘතියකි. ඒ අනුව, හාලි ඇල සිට බදුල්ල මහ නගර සභා සීමා ප්‍රදේශය ඇතුළත් කොටසකට ඝන මීටර් 8,500 උපරිම ජල සැපයුමක් සිදු කිරීමට නියමිතය. මේ නිසා පවත්නා ජල අර්බුදයට විසඳුමක් මේ වන විට සැලසුම් වී ඇත.

ඒ අනුව, බදුල්ල මහ නගර සීමාව සඳහා 2030 දක්වා සැලැස්ම තුළ නේවාසික හා සංක්‍රමණික ජනගහනයට අවශ්‍ය වන ආකාරයට බදුළු ඔය ආශ්‍රය කොට ගෙන පවත්නා ජල මූලාශ්‍රයන්, හාලි ඇල-ඇල්ල, බදුල්ල ජල ව්‍යාපෘතියත් එක්ව ජල සම්පාදනය කිරීමට යෝජිතය. නමුත් දැනට ජල මාර්ග පවත්නා භූමි තීරයන් සේවා තීරයක් ලෙස නම් කර වෙන් කිරීමට යෝජිතය. එලෙස සේවා තීර ලෙස

- i. පිං අරාව තානායම් හන්දිය - බැංකු පාර - විහාරගොඩ - හිඳගොඩ දක්වා
- ii. පහළ විදිය - වර්තමාන බන්ධනාගාරය ඉදිරිපස සිට විහාරගොඩ දක්වා
- iii. තානායම් හන්දිය - බන්ධනාගාරය - රේස්කෝස් පාර - රිවර්සයිඩ් පාර - කොස්ගස් හන්දිය
- iv. තැපැල්හල පාර සිට රේස්කෝස් මාර්ගය දක්වා
- v. විහාරගොඩ සිට කණුපැලැල්ල දක්වා

6.3.4. යෝජිත විදුලි සහ දත්ත රැහැන් සැලැස්ම

6.3.4.1. විදුලි සැපයුම

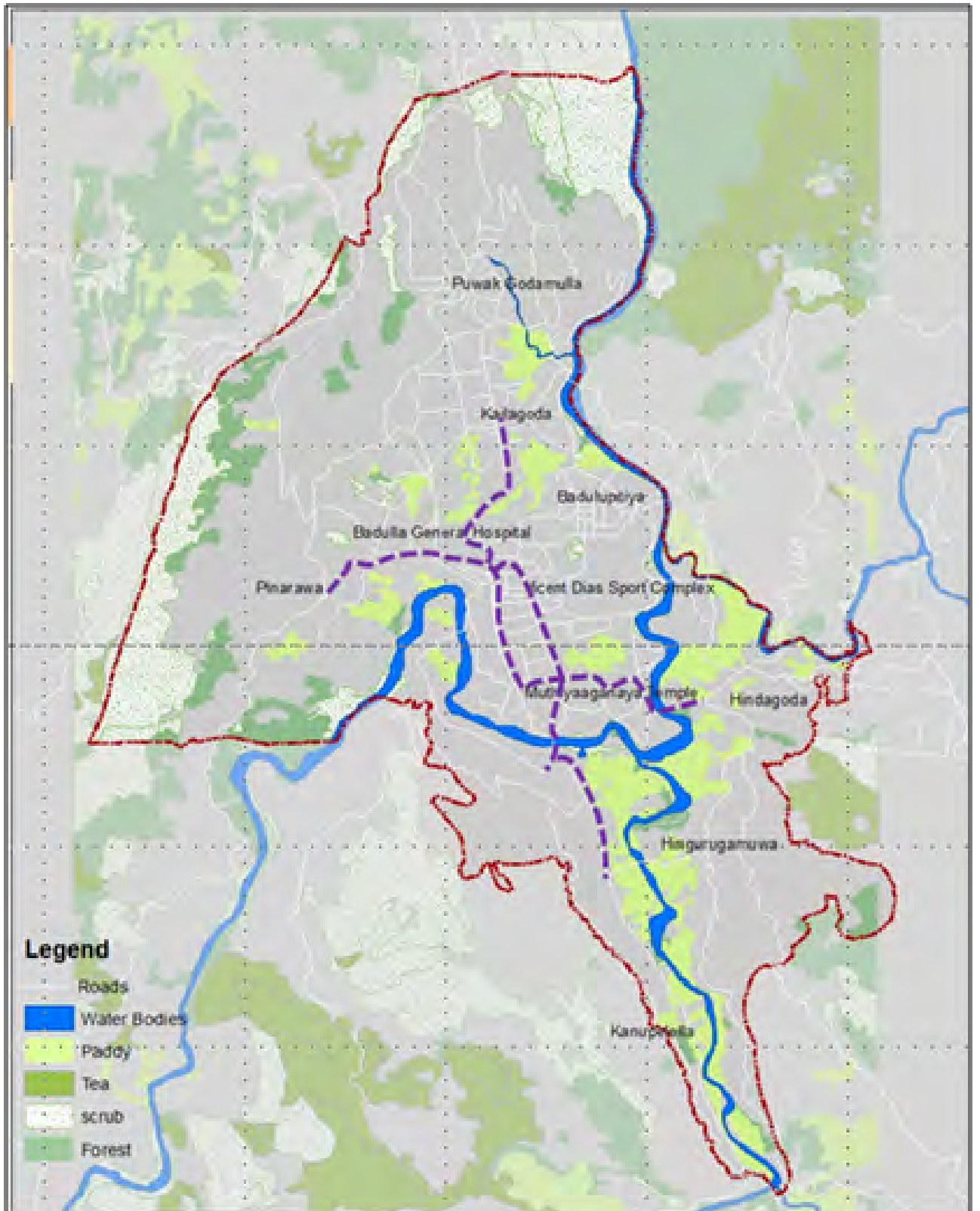
පවත්නා විදුලි සැපයුම ඒ ආකාරයෙන්ම පවත්වා ගැනීමටත් 2030 වන විට අපේක්ෂිත ජනගහනයට සාපේක්ෂව විදුලි සැපයුම ලබා දීමටත් යෝජිතය.

මෙහිදී පානීය ජල නල එලා ඇති තීරයේම කොටසක් භාවිතා කර භූගත විදුලි සැපයුම් රැහැන් සැකසීමට යෝජිතය. ඒ සඳහා 7.3.3 හි සඳහන් කළ මාර්ග තීරයන්ගේ පදික වේදිකාවන්ට අමතරව පවත්නා බිම් තීරයක් යොදාගත යුතුය.

6.3.4.2 සන්නිවේදන පහසුකම්

බදුල්ල මහ නගර සීමාවේ රජයේ හා පෞද්ගලික ආයතන, සෞඛ්‍ය සේවා අංශ හා අනෙකුත් වාණිජ පරමාර්ථයෙන් පවත්වාගෙන යනු ලබන ආයතන සියළු ස්ථාන සඳහා දැනට සන්නිවේදන පහසුකම් ඇත.

සිතියම අංක 6.6 : යෝජිත භූගත සේවා තීර

බදුල්ල ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් ආයතනය, ඩයලොග් ආදී සැපයුම්කරුවන් විසින් තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ සේවා ලෙස බ්‍රෝඩ් බැන්ඩ්, ජාල යටිතල පහසුකම් සපයා ඇත. නමුත් නගරයේ පවත්නා විෂම රූපී භූගෝලීය රටාව මත නගරයේ සියළු ස්ථානවලට ඒකාකාරීව සන්නිවේදන පහසුකම් ලබාදීමට හැකියාවක් නොමැත. ඒ අනුව එසේ සන්නිවේදන පහසුකම් දැනට නොපවත්නා පිං අරාව වැනි ප්‍රදේශවලට නව ක්‍රමවේදයන් ඔස්සේ සන්නිවේදන පහසුකම් ලබාදීමට යෝජනය.

මීට අමතරව සේවා තීර ලෙස නම් කර ඇති පහත මාර්ගයන් ආශ්‍රිතව පවත්නා සන්නිවේදන රැහැන් භූගත රැහැන් ලෙස නැවත සකස් කිරීමට යෝජනය. එහිදී විදුලි රැහැන්, ජල නල, අප ජලය හා සන්නිවේදන රැහැන් සඳහා භූගත සේවා මාර්ගයක් ඇති කිරීම සිදු වේ. නගරය පුරා විසිර පවතින පානීය ජලනල මාර්ග, සන්නිවේදන රැහැන් හා විදුලි රැහැන් සඳහා වන අළුත්වැඩියා කටයුතු වලදී නිරන්තරයෙන් මාර්ග වල වාහන තදබදයක් හා පදික වේදිකා අවහිර වීමන් සිදු වේ. ඒ අනුව පවත්නා පානීය ජලනල, විදුලි රැහැන්, සන්නිවේදන රැහැන් හා යොජිත අප ජලනල සඳහා 7.3.3 හි සඳහන් කළ මාර්ග තීරයන්ගේ වෙන්වූ තීරයක් ඇති කිරීමට යෝජනය.

6.3.5 යෝජිත අපද්‍රව්‍ය හා මලාපවාහන සැලසුම

බදුල්ල නගරයේ නේවාසික ප්‍රජාවටත් සංක්‍රමණික ප්‍රජාවටත් පහසුකම් සලසන්නා වූ අපද්‍රව්‍ය හා මලාපවාහන සැලැස්මක් මේ වන විට නොමැත. නගරයේ වැසි ජලය ගලා යාම සඳහා ස්වභාවික කඳුරුවලට අමතරව කෘත්‍රීමව සාදන ලද ඇල මාර්ග කිහිපයකි. එසේම වාරි ඇල හා පිට ඇල යන දෙවර්ගයම නගරය තුළ ඒකාබද්ධව පැවතීම කුඹුරු ඉඩම්වලට ජලය යොදා ගැනීමේදී ගැටළුකාරී තත්ත්වයක් ද උද්ගතව ඇත. ඒ නගරයට අප ජලය බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් නොපවත්නා බැවින් බොහෝ වාණිජ හා නේවාසික භාවිතයන්ගේ අප ජලය ඇල මාර්ගවලට මුදා හැරීම නිසාවෙනි.

නමුත් නගරයේ කුඹුරු ඉඩම්හි පවත්නා ආර්ථික ඵලදායීතාව අඩුවීම මත නමුත් කුඹුරු ඉඩම් ජල රඳවන ස්ථාන ලෙස තවදුරටත් පවත්වාගෙන යාම අත්‍යවශ්‍ය බැවින් නගරයට අප ජලය බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් යෝජිත වේ.

මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් බදුල්ල මහ රෝහල, රාජ්‍ය පෞද්ගලික ආයතන, නේවාසික කලාප හා වාණිජ ස්ථාන සංකේන්ද්‍රනය වූ නගර මධ්‍යයේ සඳහා අප ජලය බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ඇතිවිය යුතුය. නගරයේ භූ විෂමතාවය අනුව බැස්ම පිහිටා තිබීම මත අප ජලය එකතු කර, පිරිපහදු කිරීමෙන් පසුව නිකුත් වන ජලය බදුළු ඔයට එක් කිරීමට යෝජිත වේ. 2030 අනාගත දැක්මට අනුව අපේක්ෂිත ජනගහනයට සාපේක්ෂව 2,233,880 ක මල අපද්‍රව්‍ය නගරයේ දෛනිකව ඒකරාශී වන බව පුරෝකථනය කර ඇත. ඒ අනුව මෙම ගැටලුවට විසදුමක් ලෙස නගරයට අපද්‍රව්‍ය හා මලාපවාහන පද්ධතියක් යෝජිතය. මේ සඳහා ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය විසින් යෝජිත අපද්‍රව්‍ය හා මලාපවාහන සැලසුම මේ යටතේ ක්‍රියාත්මක විය යුතුය.

සිතියම අංක 6.7 : යෝජිත අපද්‍රව්‍ය හා මලාපවහන සැලසුම

මූලාශ්‍රය : ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය, බදුල්ල, 2017

6.3.6 යෝජිත සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සැලැස්ම

බදුල්ල කලාපයේ සේවා සැපයීමේ ප්‍රමුඛයා බවට පත් කරලීමේ දැක්මට අනුව යටිතල පහසුකම් සැපයීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. එහිදී මේ වන විට බදුල්ල නගරයේ ඇති විශාලතම ගැටලුවක් ලෙස සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය හැඳින්විය හැකිය.

වර්තමානය වන විට දෛනිකව එකතුවන බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාව තුළ ටොන් 30ක පමණ ප්‍රමාණයක් කසල ඒකරාශී වෙයි. ඒ සඳහා අක්කර 5ක වපසරියක පැතිරුණු අංගනයක් ඇති අතර එහි නිසි කළමනාකාරිත්වයක් නොමැත. මේ හේතුව මත දැනට කසල අංගනයේ සහ හා ද්‍රව අපද්‍රව්‍ය බදුලු ඔයට එකතු වීමේ තත්වයක්ද පවතී.

දැනට ඒකරාශී වන කසල ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව 2030 වන විට බදුල්ල මහ නගර සීමාවේ එය ටොන් 34 දක්වා වර්ධනය වීමේ ප්‍රණතාවයක් පවතී. ඒ අනුව බදුල්ල නගර සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් 2020 කසල කළමනාකරණයට අදාළ උපාය මාර්ගික වියා පාතින් සිදු කිරීමට යෝජිතය. එලෙස හඳුනාගත් උපාය මාර්ගික ක්‍රියාමාර්ග පහත පරිදි වේ.

බදුල්ල නගර සීමාව තුළ විශාල ගැටළුවක්ව පවතින කසල සඳහා 2019-2030 නගර සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් පහත යෝජනා ඉදිරිපත් කෙරේ.

(1) වර්තමාන කසල අංගනය මීගහකිවුල හඳුනාගත් ඉඩමට විතැන් කිරීම

බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් තවදුරටත් බදුල්ල කසල අංගනය නගර මධ්‍යයේ පැවතීම අහිතකර බව හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව අංගනයේ පවත්නා අවසන් කසල කොටස් මීගහකිවුල භූමියේ සනීපාරක්ෂක ඉඩම් ගොඩකිරීමක් සිදු කිරීමට යෝජිතය.

එසේම දෛනිකව එකතු කරන කසල ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම ද මෙම අංගනයේම සිදුකිරීමට යෝජිතය.

(2) දිරාපත් වූ කුණු එකතු කර කාබනික පොහොර නිශ්පාදන ක්‍රියාවලියට යොමු කිරීම

දිරාපත් වූ කසළ බැහැර කිරීම සඳහා කාබනික පොහොර නිශ්පාදනයට යෝජනය. ඒ අනුව පවත්නා කසළ අංගනය තුළම දිරාපත් වන කසළ කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතියක් යෝජනය.

(3) දිරාපත් නොවන කසළ පවත්නා කසළ අංගනය තුළ ප්‍රතිචක්‍රීකරණ ක්‍රියාවලියට යොදා ගැනීම

පවත්නා කසළ අංගනය තුළ දිරාපත් නොවන කසළ සඳහා අඛණ්ඩ ප්‍රතිචක්‍රීකරණ ක්‍රියාවලියක් අපේක්ෂිතය. මේ සඳහා පවත්නා කසළ අංගනයෙන් පර්වස් 20ක ප්‍රමාණයක් පමණක් යොදා ගත යුතු වේ.

(4) මහ නගර සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන රසායනික ද්‍රව්‍ය හෂ්මකයක් (incinerator) ස්ථාපිත කිරීම

බදුල්ල නගර සැලැස්මෙහි දැක්මට අනුව 2030 වන විට නගරයේ සෞඛ්‍ය කටයුතු ආශ්‍රිතව සුවිශේෂී වර්ධනයක් අපේක්ෂිතය. ඒ අනුව එම සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් පෞද්ගලික ආයෝජනයන් වන අතර එහිදී ඒ ඒ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයුම්කරුවන්ගේ රසායනික ද්‍රව්‍ය තැවරුණු කසළ නියමිත ආකාරයට බැහැර කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. මේ සඳහා මහ නගර සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන හෂ්මකයක් (incinerator) ඇති කිරීමට යෝජනය.

(5) සෞඛ්‍ය සේවා ආශ්‍රිත සංවර්ධන කටයුත්තකදී හා වර්ග මීටර් 500 ට වැඩි වන සෑම සංවර්ධන කටයුත්තකදීම කසළ කළමනාකරණ රෙගුලාසි වලට අනුකූල විය යුතුය.

යෝජිත 2030 දැක්මට අනුව සෞඛ්‍ය සේවා අංශයේ අපේක්ෂිත සංවර්ධනයට අනුව යමින් මෙම උපායමාර්ගික ක්‍රියාවලිය යෝජනය. ඒ අනුව බදුල්ල මහ නගර සභාවෙන් කසළ බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදය සඳහා අවසර ලබාදීමේ අංශයක් ස්ථාපිත කළ යුතුය. නගරයේ පවත්නා හා යෝජිත පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සැපයුම්කරුවන් හා ව.මී. 400 වැඩි ගොඩනැගිලි සඳහා කසළ බැහැර කිරීමේ අවසර පත්‍රයක් අදාළ කසළ බැහැර කිරීමට අවසර ලබාදීමේ අංශයෙන් ලබාගත යුතුය. එසේ නැතිනම් කසළ බැහැර කිරීමේ පිළිවෙත සම්බන්ධව විස්තරාත්මක විග්‍රහයක් ලබාදිය යුතුය.

(6) අඛණ්ඩව හා නියමාකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වන කසළ කළමනාකරණයක් ඇති කිරීම

එසේම දිරාපත් වන කි.ග්‍රෑ. 50 ට වැඩි කසළ ලබාදෙන ස්ථානයක් හඳුනාගෙන එම ස්ථානයන්ට ඒ ඒ අදාළ ස්ථාන වර්පනම් ලෙස ගෙවන අගයෙන් 10% ක් අය කරනු ලබයි. එසේම කි.ග්‍රෑ. 100 ට වැඩි කසළ නිකුත් කරන ස්ථානයන් සඳහා කසළ කළමනාකරණ ඒකක අදාළ ස්ථානයේම කොටසක පවත්වා ගැනීමටත් නිර්දේශ කළ යුතුය.

6.4 ආර්ථික සංවර්ධන උපායමාර්ග

6.4.1 යෝජිත ආර්ථික සැලැස්ම

බදුල්ල 2030 අපේක්ෂිත දැක්මට අනුව පරිපාලන හා සුව සේවා නගරය බවට පත් කිරීමට උදෙසා ශක්තිමත් සේවා ආශ්‍රිත වාණිජ සංවර්ධනයක් කළ යුතුව ඇත. ඒ අනුව කලාපයේ පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවා කේන්ද්‍රස්ථානය බවට පත් කිරීමේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා පිංආරාව හන්දිය සිට බදුළුපිටිය දක්වාත්, තානායම් හන්දිය සිට සුජාතා පාර දක්වාත් වාණිජ හා ආයතනික මිශ්‍ර තීරයන් දෙකක් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට පරමාර්ථ සකසා ඇත.

නගරයේ ප්‍රධාන විභවතාවය ලෙස පවත්නා සේවා සැපයුම් ස්ථාන ආශ්‍රිතව වාණිජමය ආර්ථිකයක් ප්‍රවර්ධනයට මෙමගින් ඉඩ සැලසෙනු ඇත. එහිදී සේවා ස්ථානවල සේවය කරන පිරිසටත්, නගරයේ සංක්‍රමණිකයන්ට ආර්ථික පහසුකම් ලබාදීම සඳහා වාණිජ ස්ථාන ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පවතී. ඒ තුළින් නගරයේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීම අපේක්ෂිතය.

1. සෞඛ්‍ය සේවා ආශ්‍රිත වාණිජ ස්ථාන ප්‍රවර්ධනය

බදුල්ල මහ නගර සීමාවේ ආර්ථිකයේ කැපී පෙනෙන, සුවිශේෂිතම අංගයක් වනුයේ බදුල්ල මහ රෝහල ආශ්‍රය කොටගෙන පවත්නා පෞද්ගලික රෝහල්, වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථාන හා රසායනාගාර සේවයයි. එහිදී 2030 දැක්මට අනුකූලව යමින් සෞඛ්‍ය සේවා අංශය හා සබැඳුණු වාණිජ පහසුකම් හා සේවා පහසුකම් ප්‍රවර්ධනයට කලාපීකරණ සැලැස්ම හරහා සුවිශේෂී රෙගුලාසි එක් කර ඇත.

මේ යටතේ සෞඛ්‍ය කලාපයේ සීමිත ඉඩකඩ තුළ ඇති ඉඩම්වලින් උපරිම ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි ආකාරයෙන් ගෙබිම් අනුපාතය වැඩි කර ඇත. ඒ තුළින් පවත්නා කුඹුරු ඉඩම්වලින් 50%ක උපරිම බිම් අනුපාතයකට ඉදිකිරීම් සිදු කිරීමට හැකියාව සලසා ඇත.

2. විවේකී හා විනෝදාස්වාන ආශ්‍රිත සකසුරුවම් වාණිජ සේවා ඇති කිරීම

බදුල්ල නගරයට දෛනිකව සංක්‍රමණය වන ප්‍රජාව සැලකීමේදී සියලු සමාජ තලයන්ට අයත් සෑම වයස් කාණ්ඩයකම පිරිස සංසරණය වේ. ඒ අනුව මැදිරිය පාර සිට හුණකොටුව මාර්ගය අක්වා කොටසෙහි, අලිකුඹුර නාගරික තෙත්බිම් උද්‍යානය තුළ, බදුළුපිටිය සිට මහියංගන මාර්ගය දක්වා වූ ඇවිදින මං තීරුව ආශ්‍රිතව සකසුරුවම් වාණිජ මධ්‍යස්ථාන ඇති කිරීමට අපේක්ෂිත ය.

නගරය තුළ සිටින ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව තවදුරටත් ආර්ථිකමය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා පවත්නා විභවතාවයන් උපරිම ඵලදායීතාවයකට පත් කිරීමට ප්‍රාදේශීය ආර්ථික ප්‍රතිශක්තිකරණය යෝජිතය. මේ සඳහා පහළ වීදිය ආශ්‍රිත ව ප්‍රධාන වාණිජ කලාපය ඇති කිරීමට යෝජිතය. බදුල්ල නගරයේ වාණිජ කටයුතු පහළ වීදිය දෙසට ඒක රාශි වී ඇති අතර ඉඩම් කට්ටි වීම නිසා අපේක්ෂිත ඉදි කිරීම් සඳහා ප්‍රමාණවත් වූ අවම බිම් ප්‍රමාණයන් ද නොමැත. ඒ අනුව දැනට මෙම වාණිජ තීරයේ අනවසර, අවිධිමත් ඉදිකිරීම් බහුලව දක්නට ලැබේ. මෙම තත්ත්ව තුළින් පහළ වීදිය, මාවතට මුහුණලා ඇති ඉඩම් වල භාවිතය නොසලකා තට්ටු 5ක් දක්වා උපරිම උසකට ඉදිකිරීම් සිදුකළ හැකිය. ඒ තුළින් නගර මධ්‍යය ඉඩම්වලින් උපරිම ඵලදායීතාවයක් ලබා ගැනීමට අපේක්ෂිතය.

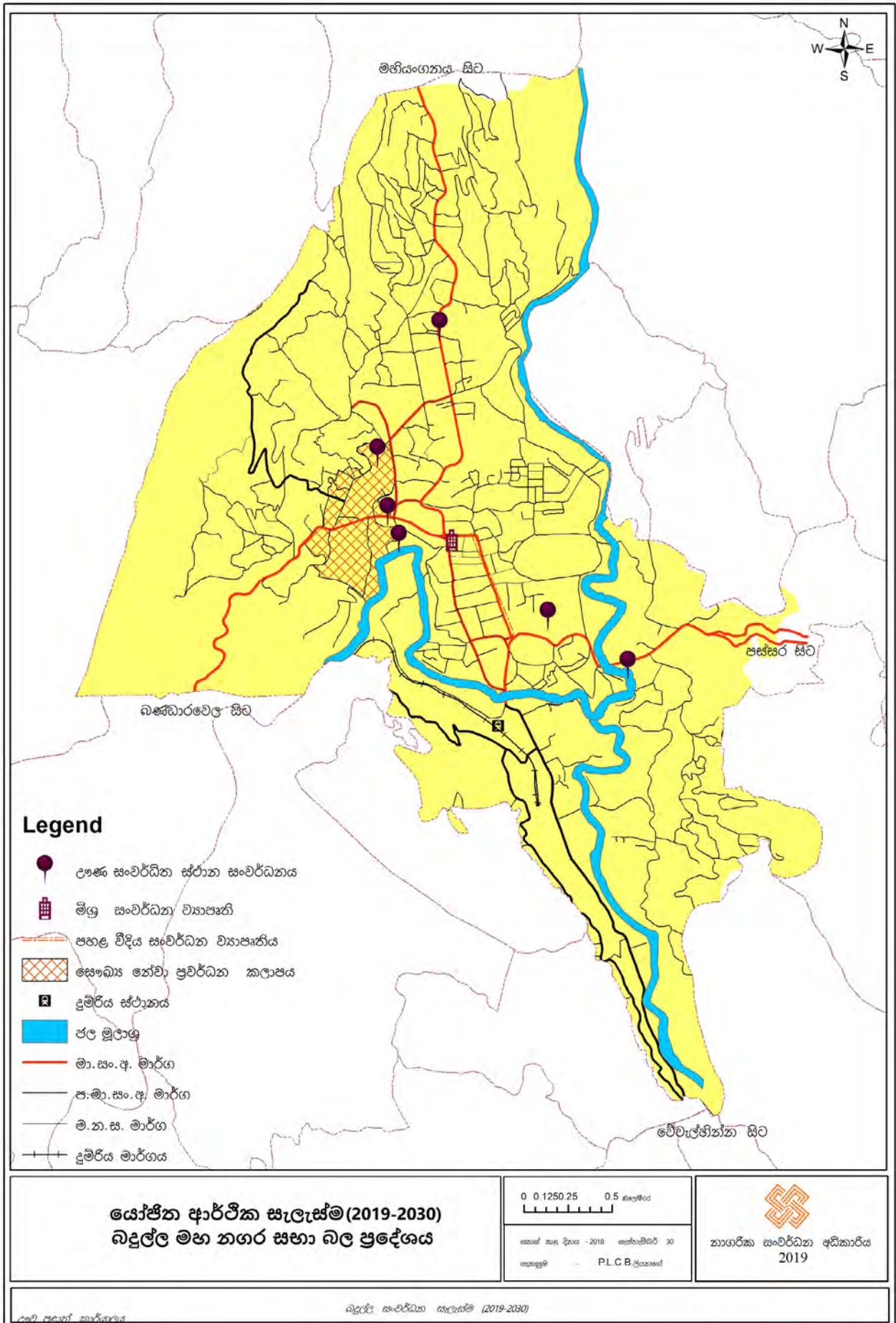
මීට අමතරව පහළ වීදිය ආශ්‍රිතව ඇති වාණිජ භාවිතයන්ට නොගැලපෙන භාවිතයන් ඉවත් කර ඒ වෙනුවට වාණිජ වටිනාකමින් යුක්ත භාවිතයන් යෝජිතය. ඒ අනුව වත්මන් බදුල්ල බන්ධනාගාරය ස්ට්‍රීට් පාර එඩ්මන් බංගලාව සහිත ඉඩමට ප්‍රතිශ්ඨාපනයටත්, බදුල්ල සරස්වතී ප්‍රාථමික විද්‍යාලය එහි මහා විද්‍යාලය පවත්නා භූමියේම ප්‍රතිශ්ඨාපනයටත් යෝජිත ය.

එසේම උෞණ සංවර්ධන ඉඩම් ආයෝජන අවස්ථා සඳහා යොමු කිරීම යටතේ නගර මධ්‍යය පවත්නා උෞණ සංවර්ධන මට්ටමේ ඇති ඉඩම් හඳුනාගන්නා ලදී. ඉඩම් මිල අධික නමුත් නිවරදි ආර්ථිකමය උපයෝජනයට මෙම ඉඩම් යොමුකර නොමැත ප්‍රධාන වශයෙන් රාජ්‍ය ආයතනයන්ට අයත් ඉඩම්, පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත්කමින් යුත් එහෙත් නඩත්තුවක් නොමැති ඉඩම් මේ යටතේ බදුල්ල නගරයේ ආර්ථිකමය සංවර්ධනයට යොදාගැනීමට අපේක්ෂිත ය.

ඒ අනුව වර්තමාන තානායම් පරිශ්‍රය, බදුල්ල මහ නගර සභා පැරණි පොදු වෙළඳසැල, දකුණු පටුමග වෙළඳසැල් තීරය යන ස්ථාන වාණිජ ආර්ථිකමය වාසි ලබා ගත හැකි ආකාරයට උපයෝජනයට යෝජිතය.

ඒ හැරුණු කොට උෞණ සංවර්ධනයට ලක්ව ඇති පුරාවිද්‍යාත්මක ගොඩනැගිලි සංචාරක ප්‍රවර්ධනය සඳහා යොමු කිරීම තුළින් නගර මධ්‍යය පවත්නා පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථාන සංරක්ෂනය කරමින් ආර්ථිකමය ඵලදායී උපයෝජනයට යොමු කිරීමට යෝජිතය. ඒ අනුව වෙලේ කඩේ පැරණි බලකොටුව, සඵසල ගොඩනැගිල්ල, තල්දෙන වලව්ව, කොතලාවල වලව්ව යන ස්ථාන පොදු මහජන ප්‍රවේශය සහිත වාණිජ ආර්ථික කටයුතුවලට යොමු කිරීමට යෝජිතය. මෙම සංවර්ධන කටයුතු නගරය හරහා ගමන් කරන සංචාරකයන් ඉලක්ක කරගෙන වන ආයෝජන අවස්ථා ලෙස සංවර්ධනය වනු ඇත.

සිතියම අංක 6.8 : යෝජිත ආර්ථික සැලැස්ම

6.5. පාරිසරික තිරසාර උපායමාර්ග

2030 ජාතික භෞතික සැලසුම හා 2050 යෝජිත භෞතික සැලසුමට අනුව බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාව පාරිසරික සංවේදී කලාපයට අයත් වේ. එසේම ශ්‍රී ලංකාවේ දේශගුණික කලාප අනුව තෙත් හා වියළි අතරමැදි දේශගුණික කලාපයට අයත් වේ.

බදුල්ල 2019- 2030 සංවර්ධන සැපයුමෙහි ඉලක්කගත දැක්මට අනුව සකසා ඇති අරමුණු අතරින් පාරිසරික සුරක්ෂිතතාවය තහවුරු කර ගැනීමට මෙම උපාය මාර්ග සකසා ඇත. මෙම උපායමාර්ග හරහා 2030 වන විට ගඟ රක්ෂිතය, කුඹුරු ඉඩම් සංරක්ෂණය හරහා බදුළු ඔය හා එහි ජල ධාරය ආරක්ෂා කිරීම, බෑවුම අංශක 30ට ඉහල භූමියන්හි සංවර්ධන කටයුතු සීමා කිරීම හා පහළ බෑවුම් ප්‍රදේශයන්හි පවත්නා සංවර්ධනය පාලනය කිරීම තුළින් ස්වභාවික අවදානම් කලාප ආරක්ෂා කිරීම සහ 2025 වන විට විනෝද හා විවේකී පහසුකම් අවශ්‍යතාවය 80% ක් ඇති කිරීම තුළින් නේවාසික හා සංක්‍රමණික ජනතාවගේ විවේකී පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම යන පරමාර්ථද සාක්ෂාත් කර ගැනීම අපේක්ෂිතය. එකී උපායමාර්ග ලෙස පාරිසරික සංරක්ෂණය, භූ දර්ශණ කළමනාකරණය, ස්වභාවික විපත් අවම කිරීමේ උපායමාර්ගය හා පොදු විනෝද කටයුතු සැලැසුම් යෝජිතය.

6.5.1. යෝජිත පාරිසරික සංරක්ෂණය

සංරක්ෂණ ප්‍රදේශ ලෙස දැනට වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් නඩුකාර කන්ද හා අළුගොල්ල කන්ද ආශ්‍රිතව පවත්නා වනාන්තර ප්‍රදේශයන්හි වන සංරක්ෂණය පවත්වාගෙන යාම අපේක්ෂිතය. මේ යටතේ පයිනස් වගාවන් පවතින කඳු ප්‍රදේශ නැවත දේශීය වන වගා සිදු කිරීමට මේ තුළින් යෝජිතය.

මීට අමතරව බදුළු ඔය ආශ්‍රිතව ගඟ දෙපස ඉවුරු සංවර්ධනයක් සිදු කිරීමට යෝජිතය. (Gabion wall)

6.5.2. යෝජිත භූ දර්ශණ කළමනාකරණය

භූ දර්ශණ කළමනාකරණය හරහා පරිසර පද්ධතිය තිරසාර ලෙස ආරක්ෂා කර ගැනීම සිදුවන අතර මෙයට භූ ලක්ෂණ, ජෛව විවිධත්වයෙන් පිරි භූමි භාවිතයන්, දේශගුණික හා සංස්කෘතික ලක්ෂණයන් ඇතුළත් වේ. බදුල්ල නගරය තුළ භූ දර්ශණ කළමනාකරණය ඇති කරලීමට ප්‍රධාන අරමුණු හා අදාළ අරමුණු සාක්ෂාත් කරගන්නා උපාය මාර්ග සැලසුම් කිහිපයකි.

ඒ අනුව ජල මූලාශ්‍ර ආරක්ෂා කිරීම හා වැඩි දියුණු කිරීම යටතේ නගරයට පවත්නා සුවිශේෂිතම අංගය වන බදුළු ඔය, කුඩා ඔය හා රඹුක්පොත ඔය යන ජලධරයන් ආශ්‍රිතව ඉවුරේ සිට මීටර් 15 ක රක්ෂිත කලාපයක් ප්‍රකාශයට පත් කෙරේ. එසේම ගඟ රක්ෂිත ආශ්‍රිතව ඇවිදීමේ මං තීරු ප්‍රකාශයට පත් කර සංවර්ධනයට යෝජිතය.

එසේම පවත්නා පරිසර පද්ධතිය ආරක්ෂා කිරීම යටතේ සේනානායක උද්‍යානය, බදුල්ල උද්භිද උද්‍යානය, හරිත පුස්තකාලය තීරය, තිසර මල් ශාලාව ඉදිරිපිට හරිත තීරය යන ස්ථාන ආරක්ෂා කිරීමට යෝජිතය.

නගරය පුරා විසිරී පවතින සේවා ස්ථාන අතර පරතරයන් සලකා බැලූවිට කි.මී. 1.5 දක්වා වූ උපරිම පරතරයකට අඩුව පවතී. මේ අනුව සේවා ස්ථාන හා නේවාසික කලාප යා කර හඳුනාගත් මාර්ගයන්හි හරිත පදික මංතීරු ඇති කිරීමට යෝජිතය. මේ සඳහා පහත මාර්ග කොටස් යෝජිතය.

- i. වෙලේකඩේ හන්දිය සිට මහා විද්‍යාල හන්දිය දක්වා තීරය
- ii. පිං අරාව සිට බදුළුපිටිය දක්වා තීරය
- iii. බදුල්ල ඩිපෝව බැංකු පාර දක්වා තීරය
- iv. කයිලගොඩ සිට තානායම් හන්දිය දක්වා තීරය
- v. තානායම් හන්දිය සිට බැංකු පාර දක්වා තීරය
- vi. විහාරගොඩ සිට දුම්ඊය නැවතුම්පොල දක්වා තීරය
- vii. රජ විදිය

මීට අමතරව නව හරිත උද්‍යාන ඇති කර නගරයේ අලංකරණට වැඩි කිරීමට යෝජිතය. දැනට මැදිරිය පාර මහෝග නී වෘක්ෂ තීරය නගරයේ හුදකලාව පවතින පරිසර පද්ධතියක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය. නමුත් මෙම පවත්නා සම්පත උපරිම ආකාරයට නගරයේ අලංකරණයට හා විවේකී ස්ථානයක් ලෙස වැඩි දියුණු කිරීම මෙයින් අපේක්ෂිත ය. ඒ අනුව යෝජිත මාර්ග සංවර්ධනයත් සමඟ මෙම වෘක්ෂ තීරය මහජන විවේකී ස්ථානයක් ලෙස වැඩි දියුණු කිරීමට යෝජිතය.

ගඟ රක්ෂිතයේ සිට සේනානායක උද්‍යානය දක්වා කොටස මේ වන විට පටු මං තීරුවක් ලෙස පවතී. නගරයේ නේවාසික ප්‍රජාවට ව්‍යායාම මංතීරු සහිතව උද්‍යානයක් ඇති කිරීම මේ තුළින් යෝජිතය.

එසේම අලි කුඹුර, පහළ විදිය ආශ්‍රිතව පවත්නා අත් හැර දැමූ කුඹුරු ඉඩමකි. එක් පසෙකින් බදුල්ල ප්‍රධාන වාණිජ තීරයත් අනෙක් පසින් නේවාසික භාවිතයටත් මැදිව පිහිටා ඇත. පහළ විදිය වාණිජ ප්‍රදේශය සඳහා අවශ්‍ය වන රථ වාහන නැවතුම් ස්ථානයක් ද සහිතව මෙම භූමිය සංවර්ධනයට යෝජිතය. පහළ විදිය ආශ්‍රිතව ඇති ස්වාභාවික ජල බැස්ම මෙම ප්‍රදේශය හරහා ඇති අතර ජල රඳවන පොකුණක් සහිතව තෙත් බිම් උද්‍යානයක් ඇති කිරීමට යෝජිතය.

බදුල්ල මහ රෝහල පිටුපස පවත්නා කුඹුර ඉඩම බදුල්ල මහ රෝහල අශ්‍රිත සංවර්ධනයකට යෝජිත අතර මෙම පරිශ්‍රයේම රෝගීන් හා රෝගීන් බැලීමට පැමිණෙන පිරිසට සුදුසු වන ආකාරයට විවේකී හරිත ප්‍රදේශයක් මේ තුළින් යෝජිතය. මීට අමතරව බදුළු ඔය රක්ෂිතය ශ්‍රීන් ලේන් ඩ්‍රයිව් මාර්ගය ආශ්‍රිතව ඔසු උයනක් සහිතව මගී විවේකී ස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනයට යෝජිතය.

6.5.3. යෝජිත ස්වභාවික ආපදා හා විපත් අවම කිරීමේ උපායමාර්ගය

නාය යාම් අවම කිරීම සඳහා ඉඩම් අනුබදුම් සිදු කිරීමේදී හා ගොඩනැගිලි සැලසුම් අනුමත කිරීමේදී පහත රෙගුලාසි අනිවාර්ය සැලකිල්ලට ගත යුතුය.

- i. නාය යාම් අවධානම අවම වුවත් අංශක 20ට වැඩි බැවුම් සියළු ප්‍රදේශ සඳහා ආපදා අවමට කිරීමේ උපාය මාර්ග හා ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානයේ නියමයන් මත සැලසුම් කාර්යයන් අනුමත විය යුතුය.
- ii. සමෝච්ඡ රේඛා සැලකිල්ලට ගනිමින් කඳු බෑවුම්වල ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම් සිදු කිරීම.
- iii. සංරක්ෂිත ප්‍රදේශයට අයත් නොවන බෑවුම් ප්‍රදේශයන්හි භූ දර්ශණයට හානි නොවන හෝ හානි අවම වන පරිදි පවත්නා හා යෝජිත සංවර්ධන කටයුතු පවත්වාගෙන හා සිදුකිරීම

බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ ආපදා කළමනාකරණ අංශයට අනුව ගංවතුර ආපදා සහිත ස්ථානවල සිදුකරන ඉදිකිරීම් කටයුතු පාලනය කිරීම සඳහා ගඟ රක්ෂිතය ඇති කරනු ලැබේ. ඒ අනුව ගං ඉවුරේ සිට මීටර් 15 ක සීමාව තුළ කිසිදු ඉදිකිරීමක් සඳහා අවසර දෙනු නොලැබේ.

ගං වතුර තත්ත්වයන් අවම කිරීම සඳහා පහත රෙගුලාසි අනිවාර්ය සැලකිල්ලට ගත යුතුය.

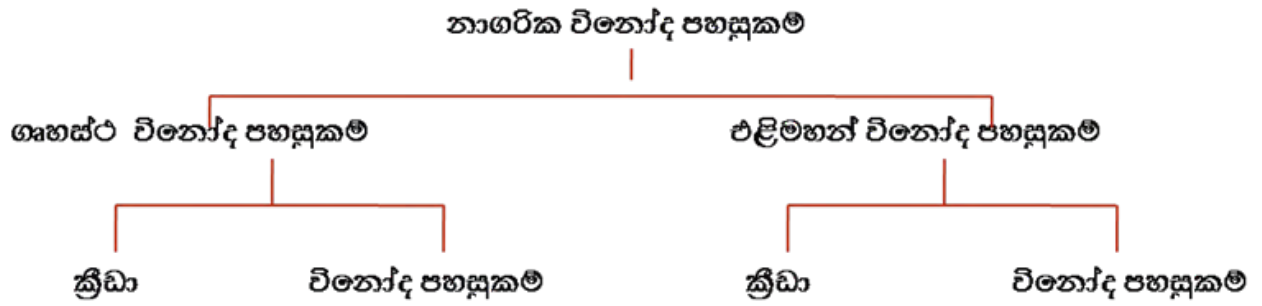
- i. නගර සීමාවේ සියළු භූමියන්හි සංවර්ධන කාර්යයන් සිදු කිරීමේදී ජල බැස්ම සිදු කරන ආකාරය සැලසුමෙහි නිශ්චිතව පෙන්නුම් කර තිබිය යුතුය.
- ii. කුඹුරු ඉඩම් ගොඩ ඉඩම් ලෙස වෙනත් භාවිතයකට හැරවීමේදී ගොවිජන සේවා සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ නිර්දේශය අනිවාර්යය වේ.
- iii. කලාපිකරණ සැලැස්මෙහි කලාප අංක 6 ට අයත්වන කිසිදු කුඹුරු ඉඩමක් ගොඩ ඉඩමක් ලෙස හැරවීමට අවසර නොදිය යුතුය.
- iv. කලාප අංක 6 ට අයත් නොවන එහෙත් කුඹුරු ඉඩම් නාම ලේඛනයට අයත් වන ඉඩමක් ගොඩ ඉඩමක් ලෙස වෙනත් භාවිතයකට හැරවීමේදී, ඉඩමේ වර්තමාන ජල බැස්ම හා යෝජිත ජල බැස්ම පෙන්නුම් කළ යුතුය.
- v. නගරය තුළ පවත්නා පිට ඇලවල් හා වාරි ඇලවල් ආශ්‍රිතව සිදු කරන සංවර්ධන කටයුතු වලදී ඇල රක්ෂිත පවත්වාගෙන යාම.

මීට අමතරව නගරය තුළ පවත්නා පිට ඇල හා වාරි ඇලවල් සංවර්ධන හා නඩත්තු කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වාගත යුතුය.

6.5.4. යෝජිත පොදු විනෝද පහසුකම් සැලසුම

හෙක්ටයාර් 1,030 කින් සමන්විත බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාව තුළට පරිපාලන හා සෞඛ්‍ය සේවා පදනම් කොටගෙන වර්තමානයේ පැමිණෙන 100000 ක පමණ සංක්‍රමණික ජනගහනයක්, 2030 අපේක්ෂිත 20% පමණ වර්ධිත සංක්‍රමණික ප්‍රජාවක් සැලකිල්ලට ගෙන විවේකී පහසුකම් හා නේවාසික ජනගහනයට පොදු විනෝද පහසුකම් සහිතව සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජීවන රටාවක් ඇති කිරීම මෙම සැලසුමෙහි අරමුණ වේ.

ඒ අනුව, පහත සඳහන් වර්ගීකරණයකට අනුකූලව බදුල්ල මහ නගර සීමාව තුළ පොදු විනෝද පහසුකම් ඇති කරලීමට අපේක්ෂිතය.

6.5.4.1. යෝජිත පොදු එළිමහන් සැලැස්ම

බදුල්ල මහ නගර සීමාව තුළ වර්තමානයේ පවත්නා ස්වභාවික හා මිනිසා විසින් නිර්මිත එළිමහන් කලාපයන්හි වර්ග ප්‍රමාණය වගුව අංක 6.2 අනුව වේ.

වගුව අංක 6.2 : පවත්නා ස්වභාවික හා මිනිසා විසින් නිර්මිත එළිමහන් කලාපයන්හි වර්ග ප්‍රමාණය

	විවෘත ප්‍රදේශය	වර්ග ප්‍රමාණය (හෙක්)	ස්වභාවය
1	සේනානායක උද්‍යානය	0.8	ක්‍රීඩාකාරී
2	බදුල්ල උද්භිද උද්‍යානය	2	
3	විල්ස් පාර්ක් පිට්ටනිය	0.38	
4	කම්මානන්කඩ පිට්ටනිය	0.2	
5	මැහෝගනී වෘක්ෂ තීරය	0.7	
6	කටුපැලැල්ලගම ක්‍රීඩාපිටිය	0.03	
7	දුම්රිය ස්ථානය ඉදිරිපිට	0.3	
8	බදුල්ලපිටිය නෙල්සන් ප්‍රජා ශාලාව අසල ක්‍රීඩාපිටිය	0.17	
9	බදුල්ලපිටිය නිමල් වික්‍රමතුංග ක්‍රීඩාපිටිය	0.7	
10	තිසර මල්ශාලාව ඉදිරිපිට මගී විවේකී ස්ථානය	0.07	
11	හරිත පුස්තකාලය තීරය - මගීයංගන පාර	0.03	
12	මුතියංගණ රජ මහා විහාරභූමිය	0.37	
13	මැදපතන - පතන ඉඩම	29	
14	හිඟුරුගමුව ක්‍රීඩාපිටිය	0.7	
15	මයිලගස්තැන්න ක්‍රීඩාපිටිය	0.2	
	එකතුව	35.65	

පොදු එළිමහන් ස්ථානයන්හි අවම ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව ජනගහනය 1,000 කට අවශ්‍ය පොදු එළිමහන් භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් එකකි. ඒ අනුව බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාව තුළ මුළු ජනගහනය 2017 වන විට 48,641 ක් වන අතර පැවතිය යුතු පොදු එළිමහන් භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 48 කි. නමුත් අපේක්ෂිත ජන ගහණ වර්ධනය නිසා එය 55,847 දක්වා වර්ධනය වන බව පුරෝකථනය කර ඇත. ඒ අනුව අවශ්‍ය පොදු එළිමහන් භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 55 කි.

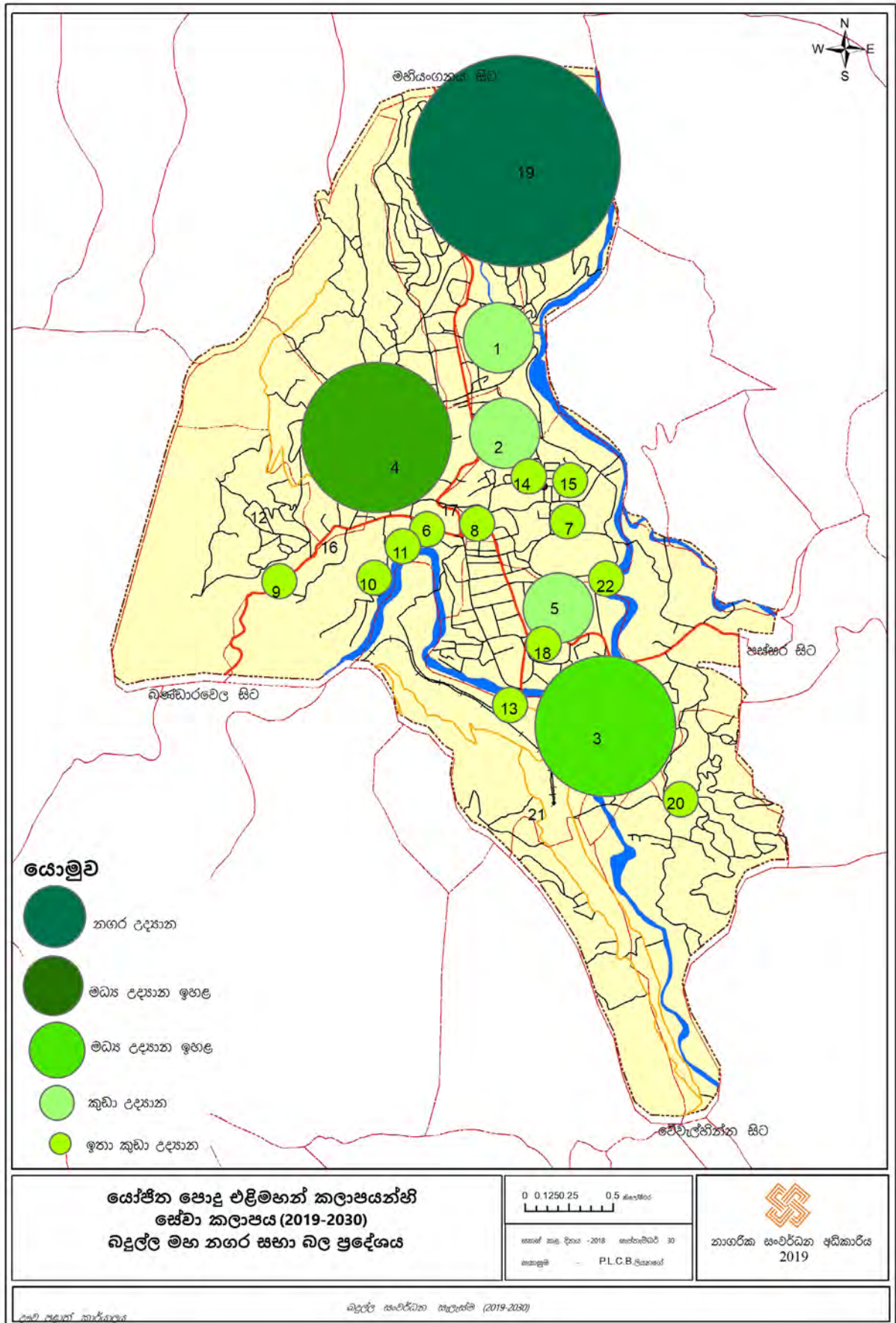
එබැවින් වගුව අංක 6.3 හි ඇතුළත් පොදු එළිමහන් ප්‍රදේශ සංවර්ධනය හා ජනතාවට ප්‍රවේශකත්වය සැපයීම අපේක්ෂිතය. (සිතියම 6.9)

වගුව අංක 6.3 : යෝජිත පොදු එළිමහන් කලාපයන්හි වර්ග ප්‍රමාණය

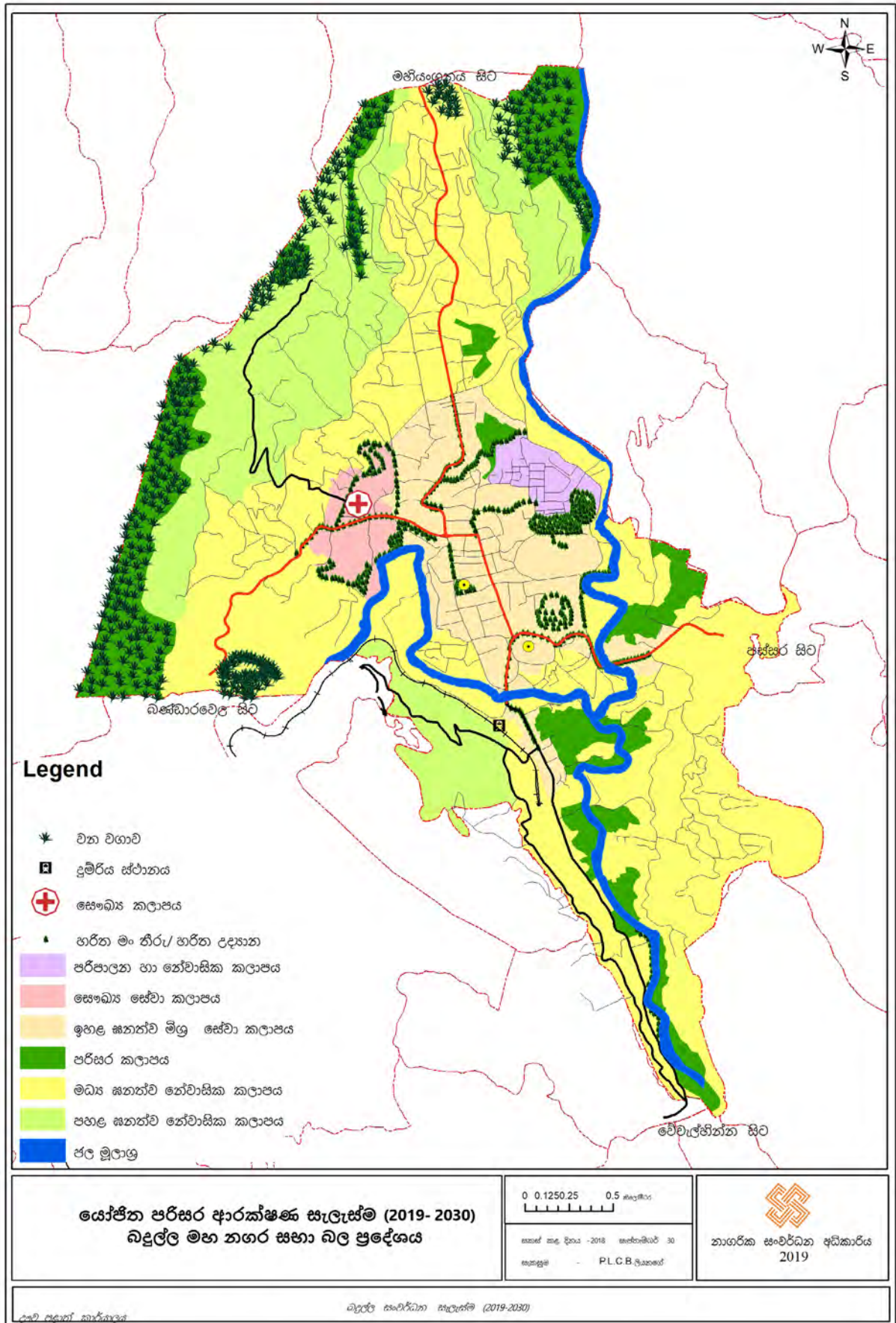
	විවෘත ප්‍රදේශය	වර්ග ප්‍රමාණය (හෙක්)	උද්‍යානය	සේවා ප්‍රදේශය (අරය) කි.මී
1	කුඹුරු ඉඩම 1	3.4	Local park (මධ්‍ය උද්‍යාන පහළ)	0.4
2	කුඹුරු ඉඩම 2	3.5	Local park (මධ්‍ය උද්‍යාන පහළ)	0.4
3	කුඹුරු ඉඩම 3	11.2	Community park (මධ්‍ය උද්‍යාන ඉහළ)	0.8
4	මහ රෝහල පිටුපස උද්‍යානය	0.2	Pocket park (ඉතා කුඩා උද්‍යාන)	-
5	අලිකුඹුර	2.5	Local park (මධ්‍ය උද්‍යාන පහළ)	0.4
6	සේනානායක උද්‍යානය	0.8	Mini Park (කුඩා උද්‍යාන)	0.2
7	බදුල්ල උද්භිද උද්‍යානය	1.5	Mini Park (කුඩා උද්‍යාන)	0.2
8	වීල්ස් පාර්ක් පිට්ටනිය	0.38	Mini Park (කුඩා උද්‍යාන)	0.2
9	කම්මානන්කඩ පිට්ටනිය	0.2	Mini Park (කුඩා උද්‍යාන)	0.2
10	මැහෝගනී වෘක්ෂ තීරය	0.7	Mini Park (කුඩා උද්‍යාන)	0.2
11	මැදිරිය පාර උද්‍යානය සහ ඇවිදින මංකීරු	0.3	Mini Park (කුඩා උද්‍යාන)	0.2
12	කටුපැලැල්ලගම ක්‍රීඩාපිටිය	0.03	Pocket park (ඉතා කුඩා උද්‍යාන)	-
13	දුම්භිය ස්ථානය ඉදිරිපිට	0.3	Mini Park (කුඩා උද්‍යාන)	0.2
14	බදුල්ලපිටිය නෙල්සන් ප්‍රජා ශාලාව අසල ක්‍රීඩාපිටිය	0.17	Pocket park (ඉතා කුඩා උද්‍යාන)	-
15	බදුල්ලපිටිය නිමල් වික්‍රමතුංග ක්‍රීඩාපිටිය	0.7	Mini Park (කුඩා උද්‍යාන)	0.2
16	තිසර මල්ශාලාව ඉදිරිපිට මගී විවේකී ස්ථානය	0.07	Pocket park (ඉතා කුඩා උද්‍යාන)	-
17	හරිත පුස්තකාලය තීරය - මහියංගණ පාර	0.03	Pocket park (ඉතා කුඩා උද්‍යාන)	-
18	මුතියංගණ රජ මහා විහාරභූමිය	0.37	Mini Park (කුඩා උද්‍යාන)	0.2
19	මැදපහන - පහන ඉඩම	29	Town park (නගර උද්‍යාන)	1.6
20	හිඟුරුගමුව ක්‍රීඩාපිටිය	0.7	Mini Park (කුඩා උද්‍යාන)	0.2
21	මයිලගස්තැන්න ක්‍රීඩාපිටිය	0.2	Pocket park (ඉතා කුඩා උද්‍යාන)	-
22	ගඟ රක්ෂිතය	1.14	Mini Park (කුඩා උද්‍යාන)	0.2
	එකතුව	57.89		

මෙහිදී බදුල්ල වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩා පරිශ්‍රය ආශ්‍රිත සංවර්ධනය පුළුල් කිරීමට යෝජිතය. ඒ කළින් අපේක්ෂිත දක්මෙහි සුවසේවා නගරය බවට පත්කිරීමට අවශ්‍ය නිර්මිත පරිසරය ඇති කිරීමට යෝජිතය. බදුල්ල නගර සීමාවට පමණක් නොව මුළු පළාතටම සුවිශේෂී ක්‍රීඩා අවස්ථාවන් උදා කරලීමට මෙය හේතු වනු ඇත.

සිතියම අංක 6.9 : යෝජිත පොදු එළිමහන් කලාපයන්හි සේවා කලාපය

සිතියම අංක 6.10 : යෝජිත පාරිසරික ආරක්ෂණ සැලැස්ම

6.6 සංස්කෘතික හා උරුමයන් කළමනාකරණ උපායමාර්ග

6.6.1. යෝජිත සංස්කෘතික උරුමයන් සංරක්ෂණ සැලැස්ම

බදුල්ල නගරය තුළ ආගමික වටිනාකමින් යුත් උරුමයන් ලෙස බදුල්ල මුතියංගණ රජමහා විහාරය, කතරගම දේවාලය හැඳින්විය හැකිය. ඒ අනුව බදුල්ල 2030 අපේක්ෂිත දැක්මට අනුව යමින් බදුල්ල උරුමයන්ගේ අනන්‍යතාවය සුරැකීමේ අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම මෙම උපාය මාර්ග හරහා අපේක්ෂිතය. මීට අමතරව සංචාරක කර්මාන්තය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථාන යොදා ගැනීමට යෝජිතය.

ඒ අනුව පරමාර්ථ සකසා ඇති ආකාරයට ආගමික හා සංස්කෘතික වටිනාකමින් යුත් ස්ථාන සංරක්ෂණය කිරීම, මුතියංගණ රජමහා විහාරය ආශ්‍රිතව භූ දර්ශණ නියාමනය තුළින් අනන්‍යතාවය සුරැකීම හා පවත්නා භාවිතයන්ට අනුකූල ලෙස හඳුනාගත් පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථානයන්හි භාවිතයන් වෙනස් කර සංවර්ධනය කිරීම උදෙසා, ආගමික අනන්‍යතාවය ආරක්ෂා කිරීමේ උපාය මාර්ගය යෝජිතය.

ඒ අනුව මෙම උපාය මාර්ගය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා උපායමාර්ගික ක්‍රියාවන් ලෙස පහත අංශ හඳුනා ගන්නා ලදී. මුතියංගණ පූජා භූමියට යාබදව ඇති නව පස්සර පාර, දුම්රිය පළ පාර යන මාර්ග දෙපස මීටර 50ක් ඇතුළත ඉදි කරනු ලබන ගොඩනැගිලි සඳහා උපරිම වශයෙන් තට්ටු 03කට වඩා ඉඩ දෙනු නොලැබේ

රූපය අංක 6.13 : මුතියංගණ රජ මහා විහාරය වටා වූ සංවර්ධන පාලන අවරෝධක ප්‍රදේශය (Buffer zone)

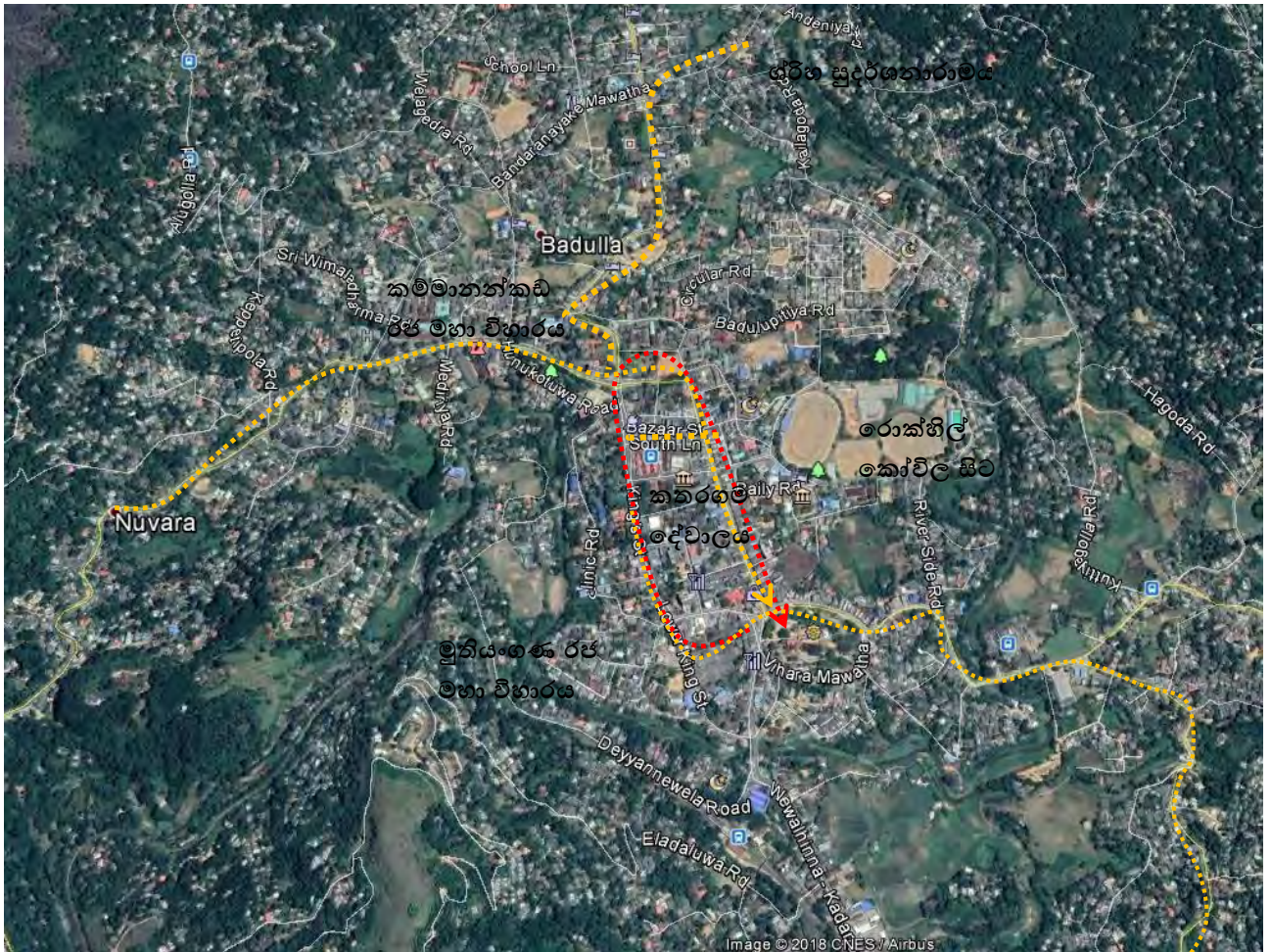

i. සංස්කෘතිකමය උත්සව පවත්වන විවිධ මට්ටම් ආකාරයට පවත්වාගෙන යාම

බදුල්ල නගරය ඓතිහාසිකව වටිනාකමක් හිමිවීමට ඒ ඒ ආගමික ස්ථානයක් ඇසුරුකොට පවත්වනු ලබන පෙරහැර සුවිශේෂී වී ඇත. බදුල්ල නගරයට ආවේණික වූ සංස්කෘතික රටාවක් ඇති කරමින් මෙම පෙරහැර සංකල්පය බදුල්ල නගරයේ මුල් බැස ගෙන ඇත.

ඒ අනුව බදුල්ල මුතියංගණ රජ මහා විහාරය, බදුල්ල කතරගම දේවාලය, කම්මානන්කඩ රජ මහා විහාර පෙරහැර සහ රොක්හිල් කෝවිල් රඳම් පෙරහැර ඒ අතර සුවිශේෂී වෙයි. ඉතිහාසයේ පටන් අද දක්වාම මෙම සංස්කෘතික අවස්ථා උත්සවාකාරයෙන් පැවැත්වීම සිරිත වී ඇත. ඒ අනුව ප්‍රධාන වශයෙන් බදුල්ල පහල වීදිය, බණ්ඩාරවෙල පාර, බැංකු පාර යන මාර්ග ආශ්‍රය කරගෙන මෙම සංස්කෘතික අවස්ථාවන් පවත්වනු ඇත. ඒ අනුව පෙරහැර පවත්වන මාර්ග ආශ්‍රිතව පදික මංතිරු ඇති කිරීමට යෝජිතය.

සිතියම අංක 6.27 : බදුල්ල සංස්කෘතික පෙරහැර පවත්වන මාර්ග

6.6.2 . යෝජිත පුරාවිද්‍යා ස්මාරක සංරක්ෂණ සැලැස්ම

බදුල්ල නගරය හා දීර්ඝ ඉතිහාසයකට උරුමකම් කියන අතර එකී ඓතිහාසික කාල පරිච්ඡේදයන්ගේ නටඹුන් නගරය තුළ ශේෂ වී ඇත. එබැවින් එම ඓතිහාසික උරුම අනාගතයට ද ආරක්ෂා කිරීම උදෙසා සංරක්ෂණයට යෝජිතය. ඒ සඳහා

i. ආගමික හා පුරාවිද්‍යා ස්මාරක ලෙස පවත්නා ස්ථාන සංරක්ෂණය කිරීමේ උපාය මාර්ගය (උපලේඛණ අංක 01)

ආගමික උරුමයන් ලෙස බදුල්ල මහ නගර සීමාව තුළ පවත්නා සුවිශේෂිතම අංගයන් දෙකකි. ඒ මුත්තියංගණ රජමහා විහාරස්ථානය හා කතරගම දේවාලයයි. මුත්තියංගණ රජ මහා විහාරස්ථානය පවත්නා භූමිය තුළ ආවේණික ගෘහ අලංකරණයට, භූ දර්ශණයට නොගැලපෙන කිසිදු සංවර්ධන කටයුත්තක් නොකළ යුතුය.

කතරගම දේවාල පරිශ්‍රය එනම් රජ විදියේ සිට පහළ විදිය දක්වා වූ කොටස තුළ පවත්නා ගොඩනැගිලි වල ආවේණික ගෘහ නිර්මාණ ක්‍රමවේදය හා භූ දර්ශණයට අනුකූලව ඉදිකිරීම් සිදු කළ යුතුය.

පුරාවිද්‍යාත්මක වැදගත් ස්ථාන ලෙස උපලේඛණ අංක 1 සඳහන් ස්ථානයන්හි සිදු කරනු ලබන සියළු සංවර්ධන කාර්යයන්ට පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ නිර්දේශය ලැබිය යුතුය

ii. මීට අමතරව පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ ස්ථාන ලෙස පවත්නා පහත ස්ථානයන්හි සංරක්ෂණ කරමින් භාවිතය වෙනස් කර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් සිදු කිරීමට හඳුනා ගන්නා ලදී.

- වෙලේකඩේ විවෘත වෙළඳසැල - මහජන විවේකී ස්ථාන ව්‍යාපෘතිය

බදුල්ල පරිපාලන ආයතන හා බදුල්ල මහ රෝහල පැවතීම හේතුවෙන් ගෙන නගරයට සංක්‍රමණය වන විශාල සංක්‍රමණික ප්‍රජාවට විවේකී ස්ථානයක් ලෙස වෙලේකඩේ පැරණි බලකොටුව යොදා ගැනීමට යෝජිතය. එසේම නගරයට සංචාරක ප්‍රජාව ආකර්ශනය කර ගැනීම සඳහා මෙම ස්ථානය යොදා ගැනීමට යෝජිතය. මෙහිදී එහි පවත්නා පුරාවිද්‍යා ලක්ෂණ වලට හානි නොවන ආකාරයට අවශ්‍ය භූමි අලංකරණ කටයුතු සිදුකිරීම සිදු කළ යුතුය.

රූපය අංක 6.14 : වර්තමාන වෙලේකඩේ පරිශ්‍රය හා යෝජිත මහජන විවේකි ස්ථාන

මූලාශ්‍රය : අන්තර්ජාලය ඇසුරිනි

● සළසල ගොඩනැගිල්ල

සළසල ගොඩනැගිල්ල පවත්නා භූමියට යාබදව ඇති තානායම් පරිශ්‍රය, කම්කරු උසාවිය, ආයුර්වේද මධ්‍යස්ථානය සහිත භූමිය ඒකාබද්ධ කොට මිශ්‍ර, සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් කිරීමට යෝජිතය. එහිදී සළසල ගොඩනැගිල්ලෙහි පවත්නා පුරාවිද්‍යා ස්මාරකය ඒ ඇසුරින්ම පවත්වාගෙන යමින් මිශ්‍ර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියට එක් කිරීම සිදු කළ යුතු වේ.

රූපය අංක 6.15 : වර්තමාන සළසල ගොඩනැගිල්ල හා යෝජිත මිශ්‍ර සංවර්ධනය

මූලාශ්‍රය : අන්තර්ජාලය ඇසුරිනි

● තල්දෙන වලව්ව

බදුල්ල නගරයේ සිටින නේවාසික ප්‍රජාවන්, නගරයට පැමිණෙන සංක්‍රමණික ප්‍රජාවන්, නගරය වටා පවතින සංචාරක ආකර්ෂණය දිනාගත් ස්ථාන කරා යන සංචාරක ප්‍රජාව ඉලක්ක කොටගත් අවන්හල් ව්‍යාපෘතියක් යෝජිතය. එහිදී පවත්නා පුරාවිද්‍යා ස්මාරකයට හානි නොවන ආකාරයට ගොඩනැගිල්ල නැවත පිළිසකර කිරීම් සිදු කළ යුතු වේ.

රූපය අංක 6.16 : වර්තමාන තල්දෙන වලව්ව හා යෝජිත අවන්හල් ව්‍යාපෘතිය

මූලාශ්‍රය : අන්තර්ජාලය ඇසුරිනි

● කොතලාවල වලව්ව

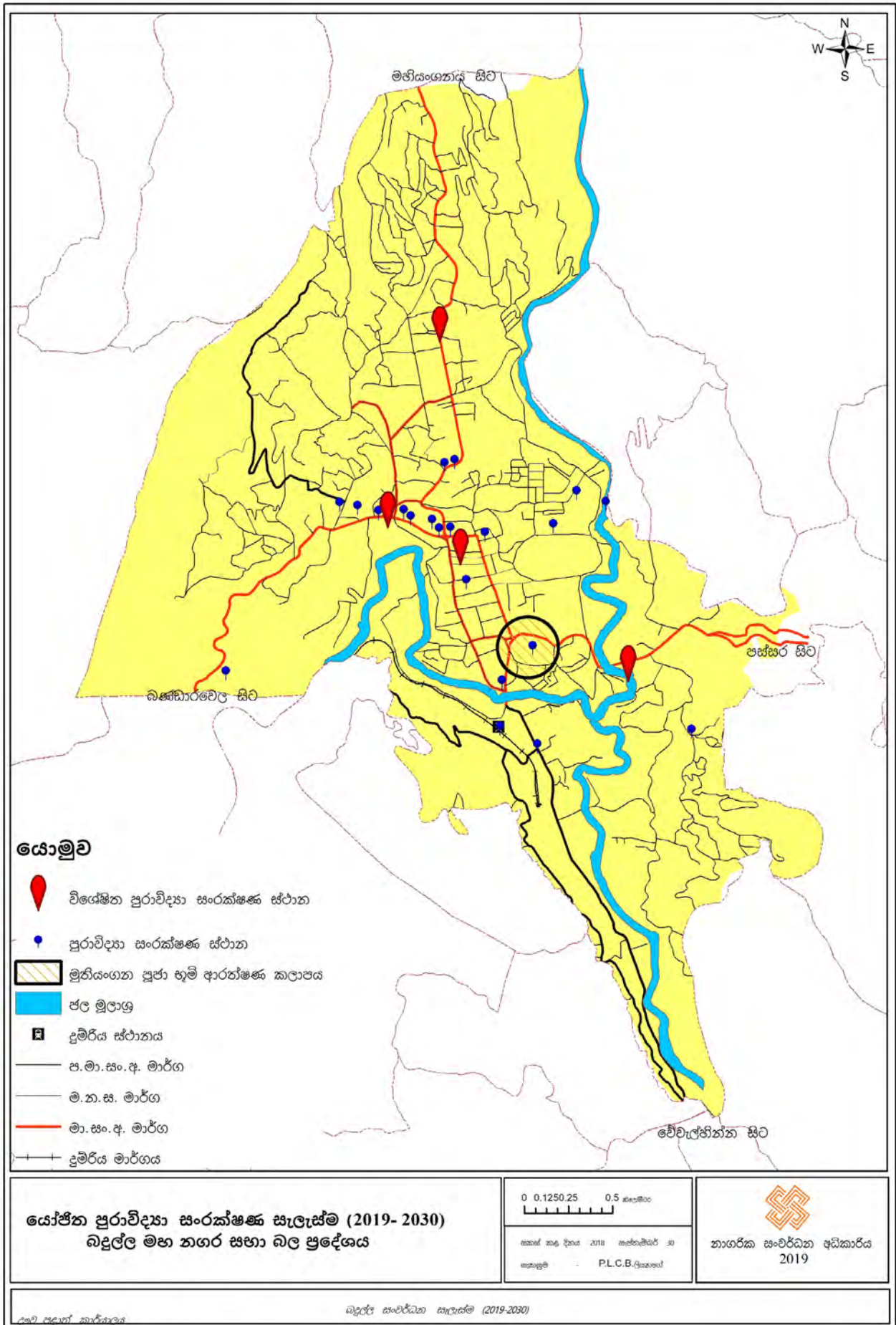
පස්සර මාර්ගය ආශ්‍රිතව පවතින මෙම ගොඩනැගිල්ල ගඟට යාබද පවත්නා පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකමක් සහිත ගොඩනැගිල්ලකි. නගරයේ නේවාසික ප්‍රජාවන්, සංචාරක ආකර්ෂණය දිනාගත් ප්‍රදේශ කරා ගමන් කරන ප්‍රජාවන් ඉලක්ක කර ගෙන මෙම ගොඩනැගිල්ල නැවත පිළිසකර කර අවන්හල් ව්‍යාපෘතියක් ලෙස යෙදවීමට යෝජිතය. ඒ තුළින් නගරයට පැමිණෙන හා පස්සර, මඩොල්සීම වැනි ප්‍රදේශවලට යන සංචාරක ප්‍රජාව උදෙසා පහසුකම් සැපයීමට යෝජිතය.

රූපය අංක 6.17: වර්තමාන කොතලාවල වලව්ව හා යෝජිත අවන්හල් ව්‍යාපෘතිය

මූලාශ්‍රය : අන්තර්ජාලය ඇසුරිනි

පිහියම අංක 6.28 : යෝජිත උරුමයන් සංරක්ෂණ සැලැස්ම

6.7 ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපායමාර්ග

6.7.1. උපාය මාර්ගික ව්‍යාපෘති ලේඛනය

i. ව්‍යාපෘති ප්‍රමුඛතා සාරාංශකරණය

වගුව අංක 6.3 : ව්‍යාපෘති ප්‍රමුඛතා සාරාංශකරණය

ප්‍රමුඛතා අගය	ව්‍යාපෘතිය
1	ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය
2	යෝජිත හරිත උද්‍යානය - මැදිරිය පාර
3	හරිත මංකීරු සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
4	යෝජිත පහළ විදිය පදික විවි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
5	චින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩා සංකීර්ණ සංවර්ධනය
6	මාර්ග පළල් කිරීම
7	වාණිජ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය- වෙලේකඩේ වෙළඳ සංකීර්ණය 2 වන මහල
8	යෝජිත ගඟ ආශ්‍රිත සංවර්ධනය (ග්‍රින් ලේන් ඩ්‍රයිව්)
9	කොතලාවල වලව්ව සංචාරක අවන්හල ව්‍යාපෘතිය
10	තල්දෙන වලව්ව සංචාරක අවන්හල් ව්‍යාපෘතිය
11	ඹහපන රථ ගාල - අලිකුඹුර, නාගරික තෙත් බිම් උද්‍යානය, ඒකාබද්ධ වාණිජ හා ආයතනික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (අලිකුඹුර)
12	යෝජිත නව මාර්ග සංවර්ධනය - මැදිරිය පාර
13	බස් හා දුම්රිය ඒකාබද්ධ ප්‍රවාහන පර්යන්තය-බදුල්ල
14	බදුල්ල මහ රෝහලේ පසුපස භූමිය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
15	බදුළුපිටිය පාර බන්ධනාගාර නිල නිවාස සහිත ඉඩම තුළ ආයතනික සංකීර්ණය
16	යෝජිත බන්ධනාගාර පරිශ්‍රයේ මිශ්‍ර වාණිජ සංවර්ධනය
17	බදුල්ල නගර සභා පොදු වෙළඳසැල් ප්‍රතිසංවර්ධනය
18	කානායම් භූමියේ මිශ්‍ර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (ආයතන හා වාණිජ)
19	බදුල්ල පරිපාලන සංකීර්ණය අදියර II ව්‍යාපෘතිය
20	වෙලේකඩේ මහපන විවේකාගාර ව්‍යාපෘතිය
21	යෝජිත මංසන්ධි සංවර්ධනය
22	යෝජිත රථ ගාල් - දුම්රිය ස්ථානය (බදුල්ල)/ රේස්කෝස් පාර
23	රසායනික ඝන අපද්‍රව්‍ය හෂ්මක ව්‍යාපෘතිය
24	ගඟ දෙපස ඇවිදින මං කීරු සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
25	යෝජිත නිවාස සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (බදුළුපිටිය)

6.7.2 ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනික ව්‍යුහය

වගුව අංක 6.4: ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනික ව්‍යුහය

සැලැස්ම	උප සැලැස්ම හා ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම	සම්බන්ධිත ආයතන	සම්බන්ධිත ආයතන සඳහා ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පවතින වගකීම
සේවා සැලැස්ම	බදුල්ල මහ රෝහලේ පසුපස භූමිය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	බදුල්ල පළාත් මහ රෝහල / නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම ගොඩ කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අනුමැතීන් ලබා ගැනීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	බදුල්ල පරිපාලන සංකීර්ණය අදියර II ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය/ බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	බදුල්ල බන්ධනාගාරය හා නිල නිවාස බදුල්ල මහ නගර සභාවෙන් පිටත ප්‍රතිශ්ඨාපනය කිරීම	බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය/ බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුව	<ul style="list-style-type: none"> ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	බදුළුපිටිය පාර බන්ධනාගාර නිල නිවාස සහිත ඉඩම තුළ ආයතනික සංකීර්ණය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම ව්‍යාපෘති විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	යෝජිත බන්ධනාගාර පරිශ්‍රයේ මිශ්‍ර වාණිජ සංවර්ධනය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	තානායම් භූමියේ මිශ්‍ර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (ආයතන හා වාණිජ)	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	යෝජිත නේවාසික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (බදුළුපිටිය)	නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය/ බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	වාණිජ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය - වෙලේකඩේ වෙළඳ සංකීර්ණය 2 වන මහල	බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	යෝජිත පැරණි පොදු වෙළඳසැල් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	යෝජිත පැරණි පොදු වෙළඳසැල් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	බදුල්ල සරස්වතී කනිටු විදුහල ප්‍රතිශ්ඨාපනය	උඹව පළාත් සභාව/ බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම

සැලැස්ම	උප සැලැස්ම හා ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම	සම්බන්ධිත ආයතන	සම්බන්ධිත ආයතන සඳහා ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පවතින වගකීම
මූලික සැලැස්ම	හරිත මංකීරු සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව/ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	විකල්ප මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	මංසන්ධි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	බදුල්ල මහ නගර සභාව/ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	<ul style="list-style-type: none"> ● ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	මහ රෝහල ඉදිරිපස සිට බදුල්ල බන්ධනාගාරය, රිවර් සයිඩ් මාර්ගය හරහා කොස්ගස් හන්දිය දක්වා මාර්ගය පළල් කිරීම	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	පිං අරාව හන්දිය සිට බදුල්ල මහ විද්‍යාලය දක්වා මාර්ගය පළල් කිරීම	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	කයිලගොඩ හන්දිය සිට හංවැල්ල පාර හරහා හිදගොඩ දක්වා මාර්ගය පළල් කිරීම	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	හිදගොඩ සිට හිඟුරුගමුව හරහා කණුපැලැල්ල දක්වා මාර්ගය පළල් කිරීම	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	දුම්රිය ස්ථානය ඉදිරිපස සිට දෙයියන්තොටෙල මාර්ගය හරහා රජ වීදිය මාර්ගය පළල් කිරීම	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	මැදිරිය මාර්ගයේ සිට පිලිපොතගම මාර්ගය දක්වා කොටසෙහි මාර්ග සංවර්ධනය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	බස් නැවතුම් පොළ විමධ්‍යගත කිරීම	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	වාහන නැවතුම් පොළ ව්‍යාපෘති	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	පහළ වීලී නියාමන ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව/ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	යෝජිත රථ ගාල්-දුම්රිය ස්ථානය (බදුල්ල)	බදුල්ල දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව/ බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	යෝජිත රථ වාහන නැවතුම් පොළ -රේස්කෝස් පාර	බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ● ඉඩම් නිදහස් කර දීම ● ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ● ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	යෝජිත පුද සැලැස්ම	භූගත සේවා තීර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය

සැලැස්ම	උප සැලැස්ම හා ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම	සම්බන්ධිත ආයතන	සම්බන්ධිත ආයතන සඳහා ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පවතින වගකීම
කාණු හා අපද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහන පද්ධති සැලැස්ම	යෝජිත අප ජල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය - බදුල්ල/ බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් නිදහස් කර දීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	යෝජිත කැලි කසල අංගන කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය	බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
සෞභෞතික සැලැස්ම	සහ අපද්‍රව්‍ය හෂ්මක ව්‍යාපෘතිය	බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	අඵගෝලේල කන්ද දේශිය වන වගා ව්‍යාපෘතිය	වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව	<ul style="list-style-type: none"> ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
ග්‍රා දර්ශන කළමනාකරණය සැලැස්ම	මැදිරියපාර මැහෝගනී වන කොටසහි හරිත උද්‍යාන ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> සංරක්ෂණ කලාප පිහිටුවීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	මැදිරිය පාර ගඟ රක්ෂිතයේ සිට සේනානායක උද්‍යානය දක්වා හරිත උද්‍යාන ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් නිදහස් කර දීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	අලිකුඹුර යෝජිත තෙත් බිම් ව්‍යාපෘතිය	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය / බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් නිදහස් කර දීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	යෝජිත ගඟ ආශ්‍රිත සංවර්ධනය (ශ්‍රීන්දේව් වූයිව්)	බදුල්ල මහ නගර සභාව/ බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් නිදහස් කර දීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	බදුල්ල මහරෝහල පිටුපස උද්‍යානය	බදුල්ල මහ රෝහල	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් නිදහස් කර දීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	බදුල්ල ක්‍රීඩා පරිශ්‍ර සංවර්ධනය	බදුල්ල මහ නගර සභාව, ක්‍රීඩා දෙපාර්තමේන්තුව	<ul style="list-style-type: none"> ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	කොතලාවල වලව්ව සංචාරක අවන්හල ව්‍යාපෘතිය	පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව/ බදුල්ල මහ නගර සභාව/නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් නිදහස් කර දීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
පුරාවිද්‍යා ස්මාරක සැලැස්ම	වෙලේකඩේ මහජන විවේකාගාර ව්‍යාපෘතිය	පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව/ බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් නිදහස් කර දීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම
	කල්දෙන වලව්ව සංචාරක අවන්හල් ව්‍යාපෘතිය	පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව/ බදුල්ල මහ නගර සභාව	<ul style="list-style-type: none"> ඉඩම් නිදහස් කර දීම ව්‍යාපෘතිය විභවතාවය අධ්‍යයනය කිරීම ව්‍යාපෘතිය සංකල්පය මත ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම

1. අප ජල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය	133
2. හරිත උද්‍යානය - මැදිරිය පාර	136
3. බදුල්ල නගර මධ්‍යය හරිත මං තීරු සංවර්ධනය	139
4. බස් හා දුම්රිය ඒකාබද්ධ ප්‍රවාහන ප්‍රයත්නය-බදුල්ල	142
5. බදුල්ල නගර සභා පොදු වෙළඳ සැල් ප්‍රතිසංවර්ධනය	147
6. පහළ විදිය පදික විලී සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	150
7. බදුල්ල මහ රෝහලේ පසුපස භූමිය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	153
8. මාර්ග පළල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	156
9. වාණිජ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය - වෙලේකඩේ වෙළඳ සංකීර්ණය 3 වන මහල	160
10. යෝජිත ගඟ ආශ්‍රිත සංවර්ධනය (ග්‍රින් ලේන් ඩ්‍රයිව්)	163
11. කොතලාවල වලව්ව සංචාරක අවන්හල ව්‍යාපෘතිය	166
12. තල්දෙනි වලව්ව සංචාරක අවන්හල් ව්‍යාපෘතිය	169
13. යෝජිත නිවාස සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (බදුළුපිටිය)	172
14. අලිකුඹුර මහජනරථ ගාල, නාගරික පහසුකම් හා තෙත් බිම් උද්‍යාන ව්‍යාපෘතිය	176
15. යෝජිත නව මාර්ග සංවර්ධනය - මැදිරිය පාර	178
16. බදුළුපිටිය පාර බන්ධනාගාර නිල නිවාස සහිත ඉඩම තුළ ආයතනික සංකීර්ණය	181
17. යෝජිත බන්ධනාගාර පරිශ්‍රයේ මිශ්‍ර වාණිජ සංවර්ධනය	184
18. බදුල්ල පරිපාලන සංකීර්ණය II අදියර ව්‍යාපෘතිය	187
19. වෙලේකඩේ මහජන විවේකාගාර ව්‍යාපෘතිය	191
20. යෝජිත මංසන්ධි සංවර්ධනය	194
21. යෝජිත රථ ගාල්	197
22. ක්‍රීඩා පිටි සංවර්ධනය	200
23. සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය	204
24. ගඟ දෙපස ඇවිදින මං තීරු සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	207
25. මිශ්‍ර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය - තානායම් භූමි පරිශ්‍රය	210

1. අප ජල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	බදුල්ල අප ජල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	නාගරික අප ජල කළමනාකරණය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	අප ජල කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-
ප්‍රවේශය	-	-	-	-

පිහිටීමේ සිතියම	
-----------------	--

නගර මධ්‍යය පවත්නා මිශ්‍ර භාවිත කලාපය සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය යෝජිතය. මේ සඳහා නගර මධ්‍යය වූ බදුල්ල මධ්‍යම, බදුල්ල නැගෙනහිර හා බදුළුපිටිය යන ග්‍රාම සේවා වසම් ප්‍රධාන වශයෙන් තෝරා ගෙන ඇත. මෙම ප්‍රදේශය පුරාම එළන ලද නළ හරහා එකතු කරන ලද අප ජලය හිඳගොඩ ග්‍රාම සේවා වසම ආශ්‍රිතව ඇති ඉඩමක පිරිපහදු කිරීමට යෝජිතය.

අප ජලය පිරිපහදු කිරීමට යෝජිත ඉඩම අත්හරින ලද කුඹුරු ඉඩමක් වන අතර මෙය රඹුක්පොත ඔයට ආසන්නව පවතී. මෙම ඉඩම වටා පිහිටි ඉඩම් කුඹුරු ඉඩම් වේ.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> අප ජලය සඳහා කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම නගරයේ අලංකරණය වැඩි දියුණු කිරීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය 2016 සම්පත් පැතිකඩට අනුව බදුල්ල මහ නගර සීමා බල ප්‍රදේශයේ ජනගහනය 48,641 කි. පවුල් සංඛ්‍යාව සලකන විට 12,132 ක් වේ. ජනගහන වර්ධන වේගය සැලකීමේ දී එය 1.25 ක වර්ධන වේගයක් ඇත. එසේ නාගරික ව්‍යාප්තිය සැලකීමේ දී 2017 ට සාපේක්ෂව 2018 වන විට නාගරික භූමි ප්‍රදේශ 2% කින් වැඩි වී ඇත. බදුල්ල මහ නගර සභා දත්තවලට අනුව මහ නගර සභා සීමාව තුළ දෛනිකව සහ අපද්‍රව්‍ය ඒකරාශී වීම කි.ග්‍රෑ. 0.55 පමණ වේ. 2030 වන විට දෛනික කසල එකතුව ටොන් 34.69 ක් දක්වා ඒකරාශී වන බව පුරෝකථනය කර ඇත.</p> <p>කෙසේ වෙතත්, බදුල්ල මහ නගර සීමාවෙහි කසල කළමනාකරණය සිදුකිරීම දුර්වල මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන්, දැනටමත් විශාල කසල අපද්‍රව්‍ය රාශියක් අංගනයක් තුළ ගොඩනගා ඇත. මෙයට කසල නිසි ලෙස වර්ගීකරණය නොකර සභාවට භාර දීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වේ.</p> <p>එසේම බදුල්ල අප ජල කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයක් නොමැති වීම නිසා එකතු කළ අප ජලය ද බැහැර කරනු ලබන්නේ වර්තමාන කසල අංගනයටය.</p> <p>මෙසේ එක්වන කසල ප්‍රමාණය සලකන විට 58% ක්ම දිරාපත් වන කසල වේ. 48% ක ප්‍රමාණයක් කළමනාකරණය කිරීමේ ක්‍රමවේදයකට එක් කළ හැකිය. බදුල්ල මහ නගර සභා සීමාවෙහි භූ විෂමතාව මත බෙසමක හැඩයක් ගනී. මේ නිසා නගර මධ්‍යය තැනිතලා ස්වභාවයකුත්, නගරෙන් පිටතට යනවිට බෑවුම් ප්‍රදේශ දැකගත හැකිවේ. ප්‍රදේශයේ පවතින නාය යෑම් උවදුර මත තැනිතලා භූමි ප්‍රදේශයට පවතින ඉඩම් ඉල්ලුම ඉතා ඉහල මට්ටමක පවතී. ඒ අනුව දැනට සංවර්ධනය කළ හැකි ඉඩම් පවතිනුයේ අල්ප වශයෙන් හා ඉහල ගොඩනැගිලි සනත්වයක් ඇත. නමුත් පොදු අප ජල කළමනාකරණයක් නොමැති වීම හේතු කොට ගෙන එක් එක් නිවාසයකට අදාල වැසිකිළිවලටද ඇත.</p> <p>දැනට පවතින සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සලකන විට බදුල්ල මහ රෝහල විසින්ම පවත්වාගෙන යනු ලබන අප ජල කළමනාකරණ පද්ධතියක් ඇත. නමුත් එම පද්ධතියෙන් බැහැර කරන ජලය කයිලගොඩ හරහා බදුළු එයට එක්වේ. එසේම පරිපාලන ආයතන, වාණිජ ස්ථාන හා මුතියංගණ රජ මහා විහාරය ආදී පොදු ස්ථාන වලින් බැහැර කරන අප ජලය මහා නගර සභාව විසින් එක් කර දැනට සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කරන ස්ථානයට බැහැර කරනු ලබයි. නේවාසික අප ජල බැහැර කිරීමේ අවශ්‍යතාවලදී ද එකතු කරන අප ජලය එම ස්ථානයට බැහැර කරනු ලබයි.</p> <p>මේ අනුව අපේක්ෂිත නාගරීකරණය හා පවතින නාගරික ගැටළුවලට විසඳුම් ලෙස අප ජල කළමනාකරණයක් බදුල්ල නගරයට අත්‍යවශ්‍ය වේ.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරීත්වය	නා.සං.අ.		පෞද්ගලික	√	රාජ්‍ය
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√ නැත	පවති නම්		ඉඩම් අත් පත් කර ගෙන ඇත

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	✓	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	7500
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	විදේශ අධාර හා භාණ්ඩාගාර					

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව) මෙම ව්‍යාපෘතිය අප ජල පිරිපහදු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයක්, පොම්ප කිරීමේ ස්ථාන 11ක් අන්තර්ගතය. මේ තුළින් බදුල්ල මධ්‍යම, බදුල්ල නැගෙනහිර හා බදුල්ල පිටිය යන වසම් වල අප ජලය ගුරුත්වාකර්ෂණය මත හා පොම්ප කිරීමේ ක්‍රමවේදය යටතේ පිරිපහදු මධ්‍යස්ථානයට එකතු කරනු ලැබේ.

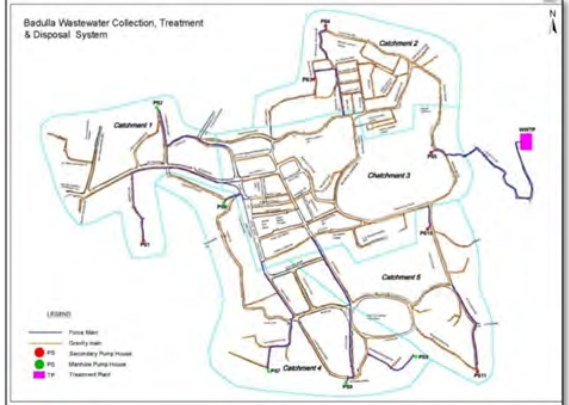
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය	කලාපයේ සුදුසු බව	මව්	✓	නැත
-------	--------------	------------------	-----	---	-----

ඉතිහාසය (අදාල නම් පමණක්) -

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න) -

යෝජිත අප ජල කළමනාකරණ සැලසුම

ව්‍යාපෘති වියදම						
ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු.මිලියන					
ඉඩම් අත් පත් කර ගැනීම	299					
මූලික පිරිවැය	4406					
ඉදි කිරීම්	2709					
එකතුව	7500					

ක්‍රියාකාරකම්	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
ඉඩම් නිරාකරණය	ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව	කොමසාරිස්
	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	අධ්‍යක්ෂ
	ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ සංවිධානය	භූ විද්‍යාඥ

2. හරිත උද්‍යානය - මැදිරිය පාර

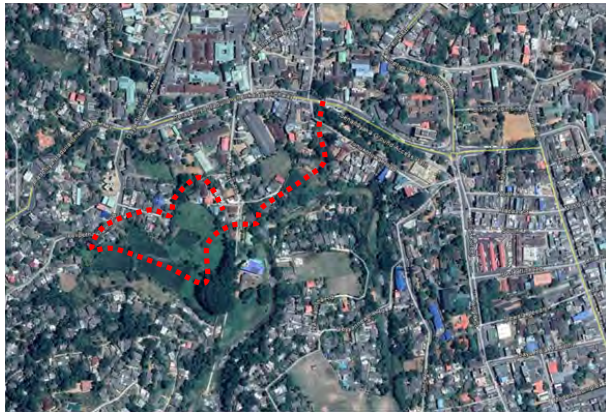
ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	මැදිරිය පාර හරිත උද්‍යානය තීරය
ව්‍යාපෘතිය	බදුල්ල ඔය ජල ධාර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	හරිත උද්‍යාන තීරය - මැදිරිය පාර

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

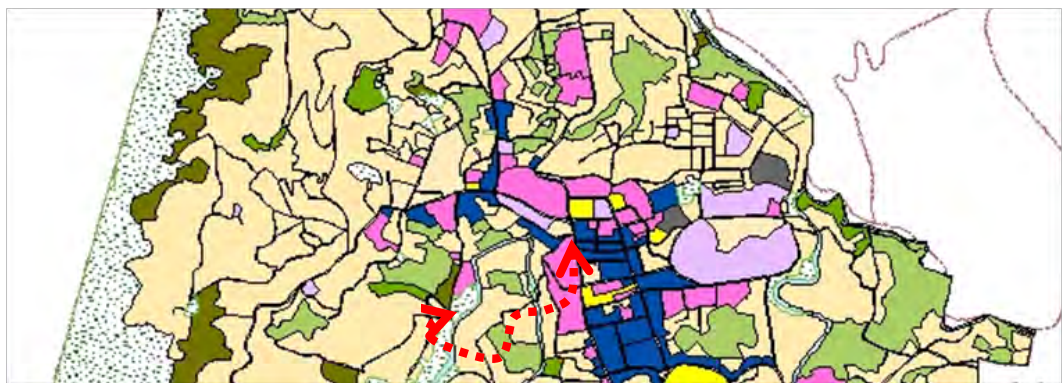
පිහිටීම	පළාත	උගුව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	සේනානායක උද්‍යානය	නේවාසික	බදුල්ල ඔය	කුඹුරු ඉඩම් හා නේවාසික කලාප
ප්‍රවේශය	හුණුකොටුව පාර, මැදිරිය පාර, පිලිපොතගම මාර්ගය			

පිහිටීමේ සිතියම

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමඟ පැහැදිලි කරන්න)

සංවර්ධන කාර්යය සඳහා යෝජිත ඉඩම බදුල්ල නගරයට ඉතා ආසන්නව පිහිටා ඇත. ඉඩමට නැගෙනහිරින් නේවාසික භාවිතයන් පිහිටි ඇති අතර වර්ථමානයේ ඉඩම හරහා යෑමට මෙම නිවෙස් කරා යන ගමන් මාර්ගය භාවිතා කළ හැකිය. ඉඩමට දකුණු පසින් බදුල්ල ඔය ගලා යන අතර එතාත් සිට එළඳුව කන්ද දිස්වේ. ඉඩමට බටහිර දිශාවෙන් කුඹුරු ඉඩම් පිහිටා ඇති අතර කැඳළ ඇළ බදුල්ල ඔයට එක් වෙන ස්ථානය ද පවතී. එසේම යෝජිත සංවර්ධනයට යෝජිත ඉඩම සිට ගඟ රක්ෂිතය ඔස්සේ මැදිරිය මාර්ගයේ දකුණු පස පිහිටි කුඹුරු ඉඩම් වටා උද්‍යාන තීරයක් සංවර්ධනයට යෝජිතය. එහිදී මෙම උද්‍යාන තීරය පිලිපොතගම මාර්ගයේ වූ නේවාසික භාවිතයන්ට විවර කළ හැකිය.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික				සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> • බදුල්ල ඔය ආශ්‍රිත ගඟ බඩ සංවර්ධනය • සේනානායක උද්‍යානයේ සිට බදුල්ල ඔය දක්වා වූ උද්‍යාන සංවර්ධනය 						
ව්‍යාපෘතියේ කාර්තිකත්වය	<p>බදුල්ල නගරයේ පවතින නිර්මිත උද්‍යානය ලෙස සේනානායක උද්‍යානය හා බදුල්ල උද්භිද උද්‍යානයට හිමි වනුයේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. නමුත් නගරයට පවත්නා සුවිශේෂිතම පාරිසරික සම්පතක් වන බදුල්ල ඔය නගරයේ අලංකාරය සඳහා විවර වී නොමැත. ඒ අනුව බදුල්ල නගරයේ ඇති අපද්‍රව්‍ය බැහැරවන කලාපයක් ලෙස බදුල්ල ඔය පවතී. නමුත් පාරිසරික සංවේදී කලාප නගරය තුළ ස්ථාපිත කිරීමට ඇති අවශ්‍යතාවයක් නගරයේ හරිත කලාප ලෙස පවත්නා ප්‍රදේශ ඒ ආකාරයෙන් නගරයේ රඳවා ගැනීමටත් අවශ්‍ය වී ඇත. ඒ අනුව බදුල්ල මහ රෝහල, දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය, උසාවි සංකීර්ණය වටා පිහිටි මෙම ඉඩම සේනානායක උද්‍යානයේ සිට බදුල්ල ඔය දක්වා දිවෙන උද්‍යානයක් ලෙස සංවර්ධනයට යෝජිතය.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.				පෞද්ගලික	√	රාජ්‍ය	
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්		නැත		පවතී නම්		ඉඩම් අත් පත් කර ගැනීම සඳහා හිමිකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා මට්ටමේ පවතී.	
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	පෞද්ගලික							
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය		මිනින්දෝරු තැනගේ නම		දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	-		-		-	අක් : 1	රූඩ්	පර්චස් 20

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	115
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන භාණ්ඩාගාර හා ව්‍යාපෘති සංවර්ධනයෙන්					

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව) සේනානායක උද්‍යානයේ ඉදිරිපස දැනට නව සංවර්ධනයක් සිදු කර නොමැති (උද්යෝගී ආයතනය) සතු ඉඩම මෙම සංවර්ධනයට අත්පත් කර ගැනීමට අවශ්‍ය වේ. ඒ අනුව එම ඉඩම හරහා ගඟ දක්වා උද්‍යාන තීරයක් ලෙස ඇවිදින මංකීරු සහිතව සංවර්ධනයට යෝජනය. මෙහිදී ගඟ රක්ෂිතයේ සිට මැදිරිය පාර, දකුණු පස වූ මැහෝගනී වෘක්ෂ තීරය සම්බන්ධ කරමින් කැඳල ඇළ ඔස්සේ ඇවිදින මංකීරු පිලිපොතගම මාර්ගය දක්වා ඉදිකිරීමට යෝජනය. මෙම සංවර්ධනයට සමගාමීව අත්පත් කර ගැනීමට යෝජිත උද්යෝගී ආයතනය සතු ඉඩමකි. කොටසක අවන්හල් ව්‍යාපෘතියක් සඳහා යෝජිතය.

යටිතල පහසුකම් පවතින බව	ජල	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	විදුලිය	අවශ්‍ය ධාරිතාවය
		පවතින ධාරිතාවය		පවතින ධාරිතාවය
	සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	ඔව්	නැත	නැති නම් යෝජිත සුදුසු සන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය	කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	නැත

යෝජිත උද්‍යාන සැලසුම

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
ඉඩම් අත් පත් කර ගැනීම	80	
අවන්හල් ව්‍යාපෘතිය	20	
උද්‍යාන සංවර්ධනය	15	
එකතුව	115	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනය	-	භූ විද්‍යාඥ
වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව	-	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	
ඇමුණුම්වල තොරතුරු		

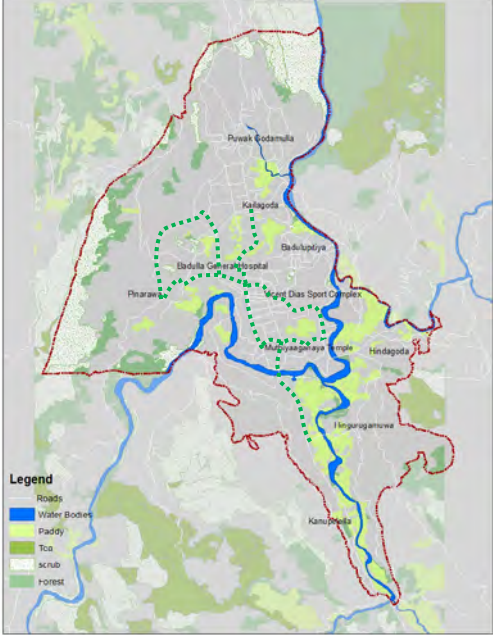
3. බදුල්ල නගර මධ්‍යය හරිත මං තීරු සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	බදුල්ල නගර මධ්‍යය හරිත මං තීරු සංවර්ධනය
ව්‍යාපෘතිය	පදික ගමනා ගමනය හරිත පදික මං තීරු සංවර්ධනයෙන් ප්‍රවර්ධනය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	හරිත පදික මං තීරු සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උග්‍රව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-
ප්‍රවේශය	-			

පිහිටීමේ සිතියම		<ul style="list-style-type: none"> i. පිං අරාව හන්දිය සිට වර්තමාන බදුල්ල බන්ධනාගාරය - රිවර්සයිඩ් මාර්ගය හරහා කොස්ගස් හන්දිය දක්වා කොටස ii. පිං අරාව හන්දිය සිට බදුල්ල මහ විද්‍යාලය දක්වා කොටස iii. තානායම් හන්දිය සිට කයිලගොඩ හන්දිය දක්වා iv. විහාරගොඩ සිට දුම්ඵරිය ස්ථානය - කනුපැලැල්ල දක්වා v. විහාරගොඩ සිට කොස්ගස් හන්දිය දක්වා
-----------------	--	--

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)		පදික මංතීරු සඳහා යෝජිත මාර්ග, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය හා මහා නගර සභාව සතු වේ. මෙම මාර්ග හරහා සෞඛ්‍ය සේවා, ආයතනික සේවා හා වාණිජ කටයුතු සම්බන්ධ කෙරේ. ඒ අනුව පදික සංවලනය නගරය පුරා ප්‍රවර්ධනයට හරිත පදික මංතීරු පිටිවහලක් වනු ඇත
---	---	---

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික		√		සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> නගරය තුළ පදික සංවලනය වැඩි දියුණු කිරීම පදිකයන් සඳහා පවත්නා යටිතල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය බදුල්ල පළාතේ අගනගරය ලෙස ඉහල දෛනික සංක්‍රමණ ජනගහනයක් සහිත නගරයකි. එසේම නගරයට ඉතා ආසන්නයෙන් නේවාසික කලාප තිබීම හේතුවෙන් පදිකයන් ලෙස නගරයට පැමිණෙන පිරිස ඉහලය. මේ අනුව නගරයේ වර්තමානය වන විටත් ආයතන කරා යෑමටත්, නේවාසික කලාපවල සිට නගරයට පැමිණීමටත් පදික මංකීරු භාවිතා වේ. නමුත් දැනට පවත්නා පදික මංකීරුවල පවත්නා අවම පහසුකම්වල හේතුවෙන් බොහෝ පිරිසක් ත්‍රිවිලර් භාවිතයට හුරු වී ඇත. පදිකයන් සඳහා අවශ්‍ය අවම මංකීරු පළලක් ද පවත්වාගෙන යාම දක්නට නොලැබේ. ඒ අනුව නගරයේ පාරිසරික සංවේදීභාවය ආරක්ෂා කර ගනිමින් නගරයට අංලකාරයක්ද සහිතව පදික සංවලනය වැඩි දියුණු කිරීමට මෙම ව්‍යාපෘතිය යෝජනා වේ.</p> <p>මීට අමතරව පදික මංකීරුවල එක් තීරයක් සේවා තීර ලෙස සංවර්ධනයට යෝජනා වේ. මේ තුළින් නගරයේ මාර්ග.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික	රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත		පවතී නම්	
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	මහ නගර සභා, පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය					
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	-	-	-	අක් :	රූඩ්	පර්චස් ....

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	√	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	30
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		මහා භාණ්ඩාගාර			

කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය, නේවාසික කලාපය, සෞඛ්‍ය කලාපය	කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත
-------	---	------------------	-----	---	-----

ඉතිහාසය (අදාළ නම් පමණක්)

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)

කැප්පෙට්ටිපොළ පාර 1

කැප්පෙට්ටිපොළ පාර 2

වේවැල්හින්න පාර

මහියංගනය පාර

පස්සර පාර

ග්‍රීන් ලේන් ඩ්‍රයිව් පාර

වර්තමාන තත්ත්වය

විස්තරය	පළල
කැප්පෙට්ටිපොළ පාර 1	මීටර 5
කැප්පෙට්ටිපොළ පාර 2	මීටර 9
වේවැල්හින්න පාර	මීටර 9
මහියංගනය පාර	මීටර 9
පස්සර පාර	මීටර 9
ග්‍රීන් ලේන් ඩ්‍රයිව් පාර	මීටර 9

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු.මිලියන	
පදික වේදිකා ඉදිකිරීම	15	
එකතුව	15	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
බදුල්ල මහ නගර සභාව	-	නාගරික කොමසාරිස්
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	
ආමුණුමිවල තොරතුරු	-	

4. බස් හා දුම්රිය ඒකාබද්ධ ප්‍රවාහන පර්යන්තය-බදුල්ල

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	බදුල්ල බස් නැවතුම් පොළ ප්‍රතිශ්ඨාපනය
ව්‍යාපෘතිය	ඒකාබද්ධ බස් හා දුම්රිය ප්‍රවාහනයක් ඇති කිරීම
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	බදුල්ල බස් නැවතුම් පොළ හා දුම්රිය ස්ථානය ඒකාබද්ධ කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උග්‍රව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	බදුල්ල-වේවැල්හින්න මාර්ගය	බදුල්ල - වේවැල්හින්න මාර්ගය	බනිජ තෙල් සංස්ථාව	දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව
ප්‍රවේශය	බදුල්ල-වේවැල්හින්න මාර්ගය			

<p>ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)</p>	<p>බදුල්ල ප්‍රධාන බස් නැවතුම්පොළ නැවත ප්‍රතිස්ථාපනයට යෝජිත ඉඩම දුම්රිය ස්ථානයට යාබද ඉඩම වේ. දැනට දුම්රිය නිල නිවාස තනි තට්ටුවේ ගොඩනැගිලි ලෙස පවතින අතර අවුරුදු 20 ක් පමණ පැරණි ගොඩනැගිලි වේ. ඒ අනුව මෙම ගොඩනැගිලි සිරස් සංවර්ධනයක් ලෙස නැවත ගොඩනංවා ඒ තුළ බස් නැවතුම්පොළ ප්‍රතිස්ථාපනයට යෝජිතය.</p> <p>මෙම ඉඩමට බටහිර දිශාවෙන් දුම්රිය ස්ථානය පවතින අතර, උතුරු දිශාවෙන් හා නැගෙනහිරින් බදුල්ල-වේවැල්හින්න මාර්ගය ඇත. මෙම මාර්ගයට වම් පසින් වාණිජ ස්ථාන හා බදුල්ල බස් සමාජ පිහිටා ඇත. ඉඩමට දකුණු පසින් බනිජ තෙල් සංස්ථාවේ තෙල් ගබඩාව පිහිටා ඇත.</p>
--	--

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
						√	
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> • දුම්රිය හා බස් ඒකාබද්ධ ප්‍රවාහන සේවයක් ඇතිකිරීම • පොදු හා පෞද්ගලික බස් නැවතුම් ස්ථාන ප්‍රමාණය වැඩිකිරීම • ආරක්ෂාකාරී මගී සංසරණයක් ඇති කිරීම • මගී ජනතාව සඳහා අවශ්‍ය වාණිජ පහසුකම් සැපයීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>බදුල්ල, කලාපයේ ප්‍රධාන ප්‍රවාහන සැපයුම් ස්ථානයක් ලෙස පවතී. බදුල්ල ප්‍රවාහන අධිකාරියේ සමීක්ෂණ දත්ත අනුව දිනකට බස් රථ 800 ක් පමණ බදුල්ල බස් නැවතුම් පොලෙහි සංසරණය වේ. නමුත් පවත්නා යටිතල පහසුකම්, වාහන හැසිරවීමට පවතින ඉඩ ප්‍රමාණය, පවත්නා ඉල්ලුමට සපුරාලීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොමැති මට්ටමක පවතී.</p> <p>නගර මධ්‍යයේ පවත්නා බදුල්ල බස් නැවතුම්පොල අක්කර 1.3 ක පමණ ඉඩ ප්‍රමාණයක පැතිර පවතී. මේ තුළ බස් නැවතුම් පොලෙහි දෙමහල් ගොඩනැගිලි දෙකක් සහ තෙමහල් ගොඩනැගිල්ලකි. බිම් මහල් බස් නැවතුම් ස්ථාන ලෙසත් වාණිජ ස්ථාන ලෙසත් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. දෙවැනි හා තෙවැනි මහල් වාණිජ ස්ථාන හා ලංගම සේවකයින්ගේ නවාතැන් පහසුකම් සැපයීම සඳහා පවතී.</p> <p>දැනට ලංගම බස් රථ හා පෞද්ගලික බස් රථ ඒකාබද්ධ සේවයක් ලෙස පවතින අතර, ඒකාබද්ධ නොවන බස් සේවාවන් වල පෞද්ගලික බස් රථ බස් නැවතුම් පොලෙහි කෙළවර තීරයක් භාවිතා කරයි. නමුත් එසේ පෞද්ගලික බස් රථ සේවයන් 20 ක් පමණ ධාවනයේ යෙදෙන අතර ඔවුන්ට බස් රථ හැසිරවීමට ඇති ඉඩකඩ ප්‍රමාණය ඉතා අඩු මට්ටමක පවතී. එසේම බස් නැවතුම් පොල බදුල්ල ප්‍රධාන මාර්ගයක් වන රජ වීදියට හා දකුණු පටුමග, තැපැල් හල මාර්ගය යන මාර්ග වලට යාබදව පවතින අතර බස් නැවතුම් යන මාර්ග වලට යාබදව පවතින අතර බස් නැවතුම් පොලෙහි ඇතිවන තදබදය මත මෙම මාර්ග තුනහිම ගමනාගමනයට බාධා ඇති වේ.</p> <p>ප්‍රවාහන අංශයෙන් බස් හා දුම්රිය යන සේවා දෙකම පවත්නා නගරයක් ලෙස බදුල්ල හැඳින්විය හැකිය. වර්තමානය වන විට දුම්රිය ප්‍රවාහනය නගරයෙන් වෙන් වූ ක්‍රියාකාරිත්වයක් ඇති සේවයක් බවට පත්ව ඇත. නාගරික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ප්‍රජාව රැගෙන ඒමට දුම්රිය සේවය යොදා ගනුයේ අවම මට්ටමකිනි. මේ සඳහා දුම්රිය ස්ථානයත්, බස් නැවතුම් පොලත් අතර කිලෝ මීටරයක පමණ පරතරයක් ඇති නිසාවෙන් බව විශ්ලේෂණ වලදී හඳුනාගන්නා ලදී.</p> <p>නමුත් දුම්රිය ප්‍රවාහනය වෙන්ව තිබීම නිසා නගරයට පවත්නා සුවිශාල විභවතාවයක් උණ සංවර්ධිත මට්ටමේ පවතී. ඒ අනුව ඒකාබද්ධ ප්‍රවාහනයක් ඇති කරලීම සඳහා මෙම ව්‍යාපෘතිය යෝජනා වේ.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පොද්ගලික	රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	නැත	√	පවතී නම්		
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව					
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	-	-	-	අක් : 1	රූඩ් 0	පර්චස් 30

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		මහා භාණ්ඩාගාර		

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)							
	යටිතල පහසුකම් පවතින බව	ජල	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	ස.මී. 5	විදුලිය	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	පවතී
		පවතින ධාරිතාවය	-		පවතින ධාරිතාවය		
	ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	ඔව්		නැත	නැති නම් යෝජිත සුදුසු ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	මහ නගර සභා කළමනාකරණය	
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත	

ඉතිහාසය (අදාල නම් පමණක්)

බදුල්ල නගරය ප්‍රවාහන කේන්ද්‍ර ස්ථානයක් ලෙස මුලින්ම හඳුනාගනුයේ යටත් විජිත කාලයේ දී දුම්රිය සේවය ස්ථාපිත කිරීමත් සමඟය. ඒ අනුව පස්සර, කඳාන, මීගහකිවුල වැනි ප්‍රදේශවල සිට ප්‍රවාහනය කරනු ලබන තේ, ගම්මිරිස් වැනි ද්‍රව්‍ය. කොළඹ දක්වා ප්‍රවාහනයට දුම්රිය සේවය භාවිතා කරන ලදී. පසුව බස් නැවතුම්පොල ද වර්තමානයේ පොල පවතින භූමියේ ස්ථාපිත කර තිබූ අතර පසුව නගර මධ්‍ය රජ විදියට මුහුණලා නැවත ස්ථාපනය කර ඇත.

බදුල්ල බස් නැවතුම්පොල ස්ථාපිත වීමත් සමඟ බදුල්ල මහා නගර සභා පොදු වෙළඳසැල් ස්ථාපිත කර ඇත. උතුරු පසින්, දකුණු පටුමඟ වාණිජ භාවිත, නැගෙනහිරින් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය වාණිජ සංකීර්ණයක් දකුණින් නැපැල් සංකීර්ණයක් බටහිරින් වර්තමාන බස් නැවතුම්පොලත් පිහිටා ඇත. ඒ අනුව ඉහල වාණිජ වටිනාකමක් සහිත භූමියක් ලෙස මෙය හැඳින්විය හැකිය.

බදුල්ල නගරය කලාපයේ ප්‍රවාහන කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස සැලකුවද දුම්රිය හා බස් නැවතුම්පොල කි.මී.1 ක පමණ පරතරයකින් යුක්තව ස්ථාපිත වී ඇත. මේ අනුව නගරයේ බස් ප්‍රවාහනය ප්‍රමුඛ වන අතර දුම්රිය සේවය දිනකට මගීන් 50-60 ක් අතර ප්‍රමාණයකට සේවා සපයන ප්‍රවාහන සේවයක් බවට පත්ව ඇත. ඒ අනුව දුම්රිය සේවයක් පැවතියද එය විභවතාවය නිවැරදිව උපයෝජනයට නොහැකි වී ඇත.

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)

වර්තමාන තත්ත්වය

විස්තරය	ඒකක ගණන	දිග	පළල
දුම්රිය සේවක නිල නිවාස	1	40.5	20
	2	23.6	20
	3	10	20
	4	35	20
	5	16	20
	6	20	20
	7	15	20

යෝජිත ගොඩනැගිලි සැලසුම

යෝජිත සංවර්ධන භූමියේ දැනට පවත්නා දුම්රිය නිල නිවාස, ඉඩමේ දකුණු දිශාවෙන් සිරස් සංවර්ධනයකින් නැවත ස්ථාපනය කළ යුතු වේ. පසුව බදුල්ල-වේවැල්හින්න මාර්ගයේ සිට ප්‍රවේශකත්වය ළඟා කරගත හැකි වන ලෙස බස් නැවතුම්පොල ස්ථාන තිරස් ආකාරයට සංවර්ධනය කළ හැකිය. එහි පිටුපස දුම්රිය ස්ථානය හා ඒකාබද්ධව ඉදිකිරීම් කළ යුතු වේ.

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
මූලික සැලසුම්	10	
බස් නැවතුම් පොළ සංවර්ධනය	300	
නිල නිවාස සංවර්ධනය	30	
එකතුව	340	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව	-	දුම්රිය සාමාන්‍යාධිකාරී
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	
ආමුණුමිවල තොරතුරු	-	

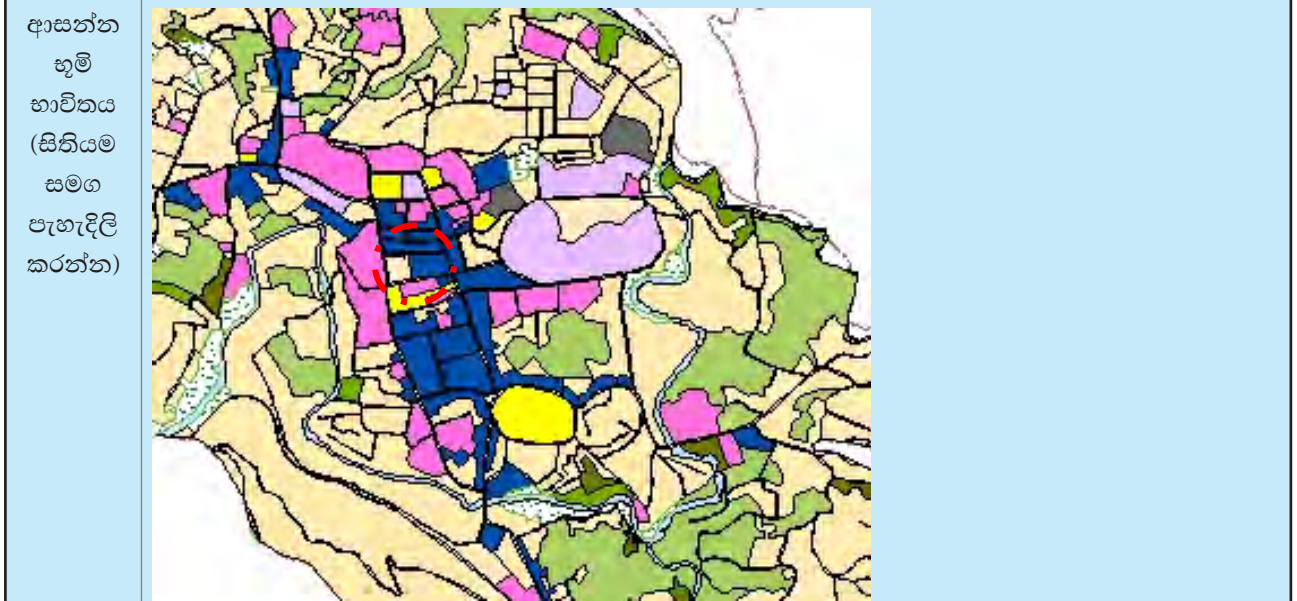
5. බදුල්ල නගර සභා පොදු වෙළඳ සැල් ප්‍රතිසංවර්ධනය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	බදුල්ල නගර සභා පොදු වෙළඳ සැල් ප්‍රතිසංවර්ධනය
ව්‍යාපෘතිය	පොදු වෙළඳ සැල් ප්‍රතිසංවර්ධනය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	බදුල්ල නගර සභා පොදු වෙළඳ සැල් ප්‍රතිසංවර්ධනය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උග්‍රව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
සීමාව	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
ප්‍රවේශය	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	දේවාල ඉඩම්	මහ නගර සභා ඉඩම්	රජයේ ඉඩම්	නා.සං.අ. ඉඩම්
ප්‍රවේශය	රජ විදිය සිට දකුණු පටුම හෝ තැපැල් කාර්යාල පටුම			

බදුල්ල බස් නැවතුම් පොළ ස්ථාපිත වීමත් සමඟ බදුල්ල මහ නගර සභා පොදු වෙළඳසැල් ස්ථාපිත කර ඇත. උතුරු පසින් දකුණු පටු මහ වාණිජ භාවිත, නැගෙනහිරින් නා.සං.අ. වාණිජ සංකීර්ණයත්, දකුණින් තැපැල්හල සංකීර්ණයත්, බටහිරින් වර්තමාන බස් නැවතුම් පොළෙන් පිහිටා ඇත. ඒ අනුව ඉහළ වාණිජ වටිනාකමක් සහිත භූමියක් වේ.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව		නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම	√	භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> වාණිජ කටයුතු පහසු ප්‍රවේශකත්වය සහිතව නැවත ස්ථාපනය යෝජනා නගර මධ්‍ය අන්තර් මගී පර්යන්තයට අවශ්‍ය වාණිජ පහසුකම් සැපයීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	වර්තමාන පොදු වෙළඳසැල බස් නැවතුම් පොළයට පිටුපස හරවා ස්ථාපිත කර ඇත. මේ තුළ වෙළඳසැල් 160ක් පමණ ඇති අතර නැවත ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතු මට්ටමේ පවතී.						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික	රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත	පවති නම්		
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	බදුල්ල මහ නගර සභාව					
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	-	-	-	අක් :	රූඩ්	පර්චස් ....

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	90
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		මහ නගර සභාව			

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)

දකුණු පටු මගට හා බස් නැවතුම් පළම මුහුණලා ඇති කඩ කාමර හා බස් නැවතුම් පොළට පිටුපස හරවා ස්ථාපිත වෙළඳසැල් සියල්ල යෝජනා මධ්‍ය ප්‍රමාණයේ බස් නැවතුම් පොළට මුහුණලා ඉදි කිරීමට යෝජනය. මෙය දෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් ලෙස අදනය පවත්නා බස් වැවකුම් පොළෙහි ඉහළ මාල හා පාලම් මගින් සම්බන්ධ කළ යුතු වේ.

යටිතල පහසුකම් පවතින බව	ජල	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	-	විදුලිය	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	-
		පවතින ධාරිතාවය	ස.මී. 5		පවතින ධාරිතාවය	-
	ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	ඔව්		නැත	නැති නම් යෝජිත සුදුසු ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	මහ නගර සභාව එකතු කිරීමේ ක්‍රමවේදය
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත

ඉතිහාසය (අදාළ නම් පමණක්)

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)

වර්තමාන තත්ත්වය

යෝජිත ගොඩනැගිලි සැලසුම

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
වානිජ සංකීර්ණය ඉදිකිරීම	90	
එකතුව	90	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
මහ නගර සභාව	-	නා. කොමසාරිස්
ජාතික ගොඩනැගිලි පර්යේෂණ ආයතනය	-	භූ විද්‍යාඥ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

6. පහළ විදිය පදික විටී සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	පහළ විදිය පදික විටී සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	පහළ විදිය පදික සංසරණය වැඩි දියුණු කිරීම
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	පහළ විදිය පදික විටී සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උග්‍රව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල		පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-

ප්‍රවේශය: පහළ විදිය

<p>පිහිටීමේ සිතියම</p>		
------------------------	--	--

<p>ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)</p>		<p>බදුල්ල නගරයේ ප්‍රධාන වාණිජ විදිය ලෙස පහළ විදිය හැඳින්විය හැකිය. වර්තමාන බන්ධනාගාර පරිශ්‍රය ඉදිරිපස සිට විහාරගොඩ දක්වා කි.මී. 0.6 ක දුරක් පහළ විදිය සමන්විත වේ. දැනට A5 මාර්ගයේ කොටසක් ලෙස සලකන අතර නමුත් මෙම විදිය මාර්ගයට මුහුණලා ඓතිහාසික කතරගම දේවාලයද පිහිටා ඇති අතර අනෙකුත් සියලු ගොඩනැගිලි වාණිජ ස්ථාන වේ.</p>
--	---	---

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව		නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි	√
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්	
			√					
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√	
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> පහළ වීදිය ආශ්‍රිත ආරක්ෂාකාරී, පහසු පදික සංසරණයක් ඇති කිරීම පහළ වීදිය ආශ්‍රිතව පවත්නා ඉඩම් වලින් උපරිම උපයෝජනයක් ලබා ගැනීම. 							
ව්‍යාපෘතියේ කාර්තිකත්වය	<p>බදුල්ල නගරයේ ඉහළම පදික සංසරණයක් ඇති මාර්ගය ලෙස පහළ වීදිය හැඳින්විය හැකිය. මාර්ගය දෙපසට වාණිජ ස්ථාන පිහිටා ඇති අතර පදික මාර්ග සපයා නොමැත. මාර්ගයේ එක් පසෙක වාහන නවතා තැබීමේ ඉඩකඩ සලසා දී ඇත.</p> <p>එක් දිශාවකට පමණක් වාහනය ධාවනය සිදු වුවද පදික සංසරණයට මේ තුළින් බාධක පැන නැගී ඇත. එසේම, වාහන නවතා තැබීම හේතුවෙන් වාණිජ ස්ථාන සඳහා පවත්නා ප්‍රවේශකත්වය මග හැරී ගොස් ඇත. නගරයෙහි ප්‍රධාන වාණිජ වීථිය වුවද වාණිජ ස්ථාන වැසී ගිය ස්වභාවයක් ඇති වී ඇත.</p>							

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත	පවතී නම්	වාණිජ ස්ථාන හිමියන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීමට නියමිතය		
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	කතරගම දේවාලය, මුතියංගණ රජ මහා විහාරය						
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය		මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	-		-	-	අක් :	රූඩ්	පර්චස් ....

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	√	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	20
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		මහ නගර සභාව				

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)	මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා පහළ විදිය පවත්නා ගොඩනැගිලිවල පහළ මාලයේ සිට මීටර් 2 ක ඉඩ කොටසක් වාණිජ ස්ථාන ඇතුළතට පදික වේදිකාවක් ලෙස සංවර්ධනයට යෝජිතය						
------------------------------------	---	--	--	--	--	--	--

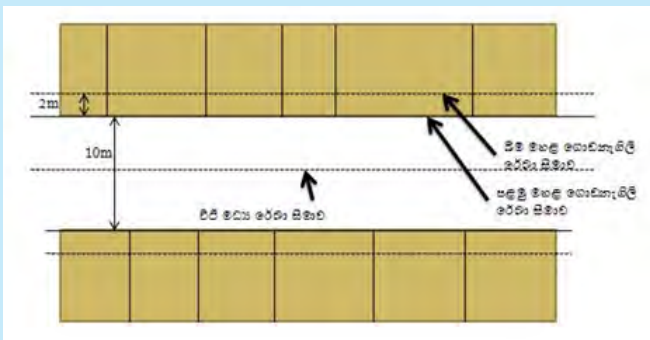
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත	
-------	--------------	--	------------------	-----	---	-----	--

ඉතිහාසය (අදාළ නම් පමණක්)

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)

යෝජිත ගොඩනැගිලි සැලසුම

ව්‍යාපෘති වියදම

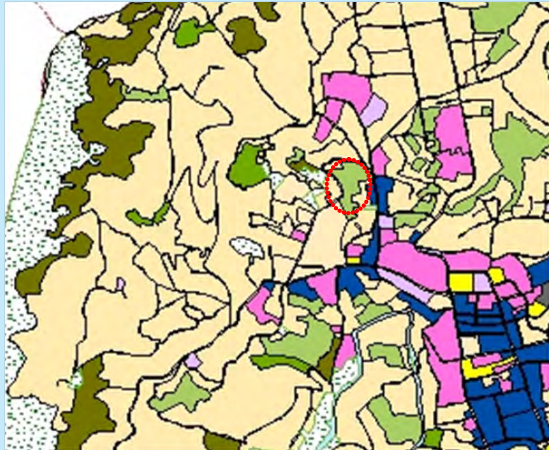
ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
කඩා ඉවත් කිරීම	9	
ඉදිකිරීම්	11	
එකතුව	20	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
බදුල්ල මහ නගර සභාව	-	නා. කොමසාරිස්
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

7. බදුල්ල මහ රෝහලේ පසුපස භූමිය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	බදුල්ල මහ රෝහලේ පසුපස භූමිය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	බදුල්ල මහ රෝහල ආශ්‍රිත සංවර්ධනය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	බදුල්ල මහ රෝහලේ පසුපස භූමිය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උග්‍රව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	පෞද්ගලික	පෞද්ගලික	රජයේ ඉඩම්	පෞද්ගලික
ප්‍රවේශය	දයා ගුණසේකර මාවත			
පිහිටීමේ සිතියම				
ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)			<p>යෝජන සංවර්ධනයට අදාළ ඉඩම බදුල්ල පළාත් මහා රෝහලට පිටුපසින් පිහිටා ඇත. බදුල්ල විකල්ප මාර්ගයක් ලෙස මෑත කාලීනව සංවර්ධනය කරන ලද දයා ගුණසේකර මාවත මෙම ඉඩම වටාම දිවෙන අතර එම මාර්ගයට රජයේ ඉඩම් හා පෞද්ගලික ඉඩම් මුහුණලා පිහිටා ඇත. දකුණු පසින් බදුල්ල පළාත් මහා රෝහල් පරිශ්‍රය පිහිටා ඇත.</p>	

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව		නැවත වර්ධනය	√	පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
		√					
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> බදුල්ල මහා රෝහල සඳහා අවශ්‍ය විවේක ස්ථාන ඇති කිරීම. බදුල්ල මහා රෝහල සඳහා අවශ්‍ය වාහන නැවතුම් ස්ථාන ලබා දීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>උච්ච පළාතේ ප්‍රධාන අගනගරය වන බදුල්ලේ සුවිශේෂී අගයක් ලෙස පළාත් මහා රෝහල හැඳින්විය හැකිය. මේ තුළින් උච්ච පළාතට එහා ගිය ප්‍රජාවක් සේවා ලබා ගැනීම නිසා දෛනිකව මහා රෝහල කේන්ද්‍ර කරගෙන පැමිණෙන පිරිසට සේවා සැපයිය යුතුව ඇත. වර්තමාන මහා රෝහලේ සේවය ලබා ගැනීම සඳහා මුළු සංක්‍රමණික ප්‍රජාවගෙන් 18% ක් පමණ පැමිණෙති. ඒ අනුව 2030 වන විට මෙම අගය ක්‍රමිකව වර්ධනයක් සිදුවන අතර ඒ හා සාපේක්ෂව රථ වාහන නැවතුම් ස්ථාන, විවේකී ස්ථාන සැපයිය යුතුව ඇත.</p> <p>නමුත් ප්‍රදේශයේ පවත්නා නාගරික ඉල්ලුම මත මෙම භූමිය නේවාසික භාවිතය සඳහා අනු බෙදුම් රාශියකට කැඩීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී. එසේම අනවසර ඉඩම් ගොඩකිරීම ද දක්නට ලැබේ. නමුත් පාරිසරික සංවේදීභාවය ආරක්ෂා කර ගනිමින් නාගරික තදබදය අවම කිරීම සඳහා මෙම ඉඩම සංවර්ධනයෙන් අවම මට්ටමක තබා උද්‍යාන සංකල්පයක් මත සංවර්ධනයට යෝජිතය.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික	√	රාජ්‍ය
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්		නැත	√	පවතී නම්	ඉඩම් අත් පත්කර ගැනීම සඳහා කටයුතු සිදු කළ යුතුව ඇත
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	පෞද්ගලික					
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම		දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය	
	-	-		-	අක් : 2	රූඩ් .... පර්චස් ....

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	14
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන	සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශ ප්‍රතිපාදන				

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)

මෙම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය තුළින් ප්‍රධාන වශයෙන්ම බදුල්ල මහා රෝහලට අවශ්‍ය රථ වාහන නැවතුම් ස්ථාන සපයනු ලැබේ. එසේම කුඩා ප්‍රමාණයේ රෝහල සම්බන්ධ බඩු බාහිරාදිය (කෝප්ප, කෑම පැකට්, කොට්ට, පිඟන්, ක්ෂණික ආහාර) අලෙවිසැල් ස්ථාපිත කිරීමට යෝජනා. මෙම අලෙවිසැල් ව.මී. 10 ට නොවැඩි අලෙවිසැල් ලෙස ඉදි කළ යුතුව ඇත.

මීට අමතරව රෝහල උද්‍යානයක් ලෙස රෝගීන් සඳහා වෙනමත්, අමුත්තන් සඳහා වෙනමත් විවේකී ස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනයට යෝජනා.

යටිතල පහසුකම් පවතින බව	ජල	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	ස.මී. 5	විදුලිය	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	පවති
		පවතින ධාරිතාවය	-		පවතින ධාරිතාවය	
	ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	ඔව්	√	නැත	නැති නම් යෝජිත සුදුසු ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	
කලාපය	සෞඛ්‍ය කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත

ඉතිහාසය (අදාල නම් පමණක්)

වර්තමාන තත්ත්වය

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
ඉඩම් අත් පත් කර ගැනීම	9	
ඉදිකිරීම් කටයුතු	5	
එකතුව	14	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව	-	කොමසාරිස්
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	සෞඛ්‍ය කලාපයේ කුඹුරු ඉඩම් ගොඩ කර සිදු කරන සංවර්ධන කාර්යන් 50% බිම් අනුපාතයකට යටත් විය යුතුය.	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

8. මාර්ග පළල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	මාර්ග පළල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	කැප්පෙට්පොල මාර්ගය, ඒ5 මාර්ගය, හංවැල්ල පාර, හිඟුරුගමුව පාර පළල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	මාර්ග පළල් කිරීම

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-

ප්‍රවේශය -

පිහිටීමේ සිතියම		
-----------------	--	--

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)		මාර්ග පළල් කිරීම සඳහා යෝජනා මාර්ග පහත පරිදි වේ. <ul style="list-style-type: none"> - කැප්පෙට්පොල මාර්ගය - නේවාසික හා ආයතන භූමි පරිභෝජනය - A5 මාර්ගය - පළාත් මහා රෝහල, නේවාසික, වාණිජ හා ආයතනික භූමි භාවිතය - හංවැල්ල පාර - නේවාසික හා ආයතනික භූමි භාවිතය - හිඟුරුගමුව පාර - නේවාසික හා ආයතනික භූමි භාවිතය - රජ විදිය - වාණිජ, ආයතනික භූමි භාවිතය
---	--	---

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව		නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම	√	භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> • නගර මධ්‍ය වාහන තදබදය අවම කිරීම • නගරය මඟ හැර භාවිතා කළ හැකි විකල්ප මාර්ග ප්‍රවර්ධනය 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>බදුල්ල නගරය බෙසමක හැඩය ගත් භූමි විෂමතාවයකින් සමන්විතය. ඒ අනුව නගර මධ්‍ය තැනිතලා භූමි ස්වභාවයක් ගනී. නගර මධ්‍ය මාර්ග රටාව ජාල රූපි ආකාරයට සැදීමට මෙම තැනිතලා ස්වභාවය හේතු වී ඇත. මේ අනුව නගර මධ්‍යයට පැමිණීමට අවශ්‍ය නොමැති වාහනද නගරය හරහා තම ගමන් මාර්ගය යොදා ගනී. මේ අනුව අනවශ්‍ය වාහන තදබදයක් නගර මධ්‍යයේ ඇතිවීමට හේතු වී ඇත. නමුත් ව.කි.මී. එකකට කි.මී. 9.8 ක මාර්ග ඝනත්වයක් පවතී. ඒ අනුව නගරය ප්‍රශස්ත මාර්ග රටාවකින් සමන්විත බව විශ්ලේෂණයන් වලදී හඳුනාගන්නා ලදී.</p> <p>ඒ අනුව, නගර මධ්‍යය පවත්නා වාහන තදබදය අවම කරමින් විකල්ප මාර්ග භාවිතය ප්‍රවර්ධනයට හඳුනාගත් හංවැල්ල පාර, හිඟුරුගමුව පාර, දෙයියන්තේවෙල පාර හා කැප්පෙට්පොල මාර්ගය පළල් කිරීමට යෝජනය. එසේම නගර මධ්‍යයේ යෝජනා A5 මාර්ග කොටස හා ආයතනික හා වාණිජ භාවිතයන් පවත්නා රජ විදියද පළල් කිරීමට යෝජනය. ඒ තුළින් එම මාර්ග දෙක ආශ්‍රිතව හරිත පදික මංකීරු ඇති කිරීමට අවශ්‍ය මාර්ග පළල ලබා ගැනීමට යෝජනය.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික	රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්		නැත	√	පවති නම්	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය මහ නගර සභාව සමඟ සාකච්ඡා කිරීමට නියමිතය
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය මහ නගර සභාව					
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලසුමේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	-	-	-	අක් :	රූඩ්	පර්චස් ....

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	√	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	410
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		මහා භාණ්ඩාගාර			

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)

නගර මධ්‍යය පවත්නා යෝජිත මාර්ග පළල් කිරීම, හරිත මංකීරු සහිතව සැකසීමට හා විකල්ප මාර්ග ලෙස භාවිතා කිරීමට යෝජිත මාර්ග මංකීරු දෙකක් සහිතව පවත්නා අවට භූමි පරිභෝජනයට හානි නොවන ආකාරය සංවර්ධනයට යෝජිතය.

කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය, නේවාසික කලාපය, සෞඛ්‍ය කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත	
-------	---	--	------------------	-----	---	-----	--

ඉතිහාසය (අදාළ නම් පමණක්)

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)
කැප්පෙට්පොළ මාර්ගය - මීටර 5 ටී 5 මාර්ගය - මීටර 7

හංවැල්ල පාර- මීටර 5 හිඟුරුගමුව පාර - මීටර 5

යෝජිත මාර්ග සැලසුම		
කැප්පෙට්පොළ මාර්ගය	මීටර 7	
ඒ 5 මාර්ගය	මීටර 12	
හංවැල්ල පාර	මීටර 7	
හිඟුරුගමුව පාර	මීටර 7	
ව්‍යාපෘති වියදම		
ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
ඉඩම් අත් පත් කර ගැනීම	10	
මාර්ග පළල් කිරීම	400	
එකතුව	410	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
පළාත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
බදුල්ල මහ නගර සභාව	-	නාගරික කොමසාරිස්
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

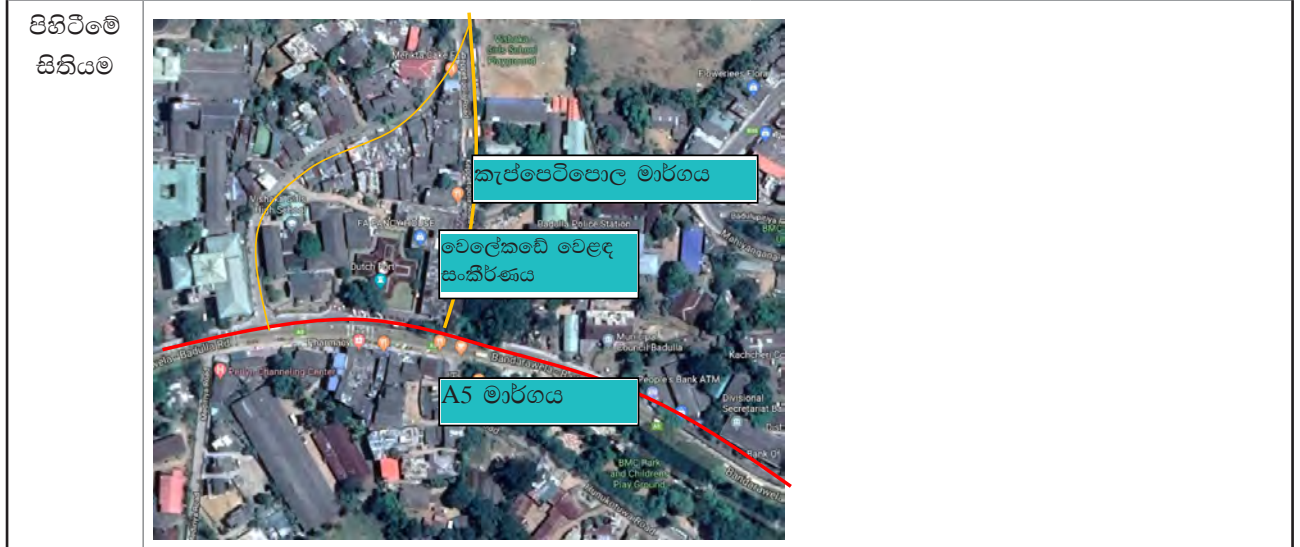
9. වානිජ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය - වෙලේකඩේ වෙළඳ සංකීර්ණය 2 වන මහල ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	වෙලේකඩේ වෙළඳ සංකීර්ණය 2 වන මහල
ව්‍යාපෘතිය	වානිජ හා ආයතනික සේවා සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	වෙලේකඩේ වෙළඳ සංකීර්ණය 2 වන මහල සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	පෞද්ගලික	කැප්පෙට්පොළ පාර	ඒ 5 මාර්ගය	වෙලේකඩේ මීලන්ද බලකොටුව

ප්‍රවේශය ඒ 5 මාර්ගය, කැප්පෙට්පොළ පාර

<p>ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)</p>		<p>වෙලේකඩේ වෙළඳ සංකීර්ණය A5 බදුල්ල වෙන්කල්ලඩි ප්‍රධාන මාර්ගයට හා කැප්පෙට්පොළ මාර්ගයට මුහුණලා පිහිටා ඇත. එසේම බදුල්ල මහ රෝහල, උසාවි සංකීර්ණයට හා විශාකා විද්‍යාලයට ආසන්නව පවත්නා එකම වෙළඳ සංකීර්ණය වන බැවින් දෛනිකව විශාල පිරිසකගේ අවශ්‍යතා ඉටු කරන ස්ථානයක් ලෙස පවතී.</p>
--	--	---

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව		නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම	√	භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
		√					
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> වෙලේකඩ් වෙළඳ සංකීර්ණය ආයතනික හා වාණිජ මිශ්‍ර මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත් කිරීම. උසාවි සංකීර්ණය සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සලසන ස්ථානයක් බවට පත් කිරීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>බදුල්ල නගරයේ වෙළඳ සංකීර්ණ අතරින් වෙලේකඩ් වෙළඳ සංකීර්ණය සුවිශේෂී වෙයි. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වනුයේ නගරයේ වාණිජ කටයුතු වලින් පරිබාහිරව පවත්නා තවත් එක් කුඩා නගර ප්‍රදේශයක් බවට වෙලේකඩ් හන්දිය පත් කිරීමට මෙම වෙළඳ සංකීර්ණය සමත්ව ඇති නිසාවෙනි. මෙම වෙළඳ සංකීර්ණය තුළ යාබදව පිහිටා ඇති බදුල්ල මහා රෝහල විශාල විද්‍යාලය වැනි පාසැල්, උසාවි සංකීර්ණය, ආයතනික සේවා සඳහා අවශ්‍ය ලිපි ද්‍රව්‍යය, නීතිඥ කාර්යාල, සන්නිවේදන පහසුකම්, රසායනාගාර පහසුකම් ස්ථානගතව ඇත. එසේම බදුල්ල නගර මධ්‍යයට නොගොස් දෛනික බඩු බාහිරාදිය ගැනීමටද ආසන්න නේවාසික ප්‍රජාව වෙලේකඩ් වෙළඳ සංකීර්ණය භාවිතා කරයි.</p> <p>ඒ අනුව මෙම සංකීර්ණයට ඉහල දෛනික පාරිභෝගික ප්‍රජාවක් පැමිණෙන අතර මෙය දෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් ලෙස පවතී. නමුත් පවත්නා ඉල්ලුම සලකා බලන විට නීතිඥ කාර්යාල ස්ථානගත කිරීමට මෙම පරිශ්‍රයේ තෙවැනි මහලක් ඉදිකිරීම තුලින් එම ඉල්ලුම සපුරාලන බව හඳුනාගන්නා ලදී.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්		නැත	√	පවතී නම්		
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	මහ නගර සභාව						
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලසුමේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය			
	-	-	-	අක් :	රූඩ්	පර්චස්	

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	√	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		මහ නගර සභාව, බදුල්ල		

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)	● පවත්නා දෙමහල් ගොඩනැගිල්ල තෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් දක්වා සංවර්ධනය කිරීම.						
යටිතල පහසුකම් පවතින බව	ජල	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	ස.මී. 5	විදුලිය	අවශ්‍ය ධාරිතාවය		
		පවතින ධාරිතාවය	ස.මී. 15		පවතින ධාරිතාවය		
	සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	ඔව්		නැත	නැති නම් යෝජිත සුදුසු සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	මහ නගර සභාව විසින් එකතු කිරීම.	
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත	

ඉතිහාසය (අදාළ නම් පමණක්)

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
3 වන මහල් සංවර්ධනය	50	
එකතුව	50	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ආමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

10. යෝජිත ගඟ ආශ්‍රිත සංවර්ධනය (ග්‍රීන් ලේන් ඩ්‍රයිව්)

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	ගඟ බඩ උද්‍යානය
ව්‍යාපෘතිය	ගඟ ආශ්‍රිත සංවර්ධනය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	ගඟ ආශ්‍රිත උද්‍යාන සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උගව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	ග්‍රීන් ලේන් ඩ්‍රයිව්	බදුල්ල ඔය	පෞද්ගලික	ග්‍රීන් ලේන් ඩ්‍රයිව්
ප්‍රවේශය	ග්‍රීන් ලේන් ඩ්‍රයිව්			

<p>ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමඟ පැහැදිලි කරන්න)</p>		<p>ග්‍රීන් ලේන් ඩ්‍රයිව් උද්‍යාන කලාපය යෝජිත A5 මාර්ගයට මුහුණලා (වර්තමානයේ ග්‍රීන් ලේන් ඩ්‍රයිව්) පිහිටා ඇත. දැනට තෘණ භූමියක් ලෙස පවත්නා මෙම ඉඩමට නැගෙනහිරින් බදුල්ල ඔය ගලාබසී. බදුල්ල ඔයට පවත්නා ගඟ රක්ෂිතය සමඟ වූ බිම් තිරුවට ඉදිරිපසින් පවතිනුයේ බදුල්ල විත්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාපිටි සංකීර්ණයයි. එසේම නැගෙනහිර දිශාවෙන් යෝජිත අලිකූර තෙත්බිම් උද්‍යාන පරිශ්‍රය පවතී.</p>
--	--	---

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
	√		√				
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික				සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> • ගඟ රක්ෂිතය භූ දර්ශණ කළමනාකරණයක් ඇති කිරීම. • විවේකී ස්ථාන තීරයක් නගරය ඇති කිරීම. 						
ව්‍යාපෘතියේ කාර්තිකත්වය	බදුල්ල නගරයේ පවත්නා සුවිශේෂී පාරිසරික සම්පත වන බදුලු ඔය නගරයේ අලංකරණයට යොදා ගෙන ඇත්තේ අවම වශයෙනි. එසේම නගරයේ පාරිසරික සංවේදීතාවය ආරක්ෂා කර ගැනීමත් සුවිශේෂී කරුණක් බවට පත්ව ඇත. ඒ අනුව දැනට තෘණ භූමියක් ලෙස පවත්නා ගඟ රක්ෂිතය නගරයට අලංකරණයක් එක්කර මින් උද්‍යානයක් ලෙස සංවර්ධනයට යෝජිතය.						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්		නැත	√	පවති නම්		
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, බදුල්ල						
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය			
	-	-	-	අක් : 1	රූඩ්	පර්චස්	

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	50
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන මහ නගර සභාව, බදුල්ල					

<p>ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)</p>	 <p>ගඟ දෙපස ඉවුරු පාලමක් මගින් සම්බන්ධ කර ගඟ දෙපස උද්‍යානයක් සැකසීමට යෝජිතය.</p>
---	--

යටිතල පහසුකම් පවතින බව	ජල	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	-	විදුලිය	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	-
		පවතින ධාරිතාවය	-		පවතින ධාරිතාවය	-
	ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	ඔව්		නැත	නැති නම් යෝජිත සුදුසු ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	මහ නගර සභාව විසින් එකතු කිරීම.
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත

ඉතිහාසය (අදාළ නම් පමණක්)

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
උද්‍යාන සංවර්ධනය	20	
පාලම් සංවර්ධනය	30	
එකතුව	50	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, බදුල්ල	-	ප්‍රාදේශීය ලේකම්
මහ නගර සභාව	-	නාගරික කොමසාරිස්
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

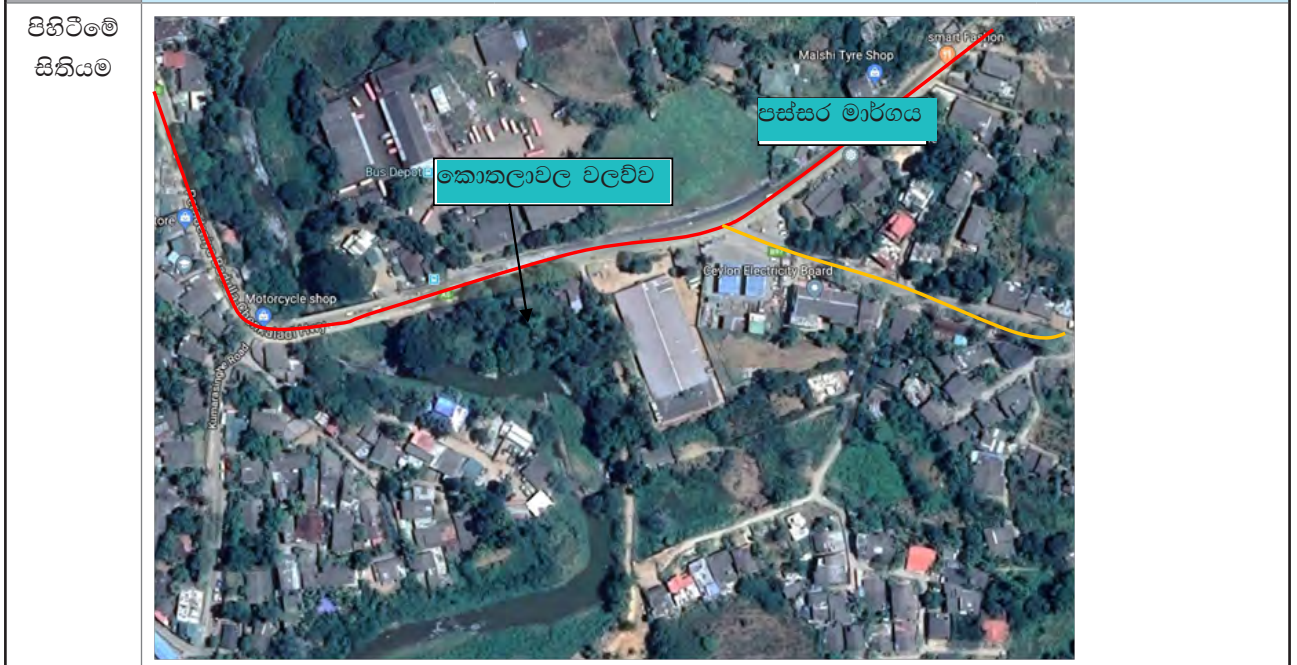
11. කොතලාවල වලව්ව සංචාරක අවන්හල ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	කොතලාවල සංචාරක අවන්හල ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	සංචාරක අවන්හල් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	කොතලාවල සංචාරක අවන්හල ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උග්‍රව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	පස්සර පාර	බදුල්ල ඔය	බදුල්ල ඔය	පෞද්ගලික ඉඩම්
ප්‍රවේශය	පස්සර පාර			

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)

සංවර්ධනයට යෝජිත ඉඩම පස්සර මාර්ගයට (ඒ 5) මුහුණලා පිහිටා ඇති අතර මෙය දකුණු පසින් හා බටහිර දිශාවෙන් බදුල්ල ඔයට මායිම් වේ. මෙම භූමියට ඉදිරිපසින් බදුල්ල ඩිපෝව පිහිටා ඇත.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව		නැවත වර්ධනය	√	පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
	√	√		√			
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> පුරා විද්‍යාත්මක ස්ථාන සංරක්ෂණය කිරීම පුරා විද්‍යාත්මක ස්ථාන ආර්ථික ඵලදායී ක්‍රියාවලියකට යොමු කිරීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>බදුල්ල කොතලාවල වලව්ව යනු බදුල්ල නගරයේ මුල් පරම්පරාවකට අයත් වලව්වකි. මෙහි ඇති වාස්තු විද්‍යාත්මක අගය හා ඉපැරණි ගොඩනැගිලි ක්‍රමවේදය මත සංරක්ෂණයට ආල ස්ථානයක් ලෙස සලකනු ලබයි. නමුත් වර්තමානයේ ගරා වැටෙමින් පවතින අතර නුදුරු දිනයකදීම මෙය නටබුන් වනු ඇත. නගරයට ඉතා ආසන්නව පැවතියද මෙය පුරාවිද්‍යා ගොඩනැගිල්ලක් හේතුවෙන් කිසිදු සංවර්ධන කටයුත්තක් සිදු වන්නේද නැත. ඒ අනුව ස්ථානයේ පවතින බදුළු ඔය ආශ්‍රිත සුන්දරත්වය උපයෝගී කර ගනිමින් මෙය සංරක්ෂණය කරමින් අවන්හල් ව්‍යාපෘතියක් සිදුකිරීමට යෝජනා.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්		නැත	පවතී නම්			
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	බදුල්ල ඩිපෝව						
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම		දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	-	-		-	අක් :	රූඩ් 3	පර්චස් 4

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	√	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	60
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		පෞද්ගලික ව්‍යවසාය			

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)	බදුළු ඔය සුන්දර දර්ශනය යොදා ගනිමින් මෙම ඉඩම තුළ අවන්හල් ව්‍යාපෘතියක් සිදු කිරීමට යෝජනා. එහිදී පවත්නා ගොඩනැගිලිවලට අවම හානියක් සිදු වන ආකාරයට එම ස්මාරක යොදා ගනිමින් සංවර්ධනය කළ යුතුව ඇත.					
යටිතල පහසුකම් පවතින බව	ජල	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	ස.මී. 10	විදුලිය	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	
		පවතින ධාරිතාවය	-		පවතින ධාරිතාවය	
	ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	ඔව්		නැත	නැති නම් යෝජිත සුදුසු ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	මහ නගර සභා කළමනාකරණය
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත

ඉතිහාසය (අදාළ නම් පමණක්)

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)

වර්තමාන තත්ත්වය

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
නැවත පිළිසකර කිරීම	30	
ඉදිකිරීම් කටයුතු	30	
එකතුව	60	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව	-	කොමසාරිස්
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ රෙගුලාසි අනුව පිළිසකර කිරීම් සිදු කළ යුතුය	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

12. තල්දෙන වලව්ව සංචාරක අවන්හල් ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	තල්දෙන වලව්ව සංචාරක අවන්හල් ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	සංචාරක අවන්හල් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	තල්දෙන වලව්ව සංචාරක අවන්හල් ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	පෞද්ගලික ඉඩම්	පෞද්ගලික ඉඩම්	පෞද්ගලික ඉඩම්	බදුල්ල මහියංගනය පාර
ප්‍රවේශය	බදුල්ල මහියංගනය පාර			

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)	
මෙම භූමිය බදුල්ල මහියංගනය ප්‍රධාන පාරට මුහුණල පිහිටා ඇත. තේවාසික භාවිතයන්ට උතුරු, දකුණු හා බටහිර දිශාවෙන් මායිම් වේ. නගරයෙන් මදක් ඇතිව පිහිටි කසිලගොඩ මංසන්ධියට ආසන්නය.	

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව		නැවත වර්ධනය	√	පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
	√		√	√			
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> පුරා විද්‍යාත්මක ස්ථාන සංරක්ෂණය කිරීම පුරා විද්‍යාත්මක ස්ථාන ආර්ථික ඵලදායී ක්‍රියාවලියකට යොමු කිරීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>බදුල්ල තල්දෙන වලව්ව යනු බදුල්ල නගරයේ මුල් පරමපරාවකට අයත් වලව්වකි. මෙහි ඇති වාස්තු විද්‍යාත්මක අගය හා ඉපැරණි ගොඩනැගිලි ක්‍රමවේදය මත සංරක්ෂනයට ආල ස්ථානයක් ලෙස සලකනු ලබයි. නමුත් වර්තමානයේ ගරා වැටෙමින් පවතින අතර නුදුරු දිනයකදීම මෙය නටබුන් වනු ඇත. නගරයට ඉතා ආසන්නව පැවතියද මෙය පුරාවිද්‍යා ගොඩනැගිල්ලක් හේතුවෙන් කිසිදු සංවර්ධන කටයුත්තක් සිදු වන්නේද නැත. ඒ අනුව ස්ථානය බදුල්ල-මහියංගනය පාරට මුහුණලා ඇති සභානීය විභවතාවය හෙත් කරගෙන මෙය මෙය සංරක්ෂණය කරමින් අවන් හල් ව්‍යාපෘතියක් සිදුකිරීමට යෝජනය.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික	√	රාජ්‍ය
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්		නැත	√	පවතී නම්	
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	පෞද්ගලික					
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	-	-	-	අක් :	රූඩ්	පර්චස් ....

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	√	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	40
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		පෞද්ගලික			

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)	මෙම ඉඩම තුළ අවන්හල් ව්‍යාපෘතියක් සිදු කිරීමට යෝජනා. එහිදී පවත්නා ගොඩනැගිලිවල අවම හානියක් සිදු වන ආකාරයට එම ස්මාරක යොදා ගනිමින් සංවර්ධනය කළ යුතුව ඇත.					
යටිතල පහසුකම් පවතින බව	ජල	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	ස.මී. 10	විදුලිය	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	
		පවතින ධාරිතාවය	-		පවතින ධාරිතාවය	
	ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	ඔව්		නැත	නැති නම් යෝජිත සුදුසු ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	මහ නගර සභා කළමනාකරණය
කලාපය			කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්		නැත

ඉතිහාසය (අදාළ නම් පමණක්)

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)

වර්තමාන තත්ත්වය

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
නැවත පිළිසකර කිරීම	20	
ඉදිකිරීම් කටයුතු	20	
එකතුව	40	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව	-	කොමසාරිස්
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ රෙගුලාසි අනුව පිළිසකර කිරීම් සිදු කළ යුතුය	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

13. යෝජිත නිවාස සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (බදුල්ල පිටිය)

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	යෝජිත නිවාස සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	අඩු ආදායම් ලාභී නිවාස නැවත සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	නිවාස පුනර්ජීව ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උග්‍රව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	පෞද්ගලික	පෞද්ගලික	බදුල්ල සුසාන භූමිය	බදුල්ල සුසාන භූමිය
ප්‍රවේශය	බදුල්ල පිටිය පාර			

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)

සංවර්ධනයට යෝජිත භූමිය තළ කම්කරු පවුල් 42 පදිංචිව සිටින අතර නිවාස 35ක් පවතී. මෙම ඉඩමට බටහිර දිශාවෙන් බදුල්ල පොදු සුසාන භූමිය පවතී. බදුල්ල පිටිය පාරට මුහුණලා මෙම භූමිය ඇත.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව		නැවත වර්ධනය	√	පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික				සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	●කම්කරු ප්‍රජාවගේ ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවීම						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	බදුල්ල පරිපාලන සේවා කටයුතු ඒක රාශි වූ නගරයක් ලෙස වර්ධනය වන විට කාර්යාලවල සේවය කළ කම්කරු ජනතාව සඳහා මූලිකව ඉදි කරන ලද නිවාස සංකීර්ණයක් ලෙස මෙය හැඳින්විය හැකිය. ඒ අනුව වර්තමානය වන විට පවුල් 42ක් මේ කුළ පදිංචිව සිටින අතර නිවාස 37 ක් පවතී. එසේම එක් නිවාසයක් සඳහා පර්චස් 1-1 1/2 ක ඉඩ ප්‍රමාණයක් වෙන් ව ඇත. ඒ අනුව ඔවුන්ගේ ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවීම සඳහා නව සිරස් නිවාස සංවර්ධනයක් යෝජනය.						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්		නැත	√	පවතී නම්		
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	බදුල්ල මහ නගර සභාව						
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම		දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	-	-		-	අක් :	රූඩ් 2	පර්චස් 5

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	300
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන					

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)	මෙම ව්‍යාපෘතිය ඉදි කිරීමට යෝජිත කනුපැලැල්ල පාර මධ්‍යද පාන්තික නිවස සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ අනුපූරකයක් පෙස සිදු කිරීමට යෝජිතය. එහිදී මධ්‍යම පාන්තික නිවස සංවර්ධනයෙන් ලැබෙන ආදායම හා මෙහි පදිංචිව සිටින ප්‍රජාවගේ ප්‍රතිපාදන යන දෙකම යොදා සංවර්ධනය සිදු කළ යුතුය. යෝජිත නිවස සංවර්ධනය තෙමතල් ගොඩනැගිල්ලක් ලෙස එක් නිවස ඒකකයකට වර්ග මීටර 150 ක උපරිම ගෙබිම් ප්‍රමාණයක් ලබන ආකාරයට සංවර්ධනයට යෝජිතය.					
යටිතල පහසුකම් පවතින බව	ජල	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	ස.මී. 200	විදුලිය	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	
		පවතින ධාරිතාවය	-		පවතින ධාරිතාවය	
	සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	ඔව්		නැත	නැති නම් යෝජිත සුදුසු සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	නිවාස සංවර්ධන යෝජනා ඉඩමේ මෙම නිවාස සඳහා පමණක් වෙන් වූ කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම
කලාපය	පරිපාලන හා නේවාසික කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත

ඉතිහාසය (අදාළ නම් පමණක්)

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
නිවාස ඉදිකිරීම්	300	
එකතුව	300	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
බදුල්ල මහ නගර සභාව	-	-
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	-	-
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

14. අලිකුඹුර මහජන රථ ගාල, නාගරික පහසුකම් හා තෙත් බිම් උද්‍යාන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	අලිකුඹුර මහජන රථ ගාල, නාගරික පහසුකම් හා තෙත් බිම් උද්‍යාන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	මහජන රථ ගාල, නාගරික පහසුකම්, තෙත් බිම් උද්‍යාන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	අලිකුඹුර මහජන රථ ගාල , නාගරික පහසුකම් හා නාගරික තෙත් බිම් උද්‍යාන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උගව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	පෞද්ගලික	කතරගම දේවාලය	මුනියංගණ රජමහ විහාරය	පෞද්ගලික
ප්‍රවේශය	බදුළුපිටිය පාර			

<p>ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)</p>	
<p>පහළ විදිය ප්‍රධාන වාණිජ තීරයට පිටුපසින් පවතින මෙම භූමිය වර්තමානයේ අත් හැර දමා ඇති කුඹුරු ඉඩමකි. භූමියට උතුරු දෙසින් පෞද්ගලික ඉඩම් හා රජයේ පාසලක්, උගව පළාත් සභාව පිහිටි ඇත. එසේම ඉඩමට නැගෙනහිරින් පවතිනුයේ පෞද්ගලික ඉඩම් වේ. මෙම ඉඩම් ග්‍රීන් ලෙන් ඩ්‍රයිව් මාර්ගයට මුහුණලා පිහිටා ඇත. දකුණු පසින් පවතිනුයේ මුනියංගණය රජ මහා විහාරයට හා අංදෙණිය රජ මහා විහාරයට අතර භූමි වේ. මේ තුළ වාණිජ ආයතන, පිරිවෙන් හා නේවාසික භාවිතයන් පවතී. බටහිර දිශාවෙන් පවතිනුයේ පහළ විදිය වාණිජ භාවිත වේ. ඒ නගරයේ පවතින ප්‍රධාන වාණිජ විදියයි.</p>	

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

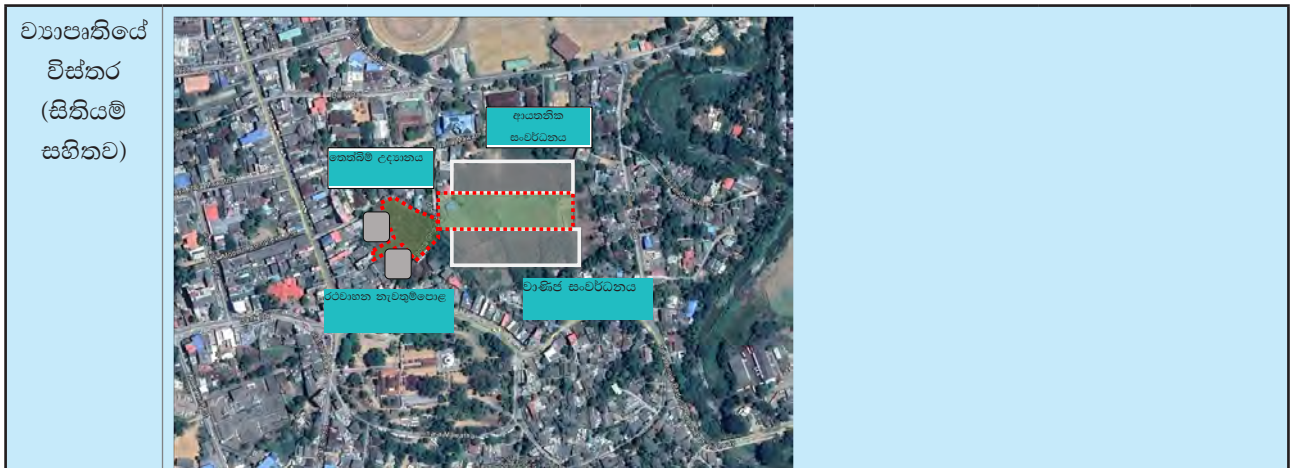
ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
	√	√	√				
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> • නගර මධ්‍යය හරිත කලාපයක් බවට පත් කිරීම • පහළ වීදිය රථවාහන තදබදය අවම කිරීම • ඉඩම තුළ ඒකාබද්ධ සංවර්ධනයක් තුළින් උපරිම ආර්ථික සංවර්ධනයක් ළඟා කර ගැනීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>පාරිසරික සංවේදී කලාපයක් ලෙස බදුල්ල නගරය සංවර්ධනය කිරීමට නගරයේ පවතින හරිත කලාප සංරක්ෂණය කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. නමුත් පවත්නා වාණිජ ඉල්ලුම මත කුඹුරු ඉඩම් සීඝ්‍රයෙන් වාණිජ භාවිතයන්ට අත්පත් කර ගැනීම සිදුවේ.</p> <p>එසේම පහළ වීදිය වාණිජ භාවිතයන් සඳහා රථ වාහන නැවතුම් ස්ථාන නොපවතී. මේ හේතුව මත රථ වාහන පහළ වීදියේ එත් පසෙක නවතා තැබීම සුලභව දක්නට ලැබේ.</p> <p>එසේම පහළ වීදිය වාණිජ භාවිතයන් දිරිස කාලයක සිට පවතින ඒවා වේ. ඒ අනුව මේ වන විට නව වාණිජ භාවිත නගරයෙන් පිටතට යෑමේ ප්‍රවණතාවයක් ද පවතී. නමුත් අත්‍යාවශ්‍ය නාගරික පහසුකම් නගර මධ්‍යයේ ස්ථාපිත කර ලීමට මෙම භූමිය භාවිත කළ හැකිය. ඒ අනුව මෙම ඉඩම රථ වාහන නැවතුම් ස්ථාන සහිතව වාණිජ ප්‍රවර්ධනයට යොදා ගත හැකිය.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.		පෞද්ගලික	√	රාජ්‍ය	
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	නැත	√	පවතී නම්	සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.	
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	මූතියංගණය රජ මහා විහාරය, අංදෙණිය රජ මහා විහාරය					
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	කරදේකුඹුර-1772	D.M.M.B. දිසානායක	2005 දෙසැ. 03 සහ 04	අක් : 6	රූඩ් 0	පර්චස් 29
	අලිකුඹුර	-	-	-	-	-

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	160
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන	පෞද්ගලික			

යටිතල පහසුකම් පවතින බව	ජල	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	-	විදුලිය	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	-
		පවතින ධාරිතාවය	ස.මී. 15		පවතින ධාරිතාවය	-
	ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	ඔව්		නැත	නැති නම් යෝජිත සුදුසු ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	
කලාපය			කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්		නැත

ඉතිහාසය (අදාළ නම් පමණක්)

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
උද්‍යානය	40	
රථවාහන නැවතුම් පොළ	20	
මිශ්‍ර වානිජ සංවර්ධනය	60	
එකතුව	160	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව	-	කොමසාරිස්
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	මුතියංගණ රජමහ විහාරය	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ආමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

15. යෝජිත නව මාර්ග සංවර්ධනය - මැදිරිය පාර

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	යෝජිත නව මාර්ග සංවර්ධනය - මැදිරිය පාර
ව්‍යාපෘතිය	නඩුකාර කන්ද නේවාසික කලාපය සඳහා මාර්ග පහසුකම් ඇති කිරීම
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	මැදිරිය පාර සිට පිලිපොතගම මාර්ගය සම්බන්ධ වන නව මාර්ග සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-

ප්‍රවේශය: මැදිරිය පාර, පිලිපොතගම පාර

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)

යෝජිත නව මාර්ග සංවර්ධනය මැදිරිය පාර සිට පිලිපොතගම මාර්ගය දක්වා සම්බන්ධය ඇති කිරීමකි. මෙම මාර්ගය දකුණු පසින් ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය හා නේවාසික භාවිතයන්ද, වම් පසින් කුඹුරු ඉඩම් හා මැදිරිය රක්ෂිතය පිහිටි ඇත.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව		නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම	√	භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
			√				√
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික				සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> • නව මාර්ග සංවර්ධනය • මැදිරිය පාර මැහෝගනී රක්ෂිතය සංරක්ෂණය කිරීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>මැදිරිය පාර මැහෝගනී රක්ෂිතය දක්වා වූ කොටස මීටර 6කින් පළලකින් යුක්තව පවතින අතර එය මැහෝගනී රක්ෂිතය සිට මීටර 500ක පමණ දුරක් අඩි පාරක් ලෙස පවතී. එතැන් සිට පිලිපොතගම මාර්ගය සම්බන්ධ වේ. මේ හේතුව මත පිලිපොතගම මාර්ගය සිට නඩුකාර කන්ද ප්‍රදේශය දක්වා වූ නේවාසික ප්‍රජාව කිලෝමීටර 1ක පමණ දුරක් නැවත යෑමට සිදු වේ. එසේම මෙම මාර්ගය බදුල්ල යෝජිත සෞඛ්‍ය කලාපයේ පවත්නා ප්‍රධාන මාර්ගයකි. ඒ අනුව මෙම මාර්ගය පිලිපොතගම මාර්ගය දක්වා සංවර්ධනයට අවශ්‍යතාවය පවතී.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික	√	රාජ්‍ය
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්		නැත	√	පවති නම්	සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	පෞද්ගලික					
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලසුමේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	-	-	-	අක් :	රූඩ්	පර්චස්

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	√	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	20
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		මහ නගර සභාව			

<p>ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)</p>						
<p>යටිතල පහසුකම් පවතින බව</p>	<p>ජල</p>	<p>අවශ්‍ය ධාරිතාවය</p>	<p>-</p>	<p>විදුලිය</p>	<p>අවශ්‍ය ධාරිතාවය</p>	<p>-</p>
		<p>පවතින ධාරිතාවය</p>	<p>-</p>		<p>පවතින ධාරිතාවය</p>	<p>-</p>
	<p>ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය</p>	<p>ඔව්</p>		<p>නැත</p>	<p>නැති නම් යෝජිත සුදුසු ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය</p>	
<p>කලාපය</p>			<p>කලාපයේ සුදුසු බව</p>	<p>ඔව්</p>		<p>නැත</p>
<p>ඉතිහාසය (අදාළ නම් පමණක්)</p>						
<p>වර්තමාන තත්ත්වය</p>						

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
මාර්ග සංවර්ධනය	20	
එකතුව	20	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	
මහ නගර සභාව බදුල්ල	බලයලත් නිලධාරියා	
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	කොමසාරිස්	
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	අධ්‍යක්ෂ	
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	

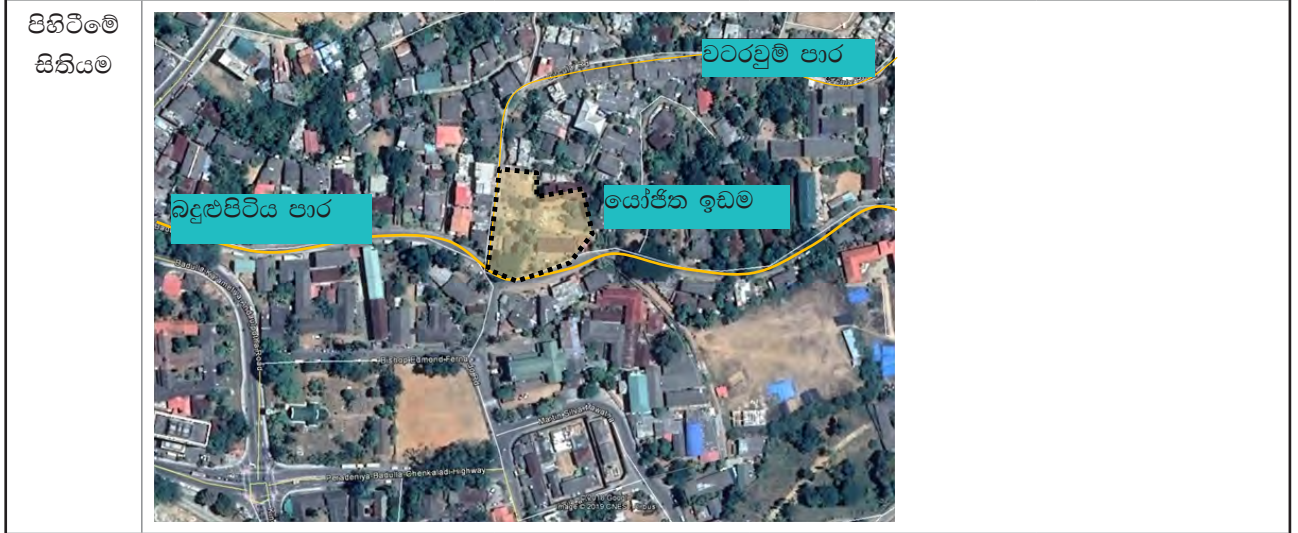
16. බදුල්ල පිටිය පාර බන්ධනාගාර නිල නිවාස සහිත ඉඩම තුළ ආයතනික සංකීර්ණය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	බදුල්ල පිටිය පාර බන්ධනාගාර නිල නිවාස සහිත ඉඩම තුළ ආයතනික සංකීර්ණය
ව්‍යාපෘතිය	ආයතනික සේවා සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථාව ලබා දීම
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	බදුල්ල පිටිය පාර ආයතනික සේවා සංකීර්ණය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	පෞද්ගලික	මහ නගර සභා ඉඩම්	බදුල්ල පිටිය පාර	වටරවුම් පාර
ප්‍රවේශය	බදුල්ල පිටිය පාර, වටරවුම් පාර			

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමඟ පැහැදිලි කරන්න)

මෙම ඉඩම බදුල්ල නගරයට ඉතා ආසන්නව පවත්නා නිල නිවාස සහිත පරිශ්‍රයකි. බදුල්ල නගරයේ දැනට පවත්නා බදුල්ල බන්ධනාගාරය 2019-2030 සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් නගරයෙන් පිටතට විතැන් කිරීමට යෝජනය.

ඒ අනුව බන්ධනාගාරය පිටුපස පවත්නා බන්ධනාගාර නිල නිවාසද ඒ සමඟ විතැන් කර එම භූමිය සංවර්ධන කාර්යය සඳහා යොදා ගැනීමට අපේක්ෂිතය. මෙම ඉඩමට ආසන්නව මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය පිහිටා ඇත. එසේම මෙම ඉඩමට දකුණු පසින් බදුල්ල මහ නගර සභාවට අයත් නිල නිවාස රැසකි. ඉඩමට වම් පසින් දේශලික වාණිජ හා නේවාසික භාවිතයන් පවතී.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම	√	භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
		√					√
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> බදුල්ල නගර මධ්‍යය උතුරු සංවර්ධිත ඉඩම් සංවර්ධන කාර්යය සඳහා යොමුකිරීම ආයතනික සේවා සඳහා නගර මධ්‍යය ඉඩ ප්‍රස්ථාව ලබා දීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>බදුල්ල පරිපාලන සේවා සඳහා පළාතේ අග නගරය ලෙස හැඳින් වුවද ආයතනික සේවා සඳහා නගර මධ්‍යය භූමි පරිහරණය සේවා සපයනුයේ අවම වශයෙනි. නගරයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා සෘජු ලෙස දායකත්වයක් නොදෙන බන්ධනාගාරය විතැන් කිරීමට 2019-2030 සංවර්ධන සැලැස්ම යෝජනා කරන්නේ ඒ නිසාවෙනි.</p> <p>ඒ අනුව බන්ධනාගාරය පිටුපස පවත්නා බන්ධනාගාර නිල නිවාසද ඒ අනුව නගරයෙන් පිටත විතැන් කිරීමට යෝජනය. මේ සමඟ දැනට හිස්ව පවතින මහ නගර සභා ඉඩමද ඒකාබද්ධ කොට ආයතනික සේවා සඳහා යොදා ගැනීමට යෝජනය.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරීත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත	පවති නම්	සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.		
ඉඩම් හිමිකාරීත්වයේ තොරතුරු	බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුව, බදුල්ල මහ නගර සභාව						
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය			
	-	-	-	අක් : 1	රූඩ් 0	පර්චස් 0	

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	300
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		භාණ්ඩාගාර, මහ නගර සභාව, බදුල්ල			

<p>ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)</p>						
<p>යෝජිත සංවර්ධනයට අදාළ ඉඩම් තුළ තෙමහල් ආයතනික සේවා අන්තර්ගත සංකීර්ණයක් යෝජිතය. මේ තුළ කාර්යාල හා දිවා සුරතැම් මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවීමට යෝජිතය. එසේම දැනට ඉඩම් මැදින් දිවෙන පෞද්ගලික මාර්ගය වටරවුම් මාර්ගය දෙසින් මීටර 4.5 ක මාර්ගයක් ලෙස සංවර්ධනය කර එම පෞද්ගලික ඉඩම් සඳහා ප්‍රවේශකත්වයක් ලබා දීමට යෝජිතය.</p>						
<p>කලාපය</p>	<p>මිශ්‍ර කලාපය</p>		<p>කලාපයේ සුදුසු බව</p>	<p>ඔව්</p>	<p>√</p>	<p>නැත</p>

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
පවත්නා ඉදිකිරීම් කඩා බිඳ දැමීම	1	
ගොඩනැගිලි සංවර්ධනය	370	
මාර්ග සංවර්ධනය	1	
එකතුව	372	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
මහ නගර සභාව බදුල්ල	-	-
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුව	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

17. යෝජිත බන්ධනාගාර පරිශ්‍රයේ මිශ්‍ර වාණිජ සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	බන්ධනාගාර පරිශ්‍රයේ මිශ්‍ර වාණිජ සංවර්ධනය
ව්‍යාපෘතිය	වාණිජ සේවා ඒකාබද්ධ පරිශ්‍ර සංවර්ධනය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	බන්ධනාගාර පරිශ්‍රයේ මිශ්‍ර වාණිජ සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	බදුල්ල-වෙන්කලඬි ඒ 5 මාර්ගය	රේස් කෝස් පාර	බන්ධනාගාර පාර	බදුල්ල-වෙන්කලඬි ඒ 5 මාර්ගය
ප්‍රවේශය	බදුල්ල-වෙන්කලඬි ඒ 5 මාර්ගය			

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)

බදුල්ල නගරයේ දැනට පවත්නා බදුල්ල බන්ධනාගාරය 2019-2030 සංවර්ධන සැලැස්ම තුළින් නගරයෙන් පිටතට විතැන් කිරීමට යෝජිතය.

මෙම භූමිය වටා බදුල්ල වෙන්කලඬි ඒ 5 මාර්ගය හා රේස් කෝස් පාර දිවෙන අතර නගරයේ වාණිජ කලාපයට ආසන්නව පවතී. උතුරු දෙසින් විහාර මහා දේවි බාලිකා විද්‍යාලයද, නැගෙනහිර දෙසින් පළාත් පාලන දෙපාර්තමේන්තුව හා ආයතනික සේවාද, දකුණු දෙසින් බන්ධනාගාර ගබඩා ඉඩම ද, බටහිර දිශාවෙන් ලංකා බැංකුවද පිහිටා ඇත.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික	√		√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> • බදුල්ල නගර මධ්‍යය උණ සංවර්ධිත ඉඩම් සංවර්ධන කාර්ය සඳහා යොමුකිරීම • පහළ විදිය වාණිජ කලාපය ප්‍රවර්ධනය කිරීම 						
ව්‍යාපෘතියේ කාර්තිකත්වය	<p>බදුල්ල පරිපාලන සේවා සඳහා පළාතේ අග නගරය ලෙස හැදින් වුවද ආයතනික සේවා සඳහා නගර මධ්‍යය භූමි පරිහරණය සේවා සපයනුයේ අවම වශයෙනි. බදුල්ල නගරයේ සංක්‍රමණික ප්‍රජාවගෙන් 1% පමණ ප්‍රතිශතයක් පමණක් බදුල්ල බන්ධනාගාරය කේන්ද්‍ර කර ගෙන පැමිණෙති.</p> <p>බදුල්ල නාගරික ක්‍රියාකාරකම් හා පහසුකම් ස්ථාපිත කිරීමේදී භූ විෂමතාවය බාධකයක් ලෙස පවතී. මේ නිසා නගර මධ්‍යය ආපදා අවම භූමි සඳහා ඉහළ මිලක් හා ඉල්ලුමක් පවතී. බන්ධනාගාරය පවතින ඉඩම ඒ අතරින් සුවිශේෂී වෙයි.</p> <p>මීට අමතරව බන්ධනාගාර සේවා සඳහා දැනට පවත්නා ඉඩ ප්‍රමාණය අවම මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් එය පුළුල් කිරීමට නොහැකි මට්ටමේ පවතී. ඒ අනුව නගරයේ ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා ඍජු ලෙස දායකත්වයක් නොදෙන බන්ධනාගාරය විතැන් කිරීමට 2019-20130 සංවර්ධන සැලැස්ම යෝජනා කරන්නෙන් ඒ නිසාවෙනි.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත		පවතී නම්	සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.	
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුව						
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය			
	-	-	-	අක් : 0	රූඩ් 3	පර්චස් 20	

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	275
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන	පෞද්ගලික				

<p>ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)</p>	<p>යෝජිත සංවර්ධනය වාණිජ තෙමහල් ගොඩනැගිල්ලක් ලෙස සංවර්ධනයට යෝජිතය. එහිදී බිම් මහල හා දෙවන මහල වාණිජ කටයුතු සඳහා ද තෙවන මහල ආයතනික සේවා සඳහා යොදා ගත යුතුය. ප්‍රවේශකත්වය සැපයීමේදී නගරයේ රථ වාහන තදබදයට අවම හානි වන ආකාරයට රථ වාහන ඉඩමේ නැගෙනහිර දිශාවෙන් ඇතුළු කළ යුතුය.</p> <p>මේ තුළ පරිපාලන සංකීර්ණය අදියර 2 යටතේ සංවර්ධනය වන භූමියේ දැනට වාණිජ කටයුතු සිදු කරන වෙළඳ ප්‍රජාව මේ වාණිජ සංකීර්ණය තුළ නැවත ස්ථාපනයට යෝජිතය.</p>						
<p>කලාපය</p>	<p>මිශ්‍ර කලාපය</p>		<p>කලාපයේ සුදුසු බව</p>	<p>ඔව්</p>	<p>√</p>	<p>නැත</p>	

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
පවත්නා ඉදිකිරීම් කඩා බිඳ දැමීම	1	
ගොඩනැගිලි සංවර්ධනය	274	
එකතුව	275	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
මහ නගර සභාව බදුල්ල	-	කොමසාරිස්
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තුව	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

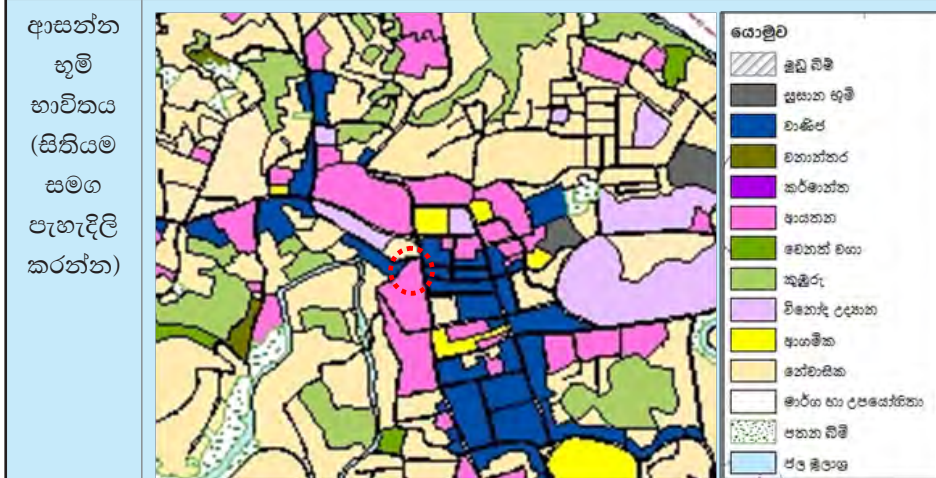
18. බදුල්ල පරිපාලන සංකීර්ණය II අදියර ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	බදුල්ල පරිපාලන සංකීර්ණය II අදියර ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	බදුල්ල පරිපාලන සංකීර්ණය II අදියර ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	ආයතනික සේවා පරිශ්‍ර සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	හුණුකොටුව පාර	රජවිදිය	ආණ්ඩුකාර කාර්යාල පරිශ්‍රය	නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය
ප්‍රවේශය	රජවිදිය			

යෝජිත ඉඩම බදුල්ල ආණ්ඩුකාර කාර්යාලය ආශ්‍රිතව පවතින අතර දැනට මෙහි එක් පසෙක රජ විදියට මුහුණලා වාණිජ භාවිතයන් පවතී. මෙම ඉඩමට පිටුපසින් ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය හා ජාතික විදුලි බල මණ්ඩලයේ ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරු කාර්යාලය පිහිටා ඇත. මෙම ඉඩමට ඉදිරිපසින් රජ විදිය වාණිජ ස්ථාන පිහිටා ඇති අතර වර්තමාන ප්‍රධාන බස් නැවතුම් පොළද පිහිටා ඇත.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික	√		√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> • බදුල්ල නගර මධ්‍යය උෟණ සංවර්ධිත ඉඩම් සංවර්ධන කාර්ය සඳහා යොමුකිරීම • පරිපාලන ආයතන සඳහා අවශ්‍ය නගර මධ්‍යය ඉඩ ප්‍රස්ථාව ලබා දීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	බදුල්ල පරිපාලන සේවා සඳහා පළාතේ අග නගරය ලෙස හැදින් වුවද ආයතනික සේවා සඳහා නගර මධ්‍යය භූමි පරිහරණය සේවා සපයනුයේ අවම වශයෙනි. බොහෝ ඉඩම් මේ වන විට යම් යම් භාවිතයන් සඳහා වෙන් කර ඇති අතර නිවරදි සැලැස්මකට අනුව ස්ථාපනය කර ඇති භාවිතයන් පවතිනුයේ අවම වශයෙනි. ඒ අනුව නගර මධ්‍යය උෟණ සංවර්ධිත මට්ටමේ පවතින ඉඩම් නිවරදි උපයෝජනයට ලබා ගැනීම සඳහා රජ විදියට මුහුණලා පවතින ඉඩම් පරිපාලන සංකීර්ණයක් ලෙස සංවර්ධනයට යෝජිතය.						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත	පවති නම්	සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.		
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	ආණ්ඩුකාර කාර්යාලය						
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය	මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය			
	-	-	-	අක් :	රූඩ්	පර්චස්	

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	280
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන	පෞද්ගලික				

යටිතල පහසුකම් පවතින බව	ජල	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	ස.මී. 10	විදුලිය	අවශ්‍ය ධාරිතාවය	
		පවතින ධාරිතාවය	-		පවතින ධාරිතාවය	
	ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	ඔව්		නැත	නැති නම් යෝජිත සුදුසු ඝන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතිය	

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව) යෝජිත සංවර්ධනය ආයතනික සේවා ආකූලත්වය මහල් ගොඩනැගිල්ලක් ලෙස සංවර්ධනයට යෝජිතය. එහිදී බිම් ආවරණයෙන් 40% ප්‍රතිශතයක් හරිත ආවරණය පවත්වා ගනිමින් පරිපාලන සංකීර්ණයක් ඉදි කිරීමට යෝජිතය. ප්‍රවේශකන්වය සැපයීමේදී නගරයේ රථ වාහන තදබදයට අවම හානි වන ආකාරයට රථ වාහන ඇතුළු කළ යුතුය.

කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය	කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත
-------	--------------	------------------	-----	---	-----

වර්තමාන තත්ත්වය (මිනුම් සහිතව පැහැදිලි කරන්න)

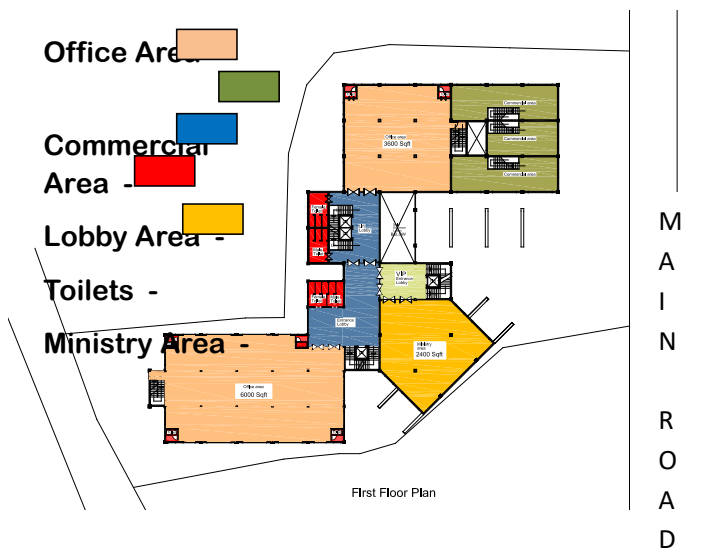

වර්තමාන තත්ත්වය

විස්තරය	ඒකක ගණන	දිග	පළල
වානිජ ගොඩනැගිලි	11		

දළ සිතියම

යෝජිත ගොඩනැගිලි සැලසුම

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
පවත්නා ඉදිකිරීම් කඩා බිඳ දැමීම හා ප්‍රතිශ්ඨාපනය	2	
ගොඩනැගිලි සංවර්ධනය	278	
එකතුව	280	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
මහ නගර සභාව බදුල්ල	-	කොමසාරිස්
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	ආණ්ඩුකාර කාර්යාලය	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

19. වෙලේකඩේ මහජන විවේකාගාර ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	වෙලේකඩේ මහජන විවේකාගාර ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	අවන්හල් පහසුකම් හා විවේකී ස්ථානයක් ලෙස පුනර්ජීව ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	වෙලේකඩේ මහජන විවේකාගාර ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උග්‍රව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	වෙලේකඩේ නගර සභා වෙළඳ සැල	වෙලේකඩේ නගර සභා වෙළඳ සැල	ඒ 5 බදුල්ල -වෙන්කලඬි මාර්ගය	විශාඛා විද්‍යාලය
ප්‍රවේශය	රජවිදිය			

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)

[Pattern]	බුඩු බිම්
[Pattern]	සුසාන භූමි
[Color]	වාණිජ
[Color]	ව්‍යාපාරික
[Color]	කර්මාන්ත
[Color]	ආයතන
[Color]	අවනත වන
[Color]	කුඹුරු
[Color]	විනෝද උද්‍යාන
[Color]	ආගමික
[Color]	සත්වායුක
[Color]	මාර්ග හා උපයෝගිතා
[Pattern]	පහන බිම්
[Color]	ජල සම්පාදන

යෝජනා පුනර්ජීව ව්‍යාපෘතිය සඳහා වූ ඉඩම බදුල්ල මහ රෝහලට ආසන්නව පවතී. වෙලේකඩේ මංසන්ධිය ඉදිරිපස පවත්නා මෙම ඉඩම බදුල්ල වෙන්කලඬි ප්‍රධාන මාර්ගයට මුහුණලා පිහිටා ඇත. පුරාවිද්‍යා ස්මාරකයක් ලෙස සලකන වෙලේකඩේ ඕලන්ද බලකොටුව විශාඛා විද්‍යාලය, වෙලේකඩේ නගර සභා පොදු වෙළඳ සැල පිහිටා ඇත.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව		නැවත වර්ධනය	√	පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> • බදුල්ල නගර මධ්‍යය උෟණ සංවර්ධිත ඉඩම් සංවර්ධන කාර්ය සඳහා යොමුකිරීම • නගර මධ්‍යය මහජන විවේකී ස්ථාන ඇති කිරීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>වෙලේකඩේ ඕලන්ද වෙළඳ මධ්‍යස්ථානය බදුල්ල දීර්ඝ ඉතිහාසයකට උරුමකම් කියන බවට පවතින එක් සාක්ෂියකි. යටත් විජිත සමය තුළ ස්ථාපනය වන මෙම ස්ථානය වර්තමානයේදී පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ ස්ථානයක් ලෙස පවතී. නමුත් ස්ථානයේ සංරක්ෂිතභාවය හානි නොවන ආකාරයෙන් හෝ නගරයේ ක්‍රියාකාරීත්වය උදෙසා මෙම ස්ථානය භාවිතා කිරීමක් සිදු වන්නේ නැත. මේ හේතුව මත නගරයේ ක්‍රියාකාරී සීමාව තුළ පිහිටි හුදකලා ස්ථානයක් ලෙස පවතී. මෙහි පවත්නා පුරාවිද්‍යා විනාකම හෝ නගරයට පැමිණෙන සංචාරක ප්‍රජාවට විවෘත කිරීමක්ද සිදු වන්නේ නැත. මේ අනුව සංරක්ෂනය ඒ ආකාරයෙන්ම පවත්වා ගනිමින්, පොදු සංචාරක ප්‍රජාව උදෙසා මෙය විවෘත කිරීමට මෙම ව්‍යාපෘතිය යෝජිතය.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරීත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත	පවති නම්		සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.	
ඉඩම් හිමිකාරීත්වයේ තොරතුරු	පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව						
මිනින්දෝරු සැලසුමේ තොරතුරු	මිනින්දෝරු සැලැස්මේ අංකය		මිනින්දෝරු තැනගේ නම	දිනය	ඉඩමේ ප්‍රමාණය		
	-		-	-	අක් :	රූඩ්	පර්චස්

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	280
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන	භාණ්ඩාගාර				

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)	යෝජිත පුරාවිද්‍යා ස්ථාන පුනර්ජීව වැඩසටහන යටතේ වෙලේකඩේ ඕලන්ද වෙළඳ මධ්‍යස්ථානය සංරක්ෂණය කිරීමටත්, පනතනා ස්මාරකවලට අවම හානියක් සිදු වන ආකාරයට එළිමහන් අවන්හලක් හා විවේකී පහසුකම් ඇති කිරීමටත් යෝජිතය.						
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත	
<p>ඉතිහාසය</p> <p>1818 උඩරට ගිවිසුමෙන් පසුව ඉංග්‍රීසි ආණ්ඩුව මගින් බදුල්ල නගරයේ සාදන ලද වෙළඳ මධ්‍යස්ථානය මෙය ලෙස හඳුනාගෙන තිබේ. 1889 දී ඉදි කරන ලද මෙම වෙළඳ පොළ වෙල්යායක් ඉස්මත්තේ ඉදි කර ඇති බැවින් “ වෙලේකඩේ” ලෙස ප්‍රසිද්ධ වී ඇත. මෙම ගොඩනැගිල්ල ලී ආරුක්කු සහිතව ඉදි කර තිබේ ඇති අතර එයින් ආරුක්කු කීපයක් ශේෂව තිබී පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සංරක්ෂණය කර ඇත. British Architecture in Sri Lanka නම් ග්‍රන්ථයේ මෙම ස්ථානය පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක තොරතුරු සඳහන් වේ. අෂ්ටාශ්‍රාකාර මැද මිදුලක්, ඇතුළු වීමේ දොරටු 04 ක් හා කුරුසාකාර අංගන 04 ක් ද මුදුන් වහලය සහ පහත වහල සහිතව මෙම ගොඩනැගිල්ල නිර්මාණය කොට තිබේ. ලංකාවේ ඉදිකළ ප්‍රථම නිදහස් වෙළඳ ගොඩනැගිල්ල ලෙස සැලකේ. මෙම ගොඩනැගිල්ල සහ ආසන්න ගොඩනැගිලි කුරුසයක හැඩයට ඉදි කර තිබෙනු දක්නට ලැබේ. මෙහි පුරාවිද්‍යාත්මක හා වාස්තු විද්‍යාත්මක වටිනාකම සුරැකෙන පරිදි සංරක්ෂණය කර ඇත.</p>							

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
ස්මාරක සංරක්ෂණ හා පිළිසකර කිරීම	20	
විවේකී ස්ථාන ඇති කිරීම	10	
එකතුව	30	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව		කොමසාරිස්
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය		අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	පුරාවිද්‍යා සංරක්ෂණ රෙගුලාසි මත ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

20. යෝජිත මංසන්ධි සංවර්ධනය

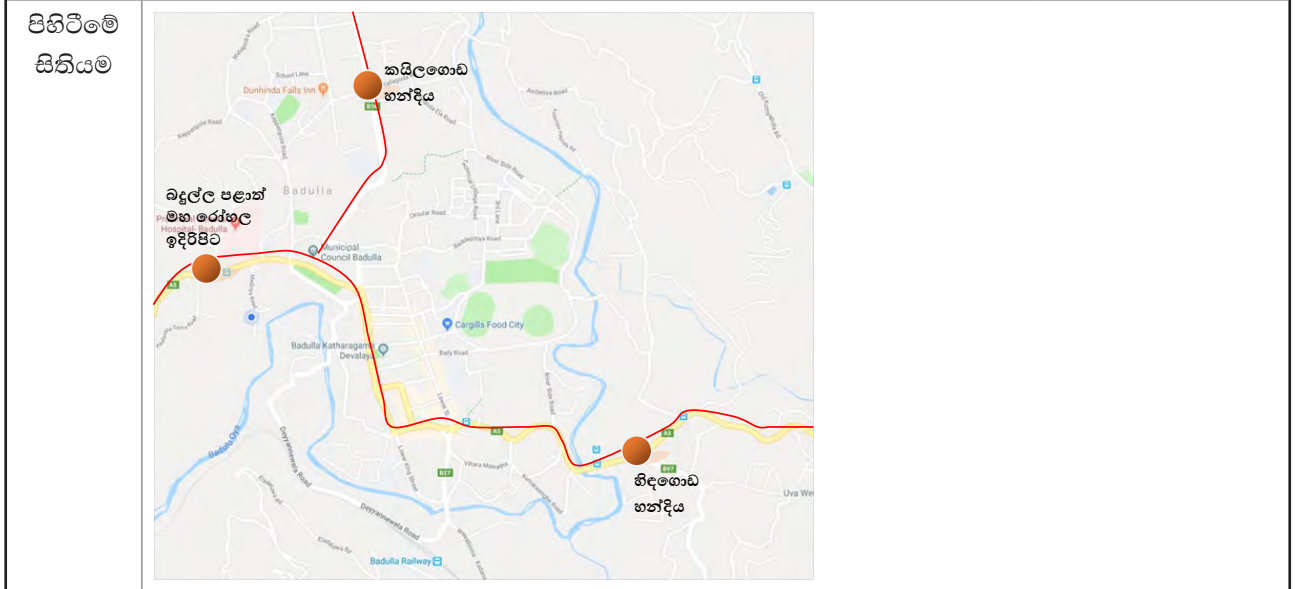
ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	මංසන්ධි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	කයිලගොඩ, රෝහල ඉදිරිපස හා හිඳගොඩ මංසන්ධි සංවර්ධනය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	කයිලගොඩ, රෝහල ඉදිරිපස හා හිඳගොඩ මංසන්ධි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-

ප්‍රවේශය: ඒ 5 බදුල්ල - වෙත්කලඩි මාර්ගය, මහියංගනය පාර

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)

මංසන්ධි සංවර්ධනයට යෝජිත කයිලගොඩ මං සන්ධිය ආශ්‍රිතව වාණිජ හා ආයතනික සේවා ප්‍රධාන වශයෙන් ඒකරාශි වී ඇත. මංසන්ධියට මුහුණලා පවතින නේවාසික භාවිත ආයතනික සේවා හෝ වාණිජ භාවිත සඳහා මාරු වීමේ ප්‍රවණතාවයක් පවතී.

හිඳගොඩ මංසන්ධිය ආශ්‍රිතව ඉන්ධන පිරවුම් හලක් පවතින අතර අනෙක් පසින් කුඹුරු ඉඩම් පවතී.

රෝහල මංසන්ධිය ආශ්‍රිතව බදුල්ල මහ රෝහල හා පෞද්ගලික රෝහල් හා රසායනාගාර පවතී.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික				සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> බදුල්ල රට වාහන තදබදය අවම කිරීම බදුල්ල නගර මධ්‍යය මග හැර යා හැකි විකල්ප මාර්ග ප්‍රවර්ධනය 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>බදුල්ල නගරය තුළ එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ මාර්ග ජාලයකි. මාර්ග සන්තවය සැලකීමේදී වර්ග කිලෝමීටර එකකට කිලෝමීටර 9ක පමණ දිගින් යුත් මාර්ග රටාවක් පවතී. නමුත් මේ වන විට රට වාහන තද බදයක් පෙර නිමිති ඇති වී ඇත. ඒ අනුව විශ්ලේෂණය සිදුකිරීමේදී හඳුනාගන්නා ලද්දේ පවත්නා මාර්ග ජාලය නියමාකාරයෙන් භාවිතා නොකිරීමත්, ප්‍රධාන මාර්ග ආශ්‍රිතව සේවා සැපයුම් ස්ථාන බොහොමයක් ඒකරාශී වී තිබීමත්ය.</p> <p>ඒ අනුව පවත්නා මාර්ග ජාලයේ විකල්ප මාර්ග ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා නගරයේ මධ්‍යය ප්‍රදේශයට ළඟා වීමට පෙර මංසන්ධි ආශ්‍රිතව, මංසන්ධි සංවර්ධනයක් සිදු කර නගරය හරහා ගමන් කරන රට වාහනවල ගමන් පථය වෙනස් කිරීමට යෝජනය.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත	පවති නම්		සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.	
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය						

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	√	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	30
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය			

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)	<p>මෙම ව්‍යාපෘතිය අදියර තුනක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජනය.</p> <p>ඒ අනුව කයිලගොඩ මංසන්ධිය මාර්ග 4කට ප්‍රවේශකත්වය සපයන ලෙසත්, රෝහල ඉදිරිපස මාර්ග 4කට ප්‍රවේශකත්වය සපයන ලෙසත් හා හිඳගොඩ මංසන්ධිය 3කට ප්‍රවේශකත්වය සපයන ලෙසත් සංවර්ධනයට යෝජනය.</p>						
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත	

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
කසිලගොඩ මංසන්ධි සංවර්ධනය	10	
රෝහල ඉදිරිපස මංසන්ධි සංවර්ධනය	10	
හිඳගොඩ මංසන්ධි සංවර්ධනය	10	
එකතුව	30	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

21. යෝජිත රථ ගාල්

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	යෝජිත රථ ගාල්- දුම්රිය ස්ථානය, රේස්කෝස් මාර්ගයේ දකුණු පස බිම්කීරය
ව්‍යාපෘතිය	යෝජිත රථ ගාල්- දුම්රිය ස්ථානය, රේස්කෝස් මාර්ගයේ දකුණු පස බිම්කීරය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	බදුල්ල දුම්රිය ස්ථානය හා රේස්කෝස් මාර්ගයේ දකුණු පස බිම් කීරය රථ ගාල් සංවර්ධනය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උගව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-
ප්‍රවේශය	ඒ 5 බදුල්ල - වෙත්කලඩි මාර්ගය, දුම්රිය නැවතුම්පොළ මාර්ගය			

පිහිටීමේ සිතියම

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)

රථ ගාල් සංවර්ධනයට යෝජිත දුම්රිය ස්ථානය අසල ඉඩම දුම්රිය ස්ථානය ඉදිරිපස පවත්නා ඉඩම වේ. වර්ථමානයේ මෙම ඉඩමට යාබදව බදුල්ල ඉරිදා සතිපොළ පවතී.

මීට අමතරව රේස් කෝස් පිටිය දකුණු පස බිම් කීරුව මේ වන විට භාවිතයේ නොපවතී. මීට ඉදිරියේ උගව පළාත් පුස්තකාලය හා වාණිජ ස්ථාන රැසක් පවතී. එසේම වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩා පිටිය හා සංකීර්ණය වම් පසින් පිහිටා ඇත.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> බදුල්ල රට වාහන තදබදය අවම කිරීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>බදුල්ල නගරයේ සේවා නගරයක් ලෙස පැවතීම හේතුවෙන් නගරයේ සැරිසරණ වාහන ප්‍රමාණයක් ඉහළ අගයක් ගනී. ඒ අතර පාසැල් සේවය, කාර්යාල සේවා සඳහා පැමිණෙන වාහන නගරයේ නවතා තැබීම සුලභ ලක්ෂණයකි. ඒ අනුව රට වාහන නැවතුම් ස්ථාන පෙස ඔවුන් මාර්ග සෙසස භාවිතා කරයි. නමුත් ඒ තුළින් වැහන තදබදයක් ඇති වී ඇත.</p> <p>වරතමානයේ දුම්රිය ස්ථානය ආශ්‍රිතව වැහන් නැවතුම් පොළක් ලෙස දුම්රිය ස්ථානය ඉදිරිපිට තාවකාලිකව භාවිතා කරයි. ඒ අනුව දුම්රිය ස්ථානය විසින් නඩත්තු කෙරෙන වාහන නැවතුම් ස්ථානයක් යෝජනය.</p> <p>මීට අමතරව වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩා සංකීර්ණය දකුණු පස බිම් තීරුව වර්ධමානයේ භාවිතයට නොගනී. ඒ අනුව උණ භාවිතයේ පවත්නා මෙම ඉඩම භාවිතයට ගැනීමට යෝජනය.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත		පවති නම්	සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.	
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	මහ නගර සභාව, දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව						

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	√	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs' Mn)	30
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන මහ නගර සභාව, දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව					

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)	<p>මෙම ව්‍යාපෘතිය අදියර දෙකක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජනය.</p> <p>ඒ අනුව පළමු අදියර ලෙස දුම්රිය ස්ථානය ඉදිරිපිට රට වාහන නැවතුම් පොළක් බිම කැට ගඩොල් අතුරුවා සිදුකිරීමට යෝජනය.</p> <p>දෙවන අදියර ලෙස රේස් කෝස් පීටිය වම් පස තීරුව රට වාහන නැවතුම් පොළක් බිම කැට ගඩොල් අතුරුවා සිදුකිරීමට යෝජනය.</p>						
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත	

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
දුම්රිය ස්ථානය ඉදිරිපිට	10	
රේස් කෝස් පිටිය වම් පස තීරුව	10	
එකතුව	20	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව	-	ස්ථානාධිපති
රෙගුලාසි සහ උපදේශන		
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

22. ක්‍රීඩාපිටි සංවර්ධනය

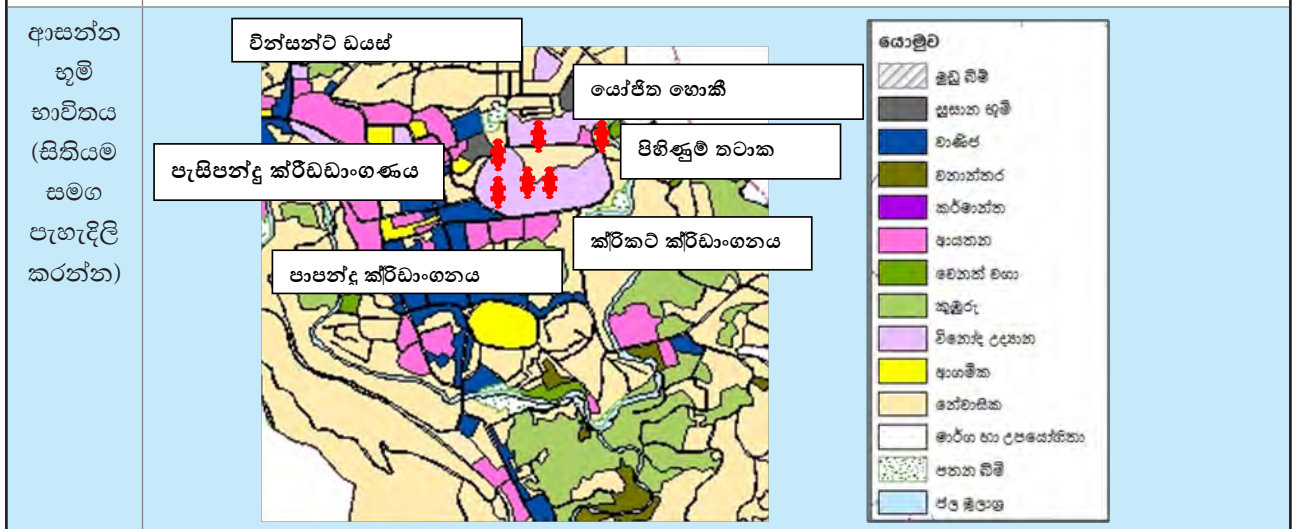
ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	බදුල්ල ක්‍රීඩා පිටි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගණය, පාපන්දු ක්‍රීඩාංගණය, ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගණය, පැසිපන්දු ක්‍රීඩාංගණය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගණය, පාපන්දු ක්‍රීඩාංගණය, ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගණය, පැසිපන්දු ක්‍රීඩාංගණය, පිහිණුම් තටාකය නැවත සංවර්ධනය හා යෝජිත හොකී ක්‍රීඩාංගණ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-

ප්‍රවේශය

බදුල්ල ක්‍රීඩා පිටි රේස් කොස් මාර්ගයට මුහුණලා වම් පසින් පිහිටා ඇති අතර රේස් කොස් මාර්ගයට මුහුණලා දකුණු පසින් වාණිජ ස්ථාන, ඌව පළාත් ප්‍රසන්නකාල සේවා මණ්ඩලය, ආදී ධූතයින්ගේ ක්‍රීඩා සමාජ ගොඩනැගිල්ල, ගඟබඩ මාර්ගය ආශ්‍රිත ගඟ රක්ෂිතය, බදුල්ල ගිනි නිවීමේ ඒකකය පිහිටා ඇත. මීට අමතරව එක් පසෙකින් අල් අදාත් දෙමළ මහා විද්‍යාලය, වර්තමාන කසළ අංගනය, බදුල්ල උද්භිද උද්‍යානය හා නේවාසික භාවිතයන් පිහිටා ඇත.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය	√	පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> • බදුල්ල නගරයේ පවතින ක්‍රීඩා ආශ්‍රිත ඒකාබද්ධ සේවා ප්‍රවර්ධනය • නගරයේ භූ දර්ශන අලංකරණය 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>බදුල්ල නගරයේ සේවා නගරයක් ලෙස විවිධ සේවාවන්ගේ තෝරාගැනීමක් ලෙස පවතී. ඒ අනුව උභව පළාතේ ප්‍රධාන ක්‍රීඩා අගනගරය ලෙසද බදුල්ල හැඳින්විය හැකිය. වර්තමානය වන විට බදුල්ල මහ නගර සීමාවෙහි ඒ අනුව බදුල්ල මහ නගර සභාව සතුව ක්‍රීඩාංගන 14 ක්, පිහිනුම් තටාක 02 ක් සහ එක් ඇවිදින මංකිරුවක් පවතී. නගර වැසියන්ගේ සෞඛ්‍ය තත්වය හා ක්‍රීඩා කෞශල්‍යතා නංවාලීමටදෙසා මෙම සේවාවන් පවතින අතර වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය ආශ්‍රිතව ඇති ක්‍රීඩා පිටි එහිදී වැදගත් වේ.</p> <p>උභව පළාත් ක්‍රීඩා තරඟ හා සමස්ත ලංකා තරඟද පැවත්වීම සඳහා බදුල්ල ක්‍රීඩා සංකීර්ණය ආශ්‍රිත වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය, පාපන්දු ක්‍රීඩාංගනය, ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගනය, පැසිපන්දු ක්‍රීඩාංගනය යොදා ගනී. එසේම නගරයේ එළිමහන් ප්‍රදර්ශන හා සංදර්ශණ පැවැත්වීමටද මෙම ක්‍රීඩාංගන යොදා ගනී.</p> <p>නමුත් දැනට ක්‍රීඩා සංකීර්ණය ආශ්‍රිතව පවතින සේවාවල අවමභාවය හා යටිතල හසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම මත ක්‍රීඩකයන් දැනි අහසුතාවලට මුහුණ පායි. වර්තමාන කැළි කසල අංගනයේ දුර්ගන්ධය, පුහුණු වීම් සඳහා මංකිරු පහසුකම් නොමැති වීම, විදුලි පද්ධතිය ක්‍රමවත් භාවයක් නොමැති වීම, මහජන ප්‍රේක්ෂකාගාර ආවරණ නොමැති වීම හා සනීපාරක්ෂක පහසුකම්වල විධිමත් භාවයක් නොමැති වීම එහි පවතින සුවිශේෂී ගැටළු වේ. එසේම පැරණි පිහිනුම් තටාකය නැවත භාවිතා කළ හැකි අයුරින් සංවර්ධනය කිරීම තුළින් උභව භාවිත ලෙස පවත්නා සම්පත් උපරිම ප්‍රයෝජනයට ගත හැකිය.</p> <p>මීට අමතරව වර්තමානයේ පවතින කසල අංගනය මේ කලාපය තුළින් විතැන් කර එම භූමි හොඳි ක්‍රීඩා පිටියක් ලෙස සංවර්ධනය හරහා උභව පළාතටම ක්‍රීඩා අංශයෙන් සුවිශේෂී දායකත්වයක් ලබා දීමට අපේක්ෂිතය.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත		පවති නම්	සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.	
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	බදුල්ල මහ නගර සභාව						

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	√	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs. Mn)	
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන	බදුල්ල මහ නගර සභාව				

<p>ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)</p>	<p>මෙම ව්‍යාපෘතිය අදියර හයක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජනා.</p> <p>ඒ අනුව පළමු අදියර ලෙස වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය, පාපන්දු ක්‍රීඩාංගනය, ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගනය හා පැසිපන්දු ක්‍රීඩාංගනය නැවත සංවර්ධන කටයුතු පහත ක්ෂේත්‍ර යටතේ සිදු කිරීමට යෝජනා.</p> <p>1. වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය</p> <p>වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය සඳහා වන සංවර්ධන යෝජනා</p> <ul style="list-style-type: none"> • කෘත්‍රිම මංකිරු සකස් කිරීම. (Synthetic Track) • ජංගම වේදිකාවක් සකස් කිරීම. • ප්‍රේක්ෂකාගාරය සහ ක්‍රීඩාංගනය වෙන් වන පරිදි අභ්‍යන්තර වැටක් සකස් කිරීම. • දැනට පවතින දෙපස ප්‍රේක්ෂකාගාර ආවරණය වන පරිදි වහලයක් සකස් කිරීම. • ක්‍රීඩාංගනය වටා මහජනයාට රැඳී සිටිය හැකි වන පරිදි ආවරණ ප්‍රේක්ෂකාගාරයක් ඉදිකිරීම. • මහජනතාවගේ සෞඛ්‍ය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා කායවර්ධන මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවීම. • දැනට තිබෙන මංකිරු ආවරණය වන පරිදි විවෘත කායවර්ධන කට්ටල සවිකිරීම. • ක්‍රීඩාංගනය ආවරණය වන පරිදි විධිමත් විදුලි පද්ධතියක් සකස් කිරීම. <p>දෙවන අදියර ලෙස,</p> <p>02. පාපන්දු ක්‍රීඩාංගනය</p> <ul style="list-style-type: none"> • විදුලි පද්ධතිය විධිමත් කිරීම. • ක්‍රීඩාංගනය පිටුපස වැටක් සකස් කිරීම. • ක්‍රීඩාංගනය සහ කසල භූමිය අතර මායිමේ ක්‍රීඩාංගන පද්ධතියම ආවරණය වන පරිදි විධිමත්ව ජලය බැස යාම සඳහා කොන්ක්‍රීට් කාණුවක් සකස් කිරීම. <p>තෙවන අදියර ලෙස,</p> <p>03. ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගනය</p> <ul style="list-style-type: none"> • පැරණි ක්‍රීඩාගාරය වැඩිදියුණු කිරීම. • Division one ක්‍රීඩා කල හැකි මට්ටමට ක්‍රීඩාංගනය සකස් කිරීම. • ක්‍රීඩාංගනය වටා වැටක් සකස් කිරීම. • ක්‍රීඩාංගනයේ විදුලි පද්ධතිය සකස් කිරීම. • දැනට අලුතින් සකස් කරනු ලබන මහජන ප්‍රේක්ෂකාගාරයේ වැඩ නිම කිරීම. <p>හතරවන අදියර ලෙස,</p> <p>04. පැසිපන්දු ක්‍රීඩාංගනය</p> <ul style="list-style-type: none"> • මතුපිට තලය සකස් කිරීම. • පැසිපන්දු ක්‍රීඩාංගනය, වින්සන් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය හා පාපන්දු ක්‍රීඩාංගනය ආවරණය වන පරිදි ඉහළ මහල ක්‍රීඩාගාරයක් හා බිම් මහලෙහි ක්‍රීඩකයන්ගේ ක්‍රීඩාගාරයක්, කාර්යාලය කාමරයක්, ගබඩා පහසුකම් සහිත ක්‍රීඩාගාරයක් ඉදිකිරීම. • මහජන ප්‍රේක්ෂකාගාරය ආවරණය වන පරිදි වහලයක් ඉදිකිරීම. • විදුලි ආලෝක පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම. <p>පස්වන අදියර ලෙස,</p> <p>08. පිහිනුම් තටාකය</p> <ul style="list-style-type: none"> • පැරණි පිහිනුම් තටාකය නැවත භාවිතා කළහැකි අයුරින් සංවර්ධනය කිරීම. <p>මෙම පිහිනුම් තටාකය කුඩා ළමුන්ට සහ පෙර සුදානම් වීමේ පිහිනුම් (warm-up pool) තටාකයක් ලෙස සංවර්ධනය කර ඒ වටා භූමිය සැකසීම, ප්‍රේක්ෂකාගාරයක් ඉදිකිරීම හා පෙරහන් කුටි ඉදිකිරීම.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ප්‍රධාන පිහිනුම් තටාකය සඳහා විදුලි ආලෝකකරණ පද්ධතියක් සකස් කිරීම. <p>හයවන අදියර ලෙස,</p> <p>වර්තමාන කසළ අංගනය පවතින ඉඩම අංග සම්පූර්ණ හොකී ක්‍රීඩාංගනයක් ලෙස සංවර්ධනයට යෝජනා.</p>						
	<p>කලාපය</p>	<p>මිශ්‍ර කලාපය</p>		<p>කලාපයේ සුදුසු බව</p>	<p>ඔව්</p>	<p>√</p>	<p>නැත</p>

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය		
පාපන්දු ක්‍රීඩාංගනය		
ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගනය		
පැසිපන්දු ක්‍රීඩාංගනය		
පිහිනුම් තටාකය		
අංග සම්පූර්ණ හොකී ක්‍රීඩාංගනයක්		
එකතුව		
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
මහ නගර සභාව	-	නගරාධිපති
ක්‍රීඩා දෙපාර්තමේන්තුව	-	අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන		
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

23. සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	වර්තමාන කසළ අංගනය විතැන් කිරීමේ හා මීගහකිවුල යෝජිත සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	වර්තමාන කසළ අංගනය විතැන් කිරීමේ හා මීගහකිවුල යෝජිත සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-

ප්‍රවේශය

පිහිටීමේ සිතියම

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)

වර්තමාන කසළ අංගනය පවත්නා ඉඩම බදුල්ල නගරයේ ප්‍රධාන ක්‍රීඩා කලාපයට යාබදව පවතී. ඒ අනුව මෙම කසළ අංගනය බදුල්ල වින්සන්ට් ඩයස් ක්‍රීඩාංගනය, පැසිපන්දු ක්‍රීඩාංගනය, ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාංගනය ආදී ක්‍රීඩාංගනයන්ට යාබදව හා බදුල්ල උද්භිද උද්‍යානය මායිම් වී ඇත.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> වර්තමාන බදුල්ල කසළ අංගනය විතැන් කිරීම වර්තමාන ක්‍රීඩා හා උද්‍යාන පරිශ්‍රය ප්‍රවර්ධනය කිරීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>බදුල්ල නගරයේ කසළ අංගනය දීර්ඝ කාලීනව පවතින උග්‍ර ගැටළුවකි. ඒ අනුව දිනකට කසළ ටොන් 20ක් පමණක් මහ නගර සභාව විසින් එකතු කරන අතර මෙම සියලු කසළ වර්තමාන කසළ අංගනයට බැහැර කරනු ලැබේ. මේ තුළ ඝන අපද්‍රව්‍ය දිරන හා නොදිරන ලෙස වර්ගීකරණය කිරීමක් සිදු කරනු ලැබේ. නමුත් එකතු කරන කසළ ප්‍රමාණයෙන් 80%ක ප්‍රමාණයක්ම වර්ගීකරණය නොකරන ලද නිසාවෙන් අංගනය තුළ ගොඩ ගසා ඇති කසළ කඳු රැසකි.</p> <p>ඒ අනුව ප්‍රදේශය පුරා පැතිර යන දැඩි දුර්ගන්ධය හා රෝග ව්‍යාප්තිය උග්‍ර ගැටළු රාශියකට මග පාදා ඇත. අවට පවත්නා ක්‍රීඩාපිටිවල පුහුණුවීම් කරන ක්‍රීඩකයන්ට නිවර්දිව මෙම කටයුතු සිදුකර ගැනීමට අපහසු වී ඇත. ඒ අනුව අවට පවතින ක්‍රීඩා හා විනෝද කලාපවල කටයුතු නිවර්දිව සිදු කර ගැනීමට හා එම භාවිතයන්ගේ උපරිම ඵලදායිතාවය බා ගැනීම තුළින් අපේක්ෂිත දැක්ම කරා යෑමට යෝජනය.</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	මව්	√	නැත	පවති නම්	සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.		
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	මහ නගර සභාව						

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	√	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs. Mn)	30
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		මහ නගර සභාව			

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)	මෙම ව්‍යාපෘතිය අදියර දෙකක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජනා. පළමු අදියර ලෙස පවත්නා කැළි කසල අංගනය මීගහකිවුල යෝජනා අංගනයට විතැන් කිරීම සිදු කළ යුතුය. ඒ අනුව පවත්නා කසල මීගහකිවුල ප්‍රදේශයට ප්‍රවාහන කළ යුතුව ඇත. දෙවන අදියර ලෙස මූලික කළමනාකරණයක් සහිතව බදුල්ල කසල අංගනයේ තිබූ කසල සනීපාරක්ෂක ඉඩම් ගොඩ කිරීමක් සිදු කර දෛනිකව ඒකරාශී වන කසල දිරාපත් වන හා නොවන ලෙස වර්ගීකරණයක් කර පසුව දිරාපත් වන ද්‍රව්‍ය තුළින් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනයක් දිරාපත් වන ද්‍රව්‍ය ප්‍රතිශක්තිකරණයටත් යෝජනා. එසේම ඒ යටතේ මෙම අංගනය තුළම රසායනික ද්‍රව්‍ය හානියක් ස්ථාපනයට යෝජනා.						
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය	අදාළ නොවේ	කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත	

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
පවත්නා කසල ප්‍රමාණය විතැන් කිරීම	5	
මීගහකිවුල කසල අංගනයේ කසල සනීපාරක්ෂක ඉඩම් ගොඩ කිරීම	10	
මීගහකිවුල කසල අංගනයේ දෛනික කසල කළමනාකරණය	5	
රසායනික ද්‍රව්‍ය හානියක්	10	
එකතුව		
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
බදුල්ල මහ නගර සභාව	-	නගරාධිපති
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ආමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

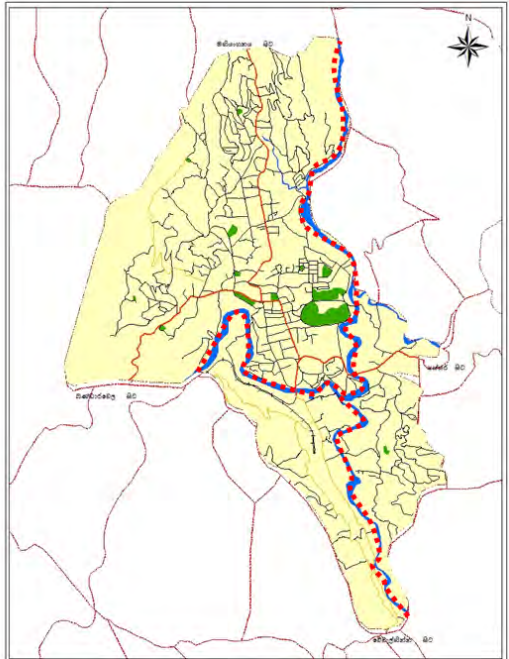
24. ගඟ දෙපස ඇවිදින මං තීරු සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

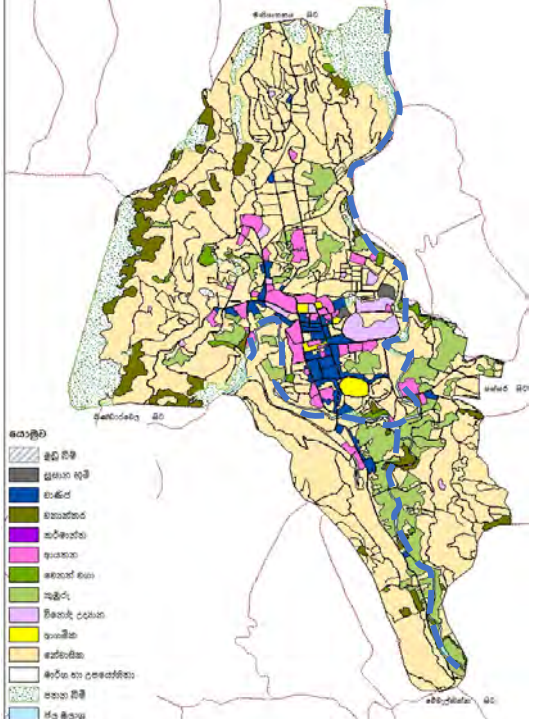
ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	ගඟ දෙපස ඇවිදින මං තීරු සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	ගඟ රක්ෂිතය තුළ ආධාරක ආරක්ෂිත බැම්ම සැකසීම, ඇවිදින මංතීරු සෑදීමේ ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	ගඟ රක්ෂිතය තුළ ආධාරක ආරක්ෂිත බැම්ම සැකසීම, ඇවිදින මංතීරු සෑදීමේ ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	ඌව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
සීමාව	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-

<p>පිහිටීමේ සිතියම</p>		
------------------------	--	--

<p>ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමඟ පැහැදිලි කරන්න)</p>		<p>බදුළු ඔය, බදුල්ල නගරයේ හරහා වැටී ඇත. ඒ අනුව තේවාසික, වාණිජ සහ කුඹුරු ඉඩම් ආශ්‍රිතව ගලා බසී.</p>
--	---	--

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික		√		සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> • බදුල්ල ඔය රක්ෂිතය ආරක්ෂා කිරීම • නේවාසික ප්‍රජාවගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය නගා සිටුවීම 						
ව්‍යාපෘතියේ තාර්කිකත්වය	<p>බදුල්ල නගරය හරහා ගලා බසින බදුල්ල ඔය ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රය වේ. නමුත් වර්තමානයේ නගරයේ අප ජලය බැහැර කරන ස්ථානයක් ලෙසද බදුල්ල ඔය භාවිතා වේ. මේ හේතුව මත බදුල්ල ඔයේ සුන්දරත්වය නිවැරදිව උපයෝජනයට නොහැකි වී ඇත. එසේම නගරයේ සංවර්ධනයට පසුපස කලාපයක් ලෙස බදුල්ල ඔය වර්තමානයේ පවතී. එනිසා ගඟ රක්ෂිතය තුළ අනවසර ඉදිකිරීම්ද දැක ගත හැකිය.</p> <p>මේ අනුව නේවාසික ප්‍රජාවගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය නංවාලමින් ඇවිදිම මං තීරු ඉදිකරමින් , ගඟ රක්ෂිතයේ ආධාරක බැමි ඉදිකිරීමට යෝජනය</p>						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත	පවති නම්		සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.	
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව						

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	√	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs. Mn)	555
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන මහ නගර සභාව, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව					

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)	මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ආධාරක බැම් සැකසීමත් ඇවිදින මංකීරු සැකසීමත් යෝජනය.						
							
කලාපය	ආරක්ෂිත හා සංවේදී කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත	

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
බදුළු මය ඉවුරු සංවර්ධනය	390	
කුඩා මය ඉවුරු සංවර්ධනය	110	
ඇවිදින මං කීරු සංවර්ධනය	55	
එකතුව	555	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව	-	අධ්‍යක්ෂ
මහ නගර සභාව		නගරාධිපති
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-

25. මිශ්‍ර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය - කානායම් භූමි පරිශ්‍රය

ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම

ව්‍යාපෘතියේ නම	කානායම් භූමියේ මිශ්‍ර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘතිය	කානායම් භූමි පරිශ්‍රය තුළ සිරස් වාණිජ හා ආයතන මිශ්‍ර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය
ව්‍යාපෘති යෝජනාව	කානායම් භූමියේ මිශ්‍ර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

ව්‍යාපෘතියේ පිහිටීම

පිහිටීම	පළාත	උභව	දිස්ත්‍රික්කය	බදුල්ල
සීමාව	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය	බදුල්ල	පළාත් පාලන ආයතනය	බදුල්ල
	උතුර	නැගෙනහිර	දකුණ	බටහිර
	-	-	-	-

ප්‍රවේශය: රජ විදිය, ඒ 5 මාර්ගය, උතුරු පටු මග

ආසන්න භූමි භාවිතය (සිතියම සමග පැහැදිලි කරන්න)

වර්තමාන කානායම් භූමි පරිශ්‍රය පවත්නා ඉඩම රජ විදිය ඒ5 මාර්ගය හා උතුරු පටු මගට යාබදව පිහිටා ඇත. ඒ අනුව මීට යාබදව සේනානායක උද්‍යානය, සේනානායක භූගත රථ ගාල, දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය, බසාර් විදිය හා රජ විදිය වාණිජ භාවිතයන් පිහිටා ඇත.

ව්‍යාපෘති සාධාරණීකරණය

ව්‍යාපෘතියේ ආකාරය	නව	√	නැවත වර්ධනය		පුළුල් කිරීම		භූමි සංවර්ධනය පමණයි
ව්‍යාපෘති ප්‍රභේදය	සංරක්ෂණය	වාණිජ	භූදර්ශනය	ඓතිහාසික	නිවාස	නැවත ස්ථාපනය	වෙනත්
		√					
ව්‍යාපෘති දෘෂ්ඨි කෝණය	ආර්ථික			√	සමාජ		√
ව්‍යාපෘති අරමුණු	<ul style="list-style-type: none"> කාර්යාල, වාහන නැවැත්වීමේ පහසුකම් සහ විනෝදාත්මක පහසුකම් සහිත සුපිරි වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් ස්ථාපනය කිරීම 						
ව්‍යාපෘතියේ කාර්යක්ෂමතාවය	බදුල්ල පරිපාලන සේවා සඳහා පළාතේ අග නගරය ලෙස හැඳින් වුවද ආයතනික සේවා සඳහා නගර මධ්‍යය භූමි පරිහරණය සේවා සපයනුයේ අවම වශයෙනි. බොහෝ ඉඩම් මේ වන විට යම් යම් භාවිතයන් සඳහා වෙන් කර ඇති අතර නිවරදි සැලැස්මකට අනුව ස්ථාපනය කර ඇති භාවිතයන් පවතිනුයේ අවම වශයෙනි. ඒ අනුව නගර මධ්‍යය උග්‍රණ සංවර්ධිත මට්ටමේ පවතින ඉඩම් නිවරදි උපයෝජනයට ලබා ගැනීම සඳහා රජ විදියට මුහුණලා පවතින තානායම් භූමිය ඉඩම නිවරදි භාවිතයක් උදෙසා සංවර්ධනයට යෝජනය. එහිදී ඉඩමේ පවතින ඉඩම් වටිනාකම සහ යාබද භාවිතයන් අනුව වාණිජ සංකීර්ණයක් ලෙස සංවර්ධනයට යෝජනය						

දේපළ විස්තරය

වර්තමාන ඉඩම් හිමිකාරිත්වය	නා.සං.අ.			පෞද්ගලික		රාජ්‍ය	√
නිදහස් කිරීමට පවතින බැඳීම	ඔව්	√	නැත	පවතී නම්		සාකච්ඡා කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.	
ඉඩම් හිමිකාරිත්වයේ තොරතුරු	මහ නගර සභාව						

ව්‍යාපෘති විස්තරය

ව්‍යාපෘති කාලසීමාව	කෙටිකාලීන අවු: 1	මධ්‍ය කාලීන (1-3 අවු)	දිගුකාලීන (අවු: 3)	√	මුළු ඇස්තමේන්තු වියදම (Rs. Mn)	1000
මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන	නා.සං.අ. ප්‍රතිපාදන		මහ නගර සභාව			

ව්‍යාපෘතියේ විස්තර (සිතියම් සහිතව)	යෝජිත සංවර්ධනය ආයතනික සේවා වාණිජ සේවා ඇතුළත්දස මහල් ගොඩනැගිල්ලක් ලෙස සංවර්ධනයට යෝජනය. එහිදී බිම් ආවරණයෙන් 30% ප්‍රතිශතයක් හරිත ආවරණය පවත්වා ගනිමින් මිශ්‍ර වාණිජ සංකීර්ණයක් ඉදි කිරීමට යෝජනය. ප්‍රවේශකත්වය සැපයීමේදී නගරයේ රථ වාහන තදබදයට අවම හානි වන ආකාරයට රථ වාහන ඇතුළු කළ යුතුය. ඒ අනුව සේනානායක භූගත රථ ගාල් පරිශ්‍රයේ සිට උමං මාර්ගයක් හරහා ප්‍රවේශකත්වයක් සැපයීමට යෝජනය. එසේම රජ විදිය පවත්නා ගොඩනැගිලි රේඛාවට අනුව යෝජිත ගොඩනැගිල්ල සෑදිය යුතුය. මෙම පරිශ්‍රය සඳහා වාහන ප්‍රවේශකත්වය පුස්තකාල මාර්ගයෙන් ලබා ගත යුතුය						
කලාපය	මිශ්‍ර කලාපය		කලාපයේ සුදුසු බව	ඔව්	√	නැත	

ව්‍යාපෘති වියදම

ක්‍රියාකාරකම	වියදම රු. මිලියන	
පවත්නා ගොඩනැගිලි කඩා ඉවත් කිරීම	0.5	
පවත්නා ආයතන විතැන් කිරීම	3	
ඉදිකිරීම් කටයුතු	996.5	
එකතුව	1000	
අනුමත ආයතනය	සම්බන්ධිත ආයතන	බලයලත් නිලධාරියා
නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය	-	අධ්‍යක්ෂ
මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය		අධ්‍යක්ෂ
රෙගුලාසි සහ උපදේශන	-	-
ඇමුණුම්වල තොරතුරු	-	-

ඇමුණුම අංක 1

- බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම සැකසීම සඳහා වූ පාර්ශවකරුවන්ගේ රැස්වීමට සහභාගි වූ හා දායකත්වය ලබාදුන් නිලධාරීන්

අනු අංකය	නම	තනතුර	ආයතනය
1	කේ. සතිස් කුමාර මහතා	ප්‍රධාන දුම්රිය ස්ථානාධිපති	දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව
2	ඩී.එම්.එස්. කුමාර මහතා	ප්‍රධාන ඉංජිනේරු	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය
3	අයි. ආරියවංශ මහතා	ග්‍රාම නිලධාරී	බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
4	ජී.ඩබ්.එන්. නිමලසිරි	ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් නිලධාරී	ඉඩම් පරිහරණ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව
5	එච්.එම්.ඒ.එස්. හේරත් මහතා	පරිපාලන නිලධාරී	පළාත් මහ රෝහල බදුල්ල
6	දීපා පුංචිහේවා මිය	ගොවිජන සංවර්ධන නිලධාරී	ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව
7	කේ.ආර්. ගජනායක මහතා	පරිපාලන නිලධාරී	සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව
8	ඊ.එම්.අයි.ජී. තෙන්නකෝන්		බදුල්ල පොලිසිය
9	ඩබ්.ආර්. විමලදාස	තාක්ෂණ නිලධාරී	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය බදුල්ල
10	ඒ.පී. අබේකෝන් මහතා	වාස්තු විද්‍යාඥ	පළාත් ගොඩනැගිලි දෙපාර්තමේන්තුව
11	ඩී.එම්. රවින්ද්‍ර ධනපාල මහතා	ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරු ගොඩනැගිලි බදුල්ල	ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරු කාර්යාලය පිංආරාව, බදුල්ල
12	ඊ.අයි. ජයසේකර මහතා	භූ විද්‍යාඥ	ජා.ගො.ප. සංවිධානය
13	ආර්.එම්.ඩබ්.පී. රත්නායක	විද්‍යාඥ	ජා.ගො.ප. සංවිධානය
14	සී.ඒ. හේරත් මහතා		මහ නගර සභාව බදුල්ල
15	එල්.එච්.ඒ. රුවන්වැල්ල මහතා	පරිපාලන ග්‍රාම නිලධාරී	බදුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
16	ඩී.එස්. විතානගේ මහතා	ක්‍රීඩා නිලධාරී	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය බදුල්ල
17	එච්.එම්.එන්. සංජීව මහතා	තාක්ෂණ නිලධාරී	මහ නගර සභාව බදුල්ල
18	ජී.එන්. හේමාල් මහතා		දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය
19	එම්.ආර්. කුමාර මහතා	සංවර්ධන නිලධාරී	පුරාවිද්‍යා කාර්යාලය
20	එච්.එම්.එන්. විජේතුංග මහතා	නියෝජ්‍ය ලේකම්	වාණිජ මණ්ඩලය
21	එම්.එම්.ජී.කේ. මුහන්දිරම් මහතා	ප්‍රධාන ඉංජිනේරු	මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය, බණ්ඩාරවෙල
22	එච්.එම්.සී.කේ. බණ්ඩාර මහතා	ග්‍රාම නිලධාරී	ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය බදුල්ල
23	රොෂාන් රාජපක්ෂ මහතා	නියෝජ්‍ය පොලිස් අධිකාරී	බදුල්ල
24	එස්.පී. අත්තනායක මහතා	කාර්ය භාර නිලධාරී	ශ්‍රීලංගම, බදුල්ල
25	ඩී.එම්. පියදාස මහතා		බදුල්ල ඩිපෝට්
26	එච්.එම්. මහින්දපාල මහතා		බන්ධනාගාරය, බදුල්ල
27	එල්.එම්. පී.බී. ලංකාධිකාරී මහතා	බන්ධනාගාර නියාමක	බන්ධනාගාරය, බදුල්ල
28	ඩබ්.එම්.සී. විරසිංහ මහතා	සහකාර දිස්ත්‍රික් ලේකම්	දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය බදුල්ල
29	ශිකා පතිරණවසම් මිය	පළාත් ක්‍රීඩා අධ්‍යක්ෂ	ක්‍රීඩා දෙපාර්තමේන්තුව
30	බී.එම්.සී.ආර්.බී. බස්නායක මහතා	ජ්‍යෙෂ්ඨ පරිසර නිලධාරී	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය

අනු අංකය	නම	තනතුර	ආයතනය
31	එම්.සී. මදුෂිකා මිය	විද්‍යාඥ	ජා.ගො.ප. සංවිධානය
32	එස්.ජේ.එම්.	නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ අධ්‍යාපන	බදුල්ල කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය
33	කසුන් අතුකෝරල	සංවර්ධන නිලධාරී	බදුල්ල මහ නගර සභාව
34	ඩී.එම්. පියසිරි මහතා	ආදායම් පරීක්ෂක	බදුල්ල මහ නගර සභාව
35	ආර්. වසන්ත කුමාර මහතා	මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක	මහ නගර සභාව බදුල්ල
36	චතුර සංජීව මහතා	ඉංජිනේරු	ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය
37	පී.සී. චන්තිආච්චි	ඉංජිනේරු	ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය
38	ඒ.එච්. නිමල්	ප්‍රධාන ඉංජිනේරු	ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය

- බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම සැකසීම සඳහා සහය වූ නා.සං.අ. ප්‍රධාන කාර්යාලයේ නිලධාරීන්

	අංශය	නිලධාරියාගේ නම	තනතුර
1	සංවර්ධන සැලසුම් අංශය	ලලිත් විජයරත්න මහතා	අධ්‍යක්ෂ
2		එස්.පී.කේ. ක්‍රිස්ටින්	සහකාර සැලසුම් නිලධාරී
3	පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ඒකකය	ජනක රණවීර මහතා	ඒකක ප්‍රවධානී
4		ඉසුරු බියංවිල මහතා	සැලසුම් නිලධාරී
5		ලක්ෂාන් දිසානායක මහතා	සහකාර සැලසුම් නිලධාරී
6	භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති අංශය	සේනානි සොමසේකර මෙය	අධ්‍යක්ෂ
7		හසිනි හපුආච්චි මිය	පරිසර සහයක නිලධාරී/භූ.තො.ප. තාක්ෂණ සහයක නිලධාරී

- බදුල්ල සංවර්ධන සැලැස්ම සැකසීම සඳහා සහය වූ නා. සං.අ. උච්ච පළාත් කාර්යාලයේ සහායක නිලධාරීන්

	නිලධාරියාගේ නම	තනතුර
1	එච්.කේ.පී. පෙරේරා මිය	ගණකාධිකාරී
2	එන්.ඩී.සී. වීරවර්ධන මහතා	මුදල් සහකාර
3	ඒ.එච්.ඒ.ඕ. කුමාරා	සහකාර සැලසුම් නිලධාරී
4	ඒ.එම්.එම්.පී. කුමාර මහතා	සහකාර සැලසුම් නිලධාරී
5	ඒ.ඩී.එම්.එල්.එල්.බී. සෙනෙවිරත්න මහතා	තාක්ෂණ නිලධාරී
6	ආර්.පී. මහානාම මිය	ලිපිකරු
7	ඒ.ජේ.එම්.එන්.බී. නාවෙල මහතා	ලිපිකරු
8	පී.සී. ශ්‍රාමලී කුමාර මිය	ලිපිකරු
9	කේ.වී. රේඛා නිල්මිණි මිය	යතුරු ලේඛිකා (ඉංග්‍රීසි)
10	එච්.කේ. නිසංසලා මිය	පරිගණක ක්‍රියාකරු
11	ඩී.එම්.එන්. නිරෝෂන් මහතා	රියදුරු
12	ඒ.එස්.කේ. වීරකෝන් මහතා	රියදුරු
13	ආර්.එම්. ජයසිංහ මහතා	කාර්යාල කාර්ය සහායක
14	ඒ.ඒ.ජේ.ආර්. පෙරේරා මහතා	කාර්යාල කාර්ය සහායක
15	ඩබ්. ඩග්ලස් සිල්වා මහතා	කාර්යාල කාර්ය සහායක
16	ඩී.එම්. කුසුමාවතී මිය	කාන්තා ආරක්ෂක නියාමක
17	එල්.එච්. සරණදාස මහතා	කම්කරු
18	පූර්ණ තෙන්නකෝන් මෙනවිය	පුහුණුවන පරිගණක ක්‍රියාකරු
19	ශ්‍රීමති රත්නායක	සනීපාරක්ෂක කම්කරු

නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය
සයවන හා සත්වන මහල
'සෙත්සිරිපාය'
බත්තරමුල්ල

+94 112 873 637
info@uda.gov.lk